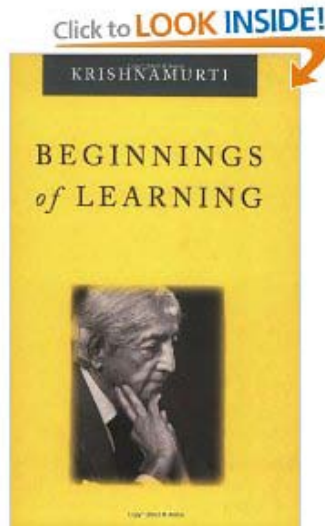

J. KRISHNAMURTI

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH
BEGINNINGS *of* LEARNING

Lời dịch: Ông Không

www.jkrishnamurtiongkhong.com

– Tháng 8-2011 –

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH
BEGINNINGS of LEARNING

[Nguồn: <http://www.jiddu-krishnamurti.net/en/beginnings-of-learning>]

Nội dung

Lời tựa

PHẦN I

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Chương 9

Chương 10

Chương 11

Chương 12

Chương 13

Chương 14

Chương 15

Những trích dẫn từ phần I

PHẦN II

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Những trích dẫn từ phần II

Lời tựa

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Tại Brockwood Park ở Hampshire, nước Anh có một Trung tâm Giáo dục cho những cậu trai và những cô gái tuổi từ mười ba đến mười chín. Krishnamurti sống ở đó khi ông đến nước Anh. Phần đầu tiên của quyển sách này trình bày một số trong những nói chuyện và những bàn luận thân mật xảy ra hai lần một tuần giữa Krishnamurti, những học sinh và những giáo viên.

Cũng có những trường học ở Ấn độ được thành lập bởi Krishnamurti và được ông viếng thăm hàng năm, đặc biệt là Rajghat tại Benares, và Rishi Valley tại vùng Chittoor District của Andhra Pradesh. Nhiều chương trong những nói chuyện cùng phụ huynh và giáo viên ở phần hai quyển sách này xảy ra ở Ấn độ. Ngoại trừ Brockwood ở Anh, những chương khác đều ở Mỹ nơi Krishnamurti đã nói chuyện trong những năm mới đây tại Đại học California ở Berkely và tại Santa Cruz, và tại Brandeis và tại Đại học Stanford, cũng như riêng tư cùng những người giáo dục và những học sinh. Một trường học cho những em nhỏ vừa được khánh thành ở Ojai Valley, California.

PHẦN I

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 1

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 22 tháng năm 1973

Krishnamurti: Hầu hết mọi người làm việc hoặc để tránh sự trừng phạt hoặc để kiếm được cái gì đó trong lãnh vực của tài sản, tiền bạc, danh tiếng và vân vân. Vì vậy hầu hết mọi người làm việc dưới áp lực lớn lao. Ở đây tại Brockwood không có áp lực lớn lao đó, hay bất kỳ loại áp lực nào ép buộc các bạn. Vì vậy có một khuynh hướng, nếu tôi được phép nói rõ, trì trệ, buông thả, trở thành khá trống rỗng và mất đi sinh lực đó mà thông thường những người trẻ tuổi đều có – cảm giác của thôi thúc đó, ngọn lửa của làm cái gì đó. Tất cả điều đó dần dần biến mất, và ở đây bạn bị bỏ lại để chịu trách nhiệm cho chính bản thân bạn, mà khá khó khăn.

Hầu hết chúng ta đều muốn có người nào đó để nương dựa, người nào đó để khuyến khích chúng ta, người nào đó để nói rằng, ‘Bạn đang làm rất tốt, hãy tiếp tục đi!’ Và thúc đẩy chúng ta một chút xíu khi chúng ta trì trệ, thúc giục

chúng ta khi chúng ta đứng dừng, khi chúng ta lơ đãng, đánh thức chúng ta đến độ người nào đó dần dần trở thành uy quyền. Bạn không nhận thấy điều này, hay sao?

Không có uy quyền ở đây, vì vậy bạn được để lại một mình bạn và rất khó khăn để duy trì cho chính bạn một mức độ tột đỉnh của năng lượng, thúc đẩy, thông minh và tình yêu và không chỉ lãng đãng rơi vào loại mơ mộng nào đó, phí phạm thời gian. Brockwood được chuẩn bị cho bạn – và tôi hy vọng nó như thế – vùng đất, môi trường, bầu không khí mà trong đó năng lượng tự-phát sinh có thể tiếp tục. Làm thế nào tất cả điều này được sáng tạo? Ai sẽ thực hiện nó?

Người hỏi: Mọi người ở đây.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Tự-trách nhiệm.

Krishnamurti: Khi bạn sử dụng một từ ngữ, hãy rất cẩn thận rằng bạn biết nó có nghĩa gì? Bạn biết từ ngữ ‘trách nhiệm’ đó có nghĩa gì? – không phải điều gì bạn suy nghĩ nó nên có nghĩa, nhưng điều gì nó có nghĩa dựa vào quyền tự điển. Nhưng trước hết chúng ta phải hiểu rõ nghĩa lý của từ ngữ đó. Đây là giáo viên tiếng Anh của bạn, hãy hỏi cô ấy.

Người hỏi: Nó không có nghĩa là khả năng phản ứng lại hay sao?

Krishnamurti: Điều đó đúng, phải không? – khả năng đáp lại.

Người hỏi: Chúng tôi thường sử dụng từ ngữ ‘có thể trả lời được’; chúng tôi nói, ‘Tôi có thể trả lời cho điều đó và điều đó.’

Krishnamurti: Nếu tôi không có khả năng, tôi không thể trả lời, đáp lại đúng đắn. Vì vậy trách nhiệm có nghĩa đáp lại một cách tổng thể đến công việc hay môi trường hay đến những biến cố quanh tôi. Tôi phải đáp lại bằng khả năng tốt đỉnh của tôi: đó là điều gì từ ngữ ‘trách nhiệm’ có nghĩa. Hãy thấy nhiều ý nghĩa được bao hàm trong một từ ngữ đó.

Vì vậy, ở đây ai sẽ chịu trách nhiệm phải tạo ra mảnh đất đúng đắn, môi trường sống đúng đắn, bầu không khí đúng đắn, để cho bạn hoàn toàn thức dậy, sáng tạo năng lượng cho chính bạn?

Người hỏi: Mỗi người chúng tôi.

Krishnamurti: Liệu bạn có thể làm việc này, Gregory? Liệu mỗi người chúng ta có thể làm việc này?

Người hỏi: Cùng nhau, tất cả chúng tôi.

Krishnamurti: Không. Ai là ‘tất cả chúng tôi cùng nhau’? Liệu bạn sẽ chịu trách nhiệm tạo ra mảnh đất này nơi bạn sẽ đáp lại một biến cố, đến mọi việc đang xảy ra quanh bạn trọn vẹn, tổng thể? Nếu mỗi người chúng ta đều thực hiện việc đó thì không có ẩn đề gì cả, đúng chứ? Vậy thì, nơi này sẽ tuyệt vời lắm và mỗi người chúng ta sẽ có một bóng đèn ngàn-watt trong anh ấy. Liệu mỗi người chúng ta có thể thực hiện việc này? Đó là, khi bạn nói, ‘Tôi sẽ đi ngủ vào lúc mười giờ’ – hay bất kỳ giờ giấc nào bạn đồng ý – bạn sẽ thực

hiện nó và không ai phải chỉ bảo cho bạn cả. Bạn theo sát điều gì nó hàm ý? Khi bạn học hành bạn trao sự chú ý trọn vẹn vào nó, điều đó có nghĩa một phản ứng trọn vẹn đến môn học, đến mọi thứ mà là trách nhiệm của bạn. Liệu cùng nhau tất cả chúng ta có thể làm được điều này?

Người hỏi: Chúng ta có thể làm nó, nhưng thường thường chúng ta không làm nó.

Krishnamurti: Tại sao không? Liệu bạn đang trì trệ hoặc dừng dừng với việc gì bạn đang làm bởi vì bạn muốn làm việc gì khác?

Người hỏi: Trước hết làm thế nào người ta có thể có trách nhiệm nếu người ta không biết đầy đủ lãnh vực mà trong đó người ta đang làm việc. Tôi có ý, trước khi tôi có thể nhận trách nhiệm cho điều gì đó, tôi phải biết chắc chắn rằng tôi có thể thực hiện nó.

Krishnamurti: Vâng, bạn có thể thực hiện nó.

Người hỏi: Nhưng đã phần việc gì đang xảy ra là rằng những con người đang nói, 'Bạn chịu trách nhiệm', và thông thường người ta đều biết phải làm gì.

Krishnamurti: Không, hãy theo dõi, Tungkiura lúc này chúng ta đã định nghĩa từ ngữ đó. Tôi đang hỏi bạn, liệu bạn có thể thông minh tổng thể để giải quyết điều gì đó mà phải xảy ra ở đây? Nếu chúng ta không thể, chúng ta hãy khiêm tốn về nó, chúng ta hãy nhạy cảm và nói: chúng ta không thể.

Vậy thì làm thế nào chúng ta tạo ra điều này trong chúng ta?
Hãy bàn luận nó, tôi sẽ không trả lời nó cho bạn.

*Người hỏi: Nó có điều gì đó phải liên quan đến sự liên hệ.
Khi ông chịu trách nhiệm, ông chịu trách nhiệm trong sự liên
hệ, đúng chứ?*

Krishnamurti: Tôi không biết – hãy tìm ra.

*Người hỏi: Tôi thấy có quá nhiều hiểu lầm trong trường học,
rất thường xuyên giữa những học sinh, giữa những giáo viên.
Nhưng lúc này tôi nhận ra rằng, với mục đích để có trách
nhiệm trước tiên chúng ta phải thấy rằng chúng ta có những
hiểu lầm mà cần phải cởi bỏ.*

Krishnamurti: Lúc này, làm thế nào bạn cởi bỏ một hiểu
lầm? Chất lượng cần thiết để giúp đỡ chúng ta xóa sạch một
hiểu lầm là gì? Bạn nói điều gì đó và tôi hiểu lầm nó và tôi bị
tôn thương. Làm thế nào bạn và tôi xóa sạch được tôn thương
đó, ý thức của, ‘Bạn đã hiểu lầm về tôi’ đó? Hay tôi đã làm
việc gì đó do hiểu lầm mà bạn nghĩ rằng tôi đã không nên
làm. Làm thế nào bạn khai quang điều đó?

Người hỏi: Ông trở lại từ đầu và thấy điều gì sai lầm.

Krishnamurti: Liệu cần thiết phải làm tất cả điều đó?

Người hỏi: Nó cần thời gian.

Krishnamurti: Nó cần cái gì đó khác hơn thời gian – cái gì
được cần đến?

Người hỏi: Một quan tâm, một liên hệ đúng đắn.

Krishnaurti: Mà có nghĩa gì? Tiếp tục đi, thâm nhập đi.

Người hỏi 1: Nó cần sự kiên nhẫn và sự ân cần, một cảm thấy của háo hức.

Người hỏi 2: Tôi sẽ nói tình yêu.

Krishnamurti: Peter nói nó cần tình yêu – bạn hiểu chứ? Nếu tôi có tình yêu tôi nói, ‘Chúng ta hãy thâm nhập sự hiểu lầm và thấy, liệu chúng ta có thể vượt qua nó.’ Nhưng nếu tôi chỉ tìm hiểu nó theo trí năng và phí phạm thời gian vào nó, vậy thì tôi sẽ bị tổn thương bởi người nào đó. Vì vậy tình yêu là nền tảng mà dựa vào nó người ta có thể xóa sạch những hiểu lầm. Đúng chứ?

Người hỏi: Tôi nghĩ nếu ông không có một hình ảnh của ông, ông sẽ không bị tổn thương.

Krishnamurti: Vâng, nhưng tôi có một hình ảnh và anh ấy có một hình ảnh. Tôi bị tổn thương bởi điều gì bạn đã nói; làm thế nào tôi xóa sạch được nó? Liệu tôi có thể nói, ‘Nhìn kìa, tôi có một hiểu lầm, tôi xin lỗi, chúng ta hãy nói lại điều đó?’ Nó cần đến một tình yêu nào đó, đúng chứ? Liệu bạn có tình yêu? Tình yêu khác ~~in~~ cảm tính – hãy rất rõ ràng về điểm này.

Người hỏi: Cảm tính có nghĩa gì?

Krishnamurti: Cảm giác.

Người hỏi: Nhưng nó không là cảm giác đúng đắn.

Krishnamurti: Lúc này, hãy tìm ra sự khác biệt giữa ân cần, tình yêu và cảm tính. Chúng ta đã nói cảm tính là cảm giác, cảm xúc. ‘Tôi cảm thấy tôi nên làm việc này, tôi cảm thấy tôi là một người vĩ đại, tôi cảm thấy tức giận’ – đó là một cảm tính. ‘Tôi thương yêu con cái’: trong đó có **thì** cảm tính bởi vì tôi không muốn làm những việc mà có lẽ gây tổn thương chúng. Cảm tính hàm ý một cảm giác. Lúc này, tình yêu là gì và cảm tính là gì?

Người hỏi: Trong chừng mực nào đó có một yếu tố tự-dối gạt trong cảm tính.

Krishnamurti: Vâng, điều đó đúng. Cảm tính có thể trở thành khắc nghiệt: cảm tính có thể trở thành hiệu quả nhưng tàn nhẫn.

Người hỏi: Ông thường phát giác rằng một con người cảm tính có thể hung tợn trong một tâm trạng khác. Giống như Nazis, người mà đầy cảm tính về âm nhạc và nghệ thuật, nhưng rất hung tợn.

Krishnamurti: Điều đó đúng. Nhưng tất cả chúng ta cũng có cảm tính đó trong chúng ta, vì vậy chúng ta đừng áp đặt vào những loại người nào đó. Đó là, chúng ta có thể có cảm tính, đi vào một loại trống không ngây ngất qua âm nhạc, qua hội họa, chúng ta nói, ‘Tôi yêu thiên nhiên’, và phứt kế tiếp đánh vào đầu người nào đó bởi vì anh ấy ngăn cản chúng ta. Vì vậy, cảm tính là một việc và tình yêu là một việc khác. Nếu tôi thương yêu bạn tôi sẽ nói những sự việc cùng với bạn. Tôi

nói, ‘Đừng dữ dằn như thế, hãy bình tĩnh, hãy ngồi xuống, hãy nói chuyện cùng tôi, tôi đã hiểu lầm bạn. Tôi muốn cùng bạn nói chuyện về nó bởi vì tôi thương yêu bạn.’ Tôi không có cảm tính với bạn nhưng tôi thương yêu bạn. Tôi không biết liệu bạn thấy sự khác biệt – đúng chứ?

Người hỏi: Tôi nghĩ những người trẻ thường cảm thấy rằng cảm tính là điều gì đó ủy mị.

Krishanmurt: Tôi đồng ý.

Người hỏi: Bởi vì nếu ông có một cảm tính nó trở thành máy móc, một cách tự động ông có một phản ứng.

Krishnamurti: Bạn thấy đó, lý tưởng là cảm tính và vì vậy nó nuôi dưỡng đạo đức giả – tôi không biết liệu bạn thấy điều đó.

Người hỏi: Bởi vì nó có những tâm trạng.

Krishnamurti: Điều đó đúng, tất cả điều đó được bao hàm trong cảm tính. Điều đó rõ ràng, chúng ta có tình yêu này để cho khi có một hiểu lầm chúng ta có thể nói chuyện về nó và vượt qua, không phải giữ lại nó.

Người hỏi: Có lẽ từ ngữ ‘cảm tính’ cần một định nghĩa. Tôi có ý, dường như nó còn chuyển động thâm sâu hơn cảm tính. Nó là một cảm xúc thứ hai.

Krishnamurti: Nó là một sự việc xấu xa.

Người hỏi: Nó đa phần đều là giả tạo.

Krishnamurti: Điều đó đúng, giống như một cái mặt nạ bạn mang vào.

Người hỏi: Có vẻ rằng, rất khó khăn khi phân biệt trong sông hàng ngày. Chúng ta hãy đưa ra một ví dụ: tôi thấy một cái cây đẹp. Cảm thấy đó là gì.

Krishnamurti: Liệu đó là cảm tính? Tôi nhìn cái cây và nói, ‘Đó là một cái cây đẹp quá, dễ thương làm sao,’ – liệu đó là cảm tính?

Người hỏi: Thưa ông, liệu ông đang nói chuyện với chính ông khi ông nói điều đó?

Krishnamurti: Vâng. Tôi nói, ‘Cái cây đẹp quá’ với chính tôi. Bạn có lẽ hiện diện ở đó và sau đó tôi nói, ‘Nhìn kìa, cái cây đó đẹp quá.’ Liệu đó là cảm tính?

Người hỏi: Đó là một sự kiện. Nhưng khi ông thấy một cái cây và nghĩ rằng ông nên cảm thấy nó đẹp, đó là một cảm tính.

Krishnamurti: Vâng, đó là nó – bạn hiểu chứ? Bạn đã thâm nhập nó?

Người hỏi: Vâng, mà là khi ông nghĩ ông nên...

Krishnamurti: Điều đó đúng. Vì vậy, khi tôi cảm thấy có cảm tính về cái gì đó tôi khoác vào một mặt nạ giả dối. Tôi ‘nên’ cảm thấy đó là một cái cây đẹp.

Người hỏi: Liệu đó là một hành động của cách cư xử.

Krishnamurti: Vâng, một hành động của cách cư xử. Tôi rất vui khi chúng ta đang thâm nhập điều này.

Người hỏi: Vâng, nhưng lúc này, ~~ếp~~ tục câu chuyện của ông, ông chăm sóc cái cây đó và quyến luyến. Lúc đó, liệu cảm tính chen vào?

Krishnamurti: Có. Khi bạn quyến luyến, cảm tính lên vào. Vì vậy hãy thâm nhập nó, nó là một thức ăn mà bạn đang nhai – bạn phải tiêu hóa nó. Bạn hỏi: khi có tình yêu, liệu có quyến luyến?

Người hỏi: Không, nhưng thỉnh thoảng người ta nhảy sang quyến luyến mà không nhận ra nó.

Krishnamurti: Dĩ nhiên.

Người hỏi: Dường như không có biên giới.

Krishnamurti: Vì vậy, bạn phải thâm nhập rất chậm chậm. Chúng ta đang cố gắng phân biệt giữa tình yêu và cảm tính. Chúng ta thấy cảm tính là gì. Hầu hết chúng ta đều không cảm thấy theo cảm tính khi chúng ta còn nhỏ nhưng khi chúng ta lớn lên, chúng ta khoác vào nhiều mặt nạ không cần thiết và nói, ‘Chúng ta phải cảm thấy về đẹp của cái cây đó.’

Hoặc là, ‘Tôi phải thương yêu bài thơ đó bởi vì Keats hay Shelley đã sáng tác nó.’ Tình yêu là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Cảm tính là tình yêu giả tạo, đạo đức giả. Lúc này, tình yêu là gì?

Người hỏi: Chính xác nó có nghệ chuyển động hướng về một người nào đó.

Krishnamurti: Vâng, đúng chứ?

Người hỏi: Bị ảnh hưởng bởi cái gì đó.

Krishnamurti: Trước tiên hãy lắng nghe điều gì Mr. Simmons đã nói. Chúng ta phải lắng nghe lẫn nhau. Bạn ấy đã nói: ‘Chuyển động hướng về người nào đó.’ Điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Ông cảm thông họ.

Krishnamurti: Hãy cẩn thận – đừng nói ‘cảm thông’. Tôi chuyển động hướng về phía bạn, bạn bất động nhưng tôi chuyển động hướng về phía bạn. Tôi tạo ra một cử chỉ về phía bạn. Tôi chiếu cố bạn, bạn có lẽ không muốn nhưng tôi chiếu cố bạn. Tình yêu có nghĩa, ‘chuyển động hướng về’ – cái cây, con chim, cái lò, hay một con người – trải lòng bạn ra, dang rộng cánh tay, tạo ra một cử chỉ, mỉm cười; tất cả điều đó là tình yêu, đúng chứ? Nếu tôi cởi mở mặc dù tôi đã hiểu lầm bạn, ngay tức khắc bạn nói rằng, ‘Vâng, tôi sẽ cố gắng xóa sạch nó.’ Nếu không có một chuyển động hướng về bạn, sự hiểu lầm không thể được xóa sạch.

Người hỏi: Nhưng người nào đó có lẽ cởi mở một cách máy móc.

Krishnamurti: Đó là cảm tính, đó là đạo đức giả.

Người hỏi: Và nếu ông bị ảnh hưởng bởi ai đó, nó có thể là một hình thức của tiến triển trong cùng cách.

Krishnamurti: Điều đó đúng.

Người hỏi: Chẳng mấy chốc chúng tôi phải rời Brockwood, và sau đó gặp gỡ những con người cảm tính: người mẹ của chúng tôi hay người nào đó giống như thế. Ông phải đáp lại những cảm tính của người mẹ...

Krishnamurti: Tôi biết. Bạn thấy, vậy thì tình yêu không là cảm xúc hay cảm tính. Tình yêu là điều gì đó rất ‘khắc nghiệt’ nếu tôi có thể sử dụng từ ngữ đó. Bạn hiểu rõ nó có nghĩa gì? Không phải khắc nghiệt trong ý nghĩa của nhân tâm, nó không có đạo đức giả, không có cảm tính, nó không khoác nhiều lớp giả tạo quanh nó.

Người hỏi: Nhạy cảm và thiết thực, trong một cách thân thiện và giúp đỡ, ông có ý?

Krishnamurti: Nếu bạn thích diễn tả nó theo cách đó.

Lúc này, chúng ta có ý gì qua ân cần, tình yêu và cảm tính. Làm thế nào chúng ta sáng tạo môi trường ở đây, khu vực, mảnh đất mà trong nó có ý thức đó của tự do khỏi áp lực và vì vậy không phụ thuộc, để cho chính bạn sáng tạo một cảm thấy lạ thường này của đang sống, của sinh lực, của

ngọn lửa – bất kỳ từ ngữ nào bạn muốn gọi nó. Làm thế nào bạn khởi sự nó? Đó là trách nhiệm của bạn. Lúc này, bạn hiểu rõ ý nghĩa của từ ngữ đó? Bạn sẽ làm gì để sáng tạo bầu không khí này? – bởi vì mỗi người chúng ta chịu trách nhiệm. Không phải Mr. hay Mrs. Simmons hay X, Y, Z – bạn chịu trách nhiệm.

Người hỏi: Chắc chắn, tình yêu không thể được vun quén?

Krishnamurti: Vậy thì bạn sẽ làm gì? Chúng ta đã nói tình yêu là cần thiết, nhưng chúng ta đang hỏi làm thế nào bạn sáng tạo bầu không khí này trong đó tình yêu có thể vận hành?

Người hỏi: Nếu chúng ta có thể thấy nó lúc chúng ta thỉnh thoảng có tình yêu này, vậy thì chúng ta có thể nhận biết tình huống mà khuyến khích chúng ta có nó.

Krishnamurti: Bạn không đang tả lời nghi vấn. Ở đây tại Brockwood, chúng ta có trách nhiệm phải sáng tạo mảnh đất này mà trong nó có tự do, không phụ thuộc. Trong tự do đó, trong năng lượng này, chúng ta có thể nở hoa trong tốt lành. Làm thế nào chúng ta sẽ sáng tạo ‘cái đó’?

Người hỏi: Có lẽ chúng ta có thể gặp gỡ máu chốt của Tungki ở đó, bởi vì tôi nghĩ một số người trong chúng ta đã cảm thấy cùng sự việc. Điều gì anh ấy đã nói là, chúng ta đã cảm thấy những khoảnh khắc của tình yêu trong quá khứ và nếu chúng ta có thể phân tích tình huống đó, có lẽ chúng ta có thể thấy cái gì đã sáng tạo tình yêu đó. Nếu đó là một

manh mối giả dối, có lẽ chúng ta có thể kết thúc nó. Chúng ta biết chúng ta đã cảm thấy tình yêu, nó đã xảy ra.

Krishnamurti: Tại sao nó biến mất? Nó có thể biến mất, hay sao? Hay liệu nó là cảm tính và thế là nó biến mất? Bạn nói rằng, ‘Đôi khi, hay thường xuyên, tôi đã cảm thấy ý thức của tình yêu vô cùng này, nhưng trong chừng mực nào đó nó biến mất và tỉnh thoảng quay lại.’ Lúc này, liệu tình yêu có thể biến mất hay chính là cảm tính mới biến mất?

Người hỏi: Chúng ta ảm thấy tình yêu và trong cố gắng giam cầm nó và duy trì nó chúng ta trở thành cảm tính, bởi vì chúng ta cố gắng công nhận những hiện tượng của nó và nó tác động ra sao, thế là chúng ta hành động tùy theo ký ức.

Krishnamurti: Hay nó có ẽ là cảm tính mà chúng ta gọi là tình yêu.

Người hỏi: Vâng, nếu nó là tình yêu thực sự tôi không thấy làm thế nào nó có thể biến mất.

Krishnamurti: Điều đó đúng.

Người hỏi: Nó có ẽ bị bỏ quên, nhưng nó không biến mất. Nó có thể bị phủ kín bởi những hiểu lầm và nó có thể nảy ra lại.

Krishnamurti: Nó thế sao? Nếu tôi có tình yêu thực sự, liệu bạn có thể che giấu nó? Không. Hầu hết chúng ta đã không có ý thức của tình yêu vô cùng này. Lúc này, làm thế nào

chúng ta sẽ sáng tạo nó? Đừng nói ‘vun đắp nó’, việc đó phải sử dụng thời gian.

Người hỏi: Liệu nó không là bộ phận của thấy sự cần thiết, hay sao? Trong những nói chuyện đầu tiên mà ông đã có cùng chúng tôi, ông đã cố gắng giải thích cho chúng tôi sự cần thiết của nơi này.

Krishnamurti: Nhìn kìa, tình yêu không ~~ta~~ được vun đắp, đúng chứ? Khi nói, ‘Tôi thương yêu bạn’, cảm thấy đó phải hiện diện một cách tự nhiên, không bị bắt buộc hay bị kích động. Người ta không thể nói rằng, ‘Nó là cần thiết vì vậy tôi phải thương yêu bạn.’ Làm thế nào bạn có tình yêu này? Liệu bạn có thể sử dụng thời gian để có nó? Hãy tìm ra. Có lẽ bạn phải đến với nó một cách gián tiếp – bạn hiểu rõ điều gì tôi nói?

Người hỏi: Có lẽ người ta phải tìm ra điều gì ngăn cản người ta không có tình yêu.

Krishnamurti: Nhưng bạn phải có nó trước khi bạn tìm ra điều gì ngăn cản nó. Tức giận, ghen tuông, hiểu lầm – liệu tất cả những điều đó sẽ ngăn cản tình yêu?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Thế à? Bạn nói điều gì đó hung tợn – việc đó sẽ hủy diệt tình yêu của tôi? Tôi bị tổn thương, nhưng cái sự việc thực sự, vẻ đẹp của tình yêu, liệu cái đó sẽ bị hủy diệt? Vì vậy, có lẽ chúng ta có thể bắt gặp nó từ một phương hướng khác. Liệu chúng ta sẽ thâm nhập khả năng đó? Tôi dư thừa cảm tính, cảm xúc, lý tưởng, của ‘Điều này nên được

làm,’ ‘Điều này phải được làm,’ ‘Tôi sẽ cố gắng’. Tất cả những việc đó đều là những cảm tính. Chúng ta đã nói tình yêu là một thực sự rất khắc nghiệt, nó là một sự kiện, bạn không thể bóp méo nó, bạn không thể hủy diệt nó. Nếu tôi không có nó, tôi muốn tìm ra làm thế nào tôi sẽ bắt gặp nó. Tôi không thể vun đắp nó, tôi không thể nuôi dưỡng nó bởi những hành động tốt lành, đang nói, ‘Tôi phải đến và giúp đỡ bạn khi bạn bị bệnh’; đó không là tình yêu. Phải có một cách thực hiện việc gì đó mà sẽ sáng tạo nó. Chúng ta sẽ tìm ra. Bạn nghĩ sao đây?

Người hỏi: Nếu tôi đã chưa bao giờ trải nghiệm nó, làm thế nào tôi có thể biết rằng nó hiện diện ở đó?

Krishnamurti: Tôi sẽ tìm ra, tôi không biết, tôi không có bất kỳ tình yêu nào. Có lẽ thỉnh thoảng tôi có nó khi tôi mơ mơ màng màng, nhưng tôi ~~thực~~ sự không có nó khi tôi đang sống, đang đấu tranh. Lúc này, làm thế nào hạt giống đó nở hoa trong tôi?

Người hỏi: Ông phải mất đi những hình ảnh về những con người của ông.

Krishnamurti: Đó là ~~một~~ việc. Tôi muốn thâm nhập sâu hơn.

Người hỏi: Cũng vậy, có nhiều việc đang ngăn cản nó, có lẽ chúng ta có thể thâm nhập những việc đó.

Krishnamurti: Vâng, tiếp tục. Nhưng điều đó sẽ sáng tạo tình yêu?

Người hỏi: Tôi không thể sáng tạo nó trước khi tôi thấy điều gì đang ngăn cản tôi.

Krishnamurti: Có lẽ tôi đang tức giận, tôi dễ dàng bị chọc tức và hiểu lầm. Vì vậy tôi nói: hãy để cho tôi xóa sạch nó. Liệu tình yêu sẽ hiện diện? Tôi biết nhiều người, những người tạm gọi là thầy tu, những công nhân tốt đang làm công việc xã hội và vân vân, mà đã tự rèn luyện bản thân họ không bị tức giận. Nhưng ngọn lửa thực sự đã biến mất, họ đã chưa bao giờ có nó, họ là những con người rộng lượng, tử tế, họ sẽ giúp đỡ bạn, sẽ cho bạn tiền bạc của họ, áo quần của họ, nhà cửa của họ, nhưng sự việc thực sự không ở đó. Tôi muốn tìm ra làm thế nào thả cho tình yêu này nở hoa trong chúng ta; một lần nó nở hoa bạn không thể hủy diệt nó.

Bạn đã nói: thấy những điều ngăn cản nó. Nó có nghĩa bạn đang cố ý vun đắp tình yêu. Khi bạn nói, ‘Tôi sẽ thấy những điều gì đang kiềm hãm tôi’, đó là một hành động cố ý với mục đích kiểm soát nó. Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều này?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Vì vậy bạn đang cố gắng vun đắp nó, đúng chứ? – chỉ trong một cách lén lút.

Người hỏi 1: Ông đã nói rằng chúng ta phải tìm ra mảnh đất cho tình yêu, cho ý thức của trách nhiệm này.

Người hỏi 2: Nếu chúng ta cố gắng sáng tạo một liên hệ nào đó, một bầu không khí, bất kỳ từ ngữ nào ông sử dụng, mà

trong đó cái này có thể nở hoa, có lẽ đó không là điều gì bạn ấy có ý giải thích, hay sao?

Krishnamurti: Tôi đang cố gắng vạch rõ rằng bạn không thể vun đắp nó.

Người hỏi: Nhưng ông không thể sáng tạo ‘cái gì đó’ đúng đắn hay sao?

Krishnamurti: Đó là điều gì tôi đang cố gắng tìm ra. Vì vậy chúng ta hãy quên đi tình yêu bởi vì bạn không thể vun quén nó. Tôi không biết liệu bạn hiểu rõ điều này? Bạn có thể vun quén những bông hoa cúc hay những sự việc khác, nhưng bạn không thể vun quén tình yêu – một cách ranh mãnh, một cách vô tình hay cố ý, bạn không thể sáng tạo cái này. Vì vậy chúng ta sẽ làm gì?

Người hỏi: Đối với tôi dường như rằng có cái gì đó – không phải để thực hiện – nhưng cái gì đó ông có thể nhận ra. Khi ông đang nhìn ngắm một người nào đó, hay một biến cố, và ông nhận ra không có tình yêu, việc đó không sử dụng thời gian.

Krishnamurti: Việc đó có thể thực hiện được. Điều gì xảy ra khi bạn nói, ‘Vâng. Khi tôi nhìn bạn, tôi thấy rằng tôi thực sự không thương yêu bạn.’ Điều gì đã xảy ra?

Người hỏi: Ông đã đối mặt một sự kiện. Cái gì đó xảy ra.

Krishnamurti: Thế à? Lắng nghe; một cách không cố ý, sâu thẳm, ý tưởng này, rằng phải có tình yêu hiện diện. Tôi làm vô số việc với mục đích nắm bắt nó. Và nó không thể nắm

bắt được. Tất cả các bạn đang gợi ý những phương pháp nắm bắt nó.

Người hỏi: Tôi không đang gợi ý một phương pháp, tôi chỉ đang nói: nhận ra rằng ông không nắm bắt nó.

Krishnamurti: Vâng, tôi không nắm bắt nó, tôi biết rất rõ điều đó. Ngọn lửa đó không hiện diện ở đó.

Người hỏi: Thật khó khăn để thực sự thấy rằng nó không hiện diện ở đó, chúng ta tiếp tục giả vờ.

Krishnamurti: Tôi thích nhìn ăng những sự việc như chúng là và đối diện những sự kiện; thuộc cá nhân tôi không có cảm tính của bất kỳ loại nào, tôi xóa sạch tất cả điều đó. Lúc này tôi nói, ‘Tôi không có tình yêu này.’ Vàững vậy, tôi biết nó không thể được vun quén một cách lén lút trong một phương hướng vòng vo nào đó. Tuy nhiên, mang máng tôi thấy vẻ đẹp của nó. Vì vậy tôi sẽ làm gì? Liệu chúng ta được phép để lại vấn đề đó và quay lại sau?

Krishnamurti: Chỉ lắng nghe điều gì tôi phải nói. Ở đây bạn cảm thấy như ở nhà? Bạn biết một tổ ấm là gì?

Người hỏi: Một nơi mà ông luôn luôn cảm thấy được hỗ trợ và giúp đỡ. Ông cảm thấy thanh thản, ông cảm thấy tự nhiên, ông thoải mái khi ở nhà hơn nơi ông là một người lạ.

Krishnamurti: Ở nhà bạn không là một người lạ. Đúng chứ?

Người hỏi 1: Trong trường hợp đó ông có nhiều nhà, bởi vì ông có nhiều bạn bè và anh em. Tôi có thể cảm thấy thanh thản trong nhiều nơi.

Người hỏi 2: Ông có thể có một ngôi nhà và sống trong nó, nhưng điều đó không có nghĩa nó là một tổ ấm.

Krishnamurti: Điều gì khiến cho nó là một tổ ấm?

Người hỏi 1: Có tình yêu và đồng hợp tác giữa những con người đang sống ở đó.

Người hỏi 2: Một tổ ấm là một nơi ông có sự an toàn.

Krishnamurti: Đó là điều gì bạn gọi là một tổ ấm hay sao? – nơi bạn có sự an toàn, nơi bạn cảm thấy thanh thản, nơi bạn không là một người lạ?

Người hỏi: Nó là tất cả những sự việc này?

Krishnamurti: Hãy kể cho tôi nhiều thêm nữa đi.

Người hỏi 1: Nơi ông không có sợ hãi.

Người hỏi 2: Thật ra tôi không nghĩ rằng tôi có một tổ ấm; tôi có một ngôi nhà ở California, tôi đi học ở đây.

Krishnamurti: Vừa lúc này bạn ấy đã nói điều gì đó mà chúng ta đã bỏ qua. Bạn ấy đã nói, ‘Những bạn bè và những anh em’, và cũng vậy, ‘Dù tôi ở bất kỳ nơi nào, tôi đều cảm thấy như ở nhà.’ Bạn đã nói điều đó – đừng rời khỏi nó! Lúc

này, đối với tất cả các bạn, một tổ ấm là gì? Bạn nói, dù tôi ở bất kỳ nơi nào tôi đều cảm thấy như ở nhà. Nơi tôi không là một người lạ, nơi tôi được thanh thân, nơi tôi không bị đối xử như một người lạ, nơi tôi có thể làm bất kỳ việc gì tôi muốn mà không bị la mắng – đó là một tổ ấm? Họ có la mắng bạn, họ có bắt bạn đi ngủ vào một giờ nào đó. Vì vậy một tổ ấm là gì?

Người hỏi: Một cảm giác trong chính ông về đang ở nhà?

Krishnamurti: Cảm giác đó là gì? Cảm tính? Ở mấu chốt này bạn phải cẩn thận. Làm ơn hãy chú ý. Tôi đang thúc đẩy bạn vào cái này. Tôi muốn tìm ra: đối với bạn một tổ ấm là gì, thực sự, không phải lý thuyết. Tôi đi khắp thế giới – ngoại trừ nước Nga và Trung quốc – tôi đã được ở trong những căn phòng khác nhau, ~~mỗi~~ mỗi căn phòng nhỏ hay những căn phòng lớn. Tôi đã ngủ trên sàn nhà, tôi đã ngủ trên những chiếc giường bằng bạc, tôi đã ngủ trong tất cả mọi nơi, và tôi đã cảm thấy như ở nhà – bạn hiểu chứ? Đối với tôi, ở nhà có nghĩa nơi tôi hiện diện. Thỉnh thoảng có một bức tường đơn sơ ~~đứng~~ đứng trước cửa sổ của tôi, thỉnh thoảng một ngôi vườn đẹp, thỉnh thoảng có khu tòi tàn gần bên – tôi đang kể cho bạn những sự việc chính xác, không phải chỉ những thứ tưởng tượng. Thỉnh thoảng có sự ồn ào khủng khiếp xảy ra quanh tôi, sàn nhà ~~âm~~ âm thiu và vân vân – không có ~~mềm~~ mềm để nằm! Tôi cảm thấy ở nhà giống như nơi đây tôi cảm thấy ở nhà. Nó có nghĩa tôi mang tổ ấm riêng của tôi – bạn hiểu chứ?

Liệu Brockwood là một tổ ấm đối với bạn? Trong ý nghĩa của một nơi mà bạn có thể nói chuyện cùng nhau, cảm thấy hạnh phúc, vui đùa, leo lên một cái cây khi bạn muốn,

nơi không bị la mắng, không bị trừng phạt, không áp lực, nơi bạn cảm thấy hoàn toàn được bảo vệ, cảm thấy rằng người nào đó đang chăm sóc bạn, đang vượt mọi khó khăn để thấy rằng bạn sạch sẽ, rằng quần áo của bạn sạch sẽ, rằng bạn chải tóc của bạn? Nơi bạn thấy rằng bạn hoàn toàn được an toàn và tự do? Đó là một tổ ấm, đúng chứ?

Người hỏi: Điều gì tạo ra nó là phải có trách nhiệm, để cho người nào khác không phải thúc đẩy ông làm việc.

Krishnamurti: Không, đừng chuyển sang vấn đề khác. Liệu nơi đây là một tổ ấm của bạn trong ý nghĩa đó?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Bạn có chắc chắn rằng bạn được an toàn, được bảo vệ, được chăm sóc, được ân cần, không bao giờ bị la mắng, đầy thương yêu khi được bảo đừng làm những việc nào đó?

Người hỏi: Liệu chúng ta luôn luôn cảm thấy an toàn, bất kỳ nơi nào chúng ta có mặt?

Krishnamurti:Ồ, đừng lý thuyết. Tôi đang hỏi bạn, Tungki, liệu ở đây bạn cảm thấy như ở nhà, trong ý nghĩa của hơi hơi một tổ ấm mà tất cả chúng ta đều đồng ý. Bạn cảm thấy điều đó?

Người hỏi: Vâng, hơi hơi.

Krishnamurti: Khi tôi nói hơi hơi, nó có cùng nghĩa rằng tôi có thể thêm vào nhiều hơn đối với nó – liệu rằng có những quyển sách tốt, thức ăn tốt, liệu rằng bạn được tận hưởng hạnh phúc, nơi không ai la mắng bạn. Bạn hiểu rõ điều gì tôi có ý chứ?

Người hỏi: Tôi nghĩ nó quả là một nơi 'lý tưởng' đến độ không ai dám nói rằng chúng tôi có la mắng.

Krishnamurti: Những lý tưởng là cảm tính.

Người hỏi: Vâng, nhưng chúng tôi có la mắng.

Krishnamurti: La mắng một cách thương yêu, điều đó được hiểu rõ. Lúc này, đối với bạn liệu nơi đây là một tổ ấm? Đừng cầu thả.

Người hỏi: Nơi đây người ta cảm thấy được chăm sóc.

Krishnamurti: Vì vậy, hãy cho tôi biết liệu bạn cảm thấy như ở nhà – tôi không yêu cầu bạn cảm thấy hay không cảm thấy, tùy ý kiến của bạn. Nếu bạn không muốn nói cho tôi, điều đó cũng được thôi. Nếu ở đây bạn cảm thấy như ở nhà, liệu bạn cũng có trách nhiệm?

Người hỏi: Nếu tôi không có trách nhiệm, tôi sẽ không như ở nhà.

Krishnamurti: Đó là lý do tại sao tôi đang hỏi. Tôi khiêng một món đồ từ phòng này sang phòng kế bên và tôi quẳng một cái rằm vào chỗ này hay chỗ kia mà chẳng cần quan tâm.

Nếu nó là ngôi nhà của tôi tôi sẽ chăm chút hơn – bạn theo kịp chứ?

Vì vậy đó là điều gì tôi có ý qua từ ngữ *đáp lại, trách nhiệm*. Khi bạn cảm thấy ở nhà bạn chăm sóc mọi thứ, bạn chăm sóc chính bạn, bạn không muốn gây tổn thương cho người mẹ của bạn, không muốn khiến cho người mẹ quá nhiều cực nhọc. Nó là một loại của chuyển động sáng tạo, thương yêu lẫn nhau. Bạn không biết tất cả những việc này hay sao? Khoảnh khắc bạn cảm thấy ở nhà, chuyện gì xảy ra?

Người hỏi: Tình yêu.

Krishnamurti: Tình yêu, đúng chứ? Vậy thì bạn có thể nói với tôi: vì chúa đừng đập phá món đồ đó; và bởi vì tôi cảm thấy ở nhà tôi sẽ không bị tổn thương. Tôi không biết liệu bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói? Vì vậy nơi nào bạn cảm thấy ở nhà, hạt giống bắt đầu nảy mầm, bạn không phải vun quén nó, nó bắt đầu nở hoa. Liệu đó là điều gì đang xảy ra với tất cả các bạn? Nếu ở đây bạn không cảm thấy như ở nhà hãy tìm ra nó là lỗi lầm của ai, liệu nó là lỗi lầm của bạn hay của người nào khác; sửa chữa nó, đừng ngồi ngả người ra và nói, ‘Ồ, tôi không cảm thấy như ở nhà’ – hãy làm điều gì đó cho nó. Khi bạn lớn lên bạn sẽ rời nơi này và bạn sẽ phải đối diện với thế giới. Và nếu ở đây bạn không có hạt giống này trong bạn, thế giới sẽ hủy diệt bạn. Họ sẽ chà đạp bạn, họ là những con sói, những kẻ giết người – đừng hiểu lầm nó. Cảm thấy này, rằng bạn hoàn toàn thanh thản, hoàn toàn ở nhà – trong ý nghĩa tôi đang sử dụng từ ngữ đó – mà tạo ra trách nhiệm mà là tình yêu. Bạn hiểu rõ điều này. Làm ơn cố gắng. Và khi bạn có hạt giống đó và nó đang nở hoa ở đây, vậy thì bạn sẽ duy trì nó suốt sống của bạn. Nhưng nếu nó không vận

hành, vậy thì thế giới sẽ hủy diệt bạn; thế giới muốn biến bạn thành cái gì nó muốn bạn là: một con thú quỷ quyết.

Vì vậy, chúng ta hãy tìm ra liệu ở đây bạn cảm thấy như ở nhà và nếu bạn không cảm thấy, tại sao? Tình yêu là không phụ thuộc, tôi không biết liệu bạn nhận ra điều này. Một số các bạn sẽ lập gia đình; bạn sẽ nói với người vợ của bạn, ‘Em yêu, anh yêu em.’ Sau đó bạn đi đến văn phòng hay đến loại làm việc nào đó, và ở đó bạn đầy lo lắng, muốn thành công hơn nữa, đầy tham vọng, tham lam. Quay về nhà bạn nói, ‘Em yêu, anh yêu em.’ Bạn thấy sự vô lý của nó? Đó là điều gì đang xảy ra trong thế giới. Trong đó có quyền luyến, ghen tuông, sợ hãi, lo âu: cô ấy không được nhìn bất kỳ người nào khác ngoại trừ tôi.

Nếu cha mẹ thực sự chăm sóc con cái của họ, sẽ không có chiến tranh. Họ sẽ nói, ‘Hãy sống, đừng giết chóc, hãy sống.’ Sẽ không có quân đội – thấy điều gì sẽ xảy ra. Vì vậy, thông thường điều gì được gọi là tổ ám không là một tổ ám gì cả. Vì vậy, nơi này sẽ là tổ ám của bạn; bạn trải qua tám hay chín tháng một năm ở đây và chính là trách nhiệm của bạn – chúng ta bắt từ ngữ đó có nghĩa gì – để biến nó thành tổ ám của bạn, để bảo cho tôi hay Mrs. Simmons hay bất kỳ ai, ‘Đây không là tổ ám của tôi bởi vì bạn không đang làm những việc nào đó’ – bạn theo kịp chứ? Vậy thì bạn chia sẻ trong điều này. Bạn chỉ đang lắng nghe, hay bạn đang tham gia? Hãy vận dụng, hãy sáng tạo, đừng để bất kỳ người nào khác làm mọi việc và nói, ‘Vâng, tôi rất thanh thản ở đây, đây là ổ ám của tôi.’ Vậy thì, nó không là tổ ám của bạn, bởi vì bạn đã không xây dựng nó.

Bạn thấy đó, từ khi còn bé tí tôi đã sống trong những ngôi nhà của những người khác và tôi chưa bao giờ có được một nơi mà tôi có thể nói, ‘Đây là tổ ám của tôi.’ Nhưng có

cảm thấy rằng bạn đang ở nhà tại bất kỳ nơi nào bạn hiện diện bởi vì bạn có trách nhiệm, bởi vì bạn thương yêu. Tổ ấm không là một sáng tạo của cảm tính, nó là một sáng tạo của sự kiện – sự kiện rằng tôi cảm thấy ở nhà. Đó là, tôi được tự do, tôi có trách nhiệm, tôi thương yêu. Trách nhiệm tổng thể là cảm thấy của ở nhà.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 2

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 18 tháng 9 năm 1970

Krishnamurti: Bạn biết việc gì đang xảy ra trong thế giới? – bóc lột, bịp bợm, chống đối, lừa dối công khai, hỗn loạn và đau khổ ở Ấn độ. Khi bạn đọc báo chí về nó, nó có nghĩa gì đối với bạn? Hay nếu bạn không đọc báo chí – bạn không nhận biết việc gì đang xảy ra?

Người hỏi: Đa số đều bị đát cả.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ đó?

Người hỏi: Một số người đang thống trị những người khác và đang gây đau khổ nhiều người.

Krishnamurti: Nhưng việc đó đã xảy ra trong hàng thế kỷ, đúng chứ? – tất cả lịch sử là việc đó. Bạn nghĩ gì về nó?

Người hỏi: Nó thực sự không ảnh hưởng đến tôi.

Krishnamurti: Tại sao bạn nói nó không ảnh hưởng đến bạn?

Người hỏi: Tôi thấy những người i đang bị giết chết trên truyền hình. Tôi nhìn nó và tôi không nhận ra rằng những người đó là những người đang bị giết.

Krishnamurti: Bạn có vai trò nào trong tất cả điều đó?

Người hỏi: Tôi không là bộ phận của nó.

Krishnamurti: Vậy thì sự liên hệ của bạn với nó là gì? Liệu rằng nó là cái gì đó đang xảy ra ở 'đằng đó', ở Jordan, ở Mỹ?

Người hỏi: Thỉnh thoảng nó tác động vào tổ ấm và tôi có thể cảm thấy điều gì những người đó đang cảm thấy.

Krishnamurti: Bạn cảm thấy người ta phải thay đổi tất cả điều này, hay bạn không thể làm bất kỳ điều gì về nó? Sự liên hệ của bạn với thế giới là gì? Liệu nó là một nhận biết về những sự việc phi thường đang xảy ra thuộc công nghệ và sự không khả năng kinh hoàng của con người để gặp gỡ sự tiến bộ thuộc công nghệ đó? Sự liên hệ của bạn với sự hỗn loạn mà con người đang sản sinh khắp thế giới là gì?

Người hỏi: Chừng nào chúng ta còn bị rối loạn chúng ta đang đóng góp vào hỗn loạn đó

.

Krishnamurti: Tôi hiểu điều đó, nhưng bạn cảm thấy gì về nó? Phản ứng sâu thẳm của bạn đối với tất cả điều này là gì?

Người hỏi: Tôi cảm thấy tuyệt vọng và tức giận về tất cả những việc đang xảy ra này. Tôi có những phản ứng với nó; tôi thấy những sự việc sai trái và tôi có thái độ căm ghét.

Krishnamurti: Và tiếp theo cái gì? Bạn thấy, khi bạn rời đây, tiếp tục lên đại học hay vào cao đẳng, bạn sẽ có vai trò gì trong tất cả việc đó? Bạn sẽ chỉ phù hợp vào bộ máy của nó? Liên quan với thế giới, bạn sắp sửa trở thành cái gì? Hay, lúc này bạn không quan tâm đến nó? Bạn có lẽ nói, ‘Tôi còn nhỏ lắm nên không cần quan tâm đến tất cả điều này, tôi sẽ sống vui vẻ và tận hưởng nó khi tôi còn có thể; sau đó tôi sẽ suy nghĩ về nó.’ Hay bạn cảm thấy rằng đây là một chuẩn bị, một bắt đầu của điều gì nó sẽ là khi bạn lớn lên. Hiện nay, người ta có thể phản kháng và sử dụng thuốc men hay là không, việc này hay việc kia – nhưng khi bạn hai mươi hay hai mươi lăm tuổi bạn sẽ lập gia đình. Liệu bạn sẽ sống tự nhiên trong tất cả điều này? Nếu bạn không sống tự nhiên, bạn sẽ làm gì? Nếu bạn chống đối hệ thống, phản kháng việc gì đang xảy ra – không phải đạo đức giả nhưng thực sự đang phản kháng – liệu bạn có thể giả vờ rằng bạn thực sự không cảm thấy sự bi đát của tất cả điều này? Phản ứng của bạn là gì?

Liệu bạn không suy nghĩ bạn sẽ là gì? Lập gia đình và ổn định? – nếu đó là kết quả cuối cùng, vậy thì giáo dục là gì? Liệu nó sẽ là giúp đỡ bạn ổn định cuộc sống trong hệ thống này? Tôi đã nghe nhiều sinh viên ở Ấn độ, khi được hỏi: ‘Bạn sẽ làm gì?’ trả lời, ‘Ồ, thưa ông, cha tôi muốn tôi là một kỹ sư, cha tôi ao ước tôi là một bác sĩ, chúng ta cần

những bác sĩ. Tôi muốn giúp đỡ Ấn độ vượt qua bằng cách trở thành một kỹ sư có năng lực.' Đa số họ đều suy nghĩ dựa vào một nghề nghiệp chuyên môn, họ muốn giúp đỡ quốc gia chậm tiến, muốn làm những công việc xã hội. Đó là điều gì bạn sắp sửa làm? Các bạn đang ngủ gục à?

Tôi nghĩ đó là nơi sự bi đát bắt đầu, không phải nơi thế giới là gì. Thế giới là phương cách đó, dối gạt, những người chính trị gian manh, những người có đầu óc kiếm tiền – tất cả điều đó. Nếu bạn không được giáo dục đúng đắn bạn sẽ rơi vào nó. Vì vậy, bạn nghĩ giáo dục là gì? Liệu có phải là giúp đỡ bạn phù hợp vào hệ thống máy móc của trật tự hiện nay, hay vô trật tự, của những sự việc hay bạn nghĩ nó nên là cái gì khác? Nếu là cái gì khác, bạn muốn nó là gì?

Người hỏi: Nó chỉ là một tiến hành học hành.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ học hành?

Người hỏi: Phát hiện những sự việc quanh ông và trong ông.

Krishnamurti: Bạn đang làm nó chứ?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Bạn thực sự muốn học hành?

Người hỏi: Vâng, tôi muốn.

Krishnamurti: Hãy thật nghiêm túc – đừng trả lời quá dễ dàng, liến thoắng. Bạn biết học hành có nghĩa gì?

Người hỏi: Tìm ra càng nhiều càng tốt về bất kỳ thứ gì – về mọi thứ.

Krishnamurti: Đó là điều gì bạn có ý qua từ ngữ ‘học hành’? – tìm ra? Bạn có thể sử dụng quyền tự điển bách khoa; bạn có thể tìm ra mọi thứ ở đó.

Người hỏi: Điều đó chỉ bao gồm khía cạnh lý thuyết.

Krishnamurti: Vậy thì bạn có ý gì qua từ ngữ học hành?

Người hỏi: Tìm ra cái gì đó và có thể giải quyết nó, xử lý nó, và thậm chí có thể sử dụng nó.

Krishnamurti: Một ngày trước chúng ta đã nói về đồng hợp tác, thông minh và tình dục [Xem chương 5]. Chúng ta bàn luận, tại cơ bản, đồng hợp tác có nghĩa gì, nó có nghĩa gì khi đồng hợp tác, làm việc cùng nhau, làm những sự việc cùng nhau. Làm thế nào bạn sẽ học hành về nó – hay nó chỉ là một lý thuyết? Một cộng đồng nhỏ đang sống ở đây, Brockwood. Bất kỳ con người có văn minh nào – có văn minh trong ý nghĩa của có văn hóa, suy nghĩ sâu sắc, thông minh – phải đồng hợp tác, sống đòi hỏi sự đồng hợp tác – không phải đồng hợp tác với điều gì bạn ưa thích, nhưng tinh thần của đồng hợp tác. Bạn đã nói, ‘Tôi muốn học hành về đồng hợp tác.’ Lúc này, làm thế nào bạn học hành về nó?

Bởi vì trong bất kỳ xã hội có văn hóa nào phải có sự đồng hợp tác; ngược lại nó không thể tồn tại. Làm thế nào bạn sẽ học hành về nó?

Người hỏi: Trong bàn luận về nó. Có học hành nào đó được bao hàm trong đó.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi bạn có ý gì qua từ ngữ học hành về sự đồng hợp tác? Cả hai chúng ta đều đồng ý, sống không thể tiếp tục nếu không có sự đồng hợp tác. Tôi bắt đầu ở đâu?

Người hỏi: Bằng sự đồng hợp tác.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ đồng hợp tác, bạn đồng hợp tác như thế nào, cùng ai, tại sao? Tôi học hành nó ở đâu?

Người hỏi: Bằng cách thực hiện nó.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua bằng cách thực hiện nó – tìm hiểu, học hành.

Người hỏi: Tìm ra tại sao ông muốn đồng hợp tác.

Krishnamurti: Vậy là bạn sẽ học hành? Liệu sự tiến hành của học hành đang đưa ra câu hỏi này? Và cũng vậy, liệu bạn có tinh thần của đồng hợp tác, sự cảm thấy đó? Liệu, thực sự, sâu thẳm, bạn muốn đồng hợp tác? Bạn không phải bắt đầu từ đó, hay sao? – học hành liệu, thực sự, sâu thẳm, bạn muốn đồng hợp tác. Bởi vì nếu bạn không biết đồng-hợp tác có nghĩa gì, bạn sẽ không bao giờ biết không-đồng hợp tác có nghĩa gì. Nếu chính thể nói, ‘Đi đi và giết chóc’, nếu bạn không biết đồng-hợp tác có nghĩa gì, làm thế nào bạn biết được khi không-đồng hợp tác?

Lúc này, làm ơn, hãy bảo cho tôi biết, làm thế nào bạn sẽ tìm ra cho chính bạn liệu bạn có tinh thần đồng hợp tác – không phải cùng tôi, hay về cái gì đó – nhưng sự cảm thấy của nó. Đó không là sự khởi đầu của học hành về đồng hợp tác, hay sao? Bạn bắt đầu học hành từ đâu – từ một quyển sách? Nếu bạn nói, ‘Học hành bắt đầu bằng một quyển sách’, vậy thì bạn có quyển từ điển bách khoa, một kiến thức khổng lồ được tích lũy trong những trang giấy hay trong bộ não của một người giáo viên, nhưng liệu đó là nơi bạn bắt đầu học hành? Ví dụ, hoặc tôi tin tưởng một ý tưởng, và vì vậy tôi muốn bạn và những người khác đồng hợp tác cùng tôi trong thực hiện ý tưởng đó, mà thông thường được gọi là đồng hợp tác; bởi vì cả hai chúng ta đều tin tưởng ý tưởng đó, một nguyên tắc, một hệ thống. Hay, chúng ta có cảm thấy của đồng hợp tác – không phải về cái gì và cùng ai, nhưng sự cảm thấy. Thật sâu thẳm, liệu bạn hiểu rõ ý nghĩa của từ ngữ đó? Tôi có ý không chỉ cùng nhau làm việc nhưng còn cùng nhau cảm thấy rằng, những sự việc nào đó phải được thực hiện – sự cảm thấy trước, và hành động.

Khi bạn nói bạn muốn học hành trong một cộng đồng, trong một ngôi trường giống như thế này, có một vấn đề. Có những người lớn tuổi và thế hệ trẻ tuổi, người giáo viên và những học sinh và những người khác đến đây; phải có một phương cách để sống hạnh phúc, thông minh, năng động, cùng nhiều năng lượng. Người ta phải có sự cảm thấy này, nếu không tất cả chúng ta sẽ bị xô đẩy trong những phương hướng khác nhau. Vì vậy tôi muốn học hành và sự thâm nhập đầu tiên của tôi trong học hành là tìm ra liệu thực sự tôi muốn đồng hợp tác, liệu thực sự tôi có cảm thấy của nó? Đúng chứ? Nếu bạn không có nó, hãy tìm ra tại sao? Chất lượng lạ thường này, sự cảm thấy lạ thường này của đồng

hợp tác, cùng nhau xây dựng, cùng nhau thực hiện những sự việc, đây là điều gì đã xây dựng thế giới này.

Người hỏi: Ông có ý gì qua câu nói, ‘Nãy xây dựng thế giới này?’

Krishnamurti: Thế giới, trong ý nghĩ của đường ray xe lửa, bu rơ, đưa một hỏa tiễn đến mặt trăng – ba trăm ngàn người dính dáng trong đó và phải đồng hợp tác; họ đồng hợp tác trong những lý do thuộc tài chánh hay ái quốc, những lý do của kiêu hãnh và vân vân. Ở đó, họ đồng hợp tác quanh một ý tưởng trong nó bao hàm danh tiếng, ganh đua với nước Nga và vân vân. Lúc này, liệu có thể có sự đồng hợp tác thực sự, sâu thẳm, vĩnh viễn, khi có một động cơ? Nếu tôi có bất kỳ hình thức nào của sự quan tâm ích kỷ, một động cơ tham lợi, liệu có thể có sự đồng hợp tác trong ý nghĩa chúng ta muốn hiểu rõ nó?

Người hỏi: Ông muốn nhận được cái gì đó từ nó, ông không phải làm nó.

Krishnamurti: Vì vậy, hãy tìm ra liệu bạn có một cảm thấy của đang nhận được cái gì đó từ nó. Bạn đang bắt đầu học hành cái gì đó mà bạn không thể học hành từ một quyển sách.

Người hỏi: Ý tưởng của đang nhận được cái gì đó từ nó không nhất thiết phải chen vào. Nếu tôi muốn xây dựng một ngôi nhà, tôi thấy rằng nó sẽ dễ dàng hơn cho ông và tôi khi cùng nhau làm việc. Chúng ta tổ chức nó ngay từ đầu và chúng ta cùng nhau đồng hợp tác để xây dựng ngôi nhà. Vì

vậy tôi có ý tưởng của xây dựng một ngôi nhà; chúng ta sắp sửa nhận được ngôi nhà từ nó, ông và tôi.

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng – hãy tiến sâu thêm. Bạn có thể thâm nhập sâu thêm nữa.

Người hỏi: Vì vậy, điều gì xảy ra khi ông muốn một ngôi nhà màu trắng và tôi lại không muốn.

Krishnamurti: Đó là nó. ~~Bạn~~ Bạn muốn một căn phòng hình vuông và cô ấy muốn một căn phòng dài. Bạn nghĩ bạn giỏi hơn cô ấy nhiều. Hãy theo dõi bạn đang làm gì. Vừa lúc này, Dominic đã nói rằng chúng ta sẽ đồng hợp tác nếu chúng ta muốn cùng nhau xây dựng một ngôi nhà, bởi vì anh ấy sẽ nhận được một ngôi nhà từ nó. Nhưng nếu chúng ta bắt đầu không đồng ý về loại căn phòng nào nó sẽ có, chúng ta sẽ thất bại. Vì vậy, điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Nếu ông bắt đầu cùng tinh thần của đồng hợp tác và cả hai đều muốn cùng nhau xây dựng cái gì đó, liệu ông vẫn còn có một vấn đề?

Krishnamurti: Bạn sẽ vẫn còn có một vấn đề – làm thế nào bạn sẽ giải quyết nó? Bạn và tôi muốn đồng hợp tác, chúng ta muốn xây dựng một ngôi nhà, bạn muốn một căn phòng vuông và tôi muốn căn phòng dài. Và tuy nhiên cả hai chúng ta đều có một tinh thần của đồng hợp tác. Chúng ta sẽ làm gì?

Người hỏi: Chúng ta cố gắng tìm ra tại sao ông muốn một căn phòng dài và tại sao tôi muốn một căn phòng vuông.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Chúng ta đồng hợp tác.

Krishnamurti: Mà có nghĩa cả hai chúng ta sẵn lòng nhượng bộ. Bạn không bám vào quan điểm của bạn, tôi không bám vào quan điểm của tôi. Mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Ông không có một ý tưởng cố định, vì vậy ông đang học hành.

Krishnamurti: Nó có nghĩa bạn có một cái trí linh động, bạn không nói, ‘Tôi phải có nó’, bạn sẵn lòng thay đổi, mà có nghĩa bạn không đang bám chặt ham muốn đặc biệt của bạn, quan điểm đặc biệt của bạn.

Người hỏi: Giả sử ông sẵn lòng suy nghĩ về nó và người khác lại không.

Krishnamurti: Bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Tôi đoán rằng ông sẽ làm điều gì người khác muốn – nếu ông sẵn lòng bàn luận và họ lại không.

Krishnamurti: Đó chính là nó, bạn sẽ làm gì nếu bạn muốn đồng hợp tác và người khác lại không?

Người hỏi: Hãy thấy quan điểm của người đó.

Krishnamurti: Nhưng trong một cộng đồng như thế này, bạn sẽ làm gì?

Người hỏi 1: Ông phải nói chuyện với họ khi họ quay trở lại để đồng hợp tác. Ông thấy, tôi sẽ không là người mà sẽ đang nhượng bộ – tôi đang quan sát nó từ quan điểm của tôi – tôi sẵn lòng nói chuyện về nó. Tôi không biết tôi sẽ làm gì nếu người khác không muốn làm.

Người hỏi 2: Có lẽ thay vì nói chuyện về căn phòng ông sẽ bắt đầu nói về sự đồng hợp tác, bởi vì đây là nguyên nhân của vấn đề.

Người hỏi 3: Và ông phải có tinh thần đồng hợp tác để khởi sự.

Krishnamurti: Nhưng tôi không có nó. ~~Ấy~~ sử dụng một chủ đề rộng rãi hơn. Thông thường chúng ta tôn sùng những người trí năng, những người khôn ngoan mà vượt qua những kỳ thi một cách xuất sắc, là những người được kính trọng nhất. Theo trí năng, anh ấy nhạy bén, sinh động, giỏi môn học của anh ấy; đối với anh ấy chơi những trò chơi và làm bất kỳ thứ gì trong ngôi vườn là một nhàm chán. Hãy thấy nó quan trọng như thế nào rằng chúng ta không nên chỉ có một bộ não tốt, nhưng chúng ta ững còn có thể làm những sự việc – làm vườn, nấu nướng, giặt giũ – không chỉ thiên về một phía. Thông minh hàm ý có thể làm những sự việc, không nói, ‘Tôi không thích công việc vườn tược, nó làm tôi nhàm chán, tôi thích học hành.’ Đó là một cách sống thiên về một phía.

Lúc này, tôi muốn đề nghị rằng, ở đây chúng ta không nên chỉ có những bộ não thực sự xuất sắc, mà có thể suy nghĩ hợp lý, thông minh, không thiên vị, không cá nhân. Nhưng người ta cũng phải có kỹ năng trong hành động. Bạn biết

Yoga? – từ ngữ đó cũng có nghĩa ‘kỹ năng trong hành động’, không phải chỉ làm vài luyện tập nào đó. Làm thế nào bạn sẽ có kỹ năng trong hành động đó?

Người hỏi: Qua luyện tập.

Krishnamurti: Mà có nghĩa làm những công việc. Tôi muốn gợi ý – tôi đã làm nhiều công việc trong sống của tôi – rằng mỗi người nên làm một loại công việc nào đó cùng quả đất này: làm vườn, trồng trọt, chăm sóc nó – không chỉ nói, ‘Tôi sẽ trồng trọt, bạn sẽ đi và tưới nước.’ Chăm sóc nó, ân cần với nó – việc đó cho bạn cơ hội chăm sóc mọi thứ. Bạn có khi nào đào đất chưa? – bạn tiếp xúc cùng quả đất. Tôi muốn gợi ý rằng, không những nên có một hoạt động thuộc trí năng của trật tự tốt đỉnh ở đây, nhưng cũng cần phải có nhiều suy nghĩ, làm việc, học hành một cách rõ ràng, năng động, đam mê. Và cũng vậy phải có kỹ năng trong hành động, mà là làm những công việc. Khi bạn chơi đàn guitar, hãy chơi nó đúng cách, không chỉ đánh bập bùng. Làm mọi việc đầy khéo léo, và một trong những cách để học hành về nó là làm những công việc trong vườn, chơi những trò chơi và vân vân. Lúc này, tôi gợi ý điều này và bạn nói, ‘Tôi không muốn làm vườn, nó khiến tôi buồn chán’. Bạn sẽ phải làm gì với một con người như thế?

Người hỏi: Hãy tìm ra tại sao anh ấy hay chị ấy không muốn làm nó.

Krishnamurti: Và sau đó cái gì?

Người hỏi: Có lẽ có một lý do tại sao...

Krishnamurti: Hãy tìm ra. Anh ấy nói với bạn, ‘Tôi không thích nó, tôi chán nó’.

Người hỏi: Ông có quyền không làm, nếu ông không thích nó.

Krishnamurti: Tất cả các bạn quá lanh lẹ với những câu trả lời. Tôi không muốn làm vườn và tôi không muốn làm trong nhà bếp. Bạn thấy điều gì xảy ra – dần dần tôi rút lui. Và quanh tôi, tôi sắp sửa tập hợp những người không muốn làm việc.

Người hỏi: Đó chỉ là một việc mà ông không muốn làm.

Krishnamurti: Tại sao không? Thông minh nói bạn phải giỏi giang khi làm việc và không nói, ‘Tôi không muốn chơi những trò chơi.’ Bạn sẽ sống ở đây nhiều hơn sống ở nhà, đây là tổ ấm của bạn, tổ ấm của tôi, tổ ấm của những người khác; nó là tổ ấm của chúng ta. Tổ ấm của chúng ta cũng có nghĩa vườn tược, bãi cỏ, trồng những cái cây, chăm sóc chúng. Bởi vì tôi sắp sửa sống ở đây, tôi không thể nói, ‘Tôi không muốn chăm sóc vườn tược.’ Nó là tổ ấm của chúng ta, tôi không thể bỏ mặc nó cho bạn. Làm thế nào bạn sẽ chỉ cho tôi hay giúp đỡ tôi học hành rằng chúng ta phải làm những công việc cùng nhau, hay học hành làm những công việc cùng nhau. Trách nhiệm của bạn cũng to tát bằng trách nhiệm của Mrs. Simmons, hay trách nhiệm của người nào khác. Làm thế nào bạn sẽ giúp đỡ tôi, người nói, ‘Tôi chán những trò chơi – hãy để tôi lại một mình với nhạc trẻ của tôi hay với quyển sách của tôi. Vì tôi cảm thấy như ở nhà, tôi sẽ quẳng bộ quần áo ngủ của tôi trên nền nhà trong phòng của tôi.’

Bạn sẽ làm gì? ‘Tôi sẽ để đôi giày của tôi ngoài hành lang, hay tôi sẽ để căn phòng của tôi bừa bãi, tôi không cần quan tâm. Tại nhà ở California, ở London, ở Paris, tôi cư xử như tôi muốn. Ở đây, tại sao bạn đang bảo với tôi rằng tôi nên làm gì?’ Và sau đó người nào đó đến và bảo bạn, ‘Làm ơn, đừng làm việc đó.’ Bạn trả lời, ‘Bạn là người độc tài, đây là tổ ấm của chúng tôi, tôi có thể làm bất kỳ việc gì tôi thích.’

Vì vậy làm thế nào bạn sẽ chỉ bảo hay giúp đỡ tôi học hành rằng, sống một cách thông minh hàm ý chơi những trò chơi, chăm sóc vườn tược, học hành, làm những công việc bằng bàn tay của người ta, không chỉ bằng bộ não của người ta. Thuộc cá nhân, tôi thích làm mọi việc, vườn tược, vắt sữa bò, chăm sóc những con gà, chăm sóc những em bé, thay tã lót – tôi đã làm mọi việc. Tôi thích nó, không ai bắt buộc tôi phải làm nó, đó là cách sống, đó là cách thông minh nhất: có khả năng làm mọi việc.

Lúc này, bạn sẽ giải quyết ra sao với một người trong ngôi trường này, mà nói, ‘Tôi sẽ để căn phòng của tôi như tôi thích – tôi ngủ trong nó. Tôi có trật tự bởi vì tôi có thể tìm ra cái gì tôi muốn trong sự vô trật tự này.’ Bạn bắt đầu học hành ở đâu? Tất cả chúng ta đều muốn sống cùng nhau, hạnh phúc cùng nhau, làm những công việc cùng nhau – sống là đang làm những công việc cùng nhau. Vì vậy, làm ơn hãy bảo cho tôi bạn đề nghị học hành về tất cả điều này như thế nào.

Người hỏi: Ông bắt đầu trong một tinh thần đồng hợp tác.

Krishnamurti: Nếu bạn nắm được nó, làm thế nào bạn sẽ giúp đỡ tôi học hành?

Người hỏi: Ông phải đặt ra một luật lệ.

Krishnamurti: Vậy thì, điều gì xảy ra? Khoảnh khắc bạn đặt ra một luật lệ tôi sẽ phá vỡ nó, bởi vì tôi muốn tự do. Người ta đã đến nước Mỹ bởi vì người ta đã không thích quá nhiều áp đặt, họ nói họ muốn tự do. Họ đã rời quốc gia cổ lỗ và đi đến một quốc gia mới mẻ. Họ nói, ‘Chúng tôi sẽ bắt đầu mới mẻ lại, không những giám mục, không những vua chúa.’ Dần dần, con quái vật cũng phát triển ở đó.

Vì vậy, liệu chúng ta thấy sự quan trọng của có một bộ não tốt lành mà có thể suy nghĩ, mà có thể học hành, mà có thể quan sát và học hành một cách khách quan, thông minh?

Người hỏi: Thưa ông, điều gì xảy ra nếu chúng ta được sinh ra cùng một bộ não khiếm khuyết?

Krishnamurti: Nếu bạn được sinh ra cùng một bộ não khiếm khuyết, vậy thì tôi e rằng không có gì nhiều lắm mà bạn có thể làm.

Người hỏi: Ông nói về nó như thể có cái gì đó chúng tôi có thể làm.

Krishnamurti: Chắc chắn, bởi vì nếu chúng ta có những bộ não khiếm khuyết chúng ta không là những người dốt nát thực sự.

Người hỏi: Tôi có ý, cái trí yếu ớt.

Krishnamurti: Nếu bạn có cái trí yếu ớt, điều này có thể được sửa chữa bằng cách nhận ra nó. Tôi sẽ làm điều gì đó cho nó, tôi không chỉ nói, ‘Tôi có cái trí yếu ớt’ và ngồi ngả người ra.

Người hỏi: Vậy thì, ông làm gì?

Krishnamurti: Học hành rằng tôi có cái trí yếu ớt.

Người hỏi: Người nào đó có một khả năng vô hạn để làm những công việc hơn những người khác.

Krishnamurti: Vì vậy, học hành. Nếu tôi có một khả năng làm một việc nào đó giỏi hơn một người khác, nó có thể dẫn đến cách sống lệch lạc. Tôi là một con người, tôi có những khả năng lạ thường. Tôi phải tận dụng tất cả những khả năng, ngược lại tôi không là một con người. Tôi chỉ trở thành một kỹ thuật viên. Nếu bạn nói, ‘Tôi thực sự không quan tâm đến bất kỳ thứ gì như là âm nhạc hay nhìn ngắm sự dễ thương của một ngày – hãy bỏ mặc tôi một mình cùng môn toán ưa thích của tôi,’ vậy thì tôi nói, ‘Bạn có cái trí yếu ớt.’

Người hỏi: Nhưng liệu không có cái gì đó như là khả năng vốn có sẵn mà chúng ta được sinh ra cùng nó.

Krishnamurti: Bất kỳ cái gì đều có thể được thay đổi.

Người hỏi: Liệu tất cả chúng ta có thể là những Beethoven?

Krishnamurti: Tôi muốn học hành: tôi không muốn giống bất kỳ ai, tôi không muốn trở thành giống như Christ, Buddha hay Beethoven hay Einstein! Tôi **muốn** thấy những sự việc một cách khác hẳn, có một cách sống hoàn toàn khác hẳn. Như một nhóm người đang sống cùng nhau, ai được khuyến khích để cảm thấy rằng đây là tổ ấm của họ, bạn sẽ

làm gì nếu người nào đó nói, ‘Xin lỗi, tôi không cảm thấy ưa thích làm việc ngoài vườn, không bao giờ?’

Người hỏi 1: Có lẽ nó không là tổ ấm của họ.

Người hỏi 2: Tôi nghĩ rằng liệu không đúng đắn khi chia thành những nhóm, hay sao? – những người thích làm vườn và những người thích làm việc gì khác.

Người hỏi 3: Nếu người nào đó không thích làm vườn, có lẽ anh ấy không cảm thấy đây là tổ ấm của anh ấy, có lẽ anh ấy không phụ thuộc ở đây.

Krishnamurti: Đúng, anh ấy không phụ thuộc ở đây. Làm thế nào bạn chuyển tải điều đó cho anh ấy? Bạn sẽ nói, ‘Bạn đến đây để được giáo dục trong ý nghĩa thực sự của từ ngữ đó và rõ ràng bạn không thích được giáo dục; bạn muốn vẫn còn là một người man di.’ Liệu bạn sẽ đuổi anh ấy? Anh ấy cũng đến đây cho sự giáo dục và anh ấy đã không biết nó có nghĩa gì khi được giáo dục, anh ấy đã suy nghĩ chỉ dựa vào phản kháng chống lại chính quyền, chống lại người giáo sư, đang nói, ‘Tôi biết mọi thứ, bạn là ai mà dạy bảo tôi?’ Và anh ấy không biết từ ngữ ‘đồng hợp tác’ có nghĩa gì. Bạn có lẽ phải loại bỏ anh ấy. Bạn sẽ làm việc đó?

Người hỏi: Liệu điều đó có nghĩa chúng ta phải nắm bắt được học hành là gì?

Krishnamurti: Đó là **điều** gì lúc này chúng ta đang thực hiện.

Người hỏi: Đó là điều gì chúng ta đang thực hiện; vì vậy chúng ta không phải lo âu về bất kỳ người nào khác.

Krishnamurti: Nhưng gả sử vào cuối cùng của bốn tháng tôi vẫn còn để căn phòng của tôi như một chuồng lợn, bạn sẽ làm gì với tôi?

Người hỏi: Nếu thực sự tôi đồng ý với ông rằng, rất cần thiết phải có một căn phòng sạch sẽ, nó sẽ không bao giờ bẩn thỉu lại.

Krishnamurti: Nhưng các bạn không như thế. Tất cả các bạn đều là trẻ em, với những thân thể béo phệ, dư thừa phản kháng, nhưng trẻ em.

Người hỏi: Ô, vậy thì, lý do gì?

Krishnamurti: Hãy kiên nhẫn tìm ra, hãy bảo cho tôi.

Người hỏi: Ông sẽ làm gì? Nói chuyện với các em?

Krishnamurti: Trước hết chúng ta đến một nơi như thế này để học hành. Học hành không chỉ từ một quyển sách, nhưng cùng nhau học hành đồng hợp tác có nghĩa gì. Và cùng nhau học hành, nó có nghĩa gì khi khám phá rằng con người mà luôn luôn tìm kiếm sự an toàn: an toàn trong Thượng đế, trong hôn nhân, thuộc xã hội – trong mọi thứ con người đều muốn sự an toàn. Sự an toàn có nghĩa vượt qua một kỳ thi, có được một mảnh bằng: điều đó trao tặng bạn sự hứa hẹn của an toàn. Đây là nơi để khám phá liệu có một sự việc như an toàn. Đây là một nơi chúng ta sẽ tự giáo dục chính chúng ta,

mà có nghĩa cùng nhau học hành: nó có nghĩa gì để đồng hợp tác, nó có nghĩa gì khi khám phá tình yêu là gì. Chúng ta dốt nát quá nhiều việc.

Người hỏi: Tôi xin được hỏi điều gì đó? Khi người nào đó hung bạo trong sự luyện tập yoga của anh ấy – trong cách anh ấy thực hiện nó – và ông đang liên tục cảnh báo anh ấy, hầu hết việc này không giúp con người nhận ra bạo lực riêng của anh ấy; thỉnh thoảng anh ấy có lẽ nhận ra nó, nhưng anh ấy cứ tiếp tục. Trong cùng cách, người ta có thể đã thực hiện những việc nào đó trong một khoảng thời gian rất lâu cho đến khi bỗng nhiên người ta nhận ra nó.

Krishnamurti: Đúng.

Người hỏi: Liệu có thể giáo dục người nào đó mà đã không trải qua một tiến trình tự nhiên của sự trưởng thành, giống như một cái cây? Vì vậy phản ứng của một người, mà đã chín chắn một chút ít, với người mà chưa chín chắn là gì? Và ví dụ, nếu một người chưa chín chắn với sự nhận biết của rất cần thiết phải có một cái trí bất động, của rất cần thiết phải có một cái trí yên lặng, làm thế nào ông có thể giúp đỡ một người khác? – ông không thể. Vì vậy ở đây, làm thế nào chúng ta có thể hành động?

Krishnamurti: Bạn ấy đang nói về Yoga. Bạn ấy hỏi, khi bạn đứng như thế này, thực hiện tư thế này, liệu bạn nhận được ý tưởng trước, hay bạn thực hiện nó bởi vì người thầy yoga đang trình bày nó? Bạn thấy sự khác biệt? Anh ấy nói, ‘Hãy ngồi theo cách này,’ và anh ấy chỉ cho bạn. Bạn có hình ảnh của anh ấy ngồi như thế nào và sau đó thực hiện nó, hay

trong chính sự quan sát của anh ấy đang ngồi như thế nào, bạn đang thực hiện nó? Bởi vì anh ấy đang giải thích nó cho bạn, liệu bạn có ý tưởng của việc gì anh ấy đang làm và sau đó thực hiện ý tưởng? Hay liệu bạn đang thực hiện nó khi anh ấy đang giải thích nó cho bạn? Bạn làm gì?

Người hỏi: Chúng tôi thực hiện nó trong khi anh ấy đang giải thích nó.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì? Hãy thâm nhập nó. Mà có nghĩa, đúng chứ? Rằng bạn đang lắng nghe rất cẩn thận điều gì anh ấy đang nói – chính đang lắng nghe là đang làm – không phải lắng nghe trước, sau đó có được ý tưởng, và sau đó thực hiện ý tưởng – mà hoàn toàn khác hẳn. Điều đó cần sự giáo dục, điều đó cần sự chín chắn.

Hãy theo dõi, tôi đã thực hiện yoga nhiều năm, tôi đã có nhiều người thầy yoga, và tôi thực hiện nó khi họ giải thích cho tôi; mà có nghĩa không có sự mâu thuẫn giữa đang làm và đang lắng nghe. Nếu đầu tiên bạn tạo ra ý tưởng, hình ảnh, vậy thì nó sẽ mất một thời gian vô tận, vậy thì bạn cần luyện tập. Nhưng nếu người thầy nói, ‘Hãy làm như thế này’ và bạn thực hiện nó, bạn đang làm nó. Bạn có lẽ đang làm nó rất kém, nhưng bạn đang làm nó. Hãy thấy sự quan trọng của điều này? Hầu hết chúng ta đều lắng nghe, sau đó tạo ra một ý tưởng, và sau đó thực hiện ý tưởng. Ở đây, nếu bạn lắng nghe và làm, ý tưởng không hiện diện. Sự vun quén ý tưởng và thực hiện ý tưởng cần thời gian – mà được gọi là phát triển, tăng trưởng.

Người hỏi: Chúng ta hãy ví dụ, người nào đó đang thực hiện một tư thế yoga và tôi nói, 'Hãy mạnh bạo, cố gắng ép buộc nó,' điều đó sẽ đang ngăn cản anh ấy thấy...

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn điều gì đó – chạm sàn nhà bằng hai tay của bạn. Ví dụ, bạn chưa bao giờ thực hiện nó, bạn có lẽ không thể làm được việc đó. Bạn làm gì đây? Bạn lắng nghe, bạn có lẽ không thể chạm sàn nhà, nhưng bạn đang làm nó. Đang thực sự làm nó có lẽ mất một chút thời gian, nhưng 'đang làm nó' đã hiện diện ở đó rồi.

Người hỏi: Ông không bao giờ hoàn tất nó, nhưng ông trên con đường đang làm nó.

Krishnamurti: Đó là nó.

Người hỏi: Bởi vì ông không đang kháng cự.

Krishnamurti: Khoảnh khắc bạn có một ý tưởng bạn đang kháng cự rồi.

Người hỏi: Nó sẽ giống hết về đồng hợp tác.

Krishnamurti: Về mọi thứ.

Người hỏi 1: Nhưng trong Yoga, giả sử anh ấy cố gắng làm việc gì đó mà sai lầm...

Người hỏi 2: Dẫu vậy có lẽ ông phải làm nó, bởi vì nếu ông không làm việc gì anh ấy làm, ông sẽ không thể tìm ra liệu nó là sai lầm.

Krishnamurti: Vì vậy, bạn phải tìm ra liệu anh ấy là người thầy đúng đắn. Tôi không là một người chuyên nghiệp nhưng tôi đang thực hiện nhiều yoga. Có một người thầy mà có lẽ là thầy của những thầy khác. Anh ấy nói, ‘Thực hiện yoga đúng đắn, là thực hiện nó mà không có bất kỳ nỗ lực nào. Nếu có một nỗ lực, nó không là yoga.’ Thấy lý do cho câu nói đó. Thân thể của bạn không mềm dẻo, nó cứng ngắt, vì vậy phải mất một tuần lễ hay nhiều hơn nhưng đừng ép buộc nó. Nếu bạn ép buộc, thế là bạn vận dụng những cơ bắp trong một hướng sai lầm, mà không tốt cho chúng; vì vậy, hãy làm nó rất thư thả, phải mất một tuần, một tháng, nhưng làm nó thông dong. Nếu người thầy bảo bạn, ‘Hãy ngồi theo cách đó,’ bạn có lẽ làm nó sai lầm, nhưng bắt đầu, đừng thực hiện ý tưởng. Trong cùng cách như thế, bạn lắng nghe sự cảm thấy của đồng hợp tác, và bạn đã có sẵn nó rồi nếu bạn đang lắng nghe nó. Đừng sáng chế một ý tưởng của đồng hợp tác và sau đó cố gắng thực hiện ý tưởng đó.

Người hỏi: Liệu chúng ta cần trật tự?

Krishnamurti: Vâng. Chúng ta cần trật tự; nếu bạn không ngăn nắp, nếu bạn không đúng giờ, chúng ta không thể sống cùng nhau, nó trở thành không thể được. Chúng ta phải có một trật tự nào đó. Đừng vẽ ra một bức tranh của nó: rằng tôi muốn trật tự và bạn không muốn trật tự. Chúng ta phải sống cùng nhau trong một nơi như thế này. Sống cùng nhau hàm ý trật tự, Vì vậy, tôi phải có trật tự. Liệu bạn lắng nghe nó mà không có bất kỳ kháng cự, hay bạn sắp sửa chống đối nó? Làm ơn lắng nghe điều gì đang được nói mà không có bất kỳ kháng cự, đang biết rằng sống cùng nhau cần trật tự. Nếu tôi không lắng và tôi nói, ‘Có gì sai trái với nó đâu? Tôi không

sao mà. Tôi thích cái mùi của tôi’ – vậy thì chúng ta tạo ra vô trật tự.

Lúc này, liệu bạn đang nghe từ ngữ ‘đồng hợp tác’, từ ngữ ‘trật tự’, mà không đang tạo ra một bức tranh của nó? – vậy thì ngay tức khắc bạn là trật tự.

Người hỏi: Những từ ngữ như trật tự và đồng hợp tác không có ý nghĩa gì đó đối với chúng ta, trong chừng mực mà chúng ta đã trải nghiệm chúng, hay sao?

Krishnamurti: Vâng, dĩ nhiên chúng có. Chúng có nghĩa gì? Bạn đã sẵn sàng sáng chế một bức tranh, đã có một trải nghiệm của trật tự là gì, đồng hợp tác là gì, và việc đó trở thành sự kháng cự. Ngược lại nếu chúng ta nói, ‘Hãy quan sát, chúng ta hãy tìm ra, học hành nó có nghĩa gì khi sống có trật tự, nó có nghĩa gì khi đồng hợp tác,’ vậy thì chúng ta không thể có một kết luận về nó, bởi vì chúng ta đang học hành. Nếu người thầy yoga nói với bạn, ‘Hãy ngồi theo cách này,’ bạn có lẽ không thể ngồi, việc đó có lẽ mất một tuần hay một tháng, nhưng cách bạn lắng nghe nó còn quan trọng hơn ngồi đúng cách. Ngồi đúng cách sẽ đến, nhưng đang lắng nghe điều gì anh ấy nói là tức khắc.

Người hỏi: Thường thường đối với chúng ta, muốn lắng nghe theo cách đó, chúng ta phải có nhiều tin cậy

Krishnamurti: Tại sao bạn phải tin cậy? Tôi đang nói cho bạn và bạn lắng nghe. Tại sao bạn phải tin cậy tôi?

Người hỏi: Bởi vì ông có lẽ đang bảo tôi giết người.

Krishnamurti: Tại sao bạn phải tin cậy tôi? Trước hết học hành nghệ thuật lắng nghe, học hành – không phải từ tôi. Bởi vì tôi không biết, tôi có lẽ nói những sự việc sai lầm; vì vậy lắng nghe để tìm ra điều gì là đúng và điều gì là sai, mà là để trở nên nhạy cảm. Bạn không thể trở nên nhạy cảm – mà là thông minh – nếu bạn cố chấp, nếu bạn kháng cự khi người nào đó nói với bạn: ‘Đây là điều gì tôi suy nghĩ.’ Điều quan trọng là nghệ thuật lắng nghe.

Người hỏi: Nhưng nếu ai đó đang nói cho ông điều gì họ suy nghĩ, đó không là ‘họ’ đang nói cho ông, hay sao?

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Tôi là thầy dạy yoga của bạn, tôi nghĩ rằng tôi biết điều gì đó về nó, tôi có lẽ không biết tổng thể của nó, nhưng tôi biết một chút ít về nó và tôi dạy bạn điều gì tôi biết. Và trong đang dạy bạn tôi cũng đang học hành.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 3

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 9 tháng 9 năm 1970

Krishnamurti: Ngày hôm trước chúng ta đang bàn luận điều gì Brockwood Park đang cố gắng làm. Chúng ta đang nói rằng nó đã hiện diện vì mục đích sáng tạo thông minh, rêu điều đó có thể được. Từ ngữ ‘thông minh’ có nghĩa có khả năng hiểu rõ – hiểu rõ không chỉ lẫn nhau, nhưng còn cả đồng hợp tác có nghĩa gì, tự do có nghĩa gì, kỷ luật có nghĩa gì, và trật tự có nghĩa gì. Chúng ta đã nói thông minh hàm ý tự do. Tự do đó không là tự do của bạn hay tự do của tôi – nhưng tự do. Chúng ta hãy rất rõ ràng về mấu chốt này. Làm ơn ngừng tôi lại nếu bạn không hiểu rõ. Đừng yên lặng và sau đó nói, ‘Tôi không đồng ý với ông.’ Cùng nhau, chúng ta đang cố gắng tìm ra.

Bởi vì tình cờ chúng ta là một cộng đồng nhỏ, nó có nghĩa gì khi sống cùng nhau một cách thông minh? Chắc chắn, việc đầu tiên là phải có tự do giữa bạn và tôi và những người khác. Tự do không có nghĩa làm việc gì bạn muốn, bởi

vì nếu mỗi người chúng ta làm việc gì anh ấy muốn sẽ có sự hỗn loạn ở đây. Hay một số người trong các bạn sẽ hình thành một nhóm đang suy nghĩ đây là việc gì chúng ta muốn làm trong tự do, đối nghịch với một nhóm người khác. Đó cũng không là tự do.

Bạn có lẽ nói, ‘Tôi nghĩ tự do là làm làm việc gì tôi thích, bởi vì ở nhà tôi làm việc gì tôi thích, không có người nào nói “đừng làm nó”, và nếu họ có nói tôi sẽ phản đối, tức giận, chạy đi.’ Thật ra, muốn làm việc gì người ta thích hoàn toàn không thể được. Bởi vì việc gì người ta thích có lẽ nhất thời, một ham muốn thoáng chốc, và nếu tất cả chúng ta làm việc gì chúng ta thích mà không suy nghĩ về những người khác, chúng ta không sống cùng nhau. Vậy, thông minh hàm ý tự do để tìm ra làm thế nào sống cùng nhau. Bạn không áp đặt tôi và tôi không áp đặt bạn. Làm ơn thấy những trách nhiệm. Và tự do còn có nghĩa rằng, cùng nhau chúng ta hiểu rõ những hàm ý của uy quyền là gì. Nếu tôi thức khuya và bạn bảo tôi đã đến giờ đi ngủ rồi, đừng gọi nó là độc đoán: đó sẽ không là thông minh. Bởi vì cả hai chúng ta đã tìm hiểu vấn đề của đi ngủ vào một giờ cố định nào đó, chúng ta đã đồng ý. Sự liên hệ của chúng ta vì vậy không thuộc độc đoán, không thuộc càu nhàu, nhưng qua thông minh. Chúng ta đã bàn luận thời gian đi ngủ và thông minh đang bảo chúng ta, không phải độc đoán. Nếu tôi phản ứng đến cách bạn nói với tôi một cách thân thiện hay bực bội – dù bạn nói với tôi một cách thô lỗ hay lịch sự – nó là không thông minh của tôi. Tôi không biết liệu bạn thấy điều đó.

***Người hỏi:** Cũng có không thông minh trong một người mà nói với tôi một cách gắt gỏng.*

Krishnamurti: Dĩ nhiên, không một ai trong chúng ta thông minh hoàn toàn. Chúng ta đang học hành – học hành bản chất, chất lượng của thông minh. Tôi tức giận và nói những sự việc, và tôi nhận biết rằng tôi dốt nát, mà là bộ phận của thông minh. Lần sau tôi sẽ cẩn thận, tôi sẽ cảnh giác. Vì vậy bạn thấy, đồng hợp tác là một hiểu rõ của thông minh.

Người hỏi: Tôi thắc mắc ai đang thấy, ai đang nhìn ngắm?

Krishnamurti: Chính bạn. Tôi tức giận bạn, tôi nói, ‘Làm ơn đi ngủ lúc mười một giờ, tôi đã bảo bạn mười lần rồi.’ Tôi tức giận và tôi nói với chính mình, ‘Tôi thật dốt nát làm sao khi bị tức giận bởi một người không có thông minh để thấy và sau khi đã bàn luận nó rồi mà vẫn còn thức khuya.’ Tôi thấy tôi bị tức giận. Sự khó khăn là gì?

Người hỏi: Tôi đang tự hỏi liệu có thể quan sát mà không có tình trạng bị quy định – người quan sát vẫn còn trong tình trạng bị quy định.

Krishnamurti: Không, đừng thâm nhập vào vấn đề phức tạp của người quan sát. Chốc nữa chúng ta sẽ đến đó, tôi không phải không quan tâm đến điều gì bạn đang nói, nhưng lúc này tôi đang nói về chất lượng của thông minh mà đồng hợp tác.

Người hỏi: Nếu người nào đó nói ông độc đoán, dĩ nhiên đó là một phản ứng; nhưng nó cũng là một phản ứng khi bị tức giận. Vì vậy tại sao không nói, ‘Đừng tức giận.’

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Chúng ta đang sống cùng nhau, chúng ta đang cố gắng để thấy, để giúp đỡ lẫn nhau, học hành

lẫn nhau. Nếu bạn chối từ học hành bởi vì bạn nghĩ bạn giỏi hơn, chúng ta sẽ làm gì? Những người trẻ nghĩ rằng họ biết mọi thứ; bạn sẽ làm gì nếu họ nói, ‘Tôi không đồng ý với bạn’ và cố chấp nó.

Người hỏi: Chúng tôi sẽ tìm hiểu nó.

Krishnamurti: Nhưng nếu họ không đồng ý tìm hiểu nó.

Người hỏi: Đó là điều gì lúc này chúng ta đang làm, đặt nền tảng cho nó.

Krishnamurti: Đó chính xác là nó, chúng ta đang cố gắng đặt nền tảng để cho chúng ta có thể sống cùng nhau một cách thông minh. Không phải, bạn sống một cách thông minh và bạn bảo tôi; hay tôi bảo bạn, nhưng cùng nhau; nó là trách nhiệm của chúng ta để cùng nhau thông minh. Lúc này, từ ngữ đó có nghĩa gì? Theo tự điển nó có nghĩa hiểu rõ, có khả năng hiểu rõ.

Người hỏi: Theo tự điển nó có nghĩa chọn lựa giữa hai nguồn khác nhau.

Krishnamurti: Vâng, bạn phải có khả năng chọn lựa và khả năng đó phải là thông minh. Nếu tôi chọn lựa từ thành kiến, nó không là thông minh. Vậy, nếu chúng ta đang đặt những nền tảng của một môi trường sống mà trong đó sự quan tâm cơ bản của chúng ta là sống cùng nhau một cách thông minh, việc này đòi hỏi không chỉ tự do, nhưng còn cả sự nhận biết tự-phê bình. Tôi phải nhận biết việc gì tôi đang làm, tại sao tôi đang làm nó, kết quả của hành động g đó;

không bướng bỉnh và nói, ‘Điều này đúng! Đây là điều gì tôi suy nghĩ. Tôi sẽ bám chặt nó.’ Vậy thì bạn không còn học hành nữa, vậy thì chúng ta không có sự liên hệ.

Liệu bạn thấy điều này? Đừng đồng ý với tôi nếu bạn không thực sự thấy nó. Vấn đề của tôi là: ở đây tôi muốn sống hạnh phúc, tự do và thông minh, mà chúng ta không thể thực hiện trong thế giới, bởi vì thế giới đầy bạo lực, ích kỷ. Ở đây chúng ta muốn sáng tạo một bầu không khí, một môi trường sống, xây dựng một nền tảng nơi chúng ta sống cùng nhau, vui vẻ, thông minh, trong đồng hợp tác. Tôi đang giải thích sống thông minh cùng nhau là gì. Hãy tìm ra, đừng yên lặng và sau đó trôi nổi trong phương hướng riêng của bạn. Hãy bàn luận cùng tôi, để cho cả hai chúng ta học hành thông minh là gì và sống cùng nhau trong đồng hợp tác là gì. Thông minh hàm ý khả năng của hiểu rõ về tự do, và tất cả chúng ta đều muốn tự do. Chúng ta không muốn bị sự kiểm soát của bất kỳ uy quyền nào, dù là của gia đình hay người nào đó. Và chúng ta đang cố gắng tìm ra làm thế nào sống cùng nhau một cách tự do. Tôi có thể ở một mình trong sự cô độc của tôi, trong căn phòng của tôi, tách rời mọi người; nó có lẽ là điều gì tôi gọi là tự do của tôi, nhưng tôi không thể sống theo cách đó. Chúng ta là những con người trong liên hệ lẫn nhau, vì vậy chúng ta phải hiểu rõ sống cùng nhau trong tự do có nghĩa gì. Và điều đó đòi hỏi thông minh.

Lúc này, chúng ta sẽ thực hiện nó như thế nào? Bạn có lẽ có một ý tưởng về tự do và tôi có một ý tưởng khác về nó. Vì vậy, tôi tự nhủ, ‘Tôi không biết nó có nghĩa gì, tôi sẽ tìm ra.’ Bạn thấy sự khác biệt chứ? Nếu bạn bắt đầu bằng cách nói, ‘Tôi biết tự do có nghĩa gì’, nó chấm dứt – tôi không biết liệu bạn thấy điều đó? – vậy thì bạn không đủ thông minh để học hành nó.

Người hỏi: Vậy thì ông đang sống trong sự độc đoán riêng của ông.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, bạn đang sống trong món canh riêng của bạn, mà không lý thú lắm. Vì vậy, cả hai chúng ta phải hiểu rõ tự do có nghĩa gì. Bạn muốn học hành nó? Hay bạn nói, ‘Đừng dạy bảo tôi, tôi biết tất cả về nó rồi.’ Khi bạn nói điều đó bạn đã không thông minh rồi, bởi vì bạn không đang học hành, bạn bị cố định trong ý tưởng của bạn về điều gì bạn nghĩ là tự do. Tôi muốn học hành nó có nghĩa gì để sống cùng nhau trong tự do; vì vậy, việc đầu tiên là đừng nói với chính tôi, ‘Tôi biết nó có nghĩa gì.’ Vậy là, liệu bạn muốn học hành tự do có nghĩa gì? Bởi vì đó là điều gì chúng ta mong muốn thực hiện tại Brockwood.

Tôi sẽ giải thích cho bạn tại sao. Trong tự do bạn có thể khám phá những sự việc mới mẻ. Trong thế giới khoa học, phải có tự do để khám phá những sự việc mới mẻ. Trong sự liên hệ của con người, ở đây, chúng ta đang khám phá, hay đang học hành, những sự việc mới mẻ về chính chúng ta. Nếu tôi cố định trong quan điểm của tôi, tôi không thể học hành. Vì vậy tôi phải rất cẩn thận, nhận biết những quan điểm hay những nhận xét cố định của tôi; bởi vì đây là điều gì thế giới đang làm và nó không đang học hành. Họ có những ý tưởng, những quan điểm, những kết luận cố định, và họ sẽ không chịu nhúc nhích khỏi nó. Và có những người trẻ phản kháng chống lại điều đó; tuy nhiên họ lại có những quan điểm riêng của họ, những thành kiến của họ, những kết luận cố định của họ, vì vậy họ cũng giống những người già nua.

Người hỏi: Vậy thì ông làm gì nếu con người có những quan điểm cố định của họ?

Krishnamurti: Những người có những quan điểm, những nhận xét, những kết luận mà họ bám chặt, không thể sống cùng nhau một cách tự do, thông minh. Vì vậy, liệu bạn có những quan điểm, những nhận xét, những kết luận, một truyền thống? Tôi có tất cả những sự việc này, nhưng tôi sẽ học hành. Bạn thấy sự khác biệt? Rất cuộc, đây là một nơi trong đó chúng ta được giáo dục, không chỉ về địa lý và lịch sử, toán học và vân vân, nhưng chúng ta đang tự giáo dục chính chúng ta với sự trợ giúp lẫn nhau để có thông minh tột đỉnh khi chúng ta rời khỏi đây. Bạn có lẽ không bao giờ rời đây, bạn có lẽ muốn trở thành một giáo viên ở đây, điều đó tùy bạn.

Đây là một trung tâm giáo dục; một trung tâm giáo dục hàm ý sự vun quén của thông minh – mà là sự tinh tế của hiểu rõ, khả năng của chọn lựa. Muốn chọn lựa phương hướng đúng đắn cái trí phải được tự do khỏi mọi hình thức của thành kiến, mọi hình thức của kết luận. Liệu bạn muốn một nơi như thế này nơi bạn được giáo dục, một cách tự do, hạnh phúc, trong thông minh? Mà có ~~ng~~ thực sự, đồng hợp tác, đúng chứ? Tôi không thể đồng hợp tác cùng bạn nếu tôi nhấn mạnh vào những đặc điểm của tôi. Bạn hiểu chứ? Nếu tôi trao sự quan trọng vào mái tóc dài và biến điều đó thành biểu tượng của sự phản kháng, tuân theo ~~nh~~ những kết luận của nó. Tóc dài bây giờ là thời trang. Tóc dài là biểu tượng của sự phản kháng, một biểu tượng của làm điều gì người ta thích bởi vì thế hệ già nua có tóc ngắn: nó là một biểu tượng của sự hung hăng tự-khẳng định mình, một biểu tượng của vẻ đẹp. Tất cả điều này được hàm ý trong nó, đúng

chứ? Một biểu tượng của sự phản kháng chống lại chiến tranh, của sự phản kháng chống lại trật tự được thiết lập. Liệu bạn nuôi tóc dài bởi vì nó đẹp?

Người hỏi: Nó giống như một cái bẫy. Có hai việc: tóc ngắn là giới có uy quyền, tóc dài là giới chống lại uy quyền.

Krishnamurti: Tôi không nói, ‘Tóc dài là đúng’ hay ‘Tóc ngắn là đúng đắn’. Tôi đang hỏi bạn: bạn nuôi tóc dài bởi vì nó trông đẹp phải không?

Người hỏi: Ô, chúng ta hãy nói nó giúp cho tôi cảm thấy thoải mái.

Krishnamurti: Bây giờ hãy tìm hiểu nó rất cẩn thận. Nó giúp cho bạn cảm thấy thoải mái. Giả sử bạn ngồi gần tôi, không tắm rửa, bần thiêu, bốc mùi và tôi nói tôi không muốn ngồi cạnh bạn. Nếu nó là dễ chịu đối với bạn nó cũng phải dễ chịu đối với tôi, người đang ngồi gần bạn tại cái bàn.

Người hỏi: Đúng rồi.

Krishnamurti: Mái tóc dài trông rất đẹp nếu được giữ gìn đúng cách – không phủ lóa xoa trên mặt – bạn làm nó vì lý do đó?

Người hỏi: Tôi không biết liệu tôi có làm nó đặc biệt vì lý do đó, để có một mái tóc óng ả.

Krishnamurti: Vậy thì tại sao bạn lại để tóc dài?

Người hỏi: Nó cảm thấy vui vui trong gió và cảm thấy vui vui trong nước.

Krishnamurti: Được rồi, nhưng bạn không luôn luôn ở trong gió. Bạn phải ngồi cạnh tôi. Bạn không đang sống một mình trong thế giới này. Chúng ta đang học hành sống cùng nhau bằng thông minh, trong tự do.

Người hỏi: Vâng, nhưng tôi có thể thấy liệu có một con rắn đang bò ra khỏi mái tóc, liệu mái tóc sẽ ra sao nếu chỉ mọc tự nhiên, tôi có thể thấy lý do tại sao ông phản ứng nếu ông đang ngồi gần tôi.

Krishnamurti: Hãy chờ đã, tôi đã bảo bạn quan sát nó. Chùng nào nó còn sạch sẽ và trông còn đẹp đẽ, không bốc mùi, có gì sai trái với nó? Ở Ceylon những người đàn ông để tóc dài, họ đặt những cái lược cong trong nó để giữ nó ngăn nắp và nó trông rất đẹp. Liệu bạn sẽ đi loanh quanh như thế, với cái lược trong nó? (Tiếng cười) Có gì sai trái? Bạn thấy đó, bạn có thành kiến rồi, đó là điều gì tôi đang nhắm đến.

Người hỏi: Thực sự nó không là thành kiến. Tôi không có bất kỳ điều gì chống đối ông nếu ông đi loanh quanh với cái lược trong mái tóc của ông.

Krishnamurti: Bởi vì tôi phải sống cùng bạn, nếu bạn bốc mùi, nếu bạn không ngăn nắp, tôi phản kháng nó.

Người hỏi: Đúng rồi. Nhưng có một chút rối loạn cho tôi về từ ngữ 'ngăn nắp'.

Krishnamurti: Vì vậy nếu bạn cảm thấy mái tóc dài là đúng đắn, vậy thì hãy để nó. Nhưng nó có nghĩa rằng bạn phải sạch sẽ. Hay, bạn để nó như một biểu tượng của sự phản kháng của bạn chống lại giới uy quyền? Và bởi vì tôi có mái tóc ngắn, liệu nó có nghĩa rằng tôi đang chấp nhận uy quyền? Hãy thấy sự nguy hiểm. Vì vậy tại sao bạn đang để tóc dài? Bạn đã không trả lời tôi. Bạn làm nó bởi vì mọi người làm nó? – mà là **lắt** chước, theo đuôi, không thông minh. Hãy biết điều gì bạn đang làm. Liệu nó là bộ phận của thông minh? Nếu bạn nói, ‘Nhìn kìa, tôi đang để mái tóc của tôi bởi vì tôi thích nó, nó trông đẹp, nó sạch sẽ’, tôi sẽ chấp nhận nó ngay tức khắc. Nhưng nếu bạn đang để nó như một biểu tượng, vậy thì tôi muốn biết biểu tượng đó là gì, bởi vì tôi phải sống cùng bạn. Biểu tượng của bạn có lẽ có nghĩa chết đối với tôi! Tôi muốn tìm ra.

Người hỏi: Nhưng liệu cũng không có bất kỳ sự liên hệ nào với thể hệ của ông, hay sao?

Krishnamurti: Nhưng biết tại sao bạn đang làm nó. Sự liên hệ với thể hệ của bạn – điều đó đúng chứ?

Người hỏi: Tình bằng hữu, có liên quan đến...

Krishnamurti: Nếu bạn cảm thấy có liên quan đến những người có mái tóc dài, và không đối với những người có mái tóc ngắn, bạn thấy bạn đang làm gì? Nó có nghĩa bạn đang tạo ra sự phân chia, mà thể hệ già nua đã tạo ra, và vì vậy bạn đang theo sau. Vì vậy bạn đang tạo ra nhiều hủy diệt như họ đã làm. Vì vậy, để biểu tượng của hòa bình trên áo sơ mi của bạn không có ý nghĩa gì cả. Vì vậy điều gì tôi đang nói là,

nếu chúng ta sẽ sống cùng nhau trong thông minh và tự do, cả hai chúng ta phải biết chúng ta đang làm gì và tại sao chúng ta đang làm nó. Không phải che đậy nó bằng nhiều từ ngữ, bởi vì đó là không thông minh. Tại sao chúng ta ăn chay ở nơi này? Bạn hỏi điều đó? Bạn đưa ra từ ngữ ‘ngăn nắp’. Bạn biết trật tự có nghĩa gì? Bạn không biết, đúng chứ?

Người hỏi: Nếu tôi biết tôi đã không ở đây.

Krishnamurti: Chúng ta sẽ thâm nhập nó. Suy nghĩ trật tự, suy nghĩ rõ ràng, hành động rõ ràng. Không phải: suy nghĩ một việc và làm một việc khác; nhưng suy nghĩ rất rõ ràng, khách quan, thông minh, đó là trật tự, đúng chứ? Tôi sẽ mang từ ngữ ‘ngăn nắp’ vào điều này. Mặc quần áo gọn gàng là trật tự, đúng chứ?

Người hỏi: Tôi không chắc chắn.

Krishnamurti: Bạn không chắc chắn về điều gì? Bạn đến phòng ăn bằng đôi chân trần, không mang dép và tôi đang ngồi cạnh bạn. Tôi không thích nó bởi vì nó không sạch sẽ, tôi thích sạch sẽ. Và bạn nói, đó là một thành kiến? Thế sao? Mọi con thú đều muốn sạch sẽ.

Người hỏi: Mọi con thú đều cũng có bàn chân trần.

Krishnamurti: Nhưng nó sạch sẽ. Nó luôn luôn giữ gìn sạch sẽ, bạn đã thấy nó đang tự liếm thân thể. Hãy đến bằng đôi chân sạch sẽ! – mà có nghĩa giữ gìn cái nền nhà sạch sẽ.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 4

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 8 tháng 9 năm 1970

Krishnamurti: Bạn sẽ là loại người nào khi bạn rời đây để vào thế giới? Bạn sẽ phải đối diện quá nhiều vấn đề, đúng chứ? Không chỉ những vấn đề môi trường, xã hội, kinh tế, mà còn những vấn đề của liên hệ, tình dục, của làm thế nào sống thông minh, cùng tình yêu và ân cần vô hạn và không bị bóp nghẹt, không bị thoái hóa bởi xã hội. Ở đây, trong ngôi trường này, trong chừng mực nào đó chúng ta được bảo vệ và ở trong những bạn bè; có thể có sự tin cậy, chúng ta quen thuộc với những cá tính, những thành kiến, những khuynh hướng và những quan điểm của lẫn nhau, nhưng khi chúng ta ra ngoài và ở thế giới chúng ta không quen biết bất kỳ người nào và chúng ta đối diện một thế giới kỳ quái.

Chúng ta phải tìm ra làm thế nào chúng ta sẽ gặp gỡ tất cả điều này, loại cái trí hay thông minh nào sẽ đối diện điều này. Vì vậy giáo dục trở thành vô cùng quan trọng. Giáo dục

không chỉ là sự thâm lường của hiểu biết thuộc công nghệ, nhưng còn cả sự hiểu rõ, cùng nhạy cảm và thông minh, của toàn vấn đề của sống – trong đó được bao gồm chết, tình yêu, tình dục, thiên định, liên hệ, và cũng cả xung đột, tức giận, độc ác và mọi chuyện của nó – đó là toàn cấu trúc của sự tồn tại của con người.

Nếu chúng ta đối diện chỉ một vấn đề một cách tổng thể, thâm nhập nó rất sâu thẳm, vậy thì có lẽ chúng ta sẽ có thể liên quan nó đến tất cả những vấn đề khác. Không vấn đề nào là cái gì đó tách rời, một mình nó. Nó có liên quan đến những vấn đề khác, những chủ đề khác, những công việc khác. Nếu chúng ta có thể sử dụng một vấn đề của con người và thâm nhập vào nó một cách tự do, vậy thì chúng ta sẽ có thể thấy sự liên quan với tất cả những vấn đề khác. Vì vậy chúng ta sẽ cùng nhau nói chuyện về vấn đề gì đây?

Người hỏi: Mục đích của sống là gì?

Krishnamurti: Ngày hôm trước, người ta đã giải thích rất rõ ràng rằng có một mục đích hàm ý một phương hướng: bạn cố định một phương hướng và lẩn tránh mọi phương hướng khác. Nếu tôi nói, ‘Sáng nay tôi muốn đi đến “The Grove” bởi vì có những bông hoa tuyệt vời ở đó’, vậy thì toàn chú ý của tôi tiếp tục là đến đó và vì thế tôi kháng cự mọi thứ khác. Tương tự, khi hỏi mục đích của sống là gì là mời mọc mâu thuẫn thêm, xung đột thêm. Tôi không biết liệu bạn thực sự thấy điều đó?

Người hỏi: Có lẽ sự khó khăn thực sự là hiệp thông.

Krishnamurti: Liệu đó là sự khó khăn của chúng ta? Khi bạn muốn nói điều gì đó, bạn nói nó, đúng chứ?

Người hỏi: Vâng, nhưng hiệp thông là cùng nhau làm việc gì đó.

Krishnamurti: Bạn nói hiệp thông là làm cái gì đó cùng nhau – hiểu rõ cùng nhau, sáng tạo cùng nhau. Đó là điều gì bạn muốn bàn luận?

Người hỏi 1: Có lẽ chúng ta có một ham muốn để làm những sự việc cùng nhau bởi vì chúng ta không cảm thấy chúng ta có thể đứng một mình?

Người hỏi 2: Vì vậy có lẽ chúng ta có thể bàn luận sự liên hệ đúng đắn?

Người hỏi 3: Nó có nghĩa rằng chúng ta quá bị phân tán trong suy nghĩ của chúng ta?

Krishnamurti: Chắc chắn những suy nghĩ của bạn không bị phân tán khi bạn hứng thú. Hãy bảo cho tôi điều gì gây hứng thú bạn?

Người hỏi: Hạnh phúc.

Krishnamurti: Đó là điều gì tất cả các bạn hứng thú? – hạnh phúc, hưởng thụ, vui thú, trải qua một thời gian tuyệt vời. Đó là điều gì các bạn sẽ hứng thú không chỉ lúc này khi các bạn còn là những thiếu niên, nhưng suốt sống? Tất cả các bạn sẽ làm gì? Chỉ tìm kiếm hạnh phúc, nói, ‘Nếu tôi có thể có nhiều vàng bạc hơn, nhiều tình dục hơn, nhiều cái này hay cái kia tôi sẽ được hạnh phúc’ – đó là tất cả mọi điều mà các bạn muốn?

Người hỏi: Tôi có thể quan tâm đến những khía cạnh khác của sống, như chính trị.

Krishnamurti: Được rồi, nhưng nếu bạn quan tâm chính trị liệu bạn chỉ quan tâm đến một mảnh của sống? Nếu bạn thực sự quan tâm chính trị, bạn phải quan tâm đến toàn chuyển động của sự tồn tại và không coi chính trị như cái gì đó hoàn toàn tách rời, như hầu hết các người chính trị.

Người hỏi: Tôi có thể thích là một kỹ sư, nhưng cũng cả sống như một con người.

Krishnamurti: Vậy thì bạn thích vừa là một kỹ sư và cả hiểu rõ tổng thể của sống. Lúc này bạn nghĩ điều gì quan trọng nhất, có sức sống nhất – mà không ~~đ~~ chúng trong đối nghịch?

Người hỏi: Tổng thể, mọi thứ.

Krishnamurti: Mà gồm cả tôn giáo – bạn theo kịp chứ? Nếu bạn nhấn mạnh vào ngành kỹ sư và không lưu tâm những phần còn lại, vậy thì bạn là một con người lệch lạc; thật ra bạn không là con người gì cả, chỉ là một chuyên viên kỹ thuật. Vì vậy khi biết điều đó, chúng ta sẽ sử dụng chủ đề gì để bàn luận, để cho khi đang thâm nhập nó chúng ta sẽ hiểu rõ rằng tất cả những vấn đề còn lại cũng được bao gồm? Bạn sẽ sử dụng chủ đề nào? Liệu tình dục là một vấn đề quan trọng đối với bạn, một chủ đề?

Người hỏi: Ô, đối với tôi nó không là một chủ đề, nhưng quanh tôi những người khác biến nó thành một chủ đề.

Krishnamurti: Thế à? Họ có thể?

Người hỏi: Chắc hẳn họ có thể.

Krishnamurti: Được rồi. Bạn đi ra phố và những cô gái quyến rũ bạn và bạn đổ lỗi cho những cô gái và bạn hoàn toàn không có lỗi!

Người hỏi: Không, không hoàn toàn như thế. Nhưng hãy ví dụ sự quan hệ tình dục. Nếu tôi đang có một quan hệ tình dục với ai đó và những người khác biết được việc đó, vậy thì trong chừng mực nào đó họ có thể biến nó thành vấn đề.

Krishnamurti: Chờ một chút. Bạn đang ở đây trong một ngôi trường, một Trung tâm tạm gọi là Giáo dục; bạn được gọi đến đây bởi cha mẹ của bạn và bạn đã nói rằng bạn cũng muốn đến đây. Vì vậy, bạn không chỉ là một cá thể tách rời, làm việc gì bạn ưa thích, bạn chịu trách nhiệm cho nơi này. Nó là tổ ấm của bạn và bạn chịu trách nhiệm cho nó, cho nhà cửa và vườn tược và giữ gìn nó ngăn nắp. Và bạn chịu trách nhiệm với cha mẹ của bạn, với những con người ở đây, với những người hàng xóm – tổng thể. Và theo tự nhiên, người ta đang quan sát việc gì đang xảy ra ở đây. Họ đã trao tặng tiền bạc, họ có con cái ở đây, có những người hàng xóm, những người khách viếng thăm, những con người mà làm việc ở đây rất hứng thú, tất cả họ đang quan sát.

Vì vậy, ở đây nếu tôi muốn có một quan hệ tình dục với một người nào đó, tôi phải hoàn toàn nhận biết được những nguy hiểm của nó và cũng tất cả những hậu quả có thể xảy ra của nó. Nếu tôi đang có một quan hệ với người nào đó ở đây, vậy thì những giáo viên mà chịu trách nhiệm với cha mẹ của bạn, với những vùng lân cận và cho sự thịnh vượng của ngôi

trường, chắc chắn phải lo ngại, đúng chứ? Chắc chắn họ quan sát bạn rất cẩn thận; đó không là độc tài, đúng chứ?

Người hỏi: Liệu bất kỳ người nào khác phải biết về nó? Và liệu nó nhất thiết phải gây hư hại?

Krishnamurti: Liệu bạn có thể giữ gìn nó bí mật trong một nơi như thế này? Chúng ta đã không nói nó gây hư hại, hay không. Chúng ta đang quan sát nó và người nào đó nói rằng người kia rất đáng chê trách. Những người có trách nhiệm đang phải canh chừng bạn và họ nói, ‘Bây giờ hãy quan sát, thấy điều gì đang xảy ra, bạn đang làm gì?’ Đó là độc đoán? Ai đang tạo ra vấn đề? Bạn tạo ra vấn đề hay người mà quan tâm cho toàn nơi này? Bạn phải nhạy cảm; bạn phải biết bạn không thể làm những việc nào đó. Nếu có một em bé, điều gì sẽ xảy ra?

Người hỏi: Người có em bé phải chịu trách nhiệm.

Krishnamurti: Vì vậy người mẹ có vấn đề?

Người hỏi: Và cả người cha nữa.

Krishnamurti: Và điều gì xảy ra cho tất cả những người còn lại mà có quan tâm, cha mẹ, nhà trường, người láng giềng? Có lẽ cha mẹ đã đi khỏi, ở Ấn độ hay ở Mỹ; họ đã gởi các bạn đến đây để tạo ra những đứa con cần được chăm sóc à?

Người hỏi: Nhưng vậy thì, thưa ông, nếu những cậu trai và những cô gái muốn có quan hệ tình dục, nó tạo ra sự xung đột nếu ông không thể thực hiện nó.

Krishnamurti: Vì vậy, bạn làm nó. Và sau đó cái gì?

Người hỏi: Ô, sau đó nó trở thành một vấn đề.

Krishnamurti: Cái gì tạo ra vấn đề?

Người hỏi: Nó là một vấn đề do bởi những học sinh đang nói những sự việc mâu thuẫn. Ở một khía cạnh họ không muốn tuân phục, và ở khía cạnh khác họ nói, 'Tại sao tôi không thể làm điều gì tôi muốn làm?', mà là đang tuân phục.

Krishnamurti: Cả hai vị trí đang nói điều đó. Chúng ta phải thâm nhập thêm một chút. Làm ơn hãy đặt mình vào vị trí của cha mẹ đã gởi một cậu trai hay một cô gái tới đây để được giáo dục, hay trong một vị trí của người có trách nhiệm điều hành nơi này, có cả những cậu trai lẫn những cô gái. Trách nhiệm của bạn là gì? (Ngừng.) Bạn thấy, bạn đã yên lặng ra sao, bạn đã mỉm cười khác hẳn như thế nào?

Người hỏi: Thậm chí nếu một người mẹ và một người cha rất quan tâm đến con cái của họ, nó không nhất thiết có nghĩa rằng họ ngăn cản được con cái không có quan hệ tình dục.

Krishnamurti: Đó là điều gì đó khác hẳn. Mấu chốt là, chúng ta ở đây, trong ngôi trường này, có cả con trai lẫn con gái. Và có lẽ tất cả những tuyên hạc của bạn đang làm việc hết mức bởi vì những thôi thúc về sinh lý, và tất cả những hứng khởi của sự phô trương, khoe khoang thân thể của người ta và mọi chuyện của nó. Bạn biết tất cả điều này rõ ràng hơn tôi. Lúc này, việc gì sẽ xảy ra, trong một nơi giống như thế này? Ở đây bạn được yêu cầu phải tìm hiểu sự tuân

phục, hiểu rõ nó, sử dụng những cái trí của bạn, sự thông minh của bạn. Sau đó vấn đề tình dục nảy sinh, bản năng tình dục được kích động ở một nơi có nhiều nam nữ sống chung. Bạn sẽ làm gì? Theo đuổi sự thôi thúc sinh lý của bạn một cách lén lút hay ð liêu? Cố gắng lên, làm ơn bàn luận điều này.

Người hỏi: Ô, ở Mỹ nhiều sinh viên sẽ nói, 'Vâng.'

Krishnamurti: Tôi **tất** rằng nhiều sinh viên ở Mỹ, hay Pháp, hay trong những trường đại học ở đây nói, ‘Đó không phải là công việc của ông.’

Người hỏi: Và nếu ông giải thích nó theo cách khác, nếu ông nói, 'Tôi sẽ không theo đuổi sự thôi thúc sinh lý của tôi,' vậy thì cái gì?

Krishnamurti: Trước hết chúng ta hãy thấy điều gì được bao hàm trong toàn chủ đề này – không chỉ là sự thôi thúc sinh lý cá nhân của tôi. Đừng nói rằng những cha mẹ và những con người quan tâm nơi này đang bắt buộc tôi tuân phục, rằng họ độc đoán. Nơi này được chú ý bởi công chúng. Cách nhìn của công chúng có lẽ thoái hóa, dốt nát, nhưng nếu trung tâm này nhận được một danh tiếng xấu xa vậy thì tương lai của ngôi trường đều đang bị phá hoại; vậy thì nơi này có lẽ phải đóng cửa. Bạn có thể suy nghĩ tất cả điều này. Vì vậy bạn sẽ làm gì cho sự thôi thúc sinh lý của bạn? Tiếp tục đi, chúng ta hãy bàn luận nó. Bạn sẽ làm gì? Bạn đã thâm nhập nhiều, bạn đã suy nghĩ về cha mẹ của bạn, trách nhiệm của bạn ở đây, những trách nhiệm đối với cha mẹ của những người đang điều hành, của vùng lân cận, của tương lai ngôi trường.

Người hỏi: Nhưng liệu những học sinh không cùng chịu trách nhiệm như những giáo viên, hay sao?

Krishnamurti: Tôi đã nói điều đó. Đây là tổ ấm của bạn, tổ ấm của tất cả các bạn, và vì vậy tất cả các bạn phải chịu trách nhiệm cho việc gì xảy ra ở đây. Vì vậy, hành động của bạn là gì? Khi biết rằng thuộc sinh lý, mọi thứ đang gây ảnh hưởng quá mức, bạn sẽ làm gì? Rốt cuộc, bạn đọc những tuần báo, những nhật báo, những câu chuyện, bạn đi xem chiếu bóng, bạn đã thấy những cô gái hở hang và bạn biết toàn sự việc. Lúc này, trách nhiệm của bạn là gì? Làm ơn, hãy bàn luận cùng tôi. Đó là **ột** trong những vấn đề của sống và bạn không muốn đối diện nó. Nhưng bạn không thể giấu giếm nó dưới tấm thảm. Làm thế nào bạn sẽ giải quyết một vấn đề thuộc loại đó bằng một cái trí không chín chắn? Bởi vì tất cả các bạn còn rất trẻ, bạn hiểu chứ? Những cái trí của các bạn vẫn chưa hoàn toàn năng động, nhạy cảm và thông minh. Bạn bị đối diện vấn đề này và tự nhiên bạn muốn lẩn tránh nó. Có sợ hãi và lo âu.

Làm thế nào cái trí của bạn sẽ đủ thông minh để giải quyết nó? Bởi vì xã hội, mọi thứ quanh bạn, đang thúc đẩy bạn trong phương hướng duy nhất đó, qua quần áo, thời trang – mọi thứ đều dẫn đến tình dục. Ở Ấn độ, hôn nhau trên màn ảnh không được phép. Khi bạn ra ngoài vào thế giới, vấn đề hiện diện ở đó và thậm chí nếu bạn lập gia đình nó hiện diện ở đó. Vì vậy, làm thế nào bạn sẽ có một thông minh để giải quyết vấn đề này mà không có bất kỳ xung đột, kháng cự, hay kiềm chế? Nếu bạn nhượng bộ nó, nó sẽ trở thành một hình thức khác của loạn thần kinh; nếu bạn kiềm chế nó, nó cũng sẽ dẫn bạn đến loạn thần kinh; nếu bạn kháng cự nó, nó sẽ gây ra những sự việc khủng khiếp cho bạn. Bạn biết việc

gì xảy ra cho những con người mà kháng cự tất cả những việc này? Họ bị nổ tung, họ bị tức giận vô cớ, họ trở thành đạo đức giả.

Vì vậy, làm thế nào người ta có thể sáng tạo một cái trí có khả năng không kháng cự, không kiềm chế, cũng không nhượng bộ? Đây là một vấn đề thực sự. Làm thế nào bạn có một cái trí nhạy cảm, tinh táo, sắc bén và cũng có khả năng tốt đỉnh để đáp lại vẻ đẹp – vẻ đẹp của một phụ nữ hay của một đứa trẻ? Làm thế nào bạn có được nó?

Khi bạn đã thâm nhập trọn vẹn một vấn đề và bạn đến mấu chốt này, bạn làm gì? Bạn nói, đúng chứ: ‘Tôi không biết phải làm gì,’ và sau đó bạn nói, ‘Chúng ta hãy buông nó đi.’ Bạn theo kịp chứ? Sống một sống không nỗ lực, không tuân phục, không kiềm chế, không kháng cự, không ùa theo đám đông – tham gia những tiệc tùng, toàn qui trình ngớ ngẩn của sự tồn tại hiện đại: đó là sự giáo dục thực sự.

Lúc này, hãy quan sát! – bởi vì chủ đề này sẽ hiện diện suốt sống. Như chúng ta đã nói, nếu bạn kiềm chế nó có sự nguy hiểm rằng nó sẽ nổ tung trong những hướng khác; và nếu bạn nhượng bộ hay đùa giỡn cùng nó, nó sẽ hủy hoại bạn, hủy hoại cái trí.

Vì vậy, cái trí đã học hành không kiềm chế và không nhượng bộ, không tạo nên một vấn đề to lớn của nó. Liệu điều này đã rõ ràng cho bạn? Liệu nó có nghĩa gì đối với bạn? Hay liệu bạn nói: ‘Hãy để ông ta nói, chúng ta sẽ có những vui thú của chúng ta, chúng ta sẽ lập gia đình, tiếp tục, và sau đó chúng ta sẽ đổi diện nó’?

Có khi nào bạn đã hỏi tại sao con người lại trao sự quan trọng lạ thường như thế cho sự việc duy nhất này, tình dục? Khắp thế giới nó còn quan trọng hơn tiền bạc, quan trọng hơn tôn giáo. Ở phương Tây nó được diễn tả, được phơi bày một

cách tự do. Ở phương Đông tất cả được giấu giếm đằng sau những cái cửa khóa kín, dù người ta có lập gia đình hay không. Bạn nghĩ, tại sao nó đã trở thành một quan trọng lạ thường như thế?

Người hỏi 1: Có lẽ do bởi vui thú; nó là cái gì đó ông có thể có được mà không cần tiền bạc.

Người hỏi 2: Có thể do bởi con người có dư thừa năng lượng trong họ mà họ đã không sử dụng vào những việc khác, và thế là họ sử dụng nó trong phương hướng này?

Krishnamurti: Tiếp tục đi, thâm nhập nó, cùng nhau sáng tạo, đóng góp. Đừng chỉ ngồi đó và bắt tôi làm mọi việc!

Người hỏi: Có lẽ nó là một tẩu thoát khỏi một đau khổ, hay một vấn đề.

Krishnamurti: Vì vậy hãy quan sát nó! Chúng ta đang cùng nhau làm việc, cùng nhau hiểu rõ, hiệp thông. Bạn đã nói tình dục đã trở thành quan trọng như thế bởi vì vui thú, dư thừa năng lượng, như một tẩu thoát khỏi lẽ thói hàng ngày. Lúc này, liệu đó là điều gì đang xảy ra cho bạn? Tôi không nói bạn đang có những quan hệ tình dục, tôi chỉ đang hỏi: liệu đây là điều gì cái trí của bạn đang dò dẫm? – tìm kiếm vui thú, tẩu thoát khỏi sự đơn điệu của trường học, của học hành cái này hay cái kia, và vì vậy cái trí của bạn lang thang, đang sáng chế những hình ảnh?

Người hỏi: Liệu cũng không phải rằng chúng ta đang tìm kiếm tình yêu? Sự việc duy nhất này không tìm được bởi vì con người luôn luôn đang vạch ra rằng nó không đúng đắn.

Krishnamurti: Đây là việc gì bạn đang làm? Bạn đang nói rằng bạn muốn tình yêu, bạn muốn tử tế, dịu dàng, quan tâm, cái gì đó thực sự, và bởi vì bạn không nhận được nó bạn nghĩ bạn sẽ nhận được nó qua vui thú, qua tình dục? Dĩ nhiên bạn cần tình yêu giống như bạn cần ánh sáng mặt trời, mưa, những đám mây. Nhưng tại sao bạn tìm kiếm nó? Tại sao bạn nói những việc như thế và như thế không thể hiện tình yêu cho tôi?

Người hỏi: Bởi vì tình yêu làm cho ông cảm thấy tốt lành hơn.

Krishnamurti: Thâm nhập thêm nữa.

Người hỏi: Nó cũng có cái tôi của ông?

Krishnamurti: Hãy tiếp tục, thâm nhập thêm nữa!

Người hỏi: Ông trở nên gần gũi với một người hơn, và ông thực sự muốn gần gũi con người và quen biết họ.

Krishnamurti: Đó là, bạn nói bạn cần tình yêu từ những người khác bởi vì nó khiến cho bạn cảm thấy thoải mái và hạnh phúc, bạn cảm thấy bạn có thể nở hoa.

Người hỏi: Và cũng có cái gì đó mà ông muốn cho.

Krishnamurti: Vâng, bạn muốn cho và chia sẻ, tất cả điều đó. Vì vậy, tiếp tục đi, tất cả điều đó có nghĩa gì? Tôi đang tìm kiếm tình yêu từ những người khác: điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Không có tình yêu trong tôi.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa gì, không có tình yêu trong bạn? Hãy quan sát. Một con suối luôn luôn đang chảy, đúng chứ? – đang cho, đang tràn ra. Và chkhì nào con suối tình yêu riêng của tôi không đang chảy thì tôi mới cần người nào đó trao tặng cho tôi. Đúng chứ?

Người hỏi: Nó không luôn luôn như vậy đâu.

Krishnamurti: Tại sao bạn nói, ‘Không luôn luôn’? làm ơn lắng nghe điều này thật cẩn thận. Nếu bạn có tình yêu sâu thẳm trong chính bạn cho mọi thứ – không phải cho một người, nhưng cho mọi thứ – thương yêu cây cối, chi m chóc, những bông hoa, những cánh đồng và những con người – nếu bạn thực sự cảm thấy theo cách đó, liệu thậm chí thỉnh thoảng bạn sẽ nói, ‘Tôi ước ao người nào đó sẽ thương yêu tôi’? Liệu không phải chỉ khi nào có sự trống rỗng bên trong bạn thì bạn mới cần những người khác ở cùng bạn, hay sao?

Thế là, bạn đã học hành cái gì đó, đúng chứ? Lúc này, cái trí của bạn đang quan sát thật năng động, đang nhìn ngắm thật thông minh, và bạn thấy rằng nơi nào không có tình yêu trong chính người ta, bạn cần tình yêu từ những người khác. Điều đó được thể hiện như tình dục, sự liên hệ, và khi trống rỗng bên trong đó tìm kiếm một quan hệ qua ái ân và qua một tình bạn liên tục, vậy thì bạn bị ghen tuông, sợ hãi, tức giận. Bạn theo kịp chứ? Làm ơn thấy tất cả những kết cục của nó.

Vì vậy, tình dục không là vấn đề. Vấn đề là có một cái trí thông minh, và trong chính quan sát cả điều này nó trở thành thông minh ở đỉnh và thông minh này sẽ giải quyết tình dục. Tôi không hiểu liệu bạn theo kịp? Bạn đã hiểu rõ nó?

Người hỏi: Nó cũng có nghĩa, luân phiên, rằng người ta có thể có một quan hệ tình dục mà không có một vấn đề.

Krishnamurti: Tôi không nói điều đó.

Người hỏi: Tôi có ý, có một khả năng xảy ra được.

Krishnamurti: Không, không. Tôi không giải thích nó theo cách đó. Trước hết, hãy thông minh, rồi thì thông minh đó sẽ trả lời vấn đề một cách đúng đắn, dù nó là bất kỳ vấn đề gì. Hãy có một cái trí thông minh, không phải một cái trí biến dạng. Một cái trí biến dạng nói, ‘Đó là điều gì tôi muốn và tôi sẽ theo đuổi nó.’ Mà có nghĩa rằng nó không quan tâm đến tổng thể, nhưng chỉ quan tâm đến những đòi hỏi nhỏ nhen riêng của nó – nó đã không đang nhìn ngắm toàn tiến hành. Vì vậy, ở đây chính trách nhiệm của bạn là phải có thông minh này, và nếu bạn không có nó, vậy thì đừng đổ lỗi cho người nào khác. Bạn biết, sống thông minh trong cách này trở thành một lạ thường, một sự việc vĩ đại; có sự thụ hưởng thực sự trong cái này. Nhưng theo cách khác, bạn sống cùng sợ hãi.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 5

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 31 tháng 1 năm 1970

Krishnamurti: Trong một ngôi trường giống như thế này, trật tự là gì và kỷ luật là gì? Từ ngữ ‘discipline’ có nghĩa ‘học hành’. Một đệ tử là một người mà học hành, không phải người tuân phục, không phải người vâng lời; anh ấy là một người đang liên tục học hành. Và khi học hành ngừng lại và chỉ trở thành sự tích lũy hiểu biết, vậy thì vô trật tự bắt đầu. Khi chúng ta không còn học hành trong sự liên hệ của chúng ta, dù chúng ta đang học hành, đang chơi đùa, hay chúng ta đang làm bất kỳ việc gì, và chỉ hành động từ sự hiểu biết mà chúng ta đã tích lũy, lúc đó vô trật tự hiện diện.

‘Discipline’ có nghĩa học hành. Bạn nói điều gì đó, như là, ‘Đừng cho con chó quá nhiều thức ăn’ hay ‘Hãy đi ngủ sớm’ hay, ‘Hãy đúng giờ’, ‘Giữ căn phòng sạch sẽ’. Bạn bảo cho tôi điều đó và tôi đang học hành. Sống, đang sống, là một chuyện động trong học hành và nếu tôi kháng cự bạn nói cho tôi biết phải làm gì, kháng cự đó là sự khăng định của hiểu

biết được tích lũy đặc biệt riêng của tôi; vì vậy tôi không còn học hành và thế là tạo ra xung đột giữa bạn và tôi.

Người hỏi: Điều này chỉ áp dụng cho những học sinh hay cho tất cả mọi người?

Krishnamurti: Cho ông, không chỉ cho những học sinh, cho những con người.

Người hỏi: Nhưng mọi người không là một đệ tử.

Krishnamurti: Mọi người đang học hành. ‘Disciple’ có nghĩa ‘người học hành’. Nhưng nghĩa lý thông thường được chấp nhận là, một người học hành là người theo sau ai đó, đạo sư nào đó, người dốt nát nào đó. Nhưng cả người theo sau lẫn người được theo sau đều không đang học hành.

Người hỏi: Nhưng nếu chúng ta theo sau ai đó mà không dốt nát?

Krishnamurti: Bạn không thể theo sau bất kỳ người nào. Khoảnh khắc bạn theo sau người nào đó bạn biến chính bạn thành một người dốt nát và người mà bạn theo sau cũng là một người dốt nát – bởi vì họ đã không còn học hành. Vì vậy bạn làm gì về kỷ luật, về trật tự? Bạn đang học hành mọi thứ? – không chỉ về địa lý, lịch sử và mọi chuyện của nó, nhưng học hành về sự liên hệ? Mỗi người đang chuyển động trong một phương hướng khác nhau, mỗi người đang mong muốn điều gì đó, mỗi người đang kháng cự một người nào đó khi đang nói, ‘Ồ, anh ấy hay chị ấy đã trở nên độc đoán.’ Tất cả những khẳng định như thế, tất cả những kháng cự như thế,

và đang làm việc gì người ta nghĩ người ta muốn làm – tất cả điều đó không tạo ra vô trật tự, hay sao?

Nếu bạn nói, ‘Tôi đang làm việc gì tôi muốn làm; tôi đang sống tự nhiên; nó là bản chất của tôi và bạn sẽ không bảo tôi phải làm gì’ – nếu bạn nói điều đó, và tôi cũng nói cùng sự việc, vậy thì điều gì xảy ra? Sự liên hệ của chúng ta là gì? Liệu chúng có thể làm bất kỳ việc gì ‘một cách tự nhiên’? Đây là một câu hỏi rất nghiêm túc, nếu bạn theo sát điều gì tôi có ý. Liệu bạn có tự nhiên, bất kỳ người nào trong các bạn? Dĩ nhiên các bạn không tự nhiên! Bạn bị ảnh hưởng – bởi người cha của bạn, bởi người mẹ của bạn, bởi xã hội của bạn, bởi văn hóa của bạn, bởi khí hậu, lương thực, quần áo, tuyên truyền. Bạn hoàn toàn bị ảnh hưởng và sau đó bạn nói, ‘Tôi phải sống tự nhiên!’ Nó không có ý nghĩa gì cả. Bạn nói rằng, ‘Tôi muốn làm việc gì tôi nghĩ là đúng đắn’ hay, ‘Tôi là một người tự do’. Bạn không như vậy! Bạn không được tự do. Tự do là cái gì đó lạ thường và bạn nói, ‘Tôi được tự do’ không có ý nghĩa gì cả. Thậm chí bạn không biết nó có nghĩa gì.

Người hỏi: Vậy thì làm thế nào ông có thể nói, ‘Nó rất lạ thường’?

Krishnamurti: Nó ắt lạ thường khi người ta được tự do, nhưng người ta không được tự do. Liệu người ta có thể nhận ra rằng người ta không được tự do? Tự do có nghĩa tự do khỏi sợ hãi. Nó có nghĩa tự do khỏi bất kỳ hình thức nào của kháng cự. Tự do có nghĩa một chuyển động mà không có sự cô lập. Nó có nghĩa không có kháng cự gì cả. Vì vậy liệu bạn tự do? Chúng ta bị sợ hãi, chúng ta kháng cự, chúng ta bị cô lập trong những ý tưởng, những thèm khát và những ham

muôn nhỏ nhen riêng của chúng ta, chắc chắn như vậy. Vì vậy khi bạn nói ‘tự do’ và ‘tự nhiên’, hai từ ngữ đó không có ý nghĩa gì cả. Bạn chỉ có thể được tự do khi bạn hiểu rõ bạn bị quy định sâu thẳm như thế nào và được tự do khỏi tình trạng bị quy định đó. Vậy thì người ta có thể tự do, vậy thì người ta có thể tự nhiên.

Bạn biết trật tự có nghĩa gì? Có nhiều không gian, đúng chứ? Trong một căn phòng nhỏ nơi không có không gian, có trật tự rất khó khăn. Bạn không đồng ý hay sao? Bạn sẽ hiểu rõ nó trong cốc lát. Người nào đó đã kể cho tôi về một thí nghiệm với những con chuột: họ đặt nhiều con chuột trong một không gian rất chật chội và bởi vì chúng không có không gian chúng bắt đầu giết chết lẫn nhau – con mẹ giết những con con của nó. Nhưng chúng ta cần không gian phía bên trong. Càng ngày càng nhiều thành phố trở nên quá đông đúc. Bạn nên đến Ấn độ và thấy vài thành phố lớn như Calcutta, Bombay hay Delhi – bạn không có ý tưởng nó giống như thế nào đâu, ồn ào, la hét, con người. Họ giống những con kiến ngoài đường phố và, vì không có không gian, họ đang nổ tung trong bạo lực.

Ở đây chúng ta phải có không gian; chính ngôi nhà bị giới hạn trong kích cỡ, vì vậy bạn sẽ làm gì? Phía bên ngoài có không gian b giới hạn, và cũng làm thế nào bạn sẽ có không gian phía bên trong? Bạn hiểu tôi có ý gì qua từ ngữ không gian phía bên trong? Những cái trí của chúng ta bị nhét đầy bởi hàng ngàn ý tưởng, không có không gian gì cả, thậm chí giữa hai suy nghĩ, giữa hai ý tưởng; giữa hai cảm xúc không có không gian, không không trống. Nhưng nếu bạn không có không gian, sẽ không có trật tự. Trật tự có nghĩa học hành, đúng chứ? Học hành về mọi thứ. Vì vậy, nếu ai đó bảo với tôi rằng tôi là một người dốt nát, tôi muốn học

hành sự thật của nó; tôi muốn tìm ra. Tôi không chỉ kháng cự nó và nói, ‘Bạn là một người khác.’ Tôi muốn thấy, tôi muốn lắng nghe, học hành. Vì vậy, học hành mang lại trật tự và kháng cự mang lại vô trật tự.

Vì vậy, mặc dù phía bên ngoài tôi có lẽ không có không gian bởi vì thế giới đang mỗi lúc một đông đúc, tôi muốn thấy liệu tôi có thể có không gian phía bên trong? Nếu tôi không có không gian phía bên trong, vậy thì chắc chắn tôi sẽ tạo ra vô trật tự. Bạn nói gì về điều này? Chúng ta hiện diện ở đây, một nhóm người trẻ và họ phản kháng chống lại trật tự được thiết lập, mà là tự nhiên, không thể tránh khỏi. Chúng ta đã đến đây cùng những ý tưởng đó, những cảm thấy đó, và bất kỳ người nào mà bảo cho chúng ta bất kỳ điều gì chúng ta đều nghĩ là ‘độc đoán’. Vì vậy chúng ta phải làm gì đây?

Làm thế nào chúng ta sống khác hẳn ở đây, hành động khác hẳn, hạnh phúc khác hẳn? Ngược lại, bạn biết việc gì sẽ xảy ra? Bạn sẽ bị quăng vào cánh rừng của thế giới, bị quăng vào nhiều con sói và bạn sẽ bị hủy diệt. Ở Ấn độ, có khoảng ba hay bốn ngàn người làm đơn cho một công việc. Bạn hiểu điều đó có nghĩa gì? Họ quảng cáo cần một người nấu nướng và bạn biết ai xin việc đó? – những cử nhân, những cao học, những tiến sĩ! Và nó sẽ trở nên tồi tệ hơn nhiều, khắp thế giới. Vì vậy tại một ngôi trường thuộc loại này chúng ta phải học hành. Tôi đang sử dụng từ ngữ ‘học hành’ trong ý nghĩa đúng đắn: tìm ra, thâm nhập sự liên hệ, bởi vì rốt cuộc đó là cách chúng ta sống. Xã hội là sự liên hệ giữa con người và con người. Và ở đây, tại cơ bản, chúng ta học hành sống như thế nào, liên hệ là gì, tình yêu là gì. Chúng ta phải học hành, không chỉ nói rằng, ‘Đây là tình yêu’ hay, ‘Đó không là tình yêu’ hay, ‘Đây là uy quyền’, ‘Đó không là uy quyền’ – tất cả những câu nói vô lý đó không có ý nghĩa gì cả. Nhưng nếu

thực sự chúng ta có thể cùng nhau học hành, vậy thì tôi nghĩ rằng ngôi trường này có một ý nghĩa nào đó.

Ở Ấn độ, tại trường học ở phía nam, có những cậu trai nhỏ từ sáu đến mười tám tuổi, và chúng tôi nói về mọi thứ. Ở Ấn độ từ ngữ ‘thiền định’ là một từ ngữ lạ thường. Thiền định có ý nghĩa nào đó. Và trong khi tôi đang nói về nó, họ kia kia, một nhóm những cậu trai, và vẫn vậy họ ngồi hoàn toàn bất động. Thật lạ lùng không hiểu tại sao họ làm việc đó. Các em nhắm mắt lại, ngồi kiết già và tuyệt đối yên lặng. Ở đó, truyền thống bắt buộc bạn phải thiền định – bất kể việc đó có nghĩa gì đối với các em. Bạn phải ngồi hoàn toàn yên lặng, và bạn phải có một cảm thấy tốt lành về sống... Vì vậy làm thế nào chúng ta, tất cả chúng ta, cùng nhau sẽ sáng tạo việc này? Không phải một mình bạn, hay Mrs. Simmons, hay tôi – nhưng cùng nhau tất cả chúng ta. Làm thế nào chúng ta thực hiện việc này?

Người hỏi 1: Chỉ cùng nhau thì chúng ta có thể thực hiện việc này?

Người hỏi 2: Ông đã nói, ‘Không phải cá thể, nhưng cùng nhau’?

Krishnamurti: Cùng nhau. Bạn biết từ ngữ ‘cá thể’ có nghĩa gì? – không thể tách rời. Một cá thể có nghĩa một con người mà không thể phân chia trong chính anh ấy. Nhưng chúng ta bị phân chia, chúng ta bị vỡ vụn, chúng ta không là những cá thể. Chúng ta là những mảnh nhỏ, bị vỡ vụn, bị tách rời. Hãy quan sát, nơi nào người ta cảm thấy hoàn toàn được an toàn, được bảo đảm, được bảo vệ? Và bạn phải có an toàn tuyệt đối.

Người hỏi: Khi nào ông có sự tin cậy một người khác?

Krishnamurti: Vâng, và cũng vậy ở nhà, đúng chứ? Tổ ấm được hiểu là nơi bạn hoàn toàn được an toàn, nơi bạn được tin cậy, nơi bạn được bảo vệ. Đây là tổ ấm của bạn, đúng chứ? – tám tháng trong năm đây là tổ ấm của bạn. Nhưng bạn không cảm thấy an toàn ở đây, đúng chứ?

Người hỏi: Tôi có cảm thấy.

Krishnamurti: Bạn có cảm thấy? Tốt quá. Nhưng tất cả các bạn đều cảm thấy? Hãy thấy ý nghĩa của nó khi được hoàn toàn ở nhà, nơi bạn hoàn toàn được an toàn. Bộ não cần sự an toàn; nếu không nó không thể vận hành hiệu quả, rõ ràng. Chỉ khi nào những tế bào não cảm thấy không an toàn thì người ta mới bị loạn thần kinh; người ta mới mất cân bằng. Và đây là một nơi mà bạn cảm thấy như ở nhà, nơi bạn hoàn toàn được an toàn.

Người hỏi: Ông làm gì nếu đây không là như thế?

Krishnamurti: Tôi đang giải thích điều đó. Người ta cần sự an toàn, sự bảo vệ, sự tin cậy, sự tin tưởng và một cảm thấy rằng bạn có thể làm bất kỳ việc gì mà không hủy diệt điều này. Trong một nơi như thế này bạn không cảm thấy như ở nhà trong ý nghĩa đó, đúng chứ? Ai sẽ thực hiện nó cho bạn? Bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói? Ai sẽ cho bạn môi trường của sự bảo vệ hoàn toàn? Tôi không nghĩ bạn hiểu rõ nó. Bạn biết nó có ý nghĩa gì, được bảo vệ hoàn toàn? Bạn biết một em bé cần sự bảo vệ hoàn toàn, ngược lại nó khóc? Nó phải có thức ăn đều đặn, nó phải được tắm rửa, được chăm sóc,

nếu không nó bị tổn hại. Lúc này, chúng ta đang lớn lên và ai trao tặng tổ ấm này cho chúng ta? Bà Simmons, hay người nào đó như tôi? Ngày mai tôi sẽ đi khỏi đây. Vậy thì ai sẽ cung cấp nó cho chúng ta?

Người hỏi: Tất cả chúng tôi.

Krishnamurti: Chính bạn sẽ sáng tạo nó, bạn sẽ xây dựng nó. Và nếu bạn không xây dựng nó, nó là lỗi lầm của bạn. Bạn không thể nói với Mrs. Simmons rằng, ‘Tôi muốn hoàn toàn được an toàn và bà không đang cung cấp nó cho tôi.’ Đây là ổ ấm của bạn và bạn đang xây dựng nó, bạn đang sáng tạo nó. Nếu ở đây bạn không cảm thấy như ở nhà, nó là lỗi của bạn. Hãy tìm ra nó, sáng tạo nó. Sáng tạo cảm thấy này, bạn hoàn toàn ở nhà.

Người hỏi: Liệu ông có thể giải thích câu hỏi của an toàn này bởi vì tôi nghĩ chúng ta không hiểu rõ nó? An toàn cho điều gì? Không có an toàn cho một ý tưởng. Ông thấy, chúng ta đồng hóa chính chúng ta cùng một ý tưởng.

Krishnamurti: Không! An toàn, cảm thấy hoàn toàn an toàn, bảo đảm không phải với những ý tưởng nhưng với những con người. Bạn không biết nó có nghĩa gì, hay sao?

Người hỏi 1: Tôi không chắc lắm.

Người hỏi 2: Nó là cái gì đó mà chúng tôi không biết. Một số người chúng tôi đã đến đây bởi vì chúng tôi có những ý tưởng về nó.

Krishnamurti: Trước hết hãy quan sát! Tôi đã không nghiên cứu hệ thần kinh và cấu trúc của bộ não, nhưng chỉ cần quan sát chính bạn và bạn có thể dễ dàng tìm ra. Nơi nào bộ não cảm thấy hoàn toàn thanh thản, an toàn, được bảo vệ, nó vận hành một cách hoàn hảo, đúng đắn. Bạn đã từng thử nó? Nó suy nghĩ rất rõ ràng, nó có thể học hành rất mau lẹ, mọi thứ vận hành tốt lành, không có mâu thuẫn – đó là an toàn. Đó là hoàn toàn được bảo đảm. Nhữ ng ế bào não, chính chúng cảm thấy không có xung đột. Tại sao bạn phải xung đột với tôi hay tôi phải xung đột với bạn?

Khi bạn bảo tôi: ‘Hãy giữ gìn căn phòng trật tự’, tại sao tôi nên cảm thấy, ‘Ồ, khủng khiếp quá’? Tại sao tôi không nên được bảo điều đó? Nhưng nó tạo ra một xung đột trong tôi. Tại sao? Bởi vì tôi đã không còn học hành. Chúng ta đang gặp gỡ nhau chứ? Nó là tổ ấm của bạn và bạn phải xây dựng nó, không phải người nào khác. Nó là nơi bạn cảm thấy hoàn toàn được an toàn, nếu không bạn không thể học hành đúng đắn, nếu không bạn biến nơi này thành cái gì đó giống như thế giới bên ngoài, nơi mỗi người chống đối người còn lại. An toàn có nghĩa chính những tế bào não ở trong hòa hợp hoàn hảo, trong cân bằng hoàn hảo, trong một ý thức của lành mạnh, yên tĩnh. Đó là tổ ấm; và nơi này là tổ ấm của bạn. Nếu bạn không sáng tạo nó như thế, chính là lỗi lầm của bạn. Và nếu bạn thấy vô trật tự trong căn phòng riêng của bạn, bạn phải tạo ra trật tự ở đó bởi vì nó là tổ ấm của bạn.

Vì vậy bạn không bao giờ có thể nói, ‘Tôi sẽ rời nơi này,’ bởi vì nó là tổ ấm của bạn (mặc dù ngày nào đó có lẽ bạn phải rời nó). Bạn biết điều đó có nghĩa gì khi bạn cảm thấy hoàn toàn ở nhà, không có sợ hãi, nơi bạn khoáng đạt, nơi bạn đang tin cậy? Không phải rằng bạn phải có sự tin cậy nơi người nào đó, nhưng có khả năng của tin cậy, của quảng

đại – không đặt thành vấn đề người khác làm gì. Tôi không hiểu liệu bạn đang theo sát tất cả điều này?

Người hỏi: Khi ông nói, ‘Không đặt thành vấn đề người khác làm gì’, ông có ý gì?

Krishnamurti: Hãy quan sát, bạn bảo tôi điều gì đó. Tại sao bạn bảo tôi?

Người hỏi: Bởi vì nó là ý tưởng của ông về điều gì được cần thiết.

Krishnamurti: Không, không. Tại sao bạn hay bà Simmons bảo tôi phải giữ gìn ngăn nắp căn phòng của tôi? Trước khi tôi nói rằng tôi sẽ hay tôi sẽ không giữ gìn, hãy tìm ra tại sao bạn đang bảo tôi điều đó.

Người hỏi 1: Bởi vì ông không đang làm nó.

Người hỏi 2: Bởi vì họ thích trật tự.

Krishnamurti: Không. Bạn đã không hiểu rõ câu hỏi của tôi. Làm ơn lắng nghe nó t rước khi bạn trả lời. Tôi đã bảo bạn mười lần rằng, phải giữ gìn trật tự trong căn phòng của bạn và lần thứ mười một tôi bị tức giận. Lúc này, tại sao tôi đã bảo bạn tất cả điều này? Hãy tìm ra tại sao. Có phải bởi vì tôi muốn thể hiện sự ích kỷ của tôi, ý tưởng của tôi về trật tự là gì, ý tưởng của tôi rằng bạn nên cư xử theo cách này? Đang nói, ‘Đi ngủ đi’, ‘Hãy đứng giờ’, áp đặt ý tưởng của tôi vào ý tưởng của bạn. Bạn trả lời, ‘Tại sao tôi phải giữ gìn ngăn nắp

căn phòng của tôi? Bạn là ai? Nó là căn phòng của tôi.’ Vậy thì điều gì xảy ra lúc đó?

Người hỏi: Một đấu tranh.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Hỗn loạn...

Krishnamurti: Thực sự, nó có nghĩa, bạn không cảm thấy ở nhà. Bạn không đang học hành. Đúng chứ? Xung đột hiện diện chỉ khi nào bạn không đang học hành. Bạn đến và bảo tôi: ‘Hãy giữ gìn ngăn nắp căn phòng của bạn’, và tôi lắng nghe bạn, tôi học hành. Và bạn cũng tìm được tại sao bạn đang bảo tôi. Bạn theo kịp điều gì tôi có ý? Nếu bạn muốn đốt cháy rụi nơi này... nó là ngôi nhà của bạn. Nếu bạn muốn vườn tược, những ngôi nhà, những căn phòng bề bộn và ăn uống lộn xộn, được thôi, nó là ngôi nhà của bạn. Nhưng nếu người nào đó bảo với tôi: ‘Đừng đặt chân trên bàn khi bạn đang ăn’, tôi nói ‘Hoàn toàn đúng.’ Tôi học hành.

Người hỏi: Nếu người nào đó nói với tôi: đây là quốc gia của bạn...

Krishnamurti: Ô không. Làm ơn đừng mở rộng nó. Không phải là ‘quốc gia của tôi’. Tôi đang nói về một tổ ấm. Nếu người nào đó bảo với tôi nó là quốc gia của tôi và vì quốc gia đó tôi phải giết chết một ai đó, điều đó hoàn toàn vô nghĩa...

Người hỏi: Nhưng liệu người ta cũng có thể đang học hành trong sự liên hệ đó nữa?

Krishnamurti: Dĩ nhiên! Học hành có nghĩa học hành.

Người hỏi: Vâng, nhưng cũng có kháng cự.

Krishnamurti: Không, không. ấ đã không hiểu rõ ý nghĩa.

Người hỏi: Tôi không đi giết người.

Krishnamurti: Chúng ta đang bàn ậ một ngôi trường, đang sống cùng nhau ở đây. Nếu tôi biết làm thế nào để sống ở đây, học hành ở đây, vậy thì tôi sẽ biết phải làm gì khi Chính phủ hay Chính thể nói, ‘Hãy đi giết người nào đó.’ Nếu tôi không biết làm thế nào để học hành sống, tôi sẽ không thể trả lời đúng đắn.

Người hỏi: Có điều gì đó mà tôi thực sự không đúng đắn. Nếu tôi đi loanh quanh và tôi không mang giày và ai đó nói, ‘Bạn nên mang giày...’

Krishnamurti: Điều gì xảy ra? Bạn không mang giày và tôi đến và nói, ‘Làm ơn mang giày của bạn vào.’

Người hỏi: Tôi sẽ có thể nói, ‘Tôi không muốn mang giày!’

Krishnamurti: Hãy tìm ra ại sao tôi đang yêu cầu bạn. Có hai người liên quan, đúng chứ? – bạn và tôi. Tôi đang yêu cầu bạn mang giày vào. Tại sao? Hoặc tôi cổ hủ, hoặc tôi muốn làm xếp của bạn, hoặc tôi thấy bàn chân trần thối của bạn, bạn sẽ làm bẩn tấm thảm, hoặc bởi vì trông không được

đẹp đẽ lắm khi có bàn chân trần thỏ. Tôi muốn thấy rằng bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói.

Người hỏi: Nếu như thế, ông không nên bảo tôi, hay sao?

Krishnamurti: Vâng, đó là lý do tại sao tôi đang bảo bạn. Tôi không đang bảo bạn bởi vì tôi là một người cổ hủ, bạn theo kịp chứ? Tôi giải thích tất cả điều này cho bạn và bạn kháng cự và nói, ‘Tại sao không? Tôi đã làm nó ở nhà, tại sao ở đây lại không?’ Bởi vì ở đây nó là một quốc gia khác, một khí hậu khác. Và đám đông quanh bạn, những người hàng xóm nói rằng, ‘Có chuyện gì với tất cả những con người đó, họ đi chân đất khắp mọi nơi?’ Bạn tạo ra một danh tiếng xấu. Bạn thấy tất cả điều đó được bao hàm trong nó. Vì vậy bạn phải học hành về tất cả điều này, mà không có nghĩa bạn tuân phục những người trưởng giả.

Người hỏi: Tôi không hiểu rõ. Nếu ông không lo âu điều gì những người khác suy nghĩ, những người khác ở bên ngoài...

Krishnamurti: Tôi không lo âu. Tôi đang trong thế giới. Nếu những người ở bên ngoài nhận xét nơi này không đúng đắn, việc gì xảy ra?

Người hỏi: Rắc rối, có thể.

Krishnamurti: Đó là nó. Chẳng mấy chốc bạn sẽ đóng cửa nơi này. Có những con người hung tợn trong thế giới.

Người hỏi: Và vậy thì sẽ không có sự an toàn mà chúng ta cần.

Krishnamurti: Đó chính xác là nó. Vì vậy hãy học hành về nó! Đừng nói: ‘Tại sao tôi không nên làm điều gì tôi thích, mặc kệ thế giới bên ngoài, họ đốt nát.’ Tôi phải học hành, tôi phải sống trong thế giới đốt nát.

Quay trở lại vấn đề. Làm thế nào chúng ta, mỗi người chúng ta, sẽ khiến cho nơi này thành tổ ấm của chúng ta? Nó là công việc của bạn! Tổ ấm có nghĩa nơi bạn có năng lượng, nơi bạn sáng tạo, nơi bạn hạnh phúc, nơi bạn năng động, nơi bạn sinh động và không chỉ học hành từ quyển sách này hay quyển sách kia.

Tôi đã đi lại, nói chuyện, suốt năm mươi năm vừa qua. Tôi đi từ một quốc gia sang một quốc gia, từ một căn phòng đến một căn phòng khác, thức ăn khác, khí hậu khác. Bất kỳ nơi nào tôi đến, căn phòng nhỏ xíu đó là tổ ấm của tôi. Bạn hiểu chứ? Tôi ở nhà, tôi cảm thấy hoàn toàn an toàn bởi vì tôi không kháng cự.

Vì vậy, kể từ hôm nay làm thế nào bạn sẽ khiến cho nơi này thành tổ ấm của bạn? Nếu bạn không, liệu bạn sẽ cho phép người nào đó bảo với bạn rằng bạn không thực hiện? Nêu tôi đến và nói, ‘Nhìn kìa, bạn không đang khiến cho nơi này thành tổ ấm của bạn’, vậy thì liệu bạn sẽ lắng nghe tôi? Hay bạn sẽ nói: ‘Bạn có ý gì? Nó là tổ ấm của tôi, tôi thể hiện “tổ ấm” khác hẳn bạn.’ Bạn thể hiện ý tưởng của tổ ấm trong một cách và tôi thể hiện nó trong một cách khác và chúng ta cãi cọ. Vậy thì, nó không là một tổ ấm! Sự thể hiện một ý tưởng của điều gì bạn nghĩ là một tổ ấm không tạo ra một tổ ấm, nhưng có cảm thấy thực sự của nó – và điều đó hàm ý một nhượng bộ nào đó. Mà không có nghĩa bạn chấp nhận uy quyền.

Nếu người nào đó muốn đến đây và nói, ‘Đây là nơi có quá nhiều những đứa trẻ thiếu chín chắn’ (Xin lỗi, nhưng các

bạn đều như vậy), ‘Việc gì đang xảy ra ở đây?’ – và anh ấy là một nhân tố gây bức dọc – bạn sẽ đối xử với anh ấy như thế nào? Liệu tất cả các bạn sẽ nói: ‘Chúng ta sẽ bầu cho anh ấy. Chúng ta thích khuôn mặt của anh ấy, hình dáng của anh ấy, hay bất kỳ điều gì, và vì vậy tất cả chúng ta đều đồng ý rằng anh ấy nên hiện diện ở đây?’ Liệu đó là lý do bạn sẽ chấp nhận anh ấy? Anh ấy có lẽ là một người nhậu nhệ; anh ấy có lẽ làm tất cả mọi loại sự việc. Làm thế nào bạn sẽ hành động? Đây là những vấn đề mà bạn sẽ đối diện trong sống. Bạn hiểu rõ chứ? Làm thế nào bạn sẽ gặp gỡ tất cả nó? Cám ơn Thượng đế tôi không có con cái – nhưng ở đây tôi cảm thấy điều này rất mãnh liệt. Bạn sẽ rời nơi này và bị quăng vào bầy sói và bạn không có khả năng gặp gỡ tất cả điều này. Bạn nghĩ tất cả các bạn rất thông minh – nhưng không phải vậy đâu.

Vì vậy, làm thế nào chúng ta sống ở đây cùng thông minh, cùng ân cần và tình yêu, để cho khi bạn ra ngoài vào thế giới bạn đã sẵn sàng cho những việc quái quỷ đang xảy ra? Làm thế nào bạn sẽ sáng tạo trật tự trong tổ ấm này? Làm ơn, nghiêm túc suy nghĩ về điều này. Khi bạn đi ngang qua một căn phòng, nếu bạn thấy mọi thứ đang nằm bừa bãi trên sàn nhà – bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Nhặt nhanh nó.

Krishnamurti: Bạn làm điều đó mỗi ngày? (Tiếng cười.)

Người hỏi: Ông yêu cầu anh ấy dọn dẹp tất cả mọi thứ.

Krishnamurti: Và anh ấy không làm!

Người hỏi: Nói với anh ấy tại sao nên làm. Nhắc nhở anh ấy.

Krishnamurti: Được rồi. Bạn nhắc nhở tôi mười lần!

Người hỏi: Ông hỏi anh ấy tại sao.

Krishnamurti: Vâng, bạn bảo tôi tất cả điều đó nhưng tôi ngu quên. Tôi không lưu tâm, tôi không học hành. Tôi là người đàn độn. Bạn sẽ làm gì đây? Đánh tôi? Và tôi nghĩ nó cũng là tổ ám của tôi, cũng như tổ ám của bạn. Bạn sẽ làm gì với tôi?

Bạn không trả lời! Nó là tổ ám của bạn, và nếu bạn có một căn phòng vô trật tự, phần nào đó của tổ ám sẽ bị phá hoại. Nó giống như đang châm lửa một ngôi nhà. Bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Dập tắt nó!

Krishnamurti: Bạn dập tắt nó mỗi ngày và anh ấy đốt nó mỗi ngày? Hãy tìm ra. Đừng từ bỏ. Nó là sống của bạn! (Khoảng ngừng) Bạn nói gì đây, bạn làm gì đây? Nó là ngôi nhà của bạn và tôi làm bản sàn nhà mỗi ngày. Bạn sẽ đối xử với tôi như thế nào?

Người hỏi: Vấn đề là rằng người nào đó quan tâm đến nó và người nào khác không quan tâm đến nó.

Krishnamurti: Bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Tìm ra lý do tại sao.

Krishnamurti: Vâng. Tôi sẽ kể cho bạn tất cả những lý do! Bạn thấy, bạn đang bỏ lỡ mấu chốt. Tôi làm bừa bãi căn phòng của tôi, làm bẩn thỉu tấm thảm, làm dơ dáy mọi thứ. Bạn sẽ làm gì với tôi? Bạn đã bảo tôi mười lần và tôi vẫn tiếp tục làm nó.

Người hỏi: Nếu không có sự hiệp thông...

Krishnamurti: Bạn sẽ làm gì? Đừng nói ‘không hiệp thông’. Tất cả các bạn đều tìm kiếm những bùa chữa. Chúng ta hãy trình bày nó theo cách khác. Bạn chịu trách nhiệm, bạn là Hiệu trưởng... bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Nó giống như ông nói. Nếu có sự bẩn thỉu và giống như một đám cháy, không có sự kết thúc cho nó. Hoặc là ông nói, ‘Bạn là bộ phận của tổ ấm này, bạn nên chăm sóc nó’ hoặc, ‘Bạn không thể hủy hoại tổ ấm này’.

Krishnamurti: Vì vậy bạn sẽ làm gì với tôi?

Người hỏi: Ô, nếu ông cảm thấy nó là tổ ấm của ông, ông sẽ làm nó, đúng chứ?

Krishnamurti: Vậy thì, tại sao tôi không làm?

Người hỏi: (Nhiều lời cắt ngang.)

Krishnamurti: Thâm nhập nó. Bạn sẽ thấy. Khoảnh khắc tôi đến đây, chính là trách nhiệm của bạn để thấy rằng tôi hiểu rõ cảm thấy như ở nhà có nghĩa gì. Không phải sau khi tạo nên một mớ hỗn loạn về nó. Có lẽ bạn và tôi cảm thấy như ở nhà.

Nhưng khiến cho người thứ ba cảm thấy như ở nhà, vậy thì bạn sẽ có trật tự. Nhưng nếu bạn không quan tâm và tôi không quan tâm, vậy thì người còn lại nói, ‘Được rồi, tôi sẽ làm như tôi thích.’

Vì vậy, tất cả chúng ta sẽ sáng tạo cảm thấy rằng nó là tổ ấm của chúng ta. Không phải bà Simmons đi loanh quanh xếp đặt mọi thứ trong trật tự và bảo chúng ta phải làm gì và không nên làm gì? Cùng nhau, tất cả chúng ta đều đang làm nó. Bạn biết nó sẽ trao tặng sinh lực nào chứ? Bạn sẽ nhận được năng lượng gì? Bởi vì lúc này năng lượng bị lãng phí trong cảm xúc thuộc cảm tính và những xung đột. Khi chúng ta cảm thấy đây là tổ ấm của chúng ta, chúng ta sẽ có sinh lực lạ thường.

Người hỏi: Ô, mọi người đến đây từ những nền quá khứ khác nhau và vì vậy nó là...

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng. Nhưng tất cả họ đều mu ốn một việc: sự an toàn.

Người hỏi: Vâng, nhưng nó chỉ là hình thức an toàn riêng của họ.

Krishnamurti: À không – không phải hình thức an toàn của bạn và hình thức an toàn của tôi, nhưng cảm thấy trong đó không có sự hãi. Một cảm thấy của hoàn toàn cùng nhau. Một ý thức của, ‘Tôi có thể tin cậy bạn’, ‘Tôi có thể kể cho bạn bất kỳ điều gì về chính tôi.’ Nó không phải là tôi đang nói cho bạn trong cách riêng của tôi hay đang có những đặc điểm riêng, nhưng tôi cảm thấy ở nhà, tôi cảm thấy một ý thức của được bảo vệ hoàn toàn. Bạn không biết tất cả nó có

nghĩa gì à? Có thể bạn không cảm thấy điều này ở nhà của bạn khi bạn đi về?

Người hỏi: Ô, khi ông về nhà ông cảm thấy ở nhà. Tôi nghĩ tôi có. Nhưng tôi không giữ gìn căn phòng của tôi ngăn nắp như thế. Khi tôi đến đây, tôi không biết tại sao tôi nên giữ gìn ngăn nắp ở đây.

Krishnamurti: Nó không phải vấn đề của sạch sẽ. Trước hết, nó là cảm thấy. Như chúng ta đã nói, người ta vận hành hoàn hảo hơn khi người ta cảm thấy hoàn toàn được an toàn, và hầu hết chúng ta không cảm thấy được an toàn tại bất kỳ nơi nào cả bởi vì chúng ta dựng lên một bức tường của kháng cự quanh chính chúng ta, chúng ta đổ ãp chính chúng ta.

Trong sự cô lập đó chúng ta có lẽ cảm thấy an toàn, nhưng an toàn đó có thể bị phá vỡ bất kỳ lúc nào. Lúc này, liệu có một cảm thấy của không có kháng cự? Tôi không biết liệu bạn hiểu rõ điều này? Khi chúng ta là những người bạn thực sự, khi tôi thương yêu bạn và bạn thương yêu tôi – không phải tình dục và tất cả việc đó – nhưng thực sự cảm thấy cùng nhau, vậy thì chúng ta được an toàn, đúng chứ? Bạn sẽ bảo vệ tôi và tôi sẽ bảo vệ bạn trong ý nghĩa của làm việc cùng nhau, nhưng không trong ý nghĩa của kháng cự những người khác. Lúc này, liệu chúng ta có thể sống giống như thế? Liệu chúng ta có thể sáng tạo cảm thấy đó ở đây? Ngược lại, ích lợi của tất cả việc này là gì? Chúng ta không thể có một ý thức của thịnh vượng, một ý thức của chăm sóc, của ân cần, của tình yêu, hay sao? Chắc chắn chúng ta sẽ sáng tạo cái gì đó mới mẻ!

Hãy quan sát việc gì xảy ra. Một người mẹ nuôi nấng một em bé. Hãy suy nghĩ về sự chăm sóc – hàng tháng và hàng tháng trực tiếp vào lúc hai giờ đêm; và sau đó khi

những em bé lớn lên chúng bị đẩy ra xã hội. Xã hội nuốt trọn chúng và gởi chúng đến Việt nam hay nơi nào đó. Và ở đây, có ý thức của an toàn này. Và bạn phải sáng tạo nó bởi vì nó là tổ ấm của bạn, đồ đạc của bạn, những quyển sách của bạn, thức ăn của bạn, tấm thảm của bạn. Bạn hiểu rõ chứ?

Tôi biết một người đã nói với con gái của ông ấy: ‘Con sẽ lập gia đình và cha biết việc đó có nghĩa gì? Con sẽ luôn luôn bị phiền muộn, con sẽ đấu tranh với người chồng của con và mọi chuyện của nó. Nhưng ở đây con luôn luôn có một căn phòng. Nó là tổ ấm của con.’ Bạn biết việc gì đã xảy ra? Có sự phiền muộn lạ thường giữa người chồng và người vợ. Nhưng cô ấy quen đến căn phòng này và nhận được sự yên tĩnh, thanh thản, và hạnh phúc trong nó, thậm chí chỉ trong chốc lát. Tôi quen biết gia đình đó rất thân thiết.

Người hỏi: Nhưng trong câu chuyện cô gái chỉ đang yên lặng, đang thanh thản trong căn phòng.

Krishnamurti: Vâng, nhưng bạn có thể thấy những hàm ý cho nơi này.

Người hỏi: Khi người ta đã nhận được cảm thấy của ở nhà này, người ta đều ở nhà bất kỳ nơi nào.

Krishnamurti: Vậy thì, hãy bắt đầu ở đây. Vậy thì bạn sẽ ở nhà bất kỳ nơi nào.

Người hỏi: Và ông không chỉ ‘thâu nhận’ nó. Ông tiếp tục thâu nhận nó.

Krishnamurti: Nhưng nếu bạn không biết cảm giác đó là gì ngay lúc này, khi bạn còn trai trẻ, và không sáng tạo nó, vậy thì sau đó đã quá muộn rồi.

Bạn biết bất kỳ điều gì về thiên định? Bạn quan tâm đến tình dục, đúng chứ? Bạn quan tâm đến giải trí; bạn quan tâm đến địa lý, lịch sử – quan tâm một cách ngẫu nhiên. Bạn quan tâm đến nhiều sự việc, đúng chứ? Thiên định là bộ phận của sống; đừng nói nó là cái gì đó phía bên ngoài dành cho những người dốt nát. Nó là bộ phận của sự tồn tại, vì vậy bạn phải biết nó như bạn biết toán học, điện tử hay bất kỳ điều gì. Bạn biết thiên định có nghĩa gì? Nghĩa lý từ điển của từ ngữ là ‘nghĩ đi nghĩ lại’, ‘trầm tư’, ‘thâm nhập’. Chúng ta nói về nó một chút được chứ?

Khi bạn ngồi rất yên tĩnh, hay nằm rất yên tĩnh, thân thể hoàn toàn thư giãn, đúng chứ? Bạn có khi nào tự ngồi rất, rất yên lặng? Không ép buộc nó, bởi vì khoảnh khắc bạn ép buộc nó, nó chấm dứt. Ngồi rất yên tĩnh, hoặc nhắm hoặc mở mắt. Nếu bạn mở mắt sẽ có một chút xao nhãng, bạn bắt đầu thấy những vật. Vì vậy, sau khi nhìn vào những vật, khúc quanh của cái cây, những chiếc lá, những bụi cây, sau khi nhìn tất cả nó, bằng ân cần, tiếp theo nhắm hai mắt lại. Sau đó bạn sẽ không tự nói với chính bạn, ‘Việc gì đang xảy ra, hãy để cho tôi nhìn.’ Trước hết nhìn mọi thứ – đồ đạc, màu sắc của chiếc ghế, màu sắc của chiếc áo len, hình thể của cái cây. Sau khi đã nhìn, sự ham muốn nhìn ra ngoài đã giảm xuống. Tôi đã thấy bầu trời xanh đó và tôi đã chấm dứt nó và tôi sẽ không nhìn nó lại. Nhưng đầu tiên bạn phải nhìn. Sau đó bạn ngồi yên lặng. Khi bạn ngồi yên tĩnh, hay nằm rất yên tĩnh, máu huyết lưu thông dễ dàng lên đầu của bạn, đúng chứ? Không có sự căng thẳng. Đó là lý do tại sao họ nói bạn phải ngồi bắt chéo chân với đầu rất thẳng, bởi vì máu huyết

lưu thông dễ dàng trong cách đó. Nếu bạn ngồi ủ rũ, sẽ khó khăn hơn cho máu huyết lưu thông lên đầu. Vì vậy bạn ngồi hay nằm rất yên tĩnh. Đừng ép buộc nó, đừng cựa quậy. Nếu bạn cựa quậy, vậy thì hãy nhìn ngắm nó, đừng nói, ‘Tôi không được.’ Vậy thì, khi bạn ngồi rất yên tĩnh, bạn nhìn ngắm cái trí của bạn. Trước hết, bạn nhìn ngắm cái trí. Đừng sửa đổi nó. Đừng nói, ‘Suy nghĩ này là tốt lành, suy nghĩ kia là xấu xa’ chỉ nhìn ngắm nó. Sau đó, bạn sẽ thấy rằng có một người nhìn ngắm và vật được nhìn ngắm. Có một phân chia. Khoảnh khắc có một phân chia có xung đột.

Lúc này, liệu bạn có thể nhìn ngắm mà không có người nhìn ngắm? Liệu có một đang nhìn ngắm mà không có người nhìn ngắm? Chính người nhìn ngắm mà nói, ‘Đây là tốt lành và kia là xấu xa’, ‘Điều này tôi thích và điều kia tôi không thích’ hay, ‘Tôi ước rằng cô ấy đã không nói điều này hay điều kia’, ‘Tôi ước tôi có nhiều thực phẩm hơn’. Nhìn mà không có người quan sát – hãy thử nó vào lúc nào đó. Đó là bộ phận của thiền định. Chỉ bắt đầu bằng việc đó. Từng đó đủ rồi. Và bạn sẽ thấy, nếu bạn thực hiện nó, một sự việc lạ thường sẽ xảy ra...thân thể của bạn sẽ trở nên rất, rất thông minh. Lúc này thân thể không thông minh bởi vì chúng ta đã làm hư hỏng nó. Bạn hiểu rõ điều gì tôi có ý? Chúng ta đã hủy hoại sự thông minh tự nhiên của chính thân thể. Sau đó bạn sẽ phát giác rằng thân thể nói, ‘Đi ngủ tại giờ đúng.’ Nó muốn điều đó, nó có thông minh và hoạt động riêng của nó. Và cũng vậy nếu nó muốn lười biếng, hãy cho phép nó lười biếng.

Ồ, bạn không biết tất cả điều này có nghĩa gì! Bạn thử nó đi. Khi tôi quay đi vào tháng tư, chúng ta sẽ cùng nhau ngồi hai lần mỗi tuần và thâm nhập tất cả điều này, được chứ? Tốt! Tôi cảm thấy bạn nên rời nơi này cùng thông minh

tốt đỉnh. Không phải chỉ đậu những kỳ thi nào đó, nhưng là những con người tốt lành, nhận biết, thông minh lạ thường. Ít ra, đó là điều gì tôi cảm thấy cho các bạn.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 6

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 23 tháng 5 năm 1972

Krishnamurti: Người ta đã nhận được năng lượng sáng tạo và làm thế nào người ta có thể giải phóng nó? Bạn biết tôi có ý gì qua câu nói đó? Chúng ta có nhiều năng lượng khi chúng ta muốn làm việc gì đó. Khi chúng ta muốn làm một cách rất xấu xa cái gì đó, chúng ta có đủ năng lượng để làm nó. Khi chúng ta muốn chơi đùa hay đi dạo, chúng ta có năng lượng. Khi chúng ta muốn làm tổn thương người khác, chúng ta có năng lượng. Khi chúng ta tức giận, đó là một thể hiện của năng lượng. Khi chúng ta nói chuyện vô tận, đó cũng là một diễn tả của năng lượng.

Lúc này, sự khác biệt của những năng lượng này và năng lượng sáng tạo là gì? Vấn đề này có gây hứng thú cho bạn không?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Sự khác biệt là gì – tôi chỉ đang suy nghĩ rõ ràng ngay lúc này – sự khác biệt giữa năng lượng thân thể và năng lượng mà được tạo ra qua sự xung đột, như tức giận, căng thẳng, hận thù, là gì? Có năng lượng thân thể thuần túy, và có năng lượng rút ra qua căng thẳng, qua xung đột, qua tham vọng. Và liệu có bất kỳ loại năng lượng nào khác?

Chúng ta chỉ biết hai năng lượng này. Năng lượng mà một thân thể lành mạnh, tốt lành có – năng lượng lạ thường. Và năng lượng mà người ta nhận được qua mọi loại đấu tranh, mâu thuẫn, xung đột. Bạn đã nhận thấy điều này? Những văn hào mà sống những sống khủng khiếp, những sống đau khổ của xung đột trong sự liên hệ của họ với những người khác và với con người nói chung: sự căng thẳng này cho họ một năng lượng khủng khiếp. Và bởi vì họ đã có sẵn một khả năng nào đó, một khiếu viết văn, năng lượng đó tự diễn tả nó qua viết lách. Bạn thấy tất cả điều này?

Lúc này, loại năng lượng nào bạn có? Năng lượng thân thể – một cách tự nhiên, trong sạch, bạn nên có nó dư thừa, có nó vô hạn. Và bạn có một loại năng lượng khác mà thúc đẩy bạn qua hận thù, qua tức giận, qua tham vọng, qua căng thẳng, qua xung đột, qua kháng cự? Bởi vì nếu tôi kháng cự lại bạn, tôi có năng lượng to tát. Tôi không thích bạn, tôi đánh nhau với bạn, bởi vì tôi muốn có những thứ của bạn – dù là bất kỳ thứ gì – và việc đó cho tôi năng lượng. Và đằng sau năng lượng đó có một động cơ.

Lúc này, bạn thấy hai loại: năng lượng thân thể; và năng lượng mà hiện diện qua xung đột và kháng cự, qua sợ hãi, hay sự theo đuổi vui thú. Liệu có bất kỳ loại năng lượng nào khác? Liệu có năng lượng không-động cơ?

Tôi muốn có một việc làm vì tôi cần nó; và động cơ cho nó, sự cần thiết cho một công việc, điều này cho dư thừa năng lượng để đòi hỏi, thúc giục, xô đẩy, hung hăng. Có một động cơ đằng sau nó. Và nơi nào có động cơ, năng lượng luôn luôn bị kiểm hãm, bị giới hạn. Khoảnh khắc có một động cơ, nó hành động như một cái phanh. Bạn thấy điểm này chứ?

Vì vậy, liệu bạn có loại năng lượng đó mà luôn luôn có một cái phanh gắn vào nó bởi vì nó có một động cơ? Hãy bàn luận cùng tôi! Tôi chỉ đang suy nghĩ ra nó. Liệu bạn có khi nào làm bất kỳ việc gì mà không có một động cơ? Động cơ như sợ hãi, ưa thích và không ưa thích, mong muốn điều gì đó từ ai đó, được tốt lành như một người khác: đó là tất cả những động cơ mà thúc đẩy người ta tiến về phía trước.

Lúc này, liệu bạn biết bất kỳ hành động nào mà không có bất kỳ động cơ nào? Liệu có hành động như thế? Chúng ta đang thâm nhập. Bạn nói gì đây?

Người hỏi: Vấn đề là...liệu ông nhận biết hay không nhận biết động cơ – bởi vì ông có thể có một hành động có một động cơ nhưng nếu ông...

Krishnamurti: Không nhận biết về nó...

Người hỏi: ...vậy thì ông...

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng. Vì vậy bạn đang nói, tôi có lẽ nghĩ rằng tôi đang hành động không có một động cơ và tuy nhiên có một động cơ được giấu giếm.

Người hỏi: Vâng; hay ngược lại.

Krishnamurti: Hay ngược lại. Lúc này, nó là điều gì trong bạn, hãy quan sát, hãy thâm nhập vào chính bạn, hãy tìm ra. Hãy nhìn ngắm về chính bạn. Bạn biết nhìn ngắm về chính bạn là gì? Bạn không nhìn ngắm về chính bạn trong cái gương khi bạn chải tóc của bạn, hay sao? – bạn có nhìn ngắm, đúng chứ? Lúc này, bạn thấy cái gì? Bạn thấy phản ảnh của bạn trong cái gương, bạn trông như thế nào được phản ảnh một cách chính xác ở đó, nếu không cái gương đã bị vênh hay nứt. Liệu bạn có thể nhìn ngắm về chính bạn trong cùng cách như nhìn ngắm về chính bạn trong cái gương? Hãy nhìn ngắm về chính bạn mà không có bất kỳ biến dạng, không bất kỳ xuyên tạc, không bất kỳ méo mó, chỉ thấy chính xác như bạn thấy chính bạn trong một cái gương. Và chỉ như thế bạn sẽ tìm ra liệu bạn đang hành động cùng một động cơ hay không một động cơ. Liệu bạn có thể nhìn ngắm về chính bạn rất đơn giản và rất rõ ràng, như thể bạn đang nhìn ngắm về chính bạn trong một cái gương? Bạn biết, điều gì chúng ta đang nói khó khăn lắm? Tôi không biết liệu bạn đã bao giờ thực hiện nó; chúng ta đang thâm nhập vào nghi vấn liệu tất cả những hành động của chúng ta – đi ăn đúng giờ, thức dậy, bất kỳ việc gì chúng ta làm – có một động cơ đằng sau chúng, hay liệu có một ý thức nào đó của sự tự do để chuyển động?

Người hỏi: Ông có ý gì qua từ ngữ sự tự do để chuyển động?

Krishnamurti: Sự tự do chỉ để chuyển động, không có sự hãi, không có kháng cự, không có một động cơ – để sống. Và để tìm ra cái khác lạ! Chúng ta đang nói, bạn có dư thừa năng lượng thân thể – nếu bạn muốn tạo ra một máy bay mô hình, bạn chế tạo nó. Nó sẽ mất thời gian, bạn tìm hiểu, thăm dò,

bạn đọc về nó, bạn tập trung cái trí và quả tim của bạn vào nó và chế tạo nó. Việc đó đòi hỏi nhiều năng lượng. Động cơ đó là sự quan tâm để chế tạo. Trong đó, liệu có bất kỳ xung đột, bất kỳ đấu tranh, bất kỳ kháng cự? Bạn muốn chế tạo chiếc máy bay đó. Tôi xuất hiện và ngăn cản bạn và nói, ‘Làm ơn, đừng ngu dốt như thế, việc đó trẻ con lắm’ – và bạn kháng cự lại tôi, bởi vì hứng thú của bạn là chế tạo. Lúc này, hãy thấy điều gì xảy ra khi bạn kháng cự lại tôi, bạn đang lãng phí năng lượng của bạn, đúng chứ? Và thế là bạn có ít năng lượng hơn để chế tạo chiếc máy bay. Hãy thâm nhập nó, hãy dành thời gian, hãy nhìn ngắm nó.

Lúc này, lẽu sự quan tâm của bạn không thể bị giảm bớt, mặc dù tôi kháng cự bạn, mặc dù tôi nói bạn dốt nát? Bạn thấy máu chót? Tôi muốn ra ngoài dạo bộ, bởi vì hôm nay là một ngày đẹp lắm. Tôi muốn nhìn ngắm cây cối, lắng nghe chim chóc, thấy chiếc lá mới, ngày xuân tuyết vùi này, tôi muốn ra ngoài. Và bạn đến và nói, ‘Làm ơn giúp tôi công việc bếp núc.’ Chuyện gì xảy ra? Tôi chán ngán công việc bếp núc, tôi không muốn đến đó bởi vì sự hứng thú của tôi là ra ngoài ~~đ~~ dạo bộ. Vì vậy có một phân chia trong tôi, đúng chứ? Phân chia là một lãng phí năng lượng, đúng chứ? Tôi muốn ra ngoài dạo bộ nhiều lắm và bạn đến và yêu cầu tôi, ‘Làm ơn giúp tôi công việc bếp núc.’ Tôi sẽ làm gì?

Cố gắng lên, tôi đang thực hiện tất cả sự tìm hiểu, bạn chỉ lắng nghe! Tôi sẽ làm gì? Vì biết rằng đó là một lãng phí năng lượng nếu tôi nói, ‘Ồ, công việc nhà bếp chán quá và tôi thực sự muốn ra ngoài dạo bộ.’ Tôi sẽ làm gì, để cho tôi sẽ không lãng phí năng lượng? Cố gắng lên, hãy bàn luận cùng tôi. Tôi sẽ làm gì?

Người hỏi: Ông có ý gì qua từ ngữ lãng phí năng lượng?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn. Bạn yêu cầu tôi giúp đỡ bạn công việc bếp núc. Tôi thực sự muốn ra ngoài dạo bộ. Nếu tôi chỉ đang làm việc gì tôi muốn làm và ra ngoài dạo bộ, điều gì xảy ra cho câu hỏi của bạn, ‘Hãy đến đây và giúp tôi?’ Tôi có một cảm thấy của tội lỗi, đúng chứ? ‘Tất cả việc dạo bộ của tôi bị phá hỏng,’ tôi nói. ‘Ồ, Chúa ơi, tôi phải ra ngoài,’ – tôi đấu tranh. Đó là một lãng phí năng lượng, đúng chứ?

Người hỏi: Ông có ý xung đột đó.

Krishnamurti: Xung đột là một lãng phí năng lượng, đúng chứ? Vì vậy tôi sẽ làm gì, vì biết rằng nếu tôi nhượng bộ bạn, nếu tôi đi đến nhà bếp, tôi nói, ‘Thượng đế ơi, một ngày đẹp trời làm sao, tại sao tôi không ra ngoài.’ Và nếu tôi ra ngoài dạo bộ, tôi sẽ nói, ‘Thượng đế ơi, tại sao tôi nên ở trong nhà bếp.’

Người hỏi: Thấy việc gì được cần đến nhiều hơn.

Krishnamurti: Không, không phải việc gì được cần đến nhiều hơn. Làm thế nào bạn sẽ trả lời điều này, để cho tôi làm bất kỳ việc gì mà không có lãng phí năng lượng, mà là xung đột. Bạn đã hiểu rõ câu hỏi của tôi, đúng chứ? Cố gắng lên, Rachael, tôi sẽ làm gì? Tôi không muốn có một đấu tranh trong chính tôi. Tôi sẽ có một đấu tranh nếu tôi đi ra ngoài dạo bộ mà bạn đã yêu cầu tôi giúp đỡ bạn. Nếu tôi vào nhà bếp và tôi thực sự muốn ra ngoài dạo bộ, tôi cũng sẽ có một đấu tranh trong chính tôi. Tôi muốn làm việc gì đó mà không có một đấu tranh. Tôi sẽ làm gì trong những hoàn cảnh này?

Người hỏi: Giải thích những cảm thấy của ông cho người đã yêu cầu ông.

Krishnamurti: Tại sao tôi phải giải thích?

Người hỏi: Để cho người yêu cầu hiểu rõ.

Krishnamurti: Vâng, anh ấy đã yêu cầu tôi đến và giúp đỡ anh ấy, anh ấy muốn sự giúp đỡ của tôi – quá ít người muốn gọt những củ khoai tây, vì vậy anh ấy yêu cầu sự giúp đỡ của tôi. Liệu tôi có thể nói chuyện với anh ấy và nói, ‘Nhìn kia, tôi thực sự muốn ra ngoài dạo bộ, hôm nay là ngày đẹp trời – hãy ra ngoài cùng tôi? Nhưng những củ khoai tây phải được gọt. Vì vậy tôi sẽ làm gì?’

Người hỏi: Hãy hành động có trách nhiệm, một cách nhiệt tình.

Krishnamurti: Hành động nhiệt tình, đó là hành động cùng trách nhiệm, bạn đang nói như thế? Lúc này, trách nhiệm của tôi ở đây là gì? – tôi thích ra ngoài dạo bộ, đó cũng là trách nhiệm của tôi. Vì vậy tôi sẽ làm gì?

Người hỏi: Làm thế nào người ta biết rằng việc dạo bộ vui thú hơn việc bếp núc?

Krishnamurti: Nó là một ngày đẹp trời, những đám mây dễ thương và gọt khoai tây thật là khủng khiếp khi chim chóc đang hát! Vì vậy tôi sẽ làm gì? Hãy sử dụng những tế bào não của bạn, cố gắng lên!

Người hỏi 1: Không đặt thành vấn đề ông làm việc gì miễn là, sau khi ông đã nói rằng ông thực sự sẽ không giúp đỡ trong nhà bếp, ông ra ngoài dạo bộ – miễn là ông chỉ để nó lại ở đó.

Người hỏi 2: Ông làm công việc bếp núc và sau đó ông ra ngoài dạo bộ. (Tiếng cười.)

Krishnamurti: Khi tôi ra ngoài dạo bộ, tôi sẽ bị cắt rút lương tâm hay bất kỳ điều gì tương tự.

Người hỏi: Nhưng nếu ông không hiểu rõ toàn hoàn cảnh, liệu có xung đột này?

Krishnamurti: Toàn hoàn cảnh là gì? Nhà bếp, ánh mặt trời đẹp đẽ và bóng mát, và ham muốn ra ngoài dạo bộ của tôi.

Người hỏi: Việc này đã xảy ra cho tôi...

Krishnamurti: Việc này đã xảy ra cho tất cả chúng ta.

Người hỏi: Máu chót là, dù ông làm gì chẳng nữa, ông sẽ ở trong xung đột.

Krishnamurti: Không, tôi sẽ không ở trong xung đột.

Người hỏi: Nếu nhà bếp cần tôi, tôi sẽ đi đến và giúp đỡ...

Krishnamurti: Anh ấy nói anh ấy cần bạn, vì vậy bạn sẽ đến đó. Nhưng điều gì xảy ra cho dạo bộ của bạn?

Người hỏi: Ông đi ngay sau đó. Đạo bộ luôn luôn có mà ...

Krishnamurti: Hãy chờ đã. Có những đám mây to lớn và bóng tối đang đến. Và tôi nói, ‘Trời sắp mưa. Tại sao bạn đã làm hỏng đạo bộ của tôi.’

Người hỏi: ... có thể ông bị ướt. (Tiếng cười.)

Krishnamurti: Bạn làm gì, đi vào nhà bếp? Hay nói, ‘Mặc kệ ông, tôi sẽ đạo bộ?’

Người hỏi: Ông hành động.

Krishnamurti: Hành Động của bạn được đặt nền tảng trên cái gì?

Người hỏi: Chỉ năng lượng trực tiếp.

Krishnamurti: Bạn nói bạn sẽ hành động – hành động đó mà không có xung đột là gì?

Hãy lắng nghe nó, bạn sẽ làm gì trong tình huống này khi hai sự việc mâu thuẫn nhau – bếp núc, đạo bộ? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi?

Người hỏi: Cái sự việc mà tạo ra xung đột là gì?

Krishnamurti: Xung đột là: những đòi hỏi mâu thuẫn nhau, đòi hỏi ra ngoài đạo bộ và đòi hỏi của bạn cho sự giúp đỡ của tôi. Tôi đang bị lôi kéo trong hai hướng. Bây giờ tôi sẽ làm gì để cho chỉ có một hướng trong đó không có xung đột. Bạn hiểu rõ về đẹp của câu hỏi này?

Người hỏi: Khi ông thấy sự khẩn cấp của giúp đỡ trong nhà bếp...

Krishnamurti: Khi bạn thấy sự khẩn cấp của sự yêu cầu và bạn buông bỏ sự khẩn cấp của bạn. Liệu bạn có thể buông bỏ ham muốn của bạn, mà rất mạnh mẽ, đi ra ngoài đạo bộ và chiều theo sự yêu cầu của anh ấy, một cách tổng thể? Liệu bạn làm điều đó?

Người hỏi: Khi tôi thấy được sự khẩn cấp của sự yêu cầu của anh ấy...

Krishnamurti: Liệu bạn có thể buông bỏ sự khẩn cấp của ra ngoài đạo bộ của bạn và chấp nhận sự yêu cầu của anh ấy đầy ân cần, đầy thanh thân, mà không có xung đột?

Người hỏi: Nếu ông thấy được sự nguy hiểm của xung đột.

Krishnamurti: Bạn thấy sự nguy hiểm của xung đột, rằng nó phá hoại, rằng nó là một lãng phí năng lượng, rằng nó không dẫn đến đâu cả? Vì vậy liệu bạn có thể buông bỏ ham muốn đạo bộ của bạn và chỉ đi vào nhà bếp, cũng đầy vui vẻ, đầy thanh thân và quên hoàn toàn đạo bộ của bạn? Bởi vì nếu bạn không quên đạo bộ của bạn, nó sẽ liên tục càu nhàu bạn, đúng chứ?

Người hỏi: Chắc chắn, mọi thứ luôn luôn đang dồn dập những đòi hỏi này vào chúng ta, một cách lặng lẽ, bằng từ ngữ hay không bằng từ ngữ.

Krishnamurti: Mọi thứ đều được đặt nền tảng trên điều này. Đó là điều gì tôi đang nhắm đến. Tôi muốn nằm lại trên

giường và tôi phải đứng giờ cho bữa ăn sáng. Tôi đi vào nhà bếp đầy bực tức, đúng chứ? Vì vậy tôi đang hỏi, liệu bạn có thể làm việc gì đó trái ngược sự ham muốn của bạn và tuy nhiên lại ở trong một trạng thái mà xung đột không hiện diện. Đây là sống, đây là việc gì luôn luôn xảy ra. Người nào đó muốn tôi làm việc gì đó và tôi lại muốn làm việc gì khác. Và thế là họ bắt đầu câu nhàu và tôi kháng cự.

Người hỏi: Ngược lại, nếu ông luôn luôn nhượng bộ...

Krishnamurti: Nếu tôi luôn luôn nhượng bộ, tôi trở thành một tấm thảm chùi chân. Vì vậy liệu tôi có thể tìm ra làm thế nào để hành động khi có những đòi hỏi mâu thuẫn – một hành động trong đó không có xung đột, không có bực tức, không có kháng cự, không có thù hận. Bạn có thể làm được điều này?

Người hỏi: Nó phụ thuộc vào sự ham muốn mạnh mẽ đến chừng nào.

Krishnamurti: Mạnh mẽ đến chừng nào, cái trí rất mãnh liệt.

Người hỏi: Tôi so sánh hai đòi hỏi.

Krishnamurti: Không, không so sánh.

Người hỏi: Tôi có ý, tôi muốn làm việc gì đó, và người nào đó yêu cầu tôi làm việc gì khác – tôi phải so sánh hai việc đó.

Krishnamurti: Không, đây không là so sánh. Đến và nhờ tôi giúp đỡ bạn và tôi muốn ra ngoài đạo bộ – tôi không so sánh. Không có sự so sánh giữa hai.

Người hỏi: Tôi thấy sự so sánh bởi vì...

Krishnamurti: Không, điều đó đến khi tôi nói, ‘Việc nào quan trọng hơn trong hai việc này, đạo bộ hay trong nhà bếp.’ Tôi nói, ‘Nhà bếp quan trọng hơn.’ Việc gì đã xảy ra? Tôi đang đánh giá và đang đặt nền tảng hành động của tôi trên việc gì là quan trọng. Nhưng tôi không muốn đặt nền tảng hành động của tôi trên việc gì là quan trọng.

Người hỏi: Nhưng khi ngôi nhà đang cháy...?

Krishnamurti: Ngôi nhà đang cháy, đạo bộ đã kết thúc.

Người hỏi: Đây cũng không giống như một lãnh vực nhỏ hơn, ông đánh giá tại khoảnh khắc đó việc gì là cần thiết?

Krishnamurti: Không, tôi không muốn đặt nền tảng hành động của tôi trên sự phân biệt, trên việc gì là quan trọng.

Người hỏi: Tại sao?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn tại sao. Ai là quan tòa mà nói, ‘Việc này quan trọng và việc kia không quan trọng?’ Chính tôi, đúng chứ?

Người hỏi: Nó là những hoàn cảnh...

Krishnamurti: Bạn có lẽ nghĩ rằng nó quan trọng và tôi có lẽ nghĩ rằng nó không quan trọng, thế là có xung đột giữa chúng ta. Vì vậy tôi không muốn đặt nền tảng của tôi trên việc gì quan trọng.

Người hỏi: Liệu không có một nhân tố khách quan, không chủ quan?

Krishnamurti: Thực sự, không bị đặt nền tảng trên sự quan trọng nhưng sự kiện. Sự kiện là, anh ấy yêu cầu tôi vào nhà bếp và sự kiện là tôi muốn ra ngoài dạo bộ.

Người hỏi: Ông vẫn còn phải đánh giá...

Krishnamurti: Thâm nhập nó chậm chậm, cẩn thận, nó lý thú lắm. Lúc này, nếu tôi đặt nền tảng hành động của tôi trên sự phân biệt, việc gì quan trọng, việc gì không quan trọng, sự phân biệt của tôi có lẽ là kết quả của thành kiến của tôi, của tình trạng bị quy định của tôi. Vì vậy tôi nói sự phân biệt rất nhỏ nhen, bởi vì nó được đặt nền tảng trên tình trạng bị quy định của tôi, thành kiến của tôi, quan điểm của tôi, khuynh hướng của tôi. Tôi sẽ không đặt nền tảng hành động của tôi trên sự phân biệt. Tôi sẽ không đặt nền tảng hành động của tôi trên sự đánh giá.

Người hỏi: Sự đánh giá của điều gì tôi suy nghĩ. Liệu vẫn không còn có sự đánh giá không bị tô màu bởi điều gì tôi suy nghĩ, hay sao?

Krishnamurti: Có – đầu tiên tôi sẽ dọn dẹp nền tảng đó. Tôi sẽ không phân biệt, không đánh giá, bởi vì nếu tôi đánh giá

nó có thể được đặt nền tảng trên thành kiến của tôi, khuynh hướng của tôi, ao ước của tôi, tưởng tượng của tôi. Vì vậy tôi sẽ không đặt nền tảng hành động của tôi trên sự đánh giá của tôi. Vì vậy tôi sẽ không hành động dựa vào việc gì quan trọng và việc gì không quan trọng. Tôi sẽ thâm nhập điều này – bạn đang gặp gỡ tôi chứ? Đây là một vấn đề nguy hiểm mà chúng ta đang thâm nhập – nếu bạn không hiểu rất rõ ràng bạn phải dừng tôi lại. Ngược lại, bạn sẽ chỉ nhặt nhạnh vài từ ngữ và nói, ‘Điều này không quan trọng’, và giao nó cho Bà Simmons. Thế là, tôi đã nhận ra rằng nếu tôi đánh giá, nó có lẽ được đặt nền tảng trên thành kiến. Nhưng sự đánh giá là cần thiết. Khi giáo viên làm học bạ và nói bạn không giỏi tiếng Pháp và rất giỏi môn toán, đó là sự đánh giá, được đặt nền tảng trên những sự kiện, không phải trên thành kiến của bạn. Bạn thấy sự khác biệt? Bạn hơi hơi ngờ vực?

Người hỏi: Nó rất khó khăn bởi vì...

Krishnamurti: Ví dụ tôi đang dạy bạn tiếng Ý. Tôi biết tiếng Ý nhiều hơn bạn, chắc chắn, nếu không tôi không đang dạy. Và tôi thấy rằng bạn không giỏi tiếng Ý, đúng sự kiện, nó không là thành kiến của tôi – sau sáu tháng bạn không biết làm thế nào đặt một câu văn vào cùng nhau. Đó là sự kiện. Về sự kiện đó, tôi đánh giá không dựa vào thành kiến của tôi. Bạn đồng ý chứ? Điều đó hoàn toàn khác biệt với một đánh giá về điều gì là quan trọng.

Người hỏi: Nó là sự đánh giá liệu ông muốn trà hay cà phê?

Krishnamurti: Đừng thu hẹp nó đến trà hay cà phê, trước tiên chỉ thấy nó. Vì vậy có hai yếu tố trong sự đánh giá: thành

kiến và sự kiện. Khi tôi đánh giá điều gì quan trọng và điều gì không quan trọng, nó có lẽ được đặt nền tảng trên thành kiến và không trên sự kiện. Và khi anh ấy yêu cầu tôi vào nhà bếp, liệu nó là một sự kiện hay anh ấy chỉ muốn chọc tức tôi? Vì vậy tôi vào đó và thấy nó là gì. Nếu nó được cần đến, tôi làm nó và quên nó bởi vì nó là sự kiện mà đòi hỏi hành động. Bạn thấy sự khác biệt?

Người hỏi: Trong trường hợp này tôi hiểu rõ.

Krishnamurti: Hiểu rõ trường hợp này và hiểu rõ toàn nguyên tắc của nó. Nếu tôi đánh giá việc gì quan trọng hay không quan trọng, nó có lẽ được đặt nền tảng trên thành kiến của tôi, vì vậy tôi không tin cậy sự nhận xét của tôi trong sự đánh giá. Nhưng khi ~~những~~ sự kiện đòi hỏi sự đánh giá, những sự kiện quyết định giá trị. Hai điều này rất rõ ràng, đúng chứ? Chúng không rõ ràng, hay sao?

Người hỏi: Nó rất rõ ràng khi ở một khía cạnh ông có những ham muốn của ông và ở khía cạnh kia ông được cần đến. Nếu cả hai khía cạnh ông đều được cần đến, ông phải chọn lựa hoặc khía cạnh này hoặc khía cạnh kia.

Krishnamurti: Không, tôi sẽ không chọn lựa.

Người hỏi: Ông phải hành động – hoặc việc này hoặc việc kia.

Krishnamurti: Không, khi bạn phải hành động, việc này hay việc kia, điều đó có nghĩa sự chọn lựa, và điều đó có nghĩa

bạn không biết phải làm gì và bạn chọn lựa việc gì vui thú nhiều hơn.

Người hỏi: Khó khăn vô cùng cho một con người bị quy định để thấy sự thật mà không có thành kiến.

Krishnamurti: Hãy quan sát, bắt đầu lại. Tôi muốn ra ngoài dạo bộ và bạn yêu cầu tôi vào nhà bếp. Nếu tôi hỏi việc gì quan trọng hơn, nhà bếp hay dạo bộ của tôi, tôi đánh giá tùy thuộc vào vui thú của tôi, tùy thuộc vào ao ước của tôi, thành kiến của tôi. Vì vậy tôi tự nhủ mình, ‘Tôi sẽ không đánh giá. Những sự kiện sẽ sáng tạo hành động đúng đắn.’ Thế là tôi theo cùng anh ấy vào nhà bếp và xem thử liệu sự kiện đó đòi hỏi nó. Những sự kiện nói, ‘Đúng rồi,’ và tôi quên việc còn lại.

Người hỏi: Vâng, nhưng ấu ông được cần đến trong nhà bếp tại cùng lúc ông được cần đến trong văn phòng?

Krishnamurti: Đó là một vấn đề khác hẳn. Sự kiện sẽ bảo tôi phải làm gì. Sau đó tôi nhận ra, khi sự kiện bảo cho tôi phải làm gì không có xung đột. Bạn thấy vẻ đẹp của nó? Hãy tiếp tục, bạn không còn trẻ nữa, đúng chứ? Vì vậy những sự kiện là nhân tố kết thúc của sự quyết định, của hành động, không phải thành kiến của tôi.

Người hỏi: Nếu cả hai đều bình đẳng...

Krishnamurti: Thành kiến của tôi và sự kiện là hai sự việc khác hẳn. Ham muốn của tôi, vui thú của tôi, ao ước của tôi, mong đợi của tôi, khuynh hướng của tôi hoàn toàn khác hẳn sự kiện của nhà bếp. Điều đó khiến cho cái trí của bạn rõ

ràng, vậy thì không còn sự chọn lựa giữa nhà bếp và đạo bộ của bạn. Sự kiện đã quyết định rằng bạn đi đến nhà bếp và đó là sự kết thúc của nó. Bạn biết, điều đó đòi hỏi nhiều thông minh. Một người mà nói, ‘Tôi muốn ra ngoài đạo bộ và tôi sẽ đi – bạn là ai mà yêu cầu tôi vào nhà bếp, bạn là người độc đoán, bạn là một kẻ dọa nạt’ – nói như thế là một lãng phí thời gian và năng lượng. Cũng khéo léo hơn khi nói, ‘Đi đi, làm ơn, tôi sẽ đạo bộ, hãy yêu cầu người nào khác.’ Điều đó đơn giản hơn, đúng chứ? Nhưng chúng ta sợ hãi nói điều đó. Bạn biết, tôi đã giải thích tất cả điều này, nhưng những từ ngữ không là sự kiện.

Người hỏi: Tôi muốn thâm nhập nó từ một quan điểm khác.

Krishnamurti: Cứ tự nhiên.

Người hỏi: Ví dụ trường hợp này: tôi đã học hành suốt sáu hay bảy tiếng đồng hồ. Và sau đó tôi cảm thấy sự cần thiết phải nghỉ ngơi một tí và đi dạo. Và người nào đó nói, ‘Hãy vào nhà bếp và giúp đỡ công việc.’

Krishnamurti: Bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Nó là một sự kiện rằng tôi cần nghỉ ngơi.

Krishnamurti: Vậy thì, bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Thậm chí nếu tôi vào nhà bếp, tôi sẽ không chú ý lắm.

Krishnamurti: Vì vậy bạn hỏi, sự kiện là gì – bám vào những sự kiện.

Người hỏi: Sự kiện là tôi bị mệt mỏi.

Krishnamurti: Bạn bị mệt mỏi, từng đó đủ rồi. ‘Xin lỗi, tôi bị mệt mỏi, tôi không thể vào nhà bếp.’ Đó là tất cả. Nhưng hãy chân thật – không đang giả vờ bị mệt mỏi.

Vậy là, chúng ta quay lại. Có năng lượng thân thể và chúng ta có nó dư thừa, bởi vì chúng ta có lương thực, nghỉ ngơi tốt, và vân vân. Tiếp theo, có năng lượng tâm lý mà bị hao tán trong sự xung đột. Và tôi tự nhủ, ‘Đó là một lãng phí năng lượng.’ Mặc dù trong sự xung đột tâm lý, sự căng thẳng được tạo ra và từ sự căng thẳng đó nảy sinh một loại năng lượng nào đó. Và nếu tôi có một khả năng như một người viết văn, như một người diễn thuyết, hay như một người vẽ tranh, tôi sử dụng khả năng đó, mà là một lãng phí của năng lượng tâm lý.

Vì vậy thuộc tâm lý, không lãng phí năng lượng, liệu tôi có thể hành động chỉ được đặt nền tảng trên những sự kiện và không còn gì khác nữa. Bạn hiểu rõ điều gì tôi đang trình bày? Chỉ những sự kiện và không phải thành kiến thuộc tâm lý, cảm xúc – ‘Tôi phải, tôi không được.’ Vậy là, bạn có sự hòa hợp giữa tinh thần và thân thể. Vậy là, bạn có một cách sống hòa hợp. Từ đó bạn có thể khám phá liệu có một loại năng lượng khác thuộc một loại tuyệt đối khác hẳn. Nhưng nếu không có một hòa hợp giữa tinh thần và thân thể, sự hòa hợp hệ thần kinh thân thể, vậy thì sự thâm nhập của bạn vào ‘cái khác lạ’ không có ý nghĩa gì cả.

Lúc này, bạn đã lắng nghe tất cả điều này. Bạn sẽ làm gì cho sống của bạn, bạn sẽ làm gì sáng nay, hay chiều nay,

khi vấn đề này nảy sinh? Nó sẽ nảy sinh, mỗi ngày thuộc sống của bạn nó sẽ nảy sinh: vào nhà bếp, dạo bộ, chế tạo chiếc máy bay, hay lái xe hơi. Trường học, lớp học, nằm trên giường, ‘Ồ, tôi phải thức dậy sớm?’

Vậy là, bạn sẽ làm gì? Bạn sẽ làm gì phụ thuộc vào bạn đã lắng nghe như thế nào? Nếu bạn thực sự đã lắng nghe, từ lúc này trở đi bạn sẽ chỉ hành động trên những sự kiện – đó là một việc lạ thường, bạn không biết về đẹp của nó? – chỉ trên những sự kiện. Thay vì kéo theo tất cả gánh xiếc cảm xúc của bạn vào nó.

Liệu bạn đã phát giác bất kỳ sự khác biệt nào sau nói chuyện về sự lười biếng vào ngày Chủ nhật? Liệu bạn nhớ chúng ta đã nói, đừng sử dụng từ ngữ ‘lười biếng’, nhưng hãy tìm ra tại sao chúng ta muốn nằm trên giường lâu hơn? Liệu bạn đã thâm nhập nó? Rose, liệu bạn đã thâm nhập nghi vấn còn lại đó, mà là, chúng ta bị tổn thương, từ niên thiếu chúng ta bị tổn thương, bởi những người mẹ của chúng ta, bởi những người cha của chúng ta, bởi những người hàng xóm của chúng ta, bởi những người bạn của chúng ta – những con người gây tổn thương chúng ta. Lúc này, liệu bạn không thể bị tổn thương nữa, hay sao? – mà không có nghĩa kháng cự, mà không có nghĩa dựng lên một bức tường quanh chính bạn, nhưng có nghĩa không có một hình ảnh về chính bạn. Liệu bạn có một hình ảnh về chính bạn?

Liệu bạn có thể nhìn ngắm nó, không phải quá quyền luyến mái tóc dài, hay mái tóc ngắn của bạn? Ở đây, chúng ta luôn luôn đang nói về mái tóc dài, mái tóc ngắn – quả là một lãng phí thời gian! Bạn biết linh hoạt có nghĩa gì? Có khi nào bạn nhìn ngắm một con sông? Bạn có à? Nó chảy qua một tảng đá như thế nào, nó chuyển động như thế nào, không bao giờ bị kẹt trong một ngõ ngách, trong một vũng nước nhỏ –

đang chuyển động, đang chuyển động, đang chuyển động. Và nếu tại lứa tuổi này, bạn không liên tục đang chuyển động, bạn sẽ bị trôi buộc trong một vũng nước nhỏ xíu của sự tạo tác riêng của bạn, và đó không là con sông, đó là vũng nước ô ứ. Một hình ảnh không chỉ là một bức tranh về cái gì đó: một kết luận là một hình ảnh, một kết luận rằng tôi là cái gì đó, rằng tôi phải là cái gì đó – đó là một hình ảnh.

Bạn biết có một trường học tôi viếng thăm ở Bắc Ấn, giống như trường này, nhưng nó rộng ba trăm mẫu và một con sông tuyệt vời – sông Ganges – nó nằm trên hai bờ của sông Ganges, bạn thấy con sông đang chảy qua. Nó quá lạ thường, con sông Ganges đó. Nó đến đây khi đã chảy qua thành phố lớn được gọi là Benares, chảy xuống đây. Bạn thấy con người giặt giũ quần áo của họ, những thân thể được hỏa thiêu và được quăng vào con sông, người ta tắm rửa, làm công việc giặt giũ, và một người khác uống nước của con sông – tất cả việc này đang xảy ra chỉ trong khoảng một vài mét. Và con sông đó luôn luôn đang hoạt động – bởi vì nó hoạt động nên nước của nó không bị ô ứ, không bị ô nhiễm. Cách đây vài năm, nhiều bác sĩ đã đem nước của con sông đó sang Thụy sĩ để chữa trị những căn bệnh thuộc bao tử.

Có một lần tôi đang chèo thuyền trên con sông đó và khi tôi thả bàn tay xuống để xem thử nước lạnh như thế nào, tôi chạm phải một cánh tay đang bênh bồng trôi. Bởi vì theo truyền thống ở Ấn độ, đặc biệt quanh Benares, thân thể của bạn phải được hỏa thiêu trên bờ sông – ở Ấn độ họ hỏa thiêu thân thể của họ, họ không chôn nó – việc đó đơn giản hơn và mất ít không gian hơn.

Thế là những người nghèo khiêng những người họ hàng chết rồi của họ, đến bờ sông, mua củi và với một chút ít củi họ hỏa thiêu thân thể. Nhưng họ không có thời gian để chờ

đội ở đó cho đến khi thân thể biến thành tro bởi vì họ phải vùi vĩa quay về làng của họ. Thế là, người bán củi đập tắt lửa, tiết kiệm củi, quẳng thân thể vào con sông, và bán củi cho người kế tiếp. Và bạn gặp cái xác chết đó cách nhiều dặm dưới nguồn.

Người hỏi: Thưa ông, tôi nghĩ rằng nước đã được phân tích và họ tìm được vài chất hóa học lạ lùng.

Krishnamurti: Tôi biết, con sông thiêng liêng đó. Và đó là lý do tại sao họ gọi là thiêng liêng.

Người hỏi: Tại cuộc gặp gỡ ở trường của chúng ta vào đêm qua, chúng ta đã bàn luận về vấn đề của sự gặp gỡ cùng nhau vào buổi sáng. Không có sự rõ ràng về nó.

Krishnamurti: Liên quan đến điều gì?

Người hỏi: Gặp gỡ trước bữa ăn sáng.

Krishnamurti: Về vấn đề gì? Tại sao bạn gặp gỡ?

Người hỏi: Để cùng nhau.

Krishnamurti: Các bạn cùng nhau suốt ngày. Tại trường học tôi viếng thăm ở Benares, họ cũng gặp gỡ mỗi buổi sáng. Tại Rishi Valley họ gặp gỡ mỗi buổi sáng và tại đây các bạn gặp gỡ mỗi buổi sáng – để làm gì? Bạn không thích nó, đúng chứ?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Hãy đơn giản. Bạn không thích nó? Không à?

Người hỏi: Không phải không thích, tôi không thích bị áp lực từ những người khác...

Krishnamurti: Chờ đã. Bạn không thích bị áp lực bởi những con người – lúc này tôi đang đặt áp lực vào bạn bằng cách hỏi bạn suy nghĩ gì về nó. Bạn có thể xua đuổi tôi, nhưng người ta luôn luôn đang đặt áp lực vào bạn, mọi người đặt áp lực vào người khác – đừng chỉ nói bạn không thích. Người cha của bạn đang đặt áp lực vào bạn, xã hội đang đặt áp lực vào bạn, những quyển sách mà bạn đọc đang đặt áp lực vào bạn, truyền hình, mọi thứ đang đặt áp lực vào bạn. Bạn có ý, ‘Tôi thích chọn những áp lực của tôi, những áp lực mà mang lại hứng thú.’ Đó là tất cả. Vì vậy, tôi đang hỏi bạn, liệu bạn thích gặp gỡ vào buổi sáng? Đến một trường học là một áp lực. Vì vậy, bạn nói gì đây – bạn không thích nó? Cố gắng lên, hãy thẳng thắn về những vấn đề này.

Người hỏi: Thỉnh thoảng tôi thích nó.

Krishnamurti: Lúc này, tại sao bạn gặp gỡ ở đây? – tôi đang hỏi bạn.

Người hỏi: Để cho chúng tôi nghe những ý tưởng khác biệt và lắng nghe mọi người.

Krishnamurti: Điều đó đúng, đó là, bạn muốn lắng nghe con người, những người khác. Liệu đó là lý do bạn gặp gỡ?

Người hỏi: Lý do có thể khác biệt cho những người khác nhau.

Krishnamurti: Tại sao tất cả các bạn gặp gỡ?

Người hỏi 1: Để yên lặng.

Người hỏi 2: Để cùng nhau.

Krishnamurti: Để lắng nghe điều gì những người khác đang nói, để yên lặng, để cùng nhau – các bạn đã nói ba điều này? Liệu đó là lý do các bạn gặp gỡ?

Người hỏi: Để tạo thành một lượng khán giả. (Tiếng cười.)

Krishnamurti: Tại sao tất cả các bạn đang ngồi ở đây?

Người hỏi: Ông là người nói vì vậy chúng tôi là khán giả, chúng tôi tạo thành một lượng khán giả để lắng nghe.

Krishnamurti: Liệu đó là lý do các bạn gặp gỡ, bởi vì các bạn là khán giả? Tôi đang hỏi, tại sao các bạn gặp gỡ ở đây?

Người hỏi 1: Để cùng nhau bàn luận những vấn đề.

Người hỏi 2: Bởi vì suốt ngày chúng ta không chú ý đến tất cả những tiếng nói quanh chúng ta.

Krishnamurti: Bạn đang nói chúng ta muốn yên lặng vào buổi sáng, cùng nhau tụ họp, chú ý, lắng nghe những con

người – cùng nhau, tìm ra, **âm** thấy một ý thức của hành động chung cùng nhau – liệu đó là lý do tại sao bạn đến?

Người hỏi 1: Bởi vì thói quen.

Krishnamurti: Bạn đến bởi thói quen?

Người hỏi 2: Không, tôi không đến đây bởi thói quen.

Krishnamurti: Sự ích lợi của cùng nhau trong buổi sáng là gì? Trong buổi sáng, liệu không quan trọng nên cùng nhau, ngồi yên lặng, lắng nghe tiếng chim hót, lắng nghe một người đang đọc một bài thơ – bạn cần đọc một bài thơ?Ồ, tiện đây, tại sao bạn không sáng tác thơ? Vâng? Tôi thích lắm, hay. Nó là bài thơ hay? (Ếng cười.) Trong những buổi sáng, bạn không nên gặp gỡ nhau trong những buổi sáng để yên lặng, ngồi cùng nhau, lắng nghe điều gì đang được đọc, để cho chính bạn tự chú ý?

Người hỏi: Để cho mọi người hành động như một người.

Krishnamurti: Không, không phải như một người – Tôi đã nói, tự chính bạn chú ý để yên lặng.

Người hỏi: Liệu điều đó sẽ không có nghĩa, nếu ông đã làm việc đó, rằng ông đã không chú ý trước khi ông tự chú ý.

Krishnamurti: Nhưng trước kia bạn đã không chú ý.

Người hỏi: Nhưng tại sao?

Krishnamurti: Bởi vì bạn luôn luôn xảy ra theo cách đó. Liệu bạn đã luôn luôn chú ý? Buổi sáng khi bạn thức dậy, điều gì xảy ra? Bạn gội vĩa, bạn tắm rửa, đi vệ sinh, và mọi chuyện, ‘Chúa ơi, tôi chỉ còn năm phút’, và bạn gội vĩa.

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Không à? Nhưng bạn khác hẳn. (Tiếng cười.) Chúng ta là **những** người phương đông, chúng ta thức dậy sớm, chúng ta làm nó một cách nhàn nhã hơn. Nhưng một số các bạn thức dậy và gội vĩa và bạn cứ gội vĩa suốt ngày, đúng chứ? Không à? Chính xác đó là nó, bạn gội vĩa suốt ngày, từ lớp học sang lớp học, những bữa ăn, chơi đùa, liên tục náo động. Để cho không có thời gian cho tự nhận biết, cho yên lặng, nhìn ngắm về chính bạn, nhìn ngắm cây cối, nhìn ngắm chim chóc, lắng nghe tiếng hót của chúng, không bao giờ có một khoảnh khắc yên lặng. Bạn không nên có sự yên lặng, hay sao? Yên lặng không có nghĩa nhặt lên tờ báo và đọc nó – nhưng tuyệt đối yên lặng. Liệu không cần thiết hay sao? Vậy thì, liệu sự yên lặng đó là thói quen?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Không, bạn không nhận biết sự náo động liên tục của bạn suốt ngày; vì vậy khi bạn nhận biết rằng bạn liên tục đang chuyển động, náo động, đang nói chuyện, đang đọc sách báo – trong buổi sáng, hãy cùng nhau yên lặng. Bạn biết điều gì xảy ra nếu bạn yên lặng theo cách đó?

Người hỏi: Tại sao lại cùng nhau? Tôi có ý, ông cũng có thể có yên lặng riêng của ông.

Krishnamurti: Ô vâng, tôi không đang nói bạn không thể có yên lặng riêng của bạn, nhưng khi bạn yên lặng cùng nhau, nó mang lại một hành động liên kết. Đúng chứ? Bạn không nhận ra nó hay sao? Vậy thì nếu một người nào đó yêu cầu bạn đi vào nhà bếp, bạn sẽ đi.

Người hỏi: Nhưng phía bên ngoài Brockwood chúng ta không thể đến cùng nhau mỗi buổi sáng trong một nhóm người, hay ngồi yên lặng.

Krishnamurti: Tôi đã nói, đề cùng nhau và yên lặng; vậy thì bạn đọc cái gì đó và tôi lắng nghe, vậy thì bạn nói điều gì đó và tôi lắng nghe từ sự yên lặng của tôi, không phải từ sự náo động của tôi, bạn theo kịp chứ? Tôi lắng nghe từ sự yên lặng của tôi. Vậy thì tôi sẽ thực sự lắng nghe, vậy thì tôi sẽ học hành nghệ thuật của lắng nghe, từ sự yên lặng. Vì lý do đó tôi sẽ đến cuộc gặp gỡ?

Một lần tôi đi đến một tu viện và ở lại đó một tuần lễ. Tu viện được điều hành bởi vài người bạn của tôi ở California. Chương trình là: bạn thức dậy lúc sáu giờ và tắm rửa và vệ sinh. Từ 06.30 đến 07.30 bạn ngồi trong một căn phòng tối om, rất tối; một người chịu trách nhiệm đọc một đoạn văn từ Brother Lawrence, *the Cloud of Unknowing Đám mây của Không biết*, hay một quyển sách hiền dăng hay triết lý nào đó – ông ấy đọc khoảng hai hay ba phút. Tiếp theo, khoảng nguyên một tiếng đồng hồ bạn ngồi yên lặng. Nó là một giảng đường – bạn biết một giảng đường như thế nào – những bậc thềm dốc xuống, và mỗi người ngồi trên một bậc thềm hai chân để trên bậc thềm dưới. Vậy là, bạn ngồi trong bóng tối hoàn toàn suốt một tiếng đồng hồ và tham thiền. Điều đó đòi hỏi bạn rất nhiều.

Sau đó từ 07.30 đến 08.00 bạn chuẩn bị bữa ăn sáng cùng nhau, và từ 08.30 hay 08.45, bạn rửa chén đĩa, và sau đó đi đến căn phòng của bạn dọn dẹp sạch sẽ và dọn dẹp giường ngủ và vãn vãn. Vào lúc 10:30 một người nào đó thực hiện một nói chuyện về bất kỳ chủ đề gì, khoa học, triết học, sinh học và nhân chủng học. Từ 11:30 đến 12:30 trong căn phòng tối thui đó, tham thiền trong một tiếng đồng hồ. Kế tiếp ăn trưa. Sau bữa trưa, bạn không bao giờ nói một từ ngữ với bất kỳ ai và từ 05:30 bạn ra ngoài dạo bộ hay làm bất kỳ việc gì trong vườn, hay vào phòng của bạn, nhưng không nói chuyện. Từ 06:30 đến 07:30 tham thiền trong căn phòng tối và ăn tối, rửa chén đĩa. Từ sau bữa trưa cho đến sáng hôm sau, sau giờ thiền định bạn không bao giờ nói chuyện. Lúc này, nếu bạn theo kịp điều đó, nó sẽ hình thành một thói quen, đúng chứ, bởi vì nó là thói quen, nó là công việc phải làm? Nhưng bất hạnh thay hay may mắn thay, tu viện đó đã bị đóng cửa. Là một học sinh hay thầy giáo ở đây, tôi sẽ đến một gặp gỡ buổi sáng bởi vì tôi muốn ngồi yên lặng vài phút, hay nửa tiếng đồng hồ, không chỉ nhìn ngắm và lắng nghe những người khác đang nói gì, hay điều gì đang được đọc, nhưng cũng nhìn ngắm về chính tôi. Tôi muốn thấy loại thú vật nào tôi là, loại người nào tôi là, tại sao tôi làm việc này và tại sao tôi làm việc kia, tại sao tôi suy nghĩ như thế này, tại sao tôi muốn cái kia – tôi muốn biết về chính tôi. Bởi vì khi tôi biết về chính tôi, vậy thì tôi có sự rõ ràng vô cùng, vậy thì tôi có thể suy nghĩ rất rõ ràng, rất đơn giản, rất trực tiếp. Tôi sẽ làm việc đó trong những gặp gỡ buổi sáng – đọc, lắng nghe, và cũng ngồi yên lặng để thấy tôi là gì – thấy vẻ đẹp của tôi là gì, hay thấy sự xấu xa của tôi là gì, chỉ thấy, chỉ quan sát. Và khi tôi ra khỏi phòng có một hài lòng trong mắt tôi, bởi vì tôi đã hiểu rõ cái gì đó.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1- Chương 7

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 5 tháng 10 năm 1972

Người hỏi: *Chúng ta có thể nói về sự nhạy cảm và sự ân cần với những người khác?*

Krishnamurti: Con người luôn luôn muốn cái gì đó thiêng liêng, thần thánh. Chỉ tử tế với những người khác, nhạy cảm, lễ phép, ân cần, ý tứ và thương yêu: việc đó không có chiều sâu, nó không có sức sống. Nếu bạn không tìm ra trong sống của bạn cái gì đó thực sự thiêng liêng, mà có chiều sâu, mà có vẻ đẹp lạ thường, mà là nguồn cội của mọi thứ, sống trở nên rất hời hợt. Bạn có lẽ lập gia đình một cách hạnh phúc, cùng con cái, một ngôi nhà và tiền bạc, bạn có lẽ thông minh và nổi tiếng, nhưng nếu không có hương thơm đó mọi thứ có lẽ giống như một cái bóng mà không có thực chất.

Khi thấy điều gì đang xảy ra quanh thế giới, liệu bạn, trong sống hàng ngày của bạn, sẽ tìm ra cái gì đó mà trung

thực thực sự, đẹp đẽ, thiêng liêng, thần thánh thực sự? Nếu bạn có điều đó, vậy thì lịch sử có ý nghĩa, vậy thì ân cần có ý nghĩa, có chiều sâu. Vậy thì bạn có thể làm bất kỳ việc gì bạn thích, sẽ luôn luôn có hương thơm đó. Làm thế nào bạn sẽ bắt được cái này? Nó là bộ phận của giáo dục của bạn, không chỉ học hành môn toán, nhưng cũng phải tìm ra cái này.

Bạn biết, muốn thấy cái gì đó rất rõ ràng – thậm chí cái cây đó – cái trí của bạn phải yên lặng, đúng chứ? Muốn thấy bức tranh đó tôi phải nhìn ngắm nó, nhưng nếu cái trí của tôi đang huyền thuyên, đang nói, ‘Tôi ước tôi ở phía bên ngoài’, hay ‘Tôi ước tôi có được cái quần tốt hơn’, nếu cái trí của tôi đang lang thang, tôi sẽ không bao giờ có thể thấy bức tranh đó một cách rõ ràng. Muốn thấy cái gì đó rất rõ ràng tôi phải có một cái trí rất yên lặng. Trước hết, hãy thấy sự hợp lý của nó. Muốn nhìn ngắm chim chóc, muốn nhìn ngắm những đám mây, muốn nhìn ngắm cây cối, cái trí phải hoàn toàn yên lặng để hiệp thông.

Có những hệ thống khác nhau ở Nhật và Ấn độ sử dụng sự kiểm soát cái trí để cho nó trở nên hoàn toàn yên lặng. Và bởi vì rất yên lặng, sau đó bạn trải nghiệm cái gì đó không thể đo lường được – đó là ý tưởng. Vì vậy họ nói: trước hết cái trí phải yên lặng, kiểm soát nó, đừng thả nó lang thang, bởi vì khi bạn có một cái trí yên lặng, sống lạ thường lắm. Lúc này khi bạn kiểm soát hay ép buộc cái trí, bạn đang làm biến dạng nó, đúng chứ? Nếu bạn ép buộc bạn tử tế, đó không là tử tế. Nếu tôi ép buộc chính tôi phải rất lễ phép với bạn, đó không là sự lễ phép. Vì vậy nếu tôi ép buộc cái trí của tôi phải tập trung vào một bức tranh này, vậy thì có quá nhiều căng thẳng, nỗ lực, đau khổ và đè nén. Vì vậy một cái trí như thế không là một cái trí yên lặng – bạn thấy chứ? Vì vậy chúng ta phải hỏi: liệu có một phương cách sáng tạo một

cái trí rất yên lặng mà không có bất kỳ biến dạng, không có bất kỳ nỗ lực, mà không đang nói: ‘Tôi phải kiểm soát nó’?

Đĩ nhiên có. Có một yên lặng, một bất động mà không có bất kỳ nỗ lực. Điều đó đòi hỏi hiểu rõ về nỗ lực là gì. Và khi bạn hiểu rõ nỗ lực, kiểm soát, đè nén đó là gì, hãy hiểu rõ nó không chỉ bằng từ ngữ nhưng thực sự thấy sự thật của nó – trong chính nhận biết đó cái trí trở nên yên lặng.

Bạn gặp gỡ mỗi buổi sáng vào lúc tám giờ. Điều gì xảy ra, bạn làm gì khi bạn gặp gỡ?

Người hỏi: Chúng tôi ngồi yên lặng trong phòng.

Krishnamurti: Tại sao? Tiếp tục đi, hãy bàn luận nó cùng tôi. Bạn có đọc bất kỳ thứ gì không?

Người hỏi: Thỉnh thoảng người ta có đọc.

Krishnamurti: Ý nghĩa của nó là gì? Tại sao bạn gặp gỡ mỗi buổi sáng?

Người hỏi: Tôi đã được bảo rằng, nó là tìm ra một cảm thấy của cùng nhau.

Krishnamurti: Liệu bạn, đang ngồi yên lặng, có được một cảm thấy cùng nhau? Bạn thực sự cảm thấy nó? Hay đây chỉ là một ý tưởng?

Người hỏi: Một số người có, một số không.

Krishnamurti: Tại sao bạn gặp gỡ? Tiếp tục đi, bạn không bàn luận cùng tôi!

Bạn biết, gặp gỡ vào buổi sáng, ngồi cùng nhau, nếu bạn làm nó đúng đắn nó là một sự việc lạ thường. Tôi không hiểu liệu bạn có khi nào thâm nhập nó. Khi bạn ngồi xuống, bạn thực sự ngồi yên lặng? Thân thể của bạn thực sự rất yên lặng.

Người hỏi: Không. Hầu hết mọi thời gian nó không yên lặng.

Krishnamurti: Tại sao nó không yên lặng? Bạn biết ngồi yên lặng có nghĩa gì? Bạn giữ đôi mắt của bạn nhắm lại? Hãy trả lời đi! Tôi đang phải làm mọi chuyện. Bạn làm gì? Bạn thư giãn? Bạn ngồi yên lặng thực sự?

Người hỏi: Tỉnh thoảng tôi rất thư giãn.

Krishnamurti: Chờ đã, đừng nói ‘tỉnh thoảng’. Đây chỉ là một tẩu thoát, hãy bám vào một câu hỏi.

Người hỏi: Tôi rất yên lặng và rất bất động.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ yên lặng? Bạn yên lặng thuộc phần thân thể?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì? Làm ơn lắng nghe điều này. Những dây thần kinh của bạn, những chuyển động thân thể của bạn và đôi mắt của bạn tuyệt đối yên lặng? Thân thể của bạn rất yên lặng, không chạ quậy, không có bất kỳ chuyển động nào và khi bạn nhắm hai mắt của bạn lại, liệu chúng yên lặng? Ngồi yên lặng có nghĩa toàn thân thể của bạn được

thu giản, hệ thần kinh của bạn không căng thẳng, không máy động, không có chuyển động ma sát, bạn tuyệt đối yên lặng phần thân thể. Bạn biết, hai mắt cứ chuyển động bởi vì bạn luôn luôn đang nhìn những vật, vì vậy khi bạn nhắm hai mắt của bạn hãy giữ chúng hoàn toàn yên lặng.

Bạn vào phòng này lúc tám giờ sáng để ngồi yên lặng với mục đích có sự hòa hợp giữa cái trí của bạn, thân thể của bạn và quả tim của bạn. Đó là khởi đầu của một ngày, để cho sự yên lặng này tiếp tục suốt ngày, không chỉ trong mười phút hay nửa tiếng đồng hồ. Sự yên lặng đó tiếp tục mặc dù bạn chơi những trò chơi, la hét hay nói chuyện, nhưng tại tâm điểm luôn luôn có ý thức của sự chuyển động yên lặng này – bạn theo kịp chứ?

Người hỏi: Làm thế nào?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn. Bạn thấy sự quan trọng của nó? Đừng hỏi ‘Làm thế nào’, trước hết hãy thấy sự hợp lý, lý lẽ cho nó. Khi buổi sáng bạn gặp gỡ chừng mười phút bạn ngồi tuyệt đối yên lặng, bạn có lẽ đọc cái gì đó – nó có lẽ là Shakespeare, hay một bài thơ – và bạn thu gom sự yên lặng.

Hãy quan sát, hãy ngồi tuyệt đối yên lặng mà không có một chuyển động để cho hai bàn tay của bạn, hai mắt của bạn, mọi thứ hoàn toàn yên lặng – điều gì xảy ra? Người nào đó đã đọc một bài thơ và bạn đã lắng nghe nó; trong khi bạn đi đến căn phòng bạn đã nhìn ngắm cây cối, những bông hoa, bạn đã thấy vẻ đẹp của quả đất, bầu trời, những con chim, những con sóc, bạn đã nhìn ngắm mọi thứ quanh bạn. Và khi bạn đã nhìn ngắm mọi thứ quanh bạn, bạn đi vào căn phòng; vậy thì bạn không muốn nhìn ra ngoài nữa. Tôi không hiểu

liệu bạn theo kịp? Bạn đã chắm dứt nhìn ra ngoài (bởi vì sau đó bạn sẽ quay trở lại với nó), bạn đã chắm dứt bằng cách nhìn ngắm rất cẩn thận mọi thứ khi bạn đã đi vào. Sau đó bạn ngồi tuyệt đối yên lặng mà không có một chuyển động; vậy thì bạn đang thu gom sự yên lặng mà không có bất kỳ ép buộc nào. Hãy yên lặng. Vậy thì khi bạn rời đi, khi bạn đang giảng dạy hay khi bạn đang học hành cái này hay cái kia, có sự yên lặng này luôn luôn đang xảy ra.

Người hỏi: Liệu đó không là một yên lặng ép buộc, hay sao?

Krishnamurti: Bạn đã không hiểu rõ. Bạn đã tắm rửa, bạn đi xuống lầu và bạn nhìn ngắm, không chỉ ngẫu nhiên, nhưng bạn nhìn ngắm cây cối, bạn nhìn ngắm con chim đang bay qua, bạn nhìn ngắm chuyển động của chiếc lá trong gió. Và khi bạn nhìn ngắm, hãy nhìn ngắm. Đừng chỉ nói ‘Tôi đã thấy cái đó’, nhưng hãy trao sự chú ý của bạn vào nó. Bạn hiểu điều gì tôi đang nói?

Vì vậy trước khi bạn đi vào căn phòng hãy nhìn ngắm rõ ràng mọi thứ bằng chú ý, bằng ân cần. Và khi bạn đi vào và người nào đó đọc cái gì đó, bạn ngồi yên lặng. Bạn thấy điều gì xảy ra? Bởi vì bạn đã nhìn ngắm rộng rãi nhiều thứ, vậy thì bạn ngồi yên lặng, sự yên lặng đó trở thành tự nhiên và dễ dàng bởi vì bạn đã trao sự chú ý của bạn vào mọi thứ mà bạn đã nhìn ngắm. Bạn mang chú ý đó qua khi bạn ngồi yên lặng, không có lang thang, không có mong muốn nhìn cái gì khác. Vì vậy cùng chú ý đó bạn ngồi và chú ý đó là yên lặng. Bạn không thể nhìn ngắm nếu bạn không có chú ý, mà có nghĩa yên lặng. Tôi không hiểu liệu bạn thấy sự quan trọng của điều này?

Sự yên lặng đó là cần thiết bởi vì một cái trí mà thực sự rất yên lặng, không bị biến dạng, hiểu rõ cái gì đó mà không bị biến dạng, mà thực sự vượt khỏi sự đo lường của sự suy nghĩ. Và đó là khởi nguồn của mọi thứ. Bạn thấy, bạn có thể thực hiện việc này không chỉ khi bạn đang ngồi trong phòng, nhưng luôn luôn, khi bạn đang ăn, đang nói chuyện, đang chơi đùa; luôn luôn có ý thức của chú ý này mà bạn đã thu gom tại khởi đầu của ngày. Và khi bạn thực hiện nó, nó xuyên thấu nhiều hơn và nhiều hơn. Hãy thực hiện nó.

Người hỏi: Thưa ông, chú ý mà người ta đã sử dụng không quan trọng hơn là ngồi xuống và yên lặng, hay sao?

Krishnamurti: Tôi đã nói, có chú ý mà bạn đã sử dụng khi nhìn ngắm chim chóc, cây cối, những đám mây. Và sau đó khi bạn đi vào căn phòng bạn đang thu gom chú ý đó, đang làm mảnh liệt nó – bạn theo kịp chứ? Và điều đó tiếp tục suốt ngày mặc dù bạn không chú ý đến nó. Hãy thử nó vào sáng ngày mai. Tôi sẽ hỏi bạn về nó. Một kỳ thi! (Tiếng cười.) Bởi vì khi bạn rời nơi này bạn phải nắm bắt được cái gì đó – cũng không phải Ấn độ giáo hay Thiên chúa giáo – vậy thì sống của bạn sẽ là thiêng liêng. (Ngừng lại) bạn nói gì đây, Sophia? Tôi sẽ khiến bạn phải nói!

Người hỏi: Thỉnh thoảng chúng ta quên bản và trong thời điểm đó sự suy nghĩ lại thay đổi tất cả chúng tôi.

Krishnamurti: Điều gì bạn đang nói là: Tôi đã nhìn ngắm chim chóc, cây cối, chiếc lá, chuyển động của cành cây trong gió, tôi đã nhìn ngắm ánh sáng trên cỏ, giọt sương – tôi chú ý. Và khi tôi vào ăn phòng này tôi vẫn còn chú ý. Không

phải chú ý đến mọi thứ – bạn theo kịp chứ? Ở đó tôi đã chú ý đến chim chóc, chiếc lá. Ở đây, khi tôi đi vào, tôi không chú ý đến mọi thứ – tôi chỉ chú ý. Vậy thì trong trạng thái chú ý đó sự suy nghĩ xuất hiện – đúng chứ? ‘Tôi đã không sửa soạn giường ngủ của tôi’, ‘Tôi phải lau chùi đôi giày của tôi’ hay bất kỳ việc gì và bạn theo sát suy nghĩ đó. Hãy đi đến tận cùng của suy nghĩ đó, đừng nói, ‘Tôi không được suy nghĩ việc đó’. Hãy chấm dứt nó. Trong qui trình của chấm dứt suy nghĩ đó, một suy nghĩ mới nảy ra. Vì vậy theo sát mọi suy nghĩ đến tận cùng, vì vậy không có kiểm soát, không kiểm hãm. Không đặt thành vấn đề liệu tôi có một trăm suy nghĩ. Tôi sẽ theo sát một suy nghĩ riêng biệt để cho cái trí trở nên rất trật tự. Tôi không hiểu liệu bạn đang nắm bắt tất cả điều này?

Người hỏi: Vậy thì sự yên lặng chen vào ở đâu?

Krishnamurti: Bạn đừng bận tâm về sự yên lặng bởi vì nếu sự suy nghĩ đang chen vào bạn không yên lặng. Vậy thì đừng ép buộc chính bạn phải yên lặng, hãy theo sát suy nghĩ đó.

Người hỏi: Liệu có bất kỳ kết thúc nào cho điều đó?

Krishnamurti: Vâng, nếu bạn chấm dứt nó; nhưng nếu bạn không theo sát đến tận cùng của nó, nó sẽ quay lại bởi vì bạn đã không chấm dứt một sự việc. Bạn hiểu rõ chứ?

Nhìn kìa, tôi ra khỏi nhà, đi quanh bãi cỏ và nhìn ngắm, chú ý đến vẻ đẹp, sự dịu dàng, sự lay động của chiếc lá. Tôi nhìn ngắm mọi thứ và tôi đi vào phòng và ngồi xuống. Bạn đọc cái gì đó và tôi ngồi yên lặng. Tôi đang cố gắng ngồi yên lặng và thân thể của tôi lắc lư bởi vì tôi có một thói quen lắc

lu, vì vậy tôi phải chú ý đến việc đó, tôi chú ý đến nó, tôi không sửa đổi nó. Bạn không thể sửa đổi chuyển động của chiếc lá, đúng chứ? Vì vậy, trong cùng cách tôi không muốn sửa đổi chuyển động của hai bàn tay của tôi, tôi nhìn ngắm nó, tôi chú ý đến nó. Khi bạn chú ý đến nó, nó trở nên yên lặng – hãy thử nó đi. Tôi ngồi yên lặng, một giây, hai giây, mười giây, sau đó sự suy nghĩ bỗng nhiên trỗi dậy: ‘Tôi phải đi đến nơi nào đó vào chiều nay. Tôi đã không làm bài tập của tôi, tôi đã không lau chùi phòng tắm.’ Hay thỉnh thoảng sự suy nghĩ còn phức tạp hơn nhiều: tôi ganh tị với người đàn ông đó. Lúc này, tôi cảm thấy ganh tị đó. Vì vậy hãy đi đến tận cùng của việc đó và nhìn ngắm nó. Ganh tị hàm ý so sánh, ganh đua, bắt chước. Bạn không muốn bắt chước hay sao? – bạn theo kịp chứ? Hãy đi đến tận cùng của suy nghĩ đó và kết thúc nó, đừng mang nó theo. Và khi một suy nghĩ khác trỗi dậy, bạn nói, ‘Hãy chờ đó, tôi sẽ quay lại suy nghĩ đó.’

Nếu bạn muốn chơi trò chơi này rất cẩn thận, bạn viết mọi suy nghĩ mà bạn có trên một mảnh giấy và chẳng mấy chốc bạn sẽ tìm ra sự suy nghĩ có thể trật tự như thế nào bởi vì bạn đang chấm dứt mọi suy nghĩ, suy nghĩ này sau suy nghĩ khác. Và khi bạn ngồi yên lặng, ngày hôm sau bạn thực sự yên lặng. Không suy nghĩ nào trỗi dậy bởi vì bạn đã kết thúc nó; mà có nghĩa bạn đã đánh bóng đôi giày của bạn, bạn đã lau chùi phòng tắm của bạn, bạn đã đặt cái khăn tắm vào vị trí đúng đắn tại khoảnh khắc đúng đắn. Bạn không nói khi bạn ngồi xuống, ‘Tôi đã không đặt lại cái khăn tắm.’ Vì vậy cái việc mà bạn đang làm được chấm dứt mỗi lần, và khi bạn ngồi yên lặng bạn được yên lặng lạ thường, bạn mang một ý thức lạ thường của trật tự vào sống của bạn. Nếu bạn không có trật tự đó bạn không thể yên lặng, và khi bạn có nó, khi cái

trí thực sự yên lặng, vậy thì có vẻ đẹp thực sự và sự huyền bí của những sự việc bắt đầu. Đó là tôn giáo thực sự.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 8

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 7 tháng 10 năm 1971

Người hỏi: *Có điều gì đó mà tôi muốn bàn luận. Tôi thấy rằng ưa thích và không ưa thích là một vấn đề của quan điểm – giống như cái gì xấu xí và cái gì đẹp đẽ – mọi người đều có những ý tưởng riêng của họ. Nếu tôi không có một hình ảnh về những sự vật, liệu có bất kỳ cái gì xấu xí hay đẹp đẽ?*

Krishnamurti: *Ưa thích: việc đó có bất kỳ liên quan gì với sự ân cần, tình yêu?*

Người hỏi: *Không.*

Krishnamurti: *Đừng nói, không hay có, hãy thâm nhập nó. Và cảm thấy của vẻ đẹp, liệu nó có từ một hình ảnh? Hãy quan sát nó – đừng trả lời. Tôi thấy một cao ốc được tạo ra*

trong không gian, và tôi nói, ‘Caóc đó đẹp làm sao.’ Lúc này sự diễn tả đó, ‘Đẹp làm sao’, liệu nó được sinh ra từ một hình ảnh? Hay liệu không có hình ảnh, nhưng sự nhận biết của cái gì đó mà có sự cân đối, chiều sâu, chất lượng, sự lao động của con người?

Người hỏi: Ông có một hình ảnh của cái gì đẹp để hay cái gì ông ưa thích: ông đang so sánh với cái gì khác. Tình trạng bị quy định của ông can thiệp vào.

Krishnamurti: Điều đó đúng. Hãy quan sát nó, nó còn phức tạp hơn điều đó. Bạn thấy cái cây đó – bạn nói nó đẹp? Tại sao bạn nói nó đẹp, ai đã bảo cho bạn? Hay, tách khỏi những hình ảnh, liệu bạn cảm thấy một ý thức của vẻ đẹp từ mọi thứ? – không liên quan đến cây cối, những cao ốc, những con người. Bạn hiểu rõ chứ? – ý thức của vẻ đẹp – không phải quan sát bất kỳ vật gì đặc biệt.

Người hỏi: Nếu ông thực sự nhìn, nó không chỉ xảy ra với cây cối.

Krishnamurti: Bạn thấy một cao ốc và bạn nói, ‘Cao ốc đó đẹp làm sao.’ Có phải bởi vì bạn đã so sánh nó với những cao ốc khác? – hay bởi vì nó là một tòa nhà nổi tiếng được xây dựng bởi Wren hay bởi những người Ai cập cổ xưa và vì vậy bạn nói, ‘Ồ, nó đẹp quá.’ Bởi vì bạn đã được kể về nó và có hình ảnh đó mà bạn đã tạo ra về cái người đã xây dựng nó; và thế là bạn thỏa hiệp bởi vì đó là điều bình thường khi nói, ‘Đẹp làm sao!’ Hay bạn có một ý thức của vẻ đẹp không liên quan đến bất kỳ vật gì được tạo ra hay không được tạo ra? Bạn đã hiểu rõ câu hỏi của tôi?

Người hỏi: Ý thức của vẻ đẹp không liên quan gì với vật ông thấy.

Krishnamurti: Đó là như thế. Ý thức của vẻ đẹp không liên quan đến vật gì bạn thấy phía bên ngoài. Lúc này, ý thức của vẻ đẹp là gì?

Người hỏi: Một trạng thái của hòa hợp.

Krishnamurti: Bạn quá mau mắn trong trả lời, hãy thâm nhập nó. Ý thức của vẻ đẹp là gì?

Người hỏi: Nó là sức sống.

Krishnamurti: Nó phức tạp hơn một chút, hãy thâm nhập nó. Như lúc này chúng ta đã nói, nếu bạn có một hình ảnh hoặc về chính bạn, hoặc một họa sĩ, hoặc một con người vĩ đại, vậy thì hình ảnh đó sẽ sai khiến cái gì là vẻ đẹp, tùy thuộc vào văn hóa, vào sự nổi tiếng của người họa sĩ, hay bức tượng, hay bức họa, cái này hay cái kia. Vì vậy hình ảnh mà bạn có ngăn cản ý thức của vẻ đẹp, mà trong đó không có hình ảnh.

Người hỏi: Nó ngăn cản chính đang thấy.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Vì vậy, không có những hình ảnh gì cả! Bạn theo kịp chứ? – hình ảnh là ‘cái tôi’. Khi không có ‘cái tôi’, có ý thức của vẻ đẹp. Bạn có ý thức của ‘cái tôi’? Vậy thì, khi bạn nói, ‘Cái đó đẹp quá’, bạn chỉ đang phản ứng đến hình ảnh bạn có của cái gì là vẻ đẹp, mà được đặt nền tảng trên văn chương của bạn, trên văn hóa của bạn,

những bức tranh, những viện bảo tàng mà bạn đã nhìn thấy. Bạn không thể nói, ‘Xấu xí quá!’ khi nhìn bức tranh vẽ bởi Leonardo da Vinci; hay khi bạn đang lắng nghe Mozart, ‘Ồn ào làm sao!’ Nó là thường lắm: không có hình ảnh về chính người ta là có ý thức của vẻ đẹp lạ thường này.

Người hỏi: Nếu ông lắng nghe âm nhạc nào đó lần đầu tiên và ông không ưa thích nó, quạrlặp lại, ông bỗng nhiên, hay dần dần, trở nên ưa thích nó.

Krishnamurti: Vâng, điều gì xảy ra? Bạn không ưa thích nhạc Ấn độ, và bạn lắng nghe nó ba hay bốn lần; vậy thì bạn bắt đầu thấy cái gì đó trong nó – không phải bởi vì bạn đã được nói cho biết – bạn lắng nghe. Điều đó có nghĩa bạn đang chú ý.

Người hỏi: Ông đang chú ý lần đầu tiên.

Krishnamurti: Lần đầu tiên nó là sự ồn ào.

Người hỏi: Ông có sẵn một nhận thức nhạc phương Tây là gì.

Krishnamurti: Bạn quen thuộc âm nhạc Phương tây và bỗng nhiên bạn đối diện âm nhạc Trung quốc. Lần đầu tiên bạn không thể lắng nghe nó rất cẩn thận, có một phản ứng – bạn theo kịp chứ? Đó là lý do tại sao bất kỳ hình ảnh nào, phía bên ngoài hay bên trong, là sự nhấn mạnh của ‘cái tôi’, ‘cái ngã’, cái cá nhân, đó là tất cả. Và điều đó tuyệt đối ngăn cản chất lượng và ý thức của vẻ đẹp. Mà có nghĩa, sự đam mê không phụ thuộc cũng không là nguyên nhân của cái gì đó.

Người hỏi: Nếu ý thức của vẻ đẹp của tôi khiến tôi cảm thấy không có khác biệt giữa vẻ đẹp của mặt trời và vẻ đẹp của một cái cây...?

Krishnamurti: Hãy chờ đó, tôi không có hình ảnh, vì vậy tôi có ý thức của vẻ đẹp, cảm thấy của vẻ đẹp. Và tôi thấy sự nghèo khổ, sự dơ dáy, sự bản thủ. Tôi thấy một mảnh giấy trên đường. Điều gì xảy ra? Tôi nhặt nó lên. Khi tôi thấy rác rưởi trên đường tôi làm cái gì đó; thuộc xã hội, tôi hành động. Tôi không nói, ‘Tôi có một ý thức của vẻ đẹp, tôi không thấy điều đó.’

Người hỏi: Tôi hiểu rõ điều đó. Ý thức của vẻ đẹp của tôi không bị hủy diệt bởi bất kỳ việc gì xảy ra. Thậm chí nếu tôi nhắm mắt của tôi, nó không phụ thuộc vào thấy.

Krishnamurti: Tuyệt đối đúng. Nhưng ý thức của vẻ đẹp đó mà là của bạn cũng là của tôi. Nó không là ý thức của vẻ đẹp của tôi hay ý thức của vẻ đẹp của bạn, hay ý thức của vẻ đẹp của tập thể. Nó là vẻ đẹp, ý thức của vẻ đẹp. Thâm nhập điều này là cái gì đó đam mê vô cùng. Nó gạt tất cả những quyền sách! Nhưng tôi không được nói điều đó, bởi vì tôi phải vượt qua những kỳ thi!

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 9

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 27 tháng 9 năm 1970

***Người hỏi:** Liệu chúng ta có thể bàn luận về phản ứng và làm thế nào khoảnh khắc chúng ta đang phản ứng chúng ta không thấy rằng chúng ta đang phản ứng, chỉ sau đó?*

Krishnamurti: Tất cả các bạn đều muốn bàn luận điều đó? Tôi nghĩ chúng ta có thể thêm vào rằng liệu chúng ta có thể bàn luận cái gì đó bằng tầm nhìn rộng rãi hơn. Tất cả chúng ta đều muốn thành tựu, đúng chứ?

***Người hỏi:** Ông có ý gì qua từ ngữ thành tựu?*

Krishnamurti: Bạn không cảm thấy rằng bạn thích diễn tả chính bạn theo những cách khác nhau? – hoặc viết một bài thơ, hoặc mặc một loại áo đặc biệt nào đó, hoặc bạn muốn trở thành cái gì đó trong sống.

Người hỏi: Thực ra, khi ông nói về nó, ông thấy rõ bản chất của vấn đề, nhưng nó còn sâu thẳm hơn điều đó.

Krishnamurti: Chúng ta sẽ thâm nhập vào nó sâu thẳm hơn. Một người phụ nữ cảm thấy cô ấy không thành tựu khi cô ấy không có một em bé. Một người đàn ông cảm thấy thất vọng nếu anh ấy không làm việc, nếu anh ấy không làm việc gì đó trong sống. Nếu bạn muốn trở thành cái gì đó và không thể thành tựu, bạn cảm thấy bị thất vọng, đúng chứ? – bạn cảm thấy bị ngăn cản. Nó là cái gì mà muốn thành tựu? Cái gì đang sau sự ham muốn thành tựu đó? Ai đang thành tựu?

Người hỏi: Nó có thể là một ý tưởng, ví dụ như thế.

Krishnamurti: Tôi không biết, chúng ta hãy tìm ra. Nếu bạn nói, ‘Đây là cách ăn nặc của tôi, đây là cách hành động của tôi, tôi muốn diễn tả chính tôi’, cái sự việc này mà muốn diễn tả chính nó là gì? Khi tôi nói ‘chính tôi’, đó là gì?

Người hỏi: Đó không là một hình ảnh về chính người ta hay sao?

Krishnamurti: Tôi không biết bạn có ý gì qua câu nói đó – hãy tìm ra. Bạn không cảm thấy điều này hay sao? Hay tôi đang nói về cái gì đó không liên quan? Bạn nói gì đây?

Người hỏi: Tại khoảnh khắc đó tôi không có một cách đặc biệt của đang nói, ‘Đây là cách làm bất kỳ việc gì của tôi.’

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ ‘của tôi’? Bạn có ý gì qua câu nói, ‘Nó là diễn tả cá nhân của tôi’? Cái sự việc đang

sau nó là gì, ‘cái tôi’, ‘cái ngã’ mà nói, ‘Tôi phải diễn tả chính tôi, tôi phải thành tựu?’

Người hỏi 1: Cái ngã của ông?

Người hỏi 2: Nó có thể là một phản ứng đối với đang cảm thấy sự không an toàn.

Krishnamurti: Vâng.

Người hỏi 1: Và đó là lý do tại sao nó nảy ra, cảm thấy đ ó, ‘Đó là cách của tôi.’

Người hỏi 2: Liệu đó là một câu hỏi không phải về cách ‘của tôi’ hay cách ‘của ông’, nhưng về tìm ra liệu có một phương cách mà không bị ảnh hưởng bởi ‘ông’ hay bởi ‘tôi’?

Krishnamurti: Mà chỉ có thể xảy ra nếu tôi hiểu rõ ‘cái tôi’ này là gì mà mà luôn luôn tự chiếu rọi chính nó, đang xô đẩy chính nó hướng về phía trước. Đó là gì? ‘Quan điểm của tôi, nhận xét của tôi, cách mặc quần áo của tôi, cách giữ gìn trật tự của tôi’ – ‘cái tôi’ đó là gì? Bạn đang học hành về cái ‘tôi’ đó’, đúng chứ? Bạn muốn tìm ra ‘cái tôi’ đó là gì? Có hai vấn đề khác nhau: học hành về ‘cái tôi’ và tìm ra liệu có một ‘cái tôi’.

Người hỏi: Muốn học hành về ‘cái tôi’ trước tiên ông phải làm cho ‘cái tôi’ hiện diện.

Krishnamurti: Điều đó đúng, học hành về nó. Bạn thấy cái...

Người hỏi 1: Mục đích là học hành về nó.

Krishnamurti: Khi tôi đã nói có một ‘cái tôi’, tôi đã cố định nó rồi.

Người hỏi 2: Tôi biết rằng nó hiện diện ở đó.

Krishnamurti: Mà có nghĩa rằng tôi có một cảm thấy nó hiện diện ở đó; mọi việc tôi phải làm là học hành về nó – những diễn tả của nó, cách hành động của nó, những kháng cự của nó, những ham muốn của nó và vân vân.

Người hỏi: Người ta cảm thấy rằng đây là tình huống người ta ở trong đó, rằng người ta cảm thấy ‘cái tôi’ có hiện diện. Mặc dù theo từ ngữ tôi có thể giải thích rằng, do bởi nói điều này tôi đang dựng lên hình ảnh của ‘cái tôi’, sâu thẳm phía bên trong, dường như cảm thấy đó khiến cho ‘cái tôi’ này hiện diện ở đó, vậy là có lẽ tôi có thể nhìn ngắm những cảm thấy đó.

Krishnamurti: Chúng ta đang cố gắng tìm ra liệu có một ‘cái tôi’, một ‘cái ngã’ mà phải được học hành. Hay liệu không có ‘cái tôi’ và vì vậy, khi tôi nói ‘Tôi muốn tự diễn tả,’ điều đó có nghĩa gì? Bạn không cảm thấy ‘cái tôi’ là quan trọng? ‘Cái tôi’ đó mà nói, ‘Tôi phải thành tựu, tôi phải trở thành, tôi phải là cái này, đó là sự thích thú của tôi, tôi có thể sống theo cách của tôi’, là gì?

Người hỏi: Liệu nó là cái gì đó mà tôi bám chặt vào?

Krishnamurti: Bạn hiểu rõ, Sarah, rằng khi bạn nói ‘cái tôi’ bạn đã cố định nó rồi, đúng chứ? Và bạn kháng cự bất kỳ cái gì đối nghịch cái đó.

Người hỏi: Tại sao? Tại sao chúng ta phải kháng cự?

Krishnamurti: Tôi đã cố định ‘cái tôi’ trước. ‘Tôi’ là cái này, ‘Tôi’ là thành kiến của tôi, ‘Tôi’ muốn mặc một cách đặc biệt, ‘Tôi’ nghĩ đây là cách đúng đắn để có một căn phòng ngăn nắp.

Người hỏi: Nó đi bất buộc chúng ta phải ghi nhớ từ thời niên thiếu.

Krishnamurti: Đó là ‘cái tôi’ mà phải tự diễn tả, ngược lại nó cảm thấy bị ngăn cản. Không à? Nếu nó nói, ‘Hãy quan sát, Sarah, tôi không thích cách bạn mặc quần áo’, bạn sẽ bảo với tôi rằng đó là cách bạn muốn tự diễn tả, đó là trật tự của bạn. Lúc này, trước khi bạn nói, ‘Đây là trật tự của tôi, cách mặc quần áo của tôi,’ ‘cái tôi’ đó là gì? Liệu bạn đã thiết lập ‘cái tôi’ mà muốn tự diễn tả chính nó?

Người hỏi: ‘Cái tôi’ mà nói, **à** không thích cách mặc quần áo của tôi’, là gì?

Krishnamurti: Nếu tôi nói với bạn, tôi không thích cách mặc quần áo của bạn, điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Nó có nghĩa ông đang diễn tả một quan điểm.

Krishnamurti: Tôi có thành kiến? Cái gì mà nói, ‘Tôi không thích cách mặc quần áo của bạn?’ Và bạn trả lời, ‘Đó là sở thích của tôi.’ Có hai câu nói đang đối nghịch. Ai trong bạn mà nói, đó là cách mặc quần áo của bạn? Và ai là cái tôi mà nói, ‘Đó không là cách mặc quần áo’? Chúng ta hãy tìm ra. Liệu do bởi tôi có một ý tưởng, một hình ảnh, rằng váy ngắn trông đẹp hơn? Và bạn nói, ‘Tôi không thích chúng’, bạn có ý tưởng riêng của bạn về một cái áo dài; và bạn nói, ‘Đó là cách ăn mặc.’ Chúng ta phải sống cùng nhau trong cùng ngôi nhà, chúng ta phải hiệp thông. Chúng ta phải làm gì đây?

Người hỏi: Tôi bám vào những ý tưởng mà tôi có...

Krishnamurti: Đừng lý thuyết, vậy thì chúng ta bị lạc đề. Hãy thấy thực sự những sự kiện là gì, vậy thì chúng ta có thể giải quyết nó. Nếu bạn đang phỏng đoán về nó, vậy thì phỏng đoán của bạn cũng giống như phỏng đoán của tôi. Hai cái này là gì: ‘cái tôi’ của bạn và ‘cái tôi’ của tôi?

Người hỏi: Cả hai chúng ta đều có một mơ những kỷ niệm và những trải nghiệm, chúng ta đã phát triển những ưa thích nào đó.

Krishnamurti: ‘Cái tôi’ đó và ‘cái bạn’ đó mà tự khẳng định chính chúng, liệu chúng bị thành kiến?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Tại sao bạn nói chúng bị thành kiến?

Người hỏi: Chúng ta hãy thâm nhập nó.

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập nó. Liệu tôi phản ứng đến tình trạng bị quy định của tôi và bạn đến tình trạng bị quy định của bạn? Bạn thích những cái áo dài và tôi không thích chúng, hay bất kỳ việc gì.

Người hỏi: Cách ông mặc quần áo là một diễn tả của tình trạng bị quy định của ông.

Krishnamurti: Liệu nó là thành kiến của tôi, hay nó là thành kiến của bạn? Hai thành kiến đang cọ xát lẫn nhau nổ tung – chúng phải làm cái gì đó. Tại sao tôi trao sự quan trọng cho cách bạn ăn mặc? Và tại sao bạn kháng cự điều gì tôi nói? Tại sao bạn không nói, ‘Có vấn đề gì đâu?’ Tại sao chúng ta không làm việc này? Tại sao có sự kháng cự này?

Người hỏi: Tôi nghĩ một phần của sự kháng cự là do bởi cách diễn đạt nó.

Krishnamurti: Tôi có lẽ nói ra một cách thô lỗ, hay tôi có lẽ nói ra một cách hòa nhã, nhưng tại sao bạn kháng cự?

Người hỏi: Bởi vì nếu một người nào đó đánh ông một cách mạnh mẽ, vậy thì ông phản ứng ngay tức khắc. Nhưng nếu họ nói, ‘Nhìn kìa, chúng ta hãy tìm hiểu nó, để thấy tại sao bạn ăn mặc theo cách của bạn,’ vậy thì ông bàn luận nó, như chúng ta đang làm lúc này.

Krishnamurti: Chúng ta đang làm nó – nhưng tại khúc cuối của nó, chúng ta hãy xóa sạch nó đi, không chỉ lý thuyết ngày này sang ngày khác và nói về quần áo – ai thềm quan tâm!

Người hỏi: Ngày hôm trước chúng ta đã không thực hiện một phân biệt giữa thành kiến và ưa thích, hay sao? Ngày hôm trước ông đã nói...

Krishnamurti: Tôi không quan tâm điều gì tôi đã nói ngày hôm trước – bạn phải tìm ra. Điều gì tôi đã nói không quan trọng – bạn nói gì đây? Tôi đang hỏi bạn, Sarah, làm ơn bảo cho tôi khi tôi nói điều này về cách mặc quần áo của bạn – về phần tôi, liệu đó là một thành kiến? Và khi bạn nói, ‘Đây là cách ăn mặc của tôi,’ liệu đó là thành kiến của bạn?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Lúc này, bạn có ý gì qua từ ngữ thành kiến – đừng lặp lại điều gì tôi đã nói.

Người hỏi: Khi ông có **ột** ý tưởng về cái gì đó và ông không sẵn lòng thay đổi nó.

Krishnamurti: Tại sao bạn không sẵn lòng thay đổi nó? Ai là người mà khẳng định điều này?

Người hỏi: Nó là ‘cái tôi’ của tôi.

Krishnamurti: ‘Cái tôi’ đó là gì?

Người hỏi 1: Nó là bộ phận của chính tôi, tình trạng bị quy định của tôi, nó là cái gì đó mà tôi phụ thuộc vào bởi vì nếu không có nó, tôi là gì?

Người hỏi 2: Ông là cái gì đó?

Krishnamurti: Nó không là ột phận của giáo dục của bạn phải hiểu rõ về chính bạn, hay sao?

Người hỏi: Ông đã hỏi liệu chúng tôi có quan tâm – nhưng chúng tôi có quan tâm, và tôi nghĩ rất quan trọng phải...

Krishnamurti: Tôi xin ối. Tất cả các bạn có quan tâm lạ thường về cách ăn mặc của các bạn.

Người hỏi: Nhưng tại sao chúng tôi không nên?

Krishnamurti: Tôi không đang nói ạn không nên. Các bạn có quan tâm, các bạn cho nó một quan trọng nào đó, đó là tất cả. Lúc này, vấn đề là gì?

Người hỏi: Dường như đối với tôi vấn đề là rằng, chúng ta phải học hành làm thế nào để không phản ứng nếu người nào đó có thành kiến. Có lẽ chúng ta không thể cởi bỏ nhiều lắm về thành kiến này, nhưng giả sử ông nói với tôi, ‘Tôi không thích cách bạn mặc quần áo’, ông có lẽ có hay có lẽ không có thành kiến. Nhưng đó không là điều gì tôi phải tìm hiểu, đó là điều gì tôi làm về nó.

Krishnamurti: Bạn sẽ làm gì? Chúng ta sống trong cùng ngôi nhà.

Người hỏi: Nếu tôi không hiểu rõ sâu thẳm tại sao tôi không nên mặc quần áo theo cách đó, nếu tôi chỉ thay đổi, vậy thì nó là đạo đức giả.

Krishnamurti: Vâng.

Người hỏi: Và tôi không muốn đạo đức giả. Vậy là, dường như tôi được để lại cùng ‘không có gì để làm’.

Krishnamurti: Tại sao chúng ta có những ý kiến mạnh mẽ như thế về những việc vụn vặt?

Người hỏi 1: Tôi không nghĩ nó là cái áo mà khiến cho chúng ta phải bận tâm – nó là do lời đạo đức giả và thấu nhận những ý tưởng và quan điểm nào đó thành của riêng của chúng ta.

Người hỏi 2: Dẫu vậy tại sao ông có một quan điểm? Quan điểm của tôi đối nghịch quan điểm của ông.

Krishnamurti: Tiếp tục đi, Jimmy, giúp đỡ chúng ta tìm ra – tất cả đừng ngồi yên lặng như thế! Bạn ấy nói, ‘Tôi không muốn là người đạo đức giả,’ đó là, nói một việc và làm một việc khác.

Người hỏi 1: Nhưng tại sao có nhu cầu phải đạo đức giả?

Người hỏi 2: Chúng ta phải nhạy cảm với tình huống đang thay đổi, nhưng không có một mã số đã thiết lập, không có cách mặc quần áo đã thiết lập.

Người hỏi 3: Nhưng sự nhạy cảm của ông không giống như nhạy cảm của người khác.

Người hỏi 4: Nó không là nhạy cảm của tôi hay nhạy cảm của ông, có một trạng thái như nhạy cảm.

Người hỏi 5: Đó là điều gì chúng ta đang cố gắng tìm ra, liệu có một trạng thái như thế và làm thế nào ông có thể nắm bắt trạng thái đó?

Krishnamurti: Đó là vấn đề của bạn?

Người hỏi: Vâng, vâng.

Krishnamurti: Làm thế nào để nhạy cảm, không phải với vấn đề đặc biệt hay với những ham muốn đặc biệt riêng của bạn, nhưng nhạy cảm với tất cả. Cái gì ngăn cản bạn không nhạy cảm? – nhạy cảm với những cảm giác của tôi, với những cảm giác của người nào đó, những ý tưởng, những quan điểm, những thành kiến của người nào đó.

Người hỏi: Đây không là một tình huống khách quan, tất cả chúng ta đều có một ý tưởng khác nhau về mặc quần áo gì, ông không thể hoàn toàn bình đẳng để nhạy cảm với tất cả những ý tưởng...

Krishnamurti: Vì vậy, bạn phải nhạy cảm với tất cả chung quanh, khách quan và phía bên trong. Tại sao bạn không có? Liệu có phải bởi vì bạn không muốn bị tổn thương, thế là bạn sẽ kháng cự, bạn sẽ dựng lên một bức tường quanh chính bạn và tại cùng thời điểm nói, ‘Tôi muốn có nhạy cảm.’ Đó là nó?

Người hỏi: Nó còn thâm sâu đến một nghi vấn của mong muốn có thể vận hành.

Krishnamurti: Bạn có thể vận hành rất tốt nếu bạn nhạy cảm cực kỳ. Đó là cách duy nhất để vận hành. Bạn rất nhạy

bén lúc đó, đang thích ứng, không đang nói, ‘Đây là đúng, tôi sẽ bám vào nó.’ Đối với mọi tình huống bạn đang thích ứng một cách mau lẹ – đó là bộ phận của nhạy cảm, đúng chứ? Không phải nhạy cảm của bạn như cô ấy đặt ra, hay nhạy cảm của tôi, mà là vô lý.

Người hỏi: Cũng vậy, liệu không có một kích thước to tát hơn đối với sự nhạy cảm? Nói cách khác, tôi có thể nhạy cảm đối với điều gì ông nói, nhưng có một cái gì đó to tát hơn.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, đó là điều gì tôi đang hàm ý.

Người hỏi: Chúng ta sống trong một nơi nào đó và thời gian và vân vân, nó sẽ không phù hợp khi mặc một bộ áo giáp. Có nhiều việc cần phải nhạy cảm. Chúng ta có khuynh hướng nhạy cảm về chính chúng ta và không với việc gì khác.

Krishnamurti: Chúng ta hãy bao gồm tất cả việc đó. Tại sao chúng ta không nhạy cảm? Cái gì ngăn cản chúng ta không luôn luôn nhạy cảm? – đối với bạn, đối với tôi, một cách khách quan và...

Người hỏi: Nó ngăn cản chúng ta không thân thiện lẫn nhau.

Krishnamurti: Bạn ấy đã nói rằng sự sợ hãi của bị tổn thương khiến chúng ta không nhạy cảm, vì vậy chúng ta rút lui. Đó không là ột trong những lý do chính cho không nhạy cảm hay sao? Bạn đã thiết lập một hình ảnh về chính bạn và nói, ‘Tôi phải mặc quần áo theo cách đó, không đặt thành vấn đề tại bất kỳ hoàn cảnh nào, bởi vì tôi quen thuộc với cách đó.’

Người hỏi: Chúng ta quá quan tâm đến vị trí của chúng ta trong tổng thể đến độ chúng ta không nhìn ngắm tổng thể.

Krishnamurti: Đó là nó. Bạn sợ hãi bị tổn thương? Lúc này, cái vật mà sẽ bị tổn thương là gì? Tại sao bạn không muốn bị tổn thương, cái gì mà sợ hãi bị tổn thương?

Người hỏi: Cái ngã, cái tôi.

Krishnamurti: Cái tôi? Cái tôi đó là ỉ? Đó là ề mà nói – ‘Tôi không muốn bị tổn thương.’

Người hỏi: Nó là tất cả quá khứ của tôi.

Krishnamurti: Hãy thâm nhập từng bước một, ngược lại bạn sẽ bỏ sót nó. Khi bạn nói, ‘Tôi không muốn bị tổn thương,’ tại sao bạn đang nói điều đó? Bởi vì bạn đã bị tổn thương rồi, đúng chứ? Liệu đó là nó? Bạn đã cảm thấy sự đau khổ của nó và bạn nói, ‘Tôi không muốn bị tổn thương lại.’ Bạn co rút lại, bạn đã bị tổn thương trong thời niên thiếu và bạn nói, ‘Tôi không muốn bị tổn thương.’ Lúc này, khi bạn nói điều đó, nó có nghĩa, đúng chứ? – rằng bạn đã bị tổn thương rồi, và bạn nhớ lại tổn thương quá khứ của bạn và bạn không muốn điều đó bị lặp lại. Quan sát nó: ‘Tôi không muốn bị tổn thương.’ Tôi mang ký ức của sự tổn thương quá khứ, mà nói, ‘Tôi phải cẩn thận’. Vì vậy, điều gì xảy ra khi bạn nói, ‘Tôi không muốn bị tổn thương’! Sự việc kế tiếp là gì?

Người hỏi: Ông có một kháng cự.

Krishnamurti: Bạn kháng cự, đúng chứ? Vậy thì điều gì xảy ra? Hãy quan sát nó, đừng nói, hãy thấy điều gì xảy ra? Bạn

dựng lên một bức tường quanh chính bạn với mục đích để không bị tổn thương. Sau đó, điều gì xảy ra?

Người hỏi: Ông bị tổn thương nhiều thêm.

Krishnamurti: Tôi sẽ không giúp đỡ bạn điều này. Hãy tiếp tục, Jimmy. Khi tôi dựng lên một bức tường quanh chính tôi với mục đích để không bị tổn thương, điều gì xảy ra? Bạn làm cùng sự việc và tôi làm cùng sự việc, mỗi người đang làm sự việc này. Điều gì xảy ra?

Người hỏi: Không có hiệp thông?

Krishnamurti: Không có hiệp thông? Và các bạn đang cố gắng làm những sự việc cùng nhau, đang cố gắng đồng hợp tác, mỗi người đang dựng lên một bức tường quanh chính anh ấy hay chính cô ấy. Đó là nền tảng của đạo đức giả. Khi bạn nói, ‘Tôi không muốn là một người đạo đức giả’, bạn thực sự đang nói, ‘Hãy để tôi lại một mình, đừng làm tổn thương tôi.’ Bạn nhạy cảm trong cách của bạn, tôi nhạy cảm trong cách của tôi – mà không có ý nghĩa gì cả.

Người hỏi: Tôi muốn hiểu rõ, tôi chỉ không muốn chấp nhận điều gì tôi được chỉ bảo.

Krishnamurti: Tôi thấy rằng tôi không muốn bị tổn thương và tôi dựng lên một bức tường quanh chính tôi, và bạn làm cùng sự việc – và chùng nào bức tường này còn tồn tại không có đồng hợp tác. Tôi nói về đồng hợp tác và khi tôi nói với bạn rằng, ‘Làm ơn, dịp này không đòi hỏi loại quần áo đó,’ bạn nói, ‘Đó là thành kiến.’

Người hỏi: Cái gì trong một dịp mà đòi hỏi một quần áo đặc biệt?

Krishnamurti: Hãy bỏ qua quần áo trong chốc lát. Bạn có một bức tường quanh chính bạn mà là quan điểm, có nghĩa, ‘Tôi là **tế** này, đừng ra khỏi quan điểm đó’ – bạn đang kháng cự bởi vì bạn không muốn bị tổn thương. Vì vậy, bạn dựng lên một bức tường của quan điểm, của khẳng định, của hung hăng. Bạn không linh hoạt, không có một đùa giỡn tự do trong nó.

Người hỏi 1: Có hai sự việc: Cái người mà đang diễn tả quan điểm riêng của anh ấy, và có một hoàn cảnh khách quan. Hai sự việc đó bị lẫn lộn. Khi ông đang nói hoàn cảnh ở đây đang đòi hỏi cái gì đó, nó nảy sinh từ việc gì ông đang làm ở đây, điều gì ông đang học hành, ông đang cư xử như thế nào.

Người hỏi 2: Làm thế nào ông có thể tách rời điều gì là sự đánh giá lệ quy định riêng của chúng ta về hoàn cảnh và hoàn cảnh thực sự. Chúng ta đã không hiểu rõ hoàn cảnh gì ở đây tại Brockwood.

Krishnamurti: Thật ra, nó rất đơn giản. Hoàn cảnh là, mỗi người chúng ta đang bảo vệ chính anh ấy chống lại người khác, đó là tất cả. Đúng chứ?

Người hỏi: Tôi muốn nói rằng, điều đó còn quan trọng hơn tất cả những vấn đề khác mà chúng ta đang bàn luận.

Krishnamurti: Tất cả những vấn đề khác đều không quan trọng. Khi chúng ta hiểu rõ điều này, mọi thứ khác sẽ có vị trí của nó. Trong thế giới hiện đại này chúng ta đã được nuôi dưỡng để thực hiện và suy nghĩ điều gì chúng ta muốn. Và chúng ta đã phát triển sự thù hận này với bất kỳ người nào mà nói, ‘Điều này khác hẳn.’

Người hỏi: Tôi không nghĩ chúng ta đã được nuôi nấng để làm điều gì chúng ta muốn. Tôi nghĩ rằng từ lúc chúng ta đang được nuôi nấng, người ta đã nói, ‘Đừng làm điều này.’

Krishnamurti: Và thế là bạn kháng cự điều đó. Và bạn đập vỡ điều đó và sau đó bạn phát triển những kháng cự riêng của bạn. Đằng sau tất cả điều này – tôi chỉ đang gợi ý, tôi không đang nói nó là như thế – có hành động của kháng cự này; bạn trong cách của bạn, tôi trong cách của tôi, mỗi người có cảm thấy riêng, ‘Tôi phải bảo vệ chính tôi’ – hợp lý hay không hợp lý. Vậy thì chúng ta sẽ làm gì? Sống trong một cộng đồng nhỏ bé thuộc loại này, nếu mỗi người có một bức tường kháng cự quanh chính anh ấy, làm thế nào chúng ta sẽ làm việc cùng nhau? Bạn biết đây là một vấn đề vĩnh viễn, không chỉ ở đây, Brockwood.

Người hỏi: Mọi người sẽ phải buông bỏ những phòng vệ của họ mà có nghĩa họ sẽ phải buông bỏ điều gì họ suy nghĩ về những sự việc riêng biệt với mục đích để quan sát chúng.

Krishnamurti: Vậy thì cái gì? Tôi xuất hiện trong bộ quần áo Ấn độ vô lý nào đó và bạn đến và bảo tôi, ‘Đừng mặc theo cách đó, nó không phù hợp cho dịp này!’ Và tôi kháng cự bạn.

Người hỏi: Nhưng đây là nơi có **nhũ** năng lượng bị lãng phí.

Krishnamurti: Tôi đồng ý với bạn, nó là một lãng phí của năng lượng.

Người hỏi: Thưa ông, liệu chúng ta có thể ở lại cùng ví dụ mà ông đưa ra về mặc quần áo Ấn độ vô lý đó. Tôi có thể sống cùng một người mặc quần áo Ấn độ.

Krishnamurti: Không phải rằng bạn đang sống cùng một người đang mặc quần áo Ấn độ vô lý đó, nó không là mấu chốt. Liệu tôi không thể nhạy cảm với cái dịp mà đòi hỏi phải mặc một loại quần áo khác, hay sao?

Người hỏi: Chúng ta hãy quan sát sao một dịp đòi hỏi phải mặc một loại quần áo nào đó.

Krishnamurti: Tôi sẽ chỉ cho bạn. Bạn đã thấy những phụ nữ Ấn độ đang mặc áo sa-ri? Vào ngày khác tôi thấy một phụ nữ Ấn độ mặc một cái áo sa-ri dài, ở Ấn độ đó là truyền thống. Cô ấy đang quét con đường bằng cái áo sa-ri của cô ấy, nhưng cô ấy hoàn toàn không nhận biết được nó. Bạn sẽ gọi điều đó là gì?

Người hỏi: Nó phù hợp với cô ấy.

Krishnamurti: Không, bạn không nắm được mấu chốt. Cô ấy hoàn toàn không nhận biết được cô ấy đang làm gì – rằng cái kiểu áo Ấn độ dài đang quét con đường. Cô ấy không nhận biết được nó.

Người hỏi: Nhưng vậy thì, nó cũng bản thủ như ở Bombay mà thôi.

Krishnamurti: (Cười) Bạn đang bỏ lỡ mấu chốt: Cô ấy đã hoàn toàn không nhận biết được việc ấy.

Người hỏi: Ô, đó là vấn đề của cô ấy.

Krishnamurti: Làm ơn...

Người hỏi: Tôi có thể được giải thích rõ ràng, liệu vấn đề là cái áo của cô ấy quá dài và đang bị bẩn, hay liệu nó là sự kiện cô ấy đang mặc cái áo Ấn độ ở nước Anh?

Krishnamurti: Không, không phải như thế. Tôi đang vạch rõ sự vô cảm của một con người mà không nhận biết được cô ấy đang làm gì. Đó là tất cả.

Người hỏi: Nhưng nếu ông nhạy cảm với hoàn cảnh...

Krishnamurti: Đó là tất cả mà tôi đang trình bày. Quan điểm của tôi là, nếu người phụ nữ Ấn độ ở Luân đôn nhận biết được việc gì cô ấy đang làm, chắc chắn cô ấy sẽ kéo cái áo sari của cô ấy lên.

Người hỏi: Bởi vì cô ấy sẽ không muốn phi phạm năng lượng của cô ấy để giặt giũ nó.

Krishnamurti: Không hẳn vấn đề đó, không, còn thâm sâu hơn nhiều. Sự không nhận biết tổng thể về hoàn cảnh.

Người hỏi: Đó là một vấn đề của mê muội hay thức dậy.

Krishnamurti: Vâng. Nó không phải là, ‘Tại sao bạn quan tâm cô ấy đi đứng như thế nào hay cô ấy làm việc gì, hay cách làm nó của cô ấy,’ như bạn đã nói. Tôi đang hỏi, bạn nhận biết được việc gì bạn đang làm – không phải về một dịp, hay về quần áo nào bạn mặc. Nhưng bạn nhận biết được tại sao bạn đang mặc quần áo theo cách bạn đang mặc? Tại sao bạn cảm thấy quan trọng cực kỳ rằng bạn làm những sự việc theo cách bạn làm? Đó là mấu chốt, đúng chứ?

Người hỏi: Dường như ông hàm ý rằng ngay khi tôi nhận biết được cách tôi đang mặc quần áo. Tôi sẽ thay đổi.

Krishnamurti: Không, tôi đã không nói như thế. Bạn có lẽ hay có thể không thay đổi, điều đó tùy vào bạn. Nhưng tôi đang gợi ý – liệu bạn nhận biết nó? Và bởi vì nhận biết, thấy tất cả những nhận biết – không chỉ nhận biết rằng bạn phải mặc cái quần dài vào. Liệu bạn nhận biết khi tôi nói với bạn, ‘Hãy ngồi đúng cách bằng cách giữ lưng thẳng?’ Tôi sẽ kể cho bạn điều gì đó rất lý thú. Trước bảy tuổi những cậu bé Bramin ở Ấn độ có thể làm việc gì mà chúng ưa thích, chơi đùa loanh quanh. Lúc bảy tuổi chúng đến dự một buổi lễ nào đó và trong suốt nghi lễ đó chúng được dạy bảo phải ngồi hoàn toàn yên lặng, hai mắt nhắm lại. Sau nghi lễ đó, bạn trở thành một Bramin thực sự và mọi chuyện của nó. Từ ngày đó trở đi, bạn phải ngồi đúng cách, tham thiền, bạn được rèn luyện. Tôi đang nói điều đó để giải thích cho bạn làm thế nào những thói quen được thiết lập, bị quy định, và hầu hết chúng ta đều sống theo cách đó. Muốn phá vỡ tình trạng bị quy định đó bạn phải nhận biết được điều gì bạn đang làm. Đó là tất cả.

Người hỏi: Phá vỡ những thói quen tốt cũng như những thói quen xấu, đúng chứ?

Krishnamurti: Mọi thứ. Thói quen có nghĩa tình trạng bị quy định, một lặp lại máy móc, mà rõ ràng không là **nhị** cảm. Lúc này, liệu bạn nhận biết được việc gì bạn đang làm? Khi tôi nói với bạn, ‘Làm ơn hãy mặc theo cách khác,’ liệu bạn đang thân nhận câu nói của tôi để giúp đỡ nhận biết và vì vậy nhạy cảm, hay bạn kháng cự nó? Bạn làm gì đây? Nhạy cảm hàm ý học hành. Tôi nói với bạn, ‘Jimmy, đừng mặc theo cách đó.’ Liệu bạn sẽ đối xử với nó như một giúp đỡ để nhận biết, hay bạn kháng cự nó? Hay bạn cảm thấy bạn đang bị tổn thương, ‘Tôi cũng tốt lành như ông, nó chỉ là quan điểm của ông,’ – tất cả trận chiến của những từ ngữ và sự vô nghĩa.

Người hỏi: Vậy thì, chúng ta phản ứng sai lầm ở đâu?

Krishnamurti: Bạn phải suy nghĩ kỹ càng về sự tuân phục, bắt buộc, sợ hãi của bị tổn thương, cố gắng tìm ra tự do riêng của bạn khác hẳn tự do riêng của tôi. Dominic nói, ‘Tôi không muốn ông giẫm lên những ngón chân của tôi, tôi không muốn giẫm lên những ngón chân của ông.’ Liệu bạn nhận biết được tất cả những hàm ý của việc đang xảy ra đó? Nếu bạn không, bạn trở thành một người đạo đức giả. Bạn biết bạn bị tổn thương và bạn không không muốn bị tổn thương thêm nữa, đúng chứ?

Người hỏi: Nếu ông đang trao sự chú ý tổng thể của ông cho khoảnh khắc đó, ông không có thì giờ để nhớ lại điều gì ông đã bị tổn thương.

Krishnamurti: Không, nhưng hầu hết chúng ta không biết làm thế nào để trao sự chú ý tổng thể vào khoảnh khắc đó. Tất cả mọi điều mà chúng ta ghi nhớ là, chúng ta đã bị tổn thương và không muốn bị tổn thương lại. Liệu bạn đã có những tổn thương như thế trong bạn? Bạn sẽ làm gì về chúng? Hãy thấy điều gì xảy ra khi bạn có những tổn thương này, chúng phản ứng một cách mau lẹ nhiều hơn lý luận của bạn. Những tổn thương đó trở dậy mau lẹ nhiều hơn, ‘Chúng ta hãy tìm ra, chúng ta hãy học hành.’ Vì vậy bạn phải chặn đứng việc đó trước. Bạn sẽ làm gì với những tổn thương đó?
Người hỏi: Nhưng những tổn thương đó là quá khứ.

Krishnamurti: Liệu chúng là quá khứ và chết rồi?

Người hỏi: Đó là cái gì đang phản ứng.

Krishnamurti: Vâng.

Người hỏi: Nó không phải phản ứng.

Krishnamurti: Dĩ nhiên nó không phải phản ứng, nhưng nó có, nếu bạn hiểu rõ toàn hệ thống máy móc của sự tổn thương, bạn sẽ không bao giờ bị tổn thương nữa. Bạn biết hệ thống máy móc của bị tổn thương có nghĩa gì hay không? Hãy tìm ra. Tất cả chúng ta đều bị tổn thương theo cách này hay cách kia. Trước hết, tại sao chúng ta đã bị tổn thương?

Người hỏi: Thịnh thoảng nó là bởi vì sự tự hào của chúng ta, những ảo tưởng của chúng ta.

Krishnamurti: Tại sao bạn tự hào. Bạn tự hào về việc gì? Bạn đã viết một quyển sách? Hay bạn có thể chơi quần vợt giỏi hơn, chạy nhanh hơn người nào khác? Chúng ta đã thực hiện những câu nói này và nói, ‘Vâng, tôi tự hào.’ Nó có nghĩa gì vậy? Bởi vì bạn đẹp đẽ hơn, sáng láng hơn? Và ai đó đến mà còn thông minh hơn bạn và bạn bị tổn thương – bạn bị ghen tuông, bạn bị tức giận, bạn bị cay đắng, mà là bộ phận của bị tổn thương. Vì vậy bạn sẽ làm gì với những tổn thương đó mà bạn đã tích lũy, mà nói, ‘Tôi phải không bị tổn thương nữa?’ Bạn sẽ phải làm gì, khi biết rằng những tổn thương sẽ phản ứng thật mau lẹ?

Người hỏi: Tôi sẽ nói rằng những tổn thương đó thực sự là những không-ảo tưởng và những không-ảo tưởng đó thực sự là đang học hành, vì vậy chúng không là những tổn thương.

Krishnamurti: Vâng, nhưng đó chỉ là một giải thích. Sự kiện vẫn còn tồn tại là, bạn bị tổn thương. Tôi đặt sự tin cậy nơi bạn và bỗng nhiên tôi phát giác sự tin cậy của tôi đã bị phản bội: tôi bị tổn thương. Cái gì đằng sau tổn thương này?

Người hỏi: Tôi nhạy cảm.

Krishnamurti: Đó là nhạy cảm? Liệu có khi nào nhạy cảm có thể bị tổn thương?

Người hỏi 1: Chỉ khi nào ‘Cái tôi’ ở giữa nó.

Người hỏi 2: Thật ra, sự khó khăn là cần có sự khoáng đạt.

Krishnamurti: Chính xác. Và **này** cảm là thông minh. Vì vậy khi bạn nói, “Tôi bị tổn thương”, ai là ‘cái tôi’ mà luôn luôn đang khẳng định điều này? Bạn có muốn học hành về ‘cái tôi’ đó? Hay bạn nói, ‘Có gì để học hành về “cái tôi” đâu?’ Bạn thấy sự khác biệt?

Người hỏi: Liệu ông có thể giải thích nó thêm một chút xíu nữa?

Krishnamurti: Tôi bị tổn thương bởi nhiều người khác nhau vì những lý do khác nhau. Thế là, tôi dựng lên một bức tường kháng cự và bạn đến và nói, ‘Hãy học hành nó’, ‘Hãy quan sát nó’. **Lậu** tôi đang quan sát ‘cái tôi’ mà đang bị tổn thương, những kỷ niệm mà có nghĩa một ‘cái tôi’ khác đang quan sát nó, một ‘cái tôi’ cao cấp mà nói, ‘Tôi phải học hành về “cái tôi” thấp hơn.’ Bạn thấy sự giả dối của điều này? Bạn đã dựng lên ‘cái tôi’ mà phải học hành về nó. Nhưng không có cái sự việc như ‘cái tôi’ – nó chỉ là một chuỗi của những kỷ niệm. Thật ra, không có ‘cái tôi’ ngoại trừ những kỷ niệm của bị tổn thương của bạn. Nhưng bạn đã nói, ‘Đó là “cái tôi” mà tôi sẽ học hành.’ Có cái gì ở đó để học hành về ‘cái tôi’? – nó chỉ là một mớ của những kỷ niệm, không có gì phải học hành về nó.

Người hỏi: Ông có ý không có ‘hiểu rõ về chính mình’?

Krishnamurti: Có nhiều lắm, đó là điều gì chúng ta đang làm – hãy quan sát chúng ta đã chuyển động trong hiểu rõ về chính mình sâu thẳm đến chừng nào.

Người hỏi: Nếu chúng ta đang nói chuyện và tôi thấy cái gì đó rõ ràng, tại khoảnh khắc đó nó được thôi. Rồi sau đó cái sự việc mà tôi đã thấy trở thành sự hiểu biết và tôi nghĩ tôi vẫn còn đang thấy rõ ràng. Và người nào đó đến và nói với tôi rằng, ‘Bạn không đang thấy rõ ràng,’ và tôi trả lời, ‘Tôi có thấy rõ ràng’, bởi vì tôi nhớ rằng đã thấy rõ ràng. Có lẽ lý do tôi muốn thấy rõ ràng tại khoảnh khắc đầu tiên chỉ là tạo ra cảm thấy vui thú này.

Krishnamurti: Chắc chắn. Bạn đã bị tổn thương và bạn không muốn bị tổn thương nữa, và thế là bạn kháng cự. Bạn sẽ làm gì đây? – bởi vì biết việc đó ngăn cản sự ân cần, tình yêu, mọi hình thức của đồng hợp tác, mọi hình thức của hiệp thông, của liên hệ. Bạn sẽ làm gì với việc đó?

Người hỏi: Ông phải tìm ra một cách sống nơi ông luôn luôn không đang hình thành một hình ảnh về chính ông.

Krishnamurti: Đầu tiên, bạn đã hình thành một hình ảnh; bước kế tiếp là ngăn cản đang thêm vào nó. Có hai vấn đề, đúng chứ? Bạn phải ngăn cản việc thêm vào nó, cũng như chữa trị và xóa sạch căn bệnh mà bạn có. Làm thế nào bạn sẽ khởi sự việc này? Tôi đã giải thích nó – bạn không liên quan đến nó, đó là tất cả.

Người hỏi: Ông phải luôn luôn nhạy cảm cao độ.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Thấy chính xác những ảnh hưởng là gì.

Krishnamurti: Không.

Người hỏi: Kết thúc sự tổn thương.

Krishnamurti: Không. Hãy quan sát, **nhận biết** về việc gì bạn đang làm, điều gì bạn đang suy nghĩ, đang cảm thấy. Và nếu tôi bảo bạn mặc quần áo theo một cách khác, đừng kháng cự và đấu tranh với tôi nhưng sử dụng những từ ngữ của tôi để giúp đỡ bạn nhận biết. Bạn đã bị tổn thương, bạn đã dựng lên một bức tường kháng cự và tôi nói với bạn, ‘Sarah, đừng làm điều đó bởi vì bạn sẽ ngăn cản mọi hình thức của sự liên hệ, bạn sẽ bị đau khổ suốt sống của bạn.’ Bạn nhận ra điều gì tôi nói với bạn bằng sự hiểu rõ, bởi vì nó sẽ giúp đỡ bạn phá sập bức tường? Hay liệu bạn nói, ‘Không, bạn là ai mà bảo tôi, nó là cách sống của tôi?’ Bạn sẽ làm việc gì, biết rằng những tổn thương và bất kỳ bức tường nào của kháng cự ngăn cản tất cả những liên hệ? Lúc này, liệu bạn nhận biết điều đang thực sự xảy ra này? Việc gì sẽ xảy ra nếu tôi đến và nói, ‘Sarah, bạn trông không xinh đẹp như tôi đã nghĩ?’ Bạn đang phản đối?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Vậy thì, việc gì đang xảy ra?

Người hỏi: Tôi đang học hành về nó và không kháng cự.

Krishnamurti: Vậy thì bạn sẽ làm gì?

Người hỏi: Tôi sẽ thấy liệu điều gì ông nói là đúng đắn.

Krishnamurti: Vì vậy điều đó có nghĩa gì? Bạn không có kết luận về chính bạn. Liệu đó là việc gì đang thực sự xảy ra?

Người hỏi: Nó đúng ngay lúc này.

Krishnamurti: Hãy thâm nhập những tổn thương của bạn và thâm nhập nó. Bạn biết nó có nghĩa gì khi không có bất kỳ hình ảnh nào về chính bạn?

Người hỏi: Chúng ta có thể tưởng tượng về nó.

Krishnamurti: Tôi có thể tưởng tượng thức ăn ngon, nhưng tôi muốn thưởng thức nó trọn vẹn! Trước hết, chúng ta đã nói, ‘Chúng ta bị tổn thương; vì vậy chúng ta thấy một cách thực sự, thông minh, nhạy cảm, rằng chúng ta đã dựng lên một bức tường quanh chính chúng ta. Vì vậy chúng ta đạo đức giả khi nói, ‘Chúng ta sẽ đồng hợp tác, chúng ta sẽ cùng nhau làm việc này.’ Đó là một mấu chốt. Mấu chốt thứ hai là: làm thế nào tôi, làm thế nào cái trí này ngăn cản được việc tạo tác-hình ảnh? Bởi vì nếu tôi có bất kỳ hình ảnh nào nó sẽ bị tổn thương.

Người hỏi: Chúng ta không tạo tác những hình ảnh về những người khác, hay sao?

Krishnamurti: Bất kỳ hình ảnh nào, dù bạn có thể tạo tác hình ảnh về chính bạn hay về người khác, vẫn còn là một hình ảnh. Bạn thấy hai vấn đề? Tôi có những kỷ niệm của bị tổn thương, mà dựng lên một bức tường của kháng cự; và tôi thấy việc đó ngăn cản mọi hình thức của sự liên hệ. Vấn đề còn lại là, liệu cái trí có thể không tạo tác bất kỳ hình ảnh nào

nữa? Tôi phải làm gì với những tổn thương quá khứ, với những hình ảnh quá khứ? Hãy tiếp tục, các bạn gần gũi gục rôi! Làm thế nào bạn sẽ giúp đỡ tôi loại bỏ những tổn thương quá khứ của tôi? Tôi muốn sự giúp đỡ của bạn, mà có nghĩa tôi muốn thiết lập một liên hệ mà trong đó sự việc này sẽ được tan biến.

Người hỏi 1: Ông sẽ giúp đỡ tôi học hành rằng tôi bị tổn thương và thấy khi sự tổn thương của tôi đang phản ứng. Vì vậy tôi không thể chỉ có một liên hệ hời hợt với ông.

Người hỏi 2: Vâng, nhưng tôi muốn thể hiện cho ông rằng tôi bị tổn thương.

Krishnamurti: Tôi muốn được tự do khỏi những tổn thương quá khứ, bởi vì tôi thấy một cách hợp lý, có lý lẽ, có thông minh, rằng nếu cái trí cứ nuôi dưỡng những tổn thương này nó không thể hiệp thông cùng bất kỳ cái gì – tôi luôn sợ hãi. Lúc này, liệu tôi thấy điều đó rất rõ ràng? Liệu bạn hiểu rõ nó, thấy nó rất rõ ràng như bạn thấy cái bàn hay cái ghế này? – mà có nghĩa bạn đang trao chú ý vào điều gì đang được nói và đang nhìn ngắm nó trong chính bạn. Liệu bạn đang thực hiện nó, hay liệu bạn tình cờ đang nhìn ngắm nó cùng cái trí của bạn đang lang thang nơi nào khác? Nếu bạn trao chú ý của bạn vào những tổn thương quá khứ, chắc chắn chúng sẽ rơi rụng. Việc kế tiếp là, làm thế nào bạn sẽ ngăn cản những hình ảnh thêm nữa đang được xếp đặt vào cùng nhau? Giả sử tôi đến và nói, ‘Ồ, bạn thông minh quá!’ hay ‘Bạn ngu như con lừa, bạn mê muội quá.’ Bạn sẽ làm gì? Làm thế nào bạn sẽ ngăn cản, ngay tức khắc, việc tạo tác một hình ảnh khi tôi nói điều đó?

Người hỏi: Ông đang tạo tác một hình ảnh về tôi bằng cách nói điều đó.

Krishnamurti: Rõ ràng, chính tôi là một con lừa khi tôi nói với bạn rằng bạn là một con lừa! Nhưng tôi đang hỏi bạn làm thế nào ngăn cản những hình ảnh được hình thành – dù chúng là vui thú hay đau khổ.

Người hỏi: Ông phải...được qui trình tạo tác hình ảnh.

Krishnamurti: Hãy giúp tôi tìm ra làm thế nào thực hiện nó! Giả sử tôi nói với bạn, ‘Bạn là một người tốt quá,’ điều đó ngay lập tức tạo ra một phản ứng và một hình ảnh, đúng chứ? Lúc này, làm thế nào bạn sẽ ngăn cản việc đó xảy ra?

Người hỏi: Hình ảnh ở đó rồi, nó đã được tạo tác – chúng ta không thể chỉ thấy rằng chúng ta đã tạo tác hình ảnh này?

Krishnamurti: Không. Có hai việc được dính dáng. Đầu tiên quá khứ, và thứ hai là sự ngăn cản những hình ảnh mới mẻ đang bị tạo tác. Bởi vì nếu không, tôi sẽ bị tổn thương lại và tôi không muốn bị tổn thương bởi vì tôi muốn sống một cách tự do, tôi không muốn có những bức tường quanh tôi. Vì vậy tôi sẽ làm gì?

Người hỏi: Tôi muốn tìm ra tại sao tôi bị nịnh nọt hay bị tổn thương bởi điều gì ông nói.

Krishnamurti: Một là vui thú và cái còn lại là sợ hãi.

Người hỏi: Nhưng nền tảng của điều này là gì?

Krishnamurti: Bạn phụ thuộc vào câu nói của tôi, tôi không biết tại sao, nhưng bạn có phụ thuộc. Đó là mấu chốt. Làm thế nào bạn ngăn cản hình ảnh được tạo tác này? Bạn muốn biết? Bạn sẽ đền bù cái gì cho biết đó?

Người hỏi: Sống của tôi.

Krishnamurti: Cái giá của sống đó là gì? – bạn biết nó có nghĩa gì, thưa bạn? Nó có nghĩa bạn thực sự nghiêm túc, không tạo tác bất kỳ hình ảnh nào về bất kỳ người nào, dù họ nói bất kỳ điều gì? Liệu bạn sẵn lòng thực hiện việc đó? Làm thế nào bạn sẽ thực hiện nó? Tôi sẽ giải thích cho bạn. Mỗi người cho tôi mười đô-la (Tiếng cười.)

Người hỏi: Chúng tôi không có nó.

Krishnamurti: Hãy quan sát nó **ân** thận. Tôi đã nói đây là một vấn đề rất nghiêm túc, còn quan trọng hơn có một bằng cấp. Bạn chú ý nhiều đến việc được giáo dục, nhưng bạn bỏ bê điều này. Nếu không có cái này, sống không có ý nghĩa và bạn thậm chí không trả một xu để tìm ra. Mà có nghĩa, thậm chí bạn không trao nhiều năng lượng để tìm ra. Jimmy nói, ‘Tôi sẽ trao sống của tôi để tìm ra,’ mà có nghĩa anh ấy sẵn lòng đi đến tận cùng của nó để tìm ra. Tôi đã nói, ‘Hãy nhìn kìa, Jimmy, bạn đã bị tổn thương, và tổn thương đó phản ứng trong nhiều cách. Gốc rễ của tổn thương đó ở trong một hình ảnh mà bạn đã có về chính bạn, và hình ảnh đó không muốn bị tổn thương.’ Bạn thấy sự thật của điều đó. Bạn sẵn lòng thâm nhập vào nó và bạn đã thấy sự thật của điều đó và bạn nói, ‘Tôi đã hiểu rõ, tôi biết làm thế nào để giải quyết nó. Bất kỳ thời điểm nào mà nó nảy sinh tôi sẽ nhận biết, trao sự chú

ý tổng thể đến mọi khoảnh khắc khi bất kỳ người nào nói, ‘Hãy làm điều này, đừng làm điều kia’! Lúc này, tại sao bạn không trao cùng chú ý như thế khi người nào đó nói, ‘Bạn là một con lừa?’ Vậy thì bạn sẽ không tạo tác một hình ảnh. Chỉ khi nào bạn không chú ý, thói quen cũ tự khẳng định chính nó. Điều đó có nghĩa cái trí nói, ‘Chùng nào còn có bất kỳ hình thức nào của kháng cự, tất cả mọi liên hệ đều không có ý nghĩa.’ Tôi thấy điều đó rất rõ ràng. Không phải bằng từ ngữ, nhưng tôi tiếp xúc nó, cảm thấy nó. Và tôi nói, sự kháng cự hiện diện bởi vì tôi không muốn bị tổn thương. Và tại sao tôi bị tổn thương? Bởi vì tôi có một hình ảnh về chính tôi, và tôi thấy không chỉ có hình ảnh về chính tôi nhưng còn có hình ảnh khác trong tôi mà nói, ‘Tôi phải loại bỏ hình ảnh này.’ Thế là có một trận chiến giữa hai hình ảnh trong tôi – hình ảnh ‘cao quý hơn’ và hình ảnh ‘hèn kém hơn’. Cả hai hình ảnh đều được tạo tác bởi sự suy nghĩ. Thế là, tôi thấy tất cả điều đó rất rõ ràng – rõ ràng trong ý nghĩa như khi tôi thấy bất kỳ việc gì nguy hiểm. Vì vậy, sự rõ ràng của nhận biết là hành động riêng của nó. Vì vậy, tôi chấm dứt nó, quá khứ không bao giờ xuất hiện lại.

Lúc này, với cùng chú ý đó tôi sẽ thấy rằng khi bạn nịnh nọt tôi, hay lăng mạ tôi, không có hình ảnh, bởi vì tôi chú ý lạ thường. Liệu bạn sẽ thực hiện việc này? Không đặt thành vấn đề điều gì được nói, tôi lắng nghe, tôi không nói, ‘Bạn có thành kiến’ hay ‘Bạn không có thành kiến.’ Tôi lắng nghe bởi vì cái trí muốn tìm ra liệu nó đang tạo tác một hình ảnh từ mọi từ ngữ, từ mọi tiếp xúc? Tôi tỉnh táo cực kỳ, thế là tôi phát giác trong chính tôi một người mà không chú ý, mê muội, đờ đẫn, mà tạo tác những hình ảnh và bị tổn thương – không là một người thông minh. Ít ra, liệu bạn đã hiểu rõ nó bằng từ ngữ? Lúc này, hãy áp dụng nó. Vậy là, bạn nhạy cảm

với mọi tình huống, nó mang lại hành động đúng đắn của nó. Và nếu người nào đó nói điều gì đó với bạn, bạn chú ý cực kỳ, không phải đến bất kỳ thành kiến nào, nhưng bạn chú ý đến tình trạng bị quy định của bạn. Thế là, bạn đã thiết lập một liên hệ cùng anh ấy mà hoàn toàn khác hẳn sự liên hệ của anh ấy với bạn. Bởi vì nếu anh ấy có thành kiến, bạn lại không; nếu anh ấy không nhận biết, bạn nhận biết. Vì vậy bạn sẽ không bao giờ tạo tác một hình ảnh về anh ấy. Bạn thấy sự khác biệt? Liệu bạn sẽ thực hiện việc đó? Bạn không có một ý tưởng rằng bạn sẽ có sức sống biết chừng nào.

Người hỏi: Tôi nghĩ chúng ta phải giúp đỡ lẫn nhau để thực hiện nó.

Krishnamurti: Đó là nó, đó là đồng hợp tác. Bạn đang giúp đỡ tôi và tôi đang giúp đỡ bạn. Bạn đang học hành từ tôi và tôi đang học hành từ bạn để không tạo tác những hình ảnh.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 10

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 19 tháng 6 năm 1971

Krishnamurti: Sáng nay tất cả chúng ta trông nghiêm túc quá, đúng chứ? Suốt ngày bạn suy nghĩ về điều gì và tại sao bạn suy nghĩ về những điều này? Bạn nhận biết điều gì bạn đang suy nghĩ, hay một suy nghĩ tiếp nối một suy nghĩ khác vô tận và người ta không nhận biết nó? Liệu bạn nhận biết được những suy nghĩ của bạn nảy sinh từ nguồn nào?

Người hỏi: Từ những trải nghiệm quá khứ.

Krishnamurti: Bạn đang trích dẫn điều gì tôi đã nói? Làm ơn hãy rõ ràng rằng bạn không nói bất kỳ điều gì mà bạn không tự biết về chính bạn, đừng nói nó nếu bạn đã không suy nghĩ ra nó và vận dụng được nó, ngược lại bạn chỉ thụ nhận từ ngữ và lý thuyết, vì vậy hãy cẩn thận. Đầu tiên, suốt ngày bạn suy nghĩ gì về điều gì? Liệu nó là một bí mật phải

giữ kín cho chính bạn, hay liệu bạn có thể chia sẻ nó cùng một người khác.

Người hỏi 1: Tôi suy nghĩ về nhiều việc khác nhau.

Người hỏi 2: Về những con người tại Brockwood.

Krishnamurti: Tâm điểm của sự suy nghĩ của bạn là gì? Bạn biết có sự suy nghĩ phía bên ngoài mà không quan trọng lắm, nhưng tại tâm điểm, tại chính động lượng, chuyển động của sự suy nghĩ đó. ‘Cái tôi’ mà quá quan tâm đến chính nó là gì? Tôi nghĩ về chính tôi, đó là tâm điểm, hạt nhân của sự suy nghĩ của tôi. Và ở ngoại vi tôi suy nghĩ về những việc khác nhau, những con người ở đây, cây cối, con chim đang bay – những việc này thực sự không đặt thành vấn đề nhiều lắm nếu không có một khủng hoảng trên vùng ngoại vi và nó gây ảnh hưởng ‘cái tôi’ và ‘cái tôi’ phản ứng lại. Lúc này, trung tâm đó mà từ đó bạn suy nghĩ là gì – mà là ‘cái tôi’. Và tại sao có sự bận tâm liên tục này về chính mình? Tôi không đang nói nó đúng hay sai, hoặc là ‘Khiếp quá’, ‘Trẻ con quá’ hoặc ‘Tốt lành làm sao’ – nhưng chúng ta thấy rằng chúng ta bận tâm với chính chúng ta. Tại sao?

Người hỏi: Bởi vì chúng ta nghĩ nó là quan trọng.

Krishnamurti: Tại sao bạn cho nó là quan trọng?

Người hỏi: Khi ông còn là đứa trẻ ông phải.

Krishnamurti: Tại sao bạn suy nghĩ về chính bạn nhiều như thế? Hãy thấy điều gì được bao hàm trong việc này. Suy nghĩ về chính mình không chính xác là **nhỏ** công việc rất nhỏ

nhoi, bạn suy nghĩ về chính bạn trong liên quan với một thứ khác cùng ưa thích và không ưa thích; và bạn suy nghĩ về chính bạn, đồng hóa chính bạn cùng một thứ gì khác – đúng chứ? Tôi suy nghĩ về cái người mà tôi vừa bỏ lại, hay cái người mà tôi nghĩ rằng tôi ưa thích, hay cái người mà tôi đã cãi cọ, hay cái người mà tôi thương yêu. Tôi đã đồng hóa chính tôi cùng tất cả những con người đó, đúng chứ?

Người hỏi: Ông có ý gì qua từ ngữ ‘đồng hóa’?

Krishnamurti: Tôi thương yêu bạn, tôi đã đồng hóa chính tôi cùng bạn. Hay, tôi đã gây tổn thương cô ấy và bạn tự đồng hóa cùng cô ấy và tức giận tôi. Hãy thấy việc gì đã xảy ra: tôi đã nói điều gì cho cô ấy mà gây tổn hại và khó chịu; bạn là bạn của cô ấy, bạn tự đồng hóa cùng cô ấy và tức giận tôi. Vì vậy, đó là một phần của hoạt động tự cho mình là trung tâm, đúng chứ? Bạn chắc chắn không?

Người hỏi: Nhưng liệu nó không là cái người còn lại đó mà đang đồng hóa cùng ông, hay sao?

Krishnamurti: Nó có thể hay nó không thể? Chúng ta hãy thâm nhập. Tôi thích bạn, tôi rất thích bạn – điều đó có nghĩa gì? Tôi thích hình dáng của bạn, bạn là một người bạn tốt và vân vân. Nó có nghĩa gì?

Người hỏi: Nó có nghĩa ông là người bạn tốt hơn những người khác và vì vậy tôi thích gần gũi ông.

Krishnamurti: Hãy thâm nhập sâu thêm một chút. Điều đó có nghĩa gì?

Người hỏi: Ông giữ con người đó cho chính ông và loại trừ những người khác.

Krishnamurti: Đó là bộ phận của nó nhưng hãy thâm nhập sâu thêm nữa.

Người hỏi: Nó dễ chịu khi gần gũi cùng người đó.

Krishnamurti: Nó dễ chịu khi gần gũi người đó và nó khó chịu khi gần gũi một người khác. Thế là, sự liên hệ của tôi với bạn được đặt nền tảng trên sự vui thú của tôi. Nếu tôi không thích bạn tôi nói, ‘Tôi sẽ không chơi với bạn nữa!’ Vui thú của tôi là sự quan tâm của tôi, cũng giống như tổn thương của tôi, tức giận của tôi. Vì vậy tự-quan tâm không phải chỉ là suy nghĩ về chính tôi và đồng hóa cùng sở hữu này, con người này, hay quyển sách này, hay thứ kia. Liệu đó là điều gì bạn làm suốt ngày? Có sự bận tâm trên vùng ngoại vi, và tôi cũng đang so sánh chính tôi với bạn; điều đó đang luôn luôn xảy ra, nhưng từ một trung tâm.

Người hỏi: Ông đã đọc về những người tị nạn ở Ấn độ và ông đã không có một liên hệ cá nhân với họ nhưng ông có đồng hóa cùng họ.

Krishnamurti: Tại sao tôi tự đồng hóa chính tôi cùng những người đó mà đã bị giết chết và bị đuổi ra khỏi Đông Pakistan? Tôi quan sát ~~lo~~ ngày hôm trước trên truyền hình; việc này đang xảy ra khắp mọi nơi, không chỉ trong Pakistan, nó thậm chí khóc lóc. Bây giờ bạn nói bạn đồng hóa chính bạn

cùng tất cả những người tị nạn đó – bạn cảm thấy như thế nào?

Người hỏi: Thông cảm.

Krishnamurti: Tiếp tục đi, hãy thâm nhập nó, hãy làm sáng tỏ nó.

Người hỏi 1: Tức giận với những người gây ra việc này.

Người hỏi 2: Tuyệt vọng vì ông không thể làm bất kỳ điều gì về nó.

Krishnamurti: Bạn tức giận những con người mà làm những việc này, mà giết chết những người trẻ tuổi và đuổi đi những người phụ nữ già nua và trẻ em. Đó là việc gì bạn làm? Bạn đồng hóa cùng điều này và phủ nhận điều kia. Cấu trúc, sự phân tích của sự đồng hóa này là gì?

Người hỏi: Nó là sự phân hai.

Krishnamurti: Hãy tiếp tục thâm nhập...

Người hỏi: Ông không cảm thấy an toàn.

Krishnamurti: Qua sự đồng hóa bạn cảm thấy rằng bạn có thể làm việc gì đó?

Người hỏi: Thậm chí bằng cách ở về một phía ông cảm thấy rằng ông có một cơ hội nào đó để làm việc gì đó.

Krishnamurti: Tôi là người không theo Thiên chúa giáo, tôi đồng hóa chính tôi cùng một nhóm người chống lại. Đồng hóa chính tôi cùng những người đó, tôi cảm thấy tôi có thể làm việc gì đó. Nhưng thâm nhập sâu thêm, nó vẫn còn là tôi đang làm việc gì đó về nó, nó vẫn còn là sự bận tâm với chính tôi. Tôi đã đồng hóa chính tôi cùng cái gì tôi nghĩ rằng tốt đẹp hơn: Ấn độ, Chủ nghĩa Cộng sản, Thiên chúa giáo và vân vân. Gia đình của tôi, Thượng đế của tôi, niềm tin của tôi, ngôi nhà của tôi, bạn đã gây tổn thương tôi – bạn theo kịp chứ? Lý do cho sự đồng hóa này là gì?

Người hỏi: Tôi tách rời chính mình khỏi phần còn lại của thế giới và trong sự đồng hóa cùng cái gì đó to tát hơn, cái gì đó trở thành đồng minh của tôi.

Krishnamurti: Vâng, nhưng tại sao bạn làm việc này? Tôi đồng hóa chính tôi cùng bạn bởi vì tôi thích bạn. Tôi không đồng hóa chính tôi cùng anh ấy bởi vì tôi không thích anh ấy. Và tôi đồng hóa chính tôi cùng gia đình của tôi, cùng quốc gia của tôi, cùng Thượng đế của tôi, cùng niềm tin của tôi. Lúc này, tại sao tôi đồng hóa cùng bất kỳ thứ gì – tôi không nói nó đúng hay sai – cái gì đằng sau sự đồng hóa này?

Người hỏi: Rối loạn phía bên trong.

Krishnamurti: Thế à?

Người hỏi: Ông bị sợ hãi.

Krishnamurti: Thâm nhập thêm nữa đi.

Người hỏi: Rồi loạn bị gây ra bởi sự đồng hóa.

Krishnamurti: Thế sao? Tôi đang chất vấn bạn và bạn cũng phải chất vấn tôi nữa. Đừng chấp nhận điều gì tôi đang nói, hãy thâm nhập. Toàn qui trình của đồng hóa này, tại sao nó xảy ra? Và nếu tôi không đồng hóa chính tôi cùng bạn, hay cùng cái gì khác, tôi cảm thấy bị thất vọng. Bạn chắc chứ?

Người hỏi 1: Tôi không biết.

Người hỏi 2: Ông cảm thấy trống rỗng, không mãn nguyện.

Krishnamurti: Tiếp tục đi. Tôi cảm thấy buồn bã, thất vọng, không mãn nguyện, thiếu thốn, trống rỗng. Lúc này, tôi muốn biết tại sao tôi đồng hóa chính tôi cùng một nhóm người, cùng một cộng đồng, cùng những cảm giác, những ý tưởng, những lý tưởng, những anh hùng và tất cả mọi chuyện của nó – tại sao?

Người hỏi: Tôi nghĩ, nó là vì mục đích có sự an toàn.

Krishnamurti: Vâng, nhưng bạn có ý gì qua từ ngữ an toàn đó?

Người hỏi: Một mình, tôi bị yếu ớt.

Krishnamurti: Liệu có phải vì bạn không thể đứng một mình?

Người hỏi: Nó là bởi vì ông sợ hãi đứng một mình.

Krishnamurti: Bạn sợ hãi sống một mình, vì vậy bạn đồng hóa?

Người hỏi: Không luôn luôn.

Krishnamurti: Nhưng nó là tâm điểm, gốc rễ của nó. Tại sao tôi muốn đồng hóa chính tôi? Bởi vì sau đó tôi cảm thấy an toàn. Tôi có những kỷ niệm dễ chịu về những con người và những nơi chốn, vì vậy tôi đồng hóa chính tôi cùng những điều đó. Tôi thấy trong sự đồng hóa tôi được an toàn nhiều hơn.

Người hỏi: Tôi không biết liệu ông muốn nói về khía cạnh đặc biệt này, nhưng nếu tôi thấy việc giết chóc ở Việt nam là sai trái, và có một nhóm người biểu tình chống chiến tranh ở Washington, vậy thì tôi đi và tham gia cùng họ.

Krishnamurti: Lúc này, hãy chờ một chút. Có một nhóm người chống chiến tranh và tôi tham gia cùng họ. Tôi đồng hóa chính tôi cùng họ bởi vì trong đồng hóa cùng một nhóm người đang làm việc gì đó về nó, tôi cũng đang làm việc gì đó về nó; một mình tôi tôi không thể làm bất kỳ việc gì cả. Nhưng phụ thuộc vào một nhóm người mà biểu tình, mà viết những bài báo và nói, ‘Chiến tranh khủng khiếp quá,’ Tôi đang tham gia ấy năng động trong việc chấm dứt chiến tranh. Đó là sự đồng hóa. Chúng ta không đang tìm kiếm những kết quả của đồng hóa đó – dù việc đó tốt lành hay xấu xa. Nhưng tại sao cái trí con người lại muốn đồng hóa chính nó cùng cái gì đó?

Người hỏi: Khi nào nó là hành động và khi nào nó là sự đồng hóa?

Krishnamurti: Tôi đang **ch** nghi vấn đó. Trước hết, tôi muốn rõ ràng trong chính tôi và trong nói chuyện về nó tìm ra tại sao tôi phải đồng hóa. Và khi cần thiết, tôi sẽ đồng hóa. Đó là, trước hết tôi phải hiểu rõ nó có nghĩa gì khi đồng hợp tác. Vậy là, khi tôi thực sự đang đồng-hợp tác một cách sâu thẳm, lúc đó tôi sẽ biết khi nào không-đồng hợp tác. Không phải cách ngược lại. Tôi không hiểu bạn thấy điều này? Nếu tôi biết điều gì được bao hàm trong đồng hợp tác, mà là một việc lạ thường – cùng nhau vận hành, cùng nhau sống, cùng nhau làm những sự việc – khi tôi hiểu rõ điều đó, vậy thì tôi sẽ biết khi nào không đồng hợp tác.

Lúc này, tôi **m**ón biết tại sao tôi đồng hóa chính tôi cùng bất kỳ cái gì. Không phải rằng tôi không nên đồng hóa nếu có một cần thiết của sự đồng hóa trong hành động, nhưng trước khi tôi tìm ra làm thế nào để hành động, hay tôi có thể đồng hợp tác cùng ai, tôi muốn tìm ra tại sao có sự thôi thúc để đồng hóa này. Để có an toàn? – đó là lý do? Bởi vì bạn quá xa **q**ốc gia của bạn, gia đình của bạn, bạn đồng hóa cùng ngôi nhà này, cùng **m**ột nhóm người, để được an toàn, để được bảo vệ. Sự đồng hóa xảy ra vì bạn cảm thấy, ‘Ồ đây tôi được an toàn.’ Vậy là, lý do bạn đồng hóa bởi vì bạn không được an toàn. Đó là nó? Không an toàn có nghĩa sợ hãi, hoang mang, không **đ**í suy nghĩ như thế nào, bị rối loạn. Thế là, bạn cần sự bảo vệ – quá tốt khi có được sự bảo vệ. Đó là lý do tại sao bạn đồng hóa?

Bước kế tiếp là gì? Trong chính tôi tôi không vững vàng, không rõ ràng, hoang mang, **ơ** hãi và không tổng thể, thế là tôi đồng hóa chính tôi cùng một niềm tin. Lúc này, việc gì xảy ra?

Người hỏi: Tôi phát giác rằng tôi vẫn còn không an toàn.

Krishnamurti: Không. Tôi đã đồng hóa chính tôi cùng một học thuyết nào đó. Vậy thì, việc gì xảy ra?

Người hỏi: Ông cố gắng khiến cho việc đó thành sự an toàn của ông.

Krishnamurti: Tôi đã đưa ra vô vàn lý do cho sự đồng hóa này: bởi vì nó hợp lý, nó thực tế, và mọi chuyện của nó. Lúc này, việc gì xảy ra khi tôi đã đồng hóa chính tôi cùng nó?

Người hỏi: Ông có một xung đột.

Krishnamurti: Hãy quan sát việc gì xảy ra. Tôi đã đồng hóa chính tôi cùng một học thuyết, cùng một nhóm người, hay một con người, nó là bộ phận của tôi. Tôi phải bảo vệ việc đó, đúng chứ? Vì vậy nếu nó bị đe dọa tôi bị lạc lõng, tôi quay trở lại sự không an toàn của tôi. Vì vậy, việc gì xảy ra? Tôi tức giận với người nào đó mà tấn công hay nghi ngờ nó. Tiếp theo, việc gì thực sự xảy ra?

Người hỏi: Xung đột.

Krishnamurti: Hãy quan sát: tôi đã đồng hóa chính tôi cùng một học thuyết. Tôi phải bảo vệ nó bởi vì nó là sự an toàn của tôi và tôi kháng cự bất kỳ ai mà đe dọa việc đó, trong ý nghĩa của có một học thuyết mâu thuẫn. Vì vậy, nơi nào tôi đã đồng hóa chính tôi cùng một học thuyết phải có sự kháng cự, tôi dựng lên một bức tường quanh cái gì mà tôi đồng hóa chính tôi cùng nó. Khi có một bức tường, nó phải tạo ra sự

phân chia. Vậy thì có xung đột. Tôi không biết liệu bạn thấy tất cả điều này?

Lúc này, bước kế tiếp là gì? – tiếp tục đi.

Người hỏi 1: Sự khác biệt giữa đồng hóa và đồng hợp tác là gì?

Người hỏi 2: Dường như phải có nhiều hiểu rõ hơn về đồng hợp tác.

Krishnamurti: Bạn biết nó có nghĩa gì khi đồng hợp tác, làm việc cùng nhau? Liệu có thể có đồng hợp tác khi có sự đồng hóa? Bạn biết từ ngữ đồng hóa có nghĩa gì? Chúng ta đã thâm nhập tỉ mỉ từng chút một về nó. Đồng hợp tác có nghĩa làm việc cùng nhau. Liệu tôi có thể làm việc cùng bạn nếu tôi đã đồng hóa chính tôi cùng một học thuyết và bạn đồng hóa cùng một học thuyết khác? Chắc chắn không.

Người hỏi: Nhưng người ta phải làm việc cùng nhau.

Krishnamurti: Đó là đồng hợp tác sao?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Hãy tẩy điều gì được bao hàm. Bởi vì sự đồng hóa cùng một học thuyết của chúng ta, chúng ta làm việc cùng nhau, bạn bảo vệ nó và tôi bảo vệ nó. Nó là sự an toàn của chúng ta, trong nhân danh Thượng đế, nhân danh vẻ đẹp, nhân danh bất kỳ cái gì. Chúng ta nghĩ đó là đồng hợp tác. Lúc này, việc gì xảy ra? Liệu có thể có đồng hợp tác khi có sự đồng hóa cùng một nhóm người?

Người hỏi: Không, bởi vì có sự phân chia. Tôi phát hiện chính tôi đang xung đột với những thành viên của nhóm người đó, bởi vì tôi cứ đang đồng hóa cùng họ.

Krishnamurti: Hãy quan sát việc gì xảy ra. Bạn và tôi đã đồng hóa chính chúng ta cùng học thuyết đó. Sự diễn giải của chúng ta về học thuyết đó có lẽ là...

Người hỏi: ...khác biệt...

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Nếu bạn thay đổi trong sự diễn giải của học thuyết đó bạn đang lệch hướng, thế là chúng ta đang xung đột. Vì vậy cả hai chúng ta phải đồng ý hoàn toàn về học thuyết đó. Liệu điều đó có thể xảy ra được?

Người hỏi: Chính xác đó là điều gì xảy ra với một ngôi trường. Thay vì một học thuyết, bạn đồng hóa cùng một ngôi trường và mỗi người có ý tưởng riêng của anh ấy.

Krishnamurti: Vâng, hoàn toàn đúng – tại sao?

Người hỏi: Tôi nhận biết rằng, thỉnh thoảng ở đây có xung đột giống hệt như lý do nào đó mà ông đang đưa ra khi đang nói chuyện về học thuyết. Nếu ông và tôi đồng hóa cùng ngôi trường, chúng ta nghĩ rằng chúng ta đang đồng hợp tác, nhưng không có tinh thần đó.

Krishnamurti: Vì vậy tôi đang hỏi, liệu có thể có đồng hợp tác khi có sự đồng hóa.

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Bạn biết bạn đang nói gì? (Tiếng cười.) Đó là cách mọi thứ trong thế giới này đang vận hành. Liệu đó là sự thật? – rằng nơi nào có sự đồng hóa không thể có sự đồng hợp tác. Quả là một việc tuyệt vời khi khám phá sự thật của điều này. Không phải ý kiến của bạn, hay ý kiến của tôi, nhưng sự thật, giá trị của nó. Vì vậy, chúng ta phải tìm ra chúng ta có ý gì qua ùng đồng hợp tác. Bạn thấy, không thể có đồng hợp tác khi có sự đồng hóa cùng một ý tưởng, cùng một người lãnh đạo, cùng một nhóm người và vân vân. Vậy thì, đồng hợp tác là gì mà trong đó không có sự đồng hóa?

Người hỏi: Đang hành động đáp lại chính tình huống.

Krishnamurti: Tôi không đang nói bạn không đúng, nhưng liệu chúng ta có thể làm việc cùng nhau khi bạn và tôi lại suy nghĩ khác hẳn? Khi bạn quan tâm đến chính bạn và tôi quan tâm đến chính tôi? Và một trong những lý do là, bởi vì biết rằng chúng ta không thể đồng hợp tác khi chúng ta đang suy nghĩ về chính chúng ta, chúng ta cố gắng đồng hóa chính chúng ta cùng một học thuyết, thế là hy vọng tạo ra đồng hợp tác. Nhưng nếu bạn không đồng hóa, đồng hợp tác là gì?

Ở đây chúng ta đang có mặt tại Brockwood, trong một ngôi trường. Chúng ta thấy không thể có đồng hợp tác khi có sự đồng hóa cùng ngôi trường, cùng một ý tưởng, cùng một chính sách đặc biệt của cái này hay cái kia. Và cũng vậy chúng ta thấy rằng sự đồng hóa là nguyên nhân của tất cả phân chia. Vì vậy, đồng hợp tác là gì? Làm việc cùng nhau: không phải ‘về cái gì đó’. Bạn thấy sự khác biệt? Vì vậy trước khi bạn làm việc gì đó cùng nhau, tinh thần của đồng

hợp tác là gì? Cảm thấy, trạng thái bên trong của nó, cảm giác đó là gì?

Người hỏi: Hiểu rõ, hoàn toàn khoáng đạt đối với nó.

Krishnamurti: Hãy thâm nhập sâu thêm chút nữa. Chúng ta đã nói đồng hóa không là đồng hợp tác. Liệu bạn hoàn toàn chắc chắn về mấu chốt này? Và liệu bạn hoàn toàn rõ ràng rằng đồng hợp tác không thể tồn tại khi mỗi người chúng ta quan tâm đến chính anh ấy? Nhưng bạn quan tâm đến chính bạn, vì vậy bạn không có tinh thần đồng hợp tác, bạn chỉ đồng hợp tác khi nó gây hài lòng bạn. Vì vậy đồng hợp tác có nghĩa gì? Chúng ta không đang chơi trò chơi đoán chữ. Nó có nghĩa gì để đồng hợp tác khi không có ‘cái tôi’? – ngược lại bạn không thể đồng hợp tác. Tôi có lẽ cố gắng đồng hợp tác quanh một ý tưởng, nhưng luôn luôn có ‘cái tôi’ mà đang cố gắng đồng hóa chính nó cùng sự việc mà tôi đang làm. Vì vậy tôi phải tìm ra tại sao tôi đang suy nghĩ về chính tôi suốt ngày: quan sát ra sao, người nào đó tốt lành hơn tôi; tại sao người nào đó đã gây tổn thương tôi, hay người nào đó đã nói, ‘Bạn thật là một người tuyệt vời’. Lúc này, tại sao tôi đang làm tất cả việc này suốt ngày. Và cả ban đêm nữa, khi tôi ngủ việc này tiếp tục. Tôi giỏi hơn bạn, tôi biết tôi đang nói gì, nó là trải nghiệm của tôi, bạn dốt nát, tôi thông minh. Tại sao?

Người hỏi: Dường như đa phần của nó trở thành một thói quen.

Krishnamurti: Thói quen là gì?

Người hỏi: Không nhận biết.

Krishnamurti: Không. Thói quen là gì? – không phải nó được hình thành như thế nào.

Người hỏi: Sự lặp lại của một chuyển động.

Krishnamurti: Đúng. Tại sao có một lặp lại của a chuyển động này? Tại sao thói quen được hình thành? Bạn sẽ thấy cái gì đó lạ thường nếu bạn thâm nhập chậm chậm. Tất cả chúng ta đều có mái tóc ngắn hay mái tóc dài – tại sao? Bởi vì những người khác làm nó.

Người hỏi: Đó là thói quen hay bắt chước?

Krishnamurti: Hãy thấy điều gì xảy ra? Trước hết bạn bắt chước những người khác, sau đó bạn nói tóc ngắn là vương vấn.

Người hỏi: Liệu một phong tục cũng là một thói quen?

Krishnamurti: Vâng. Tôi không **n** đi quá mau lẹ vào điều này. Tất cả suy nghĩ không là thói quen, hay sao? **B**an đồng ý?

Người hỏi: Ô, nó là việc gì đó mà ông làm đi và làm lại.

Krishnamurti: Hãy **t**ếp tục, hãy thấy điều gì bạn có thể khám phá cho chính **l**m khi chúng ta thâm nhập vào toàn nghi vấn của thói quen này.

Người hỏi: Thật ra, nó là một tình huống cùng một phản ứng cũ kỹ, đúng chứ?

Krishnamurti: Một tình huống mới mẻ chúng ta gặp gỡ bằng một phản ứng cũ kỹ. Sự đồng hóa không là một thói quen hay sao?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Bởi vì bạn không an toàn. Vì vậy bạn biết bản chất của bộ máy này mà tạo ra thói quen? Bạn không nhận biết rằng bạn luôn luôn đang vận hành bởi thói quen, hay sao? Thức dậy lúc sáu giờ mỗi ngày; tin tưởng ‘tất cả điều này’; hút thuốc, không hút thuốc, uống thuốc men – bạn theo kịp chứ? Mọi thứ đều thâm gọn thành thói quen – nó có lẽ của một tuần, mười ngày, hay năm mươi năm, nhưng thói quen được hình thành. Tại sao cái trí lại rơi vào khe rãnh này? Bạn đã không hỏi chính bạn tại sao bạn có một thói quen? – thói quen chỉ là truyền thống. Bạn đã nhìn ngắm cái trí của bạn đang vận hành trong thói quen?

Người hỏi 1: Nó dễ dàng hơn.

Người hỏi 2: Thật ra, phải mất nhiều năng lượng để sống mà không có thói quen.

Krishnamurti: Tôi đang đến điều đó. Đừng tiến nhanh quá, hãy chuyển động từng bước một. Tôi đang hỏi chính mình: tại sao cái trí luôn luôn sống trong thói quen? Tôi đã suy nghĩ điều đó ngày hôm qua, tôi vẫn còn suy nghĩ điều đó ngày hôm nay và tôi sẽ suy nghĩ cùng sự việc về nó ngày mai – có lẽ bằng những bổ sung chút ít. Lúc này, tại sao cái trí làm việc này?

Người hỏi: Người ta bị mê muội.

Krishnamurti: Chúng ta đã nói rằng sự lười biếng là bộ phận của nó. Còn gì nữa? Nó cảm thấy dễ dàng hơn cùng những thói quen.

Người hỏi: Người ta sợ hãi cái không biết được.

Krishnamurti: Tôi muốn thâm nhập sâu u thêm một chút về điều đó.

Người hỏi: Cái trí sợ rằng nếu nó không duy trì sự suy nghĩ trong cùng cách, chính nó sẽ bị đe dọa.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Nó thấy một loại nào đó của sự trật tự trong thói quen.

Krishnamurti: Thói quen là trật tự à?

Người hỏi: Ông có thể thiết lập một cấu trúc nào đó cùng thói quen, nhưng việc đó không nhất thiết là trật tự.

Krishnamurti: Mà có nghĩa rằng cái trí vận hành trong thói quen vì những lý do khác nhau, giống như một cái máy. Nó dễ dàng hơn, nó lần tránh sự cô độc, sợ hãi về cái không biết được, và nó hàm ý một trật tự nào đó khi nói, ‘Tôi sẽ tuân theo điều đó và không còn gì khác.’ Lúc này, tại sao cái trí vận hành trong một khe rãnh, mà là thói quen?

Người hỏi: Bản chất của nó là như thế.

Krishnamurti: Nhưng nếu bạn nói như thế đó, vậy thì bạn không còn thâm nhập. Chúng ta biết lý do tại sao cái trí vận hành trong thói quen. **Đ** thực sự nhận biết nó? Những người có tinh thần cao hơn có một thói quen hoàn toàn khác hẳn những người khác. Một người loạn thần kinh có những thói quen nào đó. Chúng ta chỉ trích thói quen đó nhưng lại chấp nhận những thói quen khác. Vì vậy, tại sao cái trí làm điều này? Tôi muốn thâm nhập vào nó sâu thẳm hơn, tôi muốn thấy tại sao nó làm việc này và liệu cái trí có thể sống mà không có thói quen.

Người hỏi: Bởi vì nó cảm thấy nó là cá nhân.

Krishnamurti: Chúng ta đã nói rằng: cá nhân, cái ngã, ‘cái tôi’ mà nói, ‘Tôi bị sợ hãi, tôi muốn trật tự’, lừa dối, tất cả việc đó là ‘cái tôi’ – những mặt khác nhau của ‘cái tôi’. Liệu cái trí có thể sống mà không có thói quen? – ngoại trừ những thói quen thuộc sinh lý, sự vận hành đều đặn của thân thể mà có hệ thống máy móc riêng của nó, thông minh riêng của nó, bộ máy riêng của nó. Nhưng tại sao cái trí chấp nhận thói quen mau ~~đ~~ như thế? Câu hỏi, ‘Liệu nó có thể sống mà không có thói quen?’ là một nghi vấn lạ thường. Khi nói rằng có Thượng đế, có một Đấng cứu thế, là một thói quen. Và khi nói rằng không có Đấng cứu thế nhưng chỉ có Chính thể, đó là một thói quen khác. Vì vậy cái trí sống trong thói quen. Liệu nó cảm thấy an toàn hơn trong thói quen?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Hãy theo chậm chậm. Mà có nghĩa gì? Bởi vì đang vận hành trong lãnh vực của cái đã được biết, nó cảm thấy an toàn. Cái đã được biết là thói quen – đúng chứ?

Người hỏi: Thậm chí như thế, chúng ta vẫn còn nói chúng ta không cảm thấy an toàn.

Krishnamurti: Bởi vì cái đã được biết có lẽ thay đổi hay có lẽ được giảm bớt hay được thêm vào. Nhưng cái trí luôn luôn đang vận hành trong lãnh vực của cái đã được biết bởi vì ở đó nó cảm thấy được an toàn. Vì vậy, cái đã được biết là thói quen, cái đã được biết là hiểu biết – đó là, hiểu biết của khoa học, của công nghệ, và hiểu biết của những trải nghiệm riêng của tôi. Và trong đó có thói quen máy móc – dĩ nhiên. Lúc này, tôi đang **lùi**: liệu cái trí có thể chuyển động từ cái đã được biết – không phải vào cái không biết được, tôi không biết điều đó có nghĩa gì – nhưng được tự do và chuyển động khỏi những biên giới của cái đã được biết?

Nếu tôi biết mọi thứ về động cơ cháy bên trong, tôi có thể tiếp tục thí nghiệm trong cùng phương hướng, nhưng có một giới hạn. Tôi phải tìm ra cái gì đó mới mẻ, phải có một cách khác để sáng tạo năng lượng.

Người hỏi: Cái trí sẽ nói điều đó, nếu nó muốn sự an toàn của cái đã được biết?

Krishnamurti: Lúc này, tôi không muốn nói về sự an toàn.

Người hỏi: Liệu ông đang nói rằng, phải không có một liên tục? Trong công nghệ, với mục đích để cho cái gì đó mới mẻ xảy ra, phải có một đứt đoạn trong sự liên tục.

Krishnamurti: Điều đó đúng. Đó là việc gì xảy ra. Nếu con người không thể sáng chế máy bay phản lực, anh ấy chắc đã phải nhìn vấn đề một cách khác hẳn. Bạn đang theo kịp tất cả

điều này? Cái trí của tôi luôn luôn làm việc trong lãnh vực của cái đã được biết, được bổ sung, mà là thói quen. Trong sự liên hệ với những con người, trong sự suy nghĩ – mà là phản ứng của ký ức và luôn luôn trong lãnh vực của cái đã được biết – tôi đang đồng hóa chính tôi cùng cái không biết được qua cái đã được biết. Vì vậy tôi đang hỏi: cái trí phải vận hành cùng cái đã được biết, bởi vì ngược lại người ta không thể nói, nhưng liệu nó cũng có thể vận hành mà không có bất kỳ thói quen nào?

Người hỏi: Liệu cái trí đặt ra nghi vấn đó bởi vì hành động từ thói quen là không thành công?

Krishnamurti: Tôi không đang suy nghĩ về sự thành công.

Người hỏi: Nhưng cái gì sẽ khiến cho cái trí hỏi điều này?

Krishnamurti: Cái trí của tôi nói, ‘Tùng này không đủ, tôi muốn nhiều thêm nữa.’ Nó muốn tìm được nhiều thêm nữa, nó không thể tìm được nhiều thêm nữa bên trong lãnh vực của cái đã được biết, nó chỉ có thể mở rộng lãnh vực đó.

Người hỏi: Nhưng nó phải nhận ra sự giới hạn.

Krishnamurti: Tôi nhận ra nó, và tôi nói với chính mình: Tôi có thể vận hành bên trong lãnh vực của cái đã được biết, tôi có thể luôn luôn mở rộng nó hay thu gọn nó, theo chiều ngang, chiều dọc, trong bất kỳ cách nào, nhưng nó luôn luôn ở trong lãnh vực của cái đã được biết. Cái trí của tôi nói: Tôi hiểu rõ điều đó rất rõ ràng. Và thế là, bởi vì tò mò, nó nói:

liệu cái trí có thể sống, liệu nó có thể vận hành, mà không có thói quen?

Người hỏi: Đó là một câu hỏi khác hẳn.

Krishnamurti: Lúc này, tôi đang nói thuộc tâm lý, phía bên trong. Rõ ràng tất cả sống, tất cả hoạt động tinh thần trong cái tinh thần, là một tiếp tục của thói quen.

Người hỏi: Liệu thực sự có một thúc đẩy hay cái gì đó...

Krishnamurti: Tôi đang tạo ra một thúc đẩy. Chính cái trí đang tạo ra sự thúc đẩy để tìm ra – không phải bởi vì nó muốn tìm ra cái gì đó.

Người hỏi: Đây là một vấn đề rất tế nhị. Dường như đây là chìa khóa để đến khó khăn nào đó. Tại sao – nếu tôi được phép đặt ra câu hỏi – liệu cái trí nói: tôi thấy sự cần thiết để sống mà không có thói quen thuộc tâm lý?

Krishnamurti: Tôi không thấy sự cần thiết, tôi không đưa ra bất kỳ điều gì. Tôi chỉ đang nói rằng tôi đã thấy cái trí đang vận hành trong lãnh vực của cái đã được biết – đang thu gọn, đang lan rộng ngang hay dọc, hay giảm bớt nó đến không có gì cả, nhưng luôn luôn bên trong lãnh vực đó. Về cái trí của tôi hỏi, liệu có một cách sống – tôi không biết, tôi thậm chí không nghĩ ra nó – mà trong đó không có thói quen gì cả?

Thế là chúng ta trở lại: bạn biết suốt ngày bạn đang suy nghĩ gì? Bạn nói, vâng, tôi đang suy nghĩ về chính tôi, một cách mơ hồ hay cụ thể, hay tinh tế, hay trong một cách nào

đó trong sáng hơn, nhưng luôn luôn quanh quẩn đó. Liệu có thể có tình yêu khi cái trí luôn luôn bận tâm với chính nó? Bạn nói, ‘Không’. Tại sao?

Người hỏi: Bởi vì nếu ông đang suy nghĩ về cái tôi của ông, ông không thể...

Krishnamurti: Vì vậy, bạn không bao giờ có thể nói, ‘Tôi thương yêu bạn’, cho đến khi bạn không còn suy nghĩ về chính bạn. Khi một con người cảm thấy tham vọng, ganh đua, bất chước, mà là bộ phận của sự suy nghĩ về chính người ta, liệu có thể có tình yêu? Vì vậy chúng ta phải tìm ra một cách sống mà trong đó thói quen không hiện diện. Nhưng thói quen có thể được sử dụng, cái đã được biết có thể được sử dụng – tôi sẽ không gọi nó là thói quen – trong một cách khác, phụ thuộc vào những tình huống, hoàn cảnh và vân vân. Vì vậy liệu tình yêu là thói quen? Vui thú là thói quen, đúng chứ? – tình yêu là vui thú?

Người hỏi: Ông có ý gì qua từ ngữ tình yêu, thưa ông?

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi sẽ giải thích cho bạn nó không là gì, khi nó không còn trong đó, cái còn lại hiện diện. Hãy lắng nghe điều này: nơi nào cái đã được biết hiện diện, tình yêu không hiện diện.

Người hỏi: Vì vậy trước hết người ta phải tìm ra thói quen là gì, và sau đó về không-thói quen.

Krishnamurti: Chúng ta đã tìm được nó, chúng ta đã nói rằng: thói quen là sự tiếp tục của hành động trong lãnh vực

của cái đã được biết. Cái đã được biết là ngày mai. Ngày mai là chủ nhật và tôi sẽ lái xe đi chơi – tôi biết việc đó, tôi đã sắp xếp nó. Liệu tôi có thể nói, ‘Ngày mai tôi sẽ thương yêu’?

Người hỏi 1: Không.

Người hỏi 2: Không.

Krishnamurti: Bạn có ý gì? ‘Tôi sẽ thương yêu bạn vào ngày mai?’

Người hỏi: Chúng ta hứa hẹn điều đó.

Krishnamurti: Trong một nhà thờ, bạn có ý? Điều đó có nghĩa tình yêu ở trong lãnh vực của cái đã được biết và vì vậy trong thời gian.

Người hỏi: Nhưng nếu ông thương yêu một lần, liệu ông có thể đột ngột không còn thương yêu?

Krishnamurti: Tôi đã thương yêu bạn lúc trước, bây giờ tôi chán bạn!

Người hỏi: Nếu ông thương yêu người nào đó ngày hôm nay ông có thể thương yêu anh ấy ngày mai.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn biết được? Tôi thương yêu bạn ngày hôm nay, nhưng bạn muốn chắc chắn rằng tôi sẽ thương yêu bạn ngày mai, vì vậy tôi nói, ‘Tôi sẽ thương yêu bạn, em yêu, ngày mai.’

Người hỏi: Đó là cái gì khác nữa.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi: liệu tình yêu có một ngày mai? Thói quen là một ngày mai bởi vì nó tiếp tục. Liệu tình yêu có một tiếp tục? Tình yêu là sự đồng hóa? – Tôi thương yêu người vợ của tôi, đứa con của tôi, Thượng đế của tôi? Vì vậy bạn phải thực sự hiểu rõ – không chỉ bằng từ ngữ – toàn qui trình, cấu trúc và bản chất của cái đã được biết, toàn lãnh vực của nó phía bên trong, làm thế nào bạn luôn luôn vận hành trong lãnh vực đó, đang suy nghĩ từ lãnh vực đó. Ngày mai bạn có thể nắm bắt bởi vì nó được chiếu rọi từ cái đã được biết. Muốn thực sự hiểu rõ điều này bạn phải hiểu rõ tất cả mọi vấn đề mà chúng ta đã nói; bạn phải biết bạn suy nghĩ điều gì và tại sao, và bạn phải quan sát nó.

Người hỏi: Ông có thể biết ông suy nghĩ điều gì nhưng ông không luôn luôn biết tại sao ông suy nghĩ về nó.

Krishnamurti: Ồ vâng, điều đó khá đơn giản. Tôi muốn biết tại sao tôi suy nghĩ, tại sao sự suy nghĩ chen vào. Ngày hôm qua tôi đã đến người thợ may và tôi bỏ quên cái đồng hồ của tôi ở đó. Đêm qua tôi tìm nó và tôi nghĩ về nó và nói, ‘Thật là câu thả, thật là vô ý khi tôi để quên nó ở đó, tạo ra rắc rối’ – tất cả việc đó lướt qua cái trí của tôi.

Người hỏi: Khi ông nói nó là vô ý của ông, ông đang đồng hóa chính ông.

Krishnamurti: Không, tôi đã quên cái đồng hồ. Mà có lẽ họ phải mất thời gian để lưu ý nó, người nào đó có lẽ nhận được nó, họ sẽ có trách nhiệm. Và tôi suy nghĩ về nó, và tôi biết tại

sao toàn động lượng này của sự suy nghĩ đã nảy sinh từ việc tôi đã nhìn ngắm toàn dòng chảy của sự suy nghĩ; bạn có thể biết cả khởi đầu lẫn kết thúc của sự suy nghĩ – bạn trông có vẻ bí mật quá! – tôi đã suy nghĩ về nó và tôi có thể kết thúc nó. Tôi bỏ quên cái đồng hồ ở đó và tôi nghĩ nó có lẽ bị mất; tôi đã có nó trong một thời gian dài, tôi đã giữ gìn nó, tôi sẽ cho nó đi, nhưng không mất nó. Và nó bị mất ! – chấm dứt. Tôi đã không suy nghĩ thêm nữa về nó. Lúc này, nhìn ngắm mọi suy nghĩ, nhận biết nó! Bất kỳ sự suy nghĩ nào đều quan trọng nếu bạn thâm nhập nó; tôi có thể thấy khởi nguồn của nó và kết thúc của nó – không phải tiếp tục và tiếp tục.

Người hỏi: Và ông nói, thưa ông, nếu ông thấy tại sao sự suy nghĩ đó đã bắt đầu ông sẽ có thể thấy sự kết thúc của nó?

Krishnamurti: Không, hãy quan sát. Liệu có một suy nghĩ cá thể tách rời khỏi một suy nghĩ khác? Liệu tất cả những suy nghĩ đều tách rời hay liệu chúng có liên quan lẫn nhau? Bạn nói gì đây?

Người hỏi: Chúng có liên quan lẫn nhau.

Krishnamurti: Bạn chắc chứ?

Người hỏi: Tất cả chúng đều đến từ lẫn nhau.

Krishnamurti: Nếu tôi hiểu rõ sự liên quan lẫn nhau của chúng, hay nếu có một hiểu rõ của nền quá khứ mà từ đó tất cả những suy nghĩ đều khởi nguồn.

Người hỏi: Đó là điểm khó khăn.

Krishnamurti: Nhìn ngắm không có bất kỳ ham muốn nào của tìm được một đáp án mà có nghĩa cảnh giác vô ận – không hấp tấp – nhưng nhìn ngắm cẩn thận, vậy là mọi thứ lộ diện. Nếu bạn và tôi cãi nhau, tôi không muốn mang nó trong cái trí của tôi, trong sự suy nghĩ, tôi muốn kết thúc nó. Tôi sẽ đến với bạn và nói, ‘Xin lỗi, tôi không có ý điều đó’ – và nó kết thúc. Nhưng liệu tôi làm việc đó? Sáng nay, bạn đã học hành nhiều? Không phải ‘đã học hành’ nhưng ‘đang học hành’: Nó có nghĩa học hành là gì.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 11

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 24 tháng 6 năm 1971

Người hỏi: Chúng ta đang bàn luận về tại sao người ta không thể nói rằng người ta thương yêu một người nào đó.

Krishnamurti: Liệu chúng ta có thể tiếp cận nó trong một cách khác hẳn? Bạn biết sự hung hăng là gì? Nó có nghĩa đối nghịch, chống đối lại. Từ đó nảy sinh câu hỏi: làm thế nào bạn gỡ gỡ sóng khi bạn đã trải qua ở đây và tạm gọi là được giáo dục. Liệu bạn muốn bị nuốt chửng bởi xã hội, văn hóa mà trong đó bạn sống, hay liệu bạn sẽ phản đối nó, chống lại nó, mà sẽ là một phản ứng và không là một hành động tổng thể? Liệu bạn bước vào cách dễ dàng của sống, tuân phục, bắt chước, điều chỉnh vào một khuôn mẫu, dù khuôn mẫu đó là bất kỳ thứ gì, dù nó thuộc chính phủ, hay một thiết lập của một loại khác hẳn, và vân vân? Hoặc liệu bạn sẽ là một con

người hoàn toàn khác hẳn, mà tỉnh táo và hiểu rõ anh ấy phải gặp gỡ những đối nghịch và thù hận. Và vì vậy, không có một cách dễ dàng của sự thỏa mãn? Bởi vì hầu hết chúng ta đều muốn một sống dễ dàng, thanh thản, không phiền muộn, mà hầu như là điều không thể được; và nếu bạn có gặp gỡ sự đối nghịch liệu bạn sẽ chạy trốn khỏi nó? ‘Tôi không thích nơi này, những con người này, công việc này’, vì vậy tôi chuyển động, chạy trốn khỏi nó để làm bất kỳ việc gì khác mà sẽ gây thỏa mãn. Liệu bạn sẽ sử dụng những người khác khác cho sự thỏa mãn riêng của bạn? Và liệu tình yêu là sự sử dụng những người khác, hoặc tình dục, hoặc tình bè bạn, hoặc cho sự thỏa mãn riêng của người ta, không phải hơi hợt nhưng còn sâu thẳm hơn nhiều?

Làm thế nào bạn sẽ gặp gỡ tất cả việc này, đó là sống là gì? Những người tạm gọi là được giáo dục trong thế giới, mà đã trải qua cao đẳng, đại học, có một việc làm tốt, phù hợp vào một vị trí và ở đó và tiến bộ ở đó. Họ có những phiền muộn riêng của họ, những nghịch cảnh riêng của họ. Người ta có lẽ đậu kỳ thi nào đó và có một việc làm hoặc người ta có lẽ đã được giáo dục thuộc công nghệ. Nhưng thuộc tâm lý người ta không biết bất kỳ điều gì về chính người ta. Người ta buồn bã, đau khổ, bởi vì người ta không thể có được cái này hay cái kia, người ta cãi cọ với người chồng hay người vợ của người ta – bạn biết tất cả việc đó đang xảy ra. Và họ là tất cả những con người rất có giáo dục mà đọc rất nhiều sách, không quan tâm đến lãnh vực tổng thể của sống. Và con người không được giáo dục cũng làm những việc tương tự. Bạn sẽ được giáo dục – tôi không biết tại sao, nhưng bạn sẽ được – và sau đó cái gì? Sống một sống thoải mái? Không phải rằng người ta chống đối sự thoải mái, nhưng nếu người ta đang tìm kiếm sự thoải mái trong sống nó trở thành khá

tâm thường, khá nông cạn, và bạn phải tuân phục đến một mức độ lạ lùng nào đó vào cấu trúc của văn hóa mà trong đó người ta sống. Và nếu bạn phản đối chống lại văn hóa và gia nhập một nhóm người, mà có khuôn mẫu riêng của nó, bạn phải phù hợp vào nhóm người đó nữa.

Khi thấy rằng hầu hết những con người khắp thế giới đều muốn được an toàn, bảo đảm, thanh thản, sống một sống buông thả, một sống trong đó họ không có quá nhiều đối nghịch – nơi họ tuân phục phía bên ngoài, nhưng phản kháng lại sự tuân phục, trở nên được kính trọng phía bên ngoài nhưng lại phản kháng phía bên trong, có một việc làm, lập gia đình, có con cái và trách nhiệm – nhưng cái trí đang mong muốn cái gì đó nhiều hơn điều đó, chúng bị bất mãn, theo đuổi từ một sự việc này sang một sự việc khác. Khi thấy tất cả nó, không phải chỉ một phần, một mảnh của nó, nhưng tổng thể của cái bản đồ – tất cả các bạn sẽ làm gì? Hay liệu nó là một nghi vấn mà bạn không thể trả lời tại tuổi của bạn? – có lẽ bạn còn quá trẻ, cùng những bận tâm riêng của bạn, ‘cái khác lạ’ không thể chờ đợi.

Người hỏi: Người ta biết việc gì người ta muốn làm.

Krishnamurti: Bạn biết việc gì bạn muốn làm?

Người hỏi: Tôi biết việc gì tôi muốn làm.

Krishnamurti: Bạn muốn làm gì – ưa thích? Tôi muốn là Nữ hoàng của nước Anh! Hay việc này việc kia vĩ đại và tôi không thể. Tôi không có khả năng. Vì vậy, khi bạn nói bạn thích làm việc gì đó mà cho bạn sự vui thú, mà cho bạn sự thỏa mãn, đó là điều gì mọi người đều mong muốn: thanh

thần, vui thú, thỏa mãn. ‘Đây là việc gì tôi muốn làm bởi vì tôi cảm thấy hạnh phúc trong làm nó,’ và khi bạn gặp gỡ nghịch cảnh trên con đường thực hiện, bạn không biết làm thế nào để gặp gỡ nó và thế là bạn cố gắng tẩu thoát khỏi nó. Bạn biết, đây thực sự là một vấn đề thật khó khăn, không dễ dàng gì khi nói việc gì người ta thích làm. Đây là một vấn đề rất phức tạp, đó là lý do tại sao tôi đã nói: liệu điều này đang đòi hỏi quá nhiều? Hay, tại tuổi của bạn, bạn đang bắt đầu có những gợi ý của việc gì bạn muốn làm, không chỉ trong năm kế tiếp nhưng còn cho suốt cuộc đời của bạn?

Người hỏi: Chúng tôi không còn quá trẻ.

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi không biết liệu bạn quá già hay quá trẻ. Chính bạn phải trả lời, không phải tôi. Tôi đang đưa ra nghi vấn này cho bạn, cho bạn phải tìm ra.

Người hỏi: Một số người chúng tôi đã quá già rồi. Chúng tôi đã bị định hình. Chúng tôi đã có những trải nghiệm, vân vân, mà khiến chúng tôi rất chán nản sống.

Krishnamurti: Bạn biết, ngày hôm trước chúng ta đã nói về sự kiện rằng chúng ta luôn luôn đang suy nghĩ về chính chúng ta. Và khi ~~anh~~ đang suy nghĩ về chính bạn, thông thường liệu nó không quanh quanh điều mà cho bạn sự vui thú to tát? ‘Tôi muốn làm việc đó, bởi vì nó sẽ cho tôi sự thỏa mãn vô cùng.’ Vì vậy, làm thế nào bạn gặp gỡ tất cả những vấn đề này? Bạn không nên được giáo dục, không chỉ địa lý, lịch sử, toán học và tất cả những môn khác, nhưng cũng còn cả trong lãnh vực này, nơi bạn phải khám phá cho chính bạn làm thế nào để sống trong thế giới quái quái này, đó không là

bộ phận của giáo dục, hay sao? Lúc này, làm thế nào bạn có thể khởi sự giáo dục chính bạn để gặp gỡ sống này? Bạn chờ đợi người nào đó giáo dục bạn, như họ giáo dục bạn trong môn toán và những môn khác?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Không à? Bạn hoàn toàn chắc chắn chứ? Nếu không ai giáo dục bạn trong cách sống tâm lý phía bên trong, bạn sẽ thực hiện nó như thế nào? Làm thế nào bạn sẽ tự giáo dục chính bạn? Bạn biết việc gì đang xảy ra trong thế giới? Ngoài trừ những việc quái đản và những chiến tranh và giết chóc và tất cả những sự việc khủng khiếp đang xảy ra, những người mà nghĩ rằng họ biết, đang cố gắng giáo dục bạn, không chỉ trong thế giới công nghệ: điều đó rõ ràng, đơn giản và thực tế. Ngày hôm trước trên truyền hình một vị giám mục nào đó đã nói: hiểu biết về Thượng đế là tình yêu và nếu bạn không có hiểu biết về Thượng đế bạn không thể sống, cuộc sống trở nên vô nghĩa. Bạn theo kịp chứ? Lúc này có câu nói đó được khiến cho có uy quyền nhất bởi một vị giám mục nổi tiếng, hay bởi bất kỳ người nào và tôi đã lắng nghe nó và tôi đã nói: tôi đang học hành, tôi muốn tìm ra, tôi muốn được giáo dục. Và ông ấy có những giải thích hợp lý và bạn nhìn thấy cái cổ áo của ông ấy, hay cái áo choàng của ông ấy, hay cái mũ của ông ấy, và bạn nói, ‘Ông ấy là một giám mục, ông ấy là một người lớn tuổi, ông ấy đang lặp lại một mớ cũ kỹ’ – đó không là gì cả, và bạn mời ông ấy đi. Và kế tiếp, một người xuất hiện và công hiến cho bạn một khuôn mẫu sống (lắng nghe tất cả điều này, làm ơn) mà dường như hợp lý, có lý lẽ và bởi vì nhân cách của ông ấy, cách ông ấy nhìn, mặc, đi – bạn biết tất cả những ma mánh, và bạn nói, ‘Vâng, ông

ấy đã có cái gì đó.’ Và bạn lắng nghe ông ấy. Và qua chính hành động của lắng nghe, bạn đang bị quy định bởi điều gì ông ấy nói, đúng chứ?

Người hỏi: Nó phụ thuộc vào ông lắng nghe như thế nào.

Krishnamurti: Nếu bạn không biết lắng nghe vị giám mục đó như thế nào, bạn sẽ nói, ‘Hợp lý làm sao, ông ấy nói chúng ta đã sống theo cách này suốt hai ngàn năm, đây là cách đúng đắn, có sự hiểu biết về Thượng đế.’ Tôi lắng nghe ông ấy và có cái gì đó mà quyến rũ tôi và tôi chấp nhận nó. Tôi đã bị ảnh hưởng bởi ông ấy. Và tôi cũng bị ảnh hưởng bởi một người mà nói rằng, ‘Hãy làm việc này và bạn sẽ nhận được sự khai sáng.’ Thế là tôi bị ảnh hưởng bởi tất cả mọi người chung quanh. Tôi sẽ làm gì đây? Tôi muốn tự giáo dục chính mình bởi vì tôi thấy rất rõ ràng rằng không người nào sẽ giáo dục tôi trong lãnh vực đó. Bởi vì họ đã không bao giờ tự giáo dục chính họ, họ đã không bao giờ thâm nhập chính họ, dò dẫm, khám phá, quan sát và nhìn ngắm, nhưng họ đã luôn luôn tuân phục vào một khuôn mẫu. Và họ đang cố gắng dạy bảo bạn sống như thế nào trong khuôn mẫu đó, dù nó là khuôn mẫu Zen, hay Thiên chúa giáo, hay khuôn mẫu cộng sản; họ đã không giáo dục chính họ, trong ý nghĩa chúng ta đang nói, mặc dù họ có lẽ khôn ngoan trong tranh luận hay trong những đối thoại. Thế là, bởi vì không người nào đó sẽ giúp đỡ tôi để giáo dục chính tôi phía bên trong, tôi sẽ khởi sự như thế nào? Và tôi thấy, nếu tôi không thực hiện việc đó tôi trở thành một con người mất cân bằng. Tôi có lẽ rất giỏi khi viết một luận án và nhận được một mảnh bằng – sau đó cái gì? Và toàn bộ phần còn lại thuộc sống của tôi bị bỏ quên. Vì vậy, làm thế nào tôi sẽ tự giáo dục chính tôi, trở

nên chín chắn trong một lãnh vực nơi chẳng có bao nhiêu người bỏ thời gian ra để tìm hiểu, để thâm nhập? Hoặc họ đã thực hiện nó và áp đặt những suy nghĩ của họ vào những người khác, đã không giúp đỡ họ tự tìm ra cho chính họ. Tôi không biết bạn thấy điều đó? Bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói? Freud, Jung, Adler và những người phân tích khác, mà đã trải qua điều này và phát biểu vài sự kiện nào đó, đã theo dõi tất cả cách cư xử cho đến tận tình trạng bị quy định thời niên thiếu và vân vân – họ đã trải sẵn một khuôn mẫu nào đó và bạn có thể tìm hiểu theo con đường đó và có được nhiều thông tin hơn, nhưng nó không là bạn đang tự học hành về chính bạn. Bạn đang học hành phụ thuộc vào người nào khác. Thế là, làm thế nào bạn sẽ khởi sự nó? – biết sống là gì, việc gì đang xảy ra trong thế giới, những chiến tranh, thù hận, những người chính trị, những giáo sĩ, những người hippies với một chút xíu triết lý nhỏ nhoi của họ, những người sử dụng thuốc men, những người sáng lập những cộng đồng và những người hận thù giữa những giai cấp khác nhau. Sử dụng tất cả những thứ đó ở phía bên ngoài; và phía bên trong con người đầy tham vọng, tham lam, ganh tị, hung tợn, bạo lực, đang trực lợi lẫn nhau. Đây là những sự kiện, tôi không đang phóng đại.

Lúc này, khi thấy tất cả điều này, tôi sẽ làm gì? Liệu tôi sẽ tuân phục vào khuôn mẫu nào đó mà gây thanh thảo, mà là điều gì tôi muốn làm, một thành tựu cho chính tôi? Bởi vì nếu bạn không có một tia lửa nào đó, một ngọn lửa trong bạn lúc này ại lứa tuổi mười lăm, mười sáu, hai mươi hay hai mươi lăm, nó sẽ rất khó khăn khi bạn năm mươi tuổi. Lúc đó, muốn thay đổi sẽ khó khăn nhiều lắm. Vì vậy, tôi sẽ làm gì? Làm thế nào tôi sẽ đối diện tất cả điều này, quan sát nó, lắng nghe tất cả những nhiễu loạn khủng khiếp trong thế giới.

Những giáo sĩ, những chuyên viên, những người thông thái, những công nhân, những đình công mà đang xảy ra. Tôi sẽ chọn lựa một nhiễu loạn đặc biệt mà quyến rũ tôi và đi theo nhiễu loạn đó suốt sống còn lại của tôi. Tôi sẽ làm gì? Đây là một nghi vấn tốt cùng, nó không là một vấn đề đơn giản.

Người hỏi: Tôi muốn thí nghiệm.

Krishnamurti: Thí nghiệm?

Người hỏi: Ô, hãy để mọi chuyện đến với tôi.

Krishnamurti: Hãy lắng nghe điều gì tôi đang nói. ‘Khi thấy tất cả điều này, tôi không biết phải làm gì. Vì không biết phải làm gì, tôi sẽ tìm ra một phương cách dễ dàng để thoát khỏi – thông thường tôi làm.’ Đừng lừa dối chính bạn. Đây là một nghi vấn phức tạp lạ thường.

Người hỏi: Nhưng tìm ra một phương cách dễ dàng thoát khỏi vẫn còn không thực sự.

Krishnamurti: Hãy chờ, tôi không chắc lắm, tôi đối diện tất cả những nhiễu loạn lạ lùng đang xảy ra, la hét, xô đẩy, và tôi phát giác có một phương cách dễ dàng thoát khỏi, tôi trở thành một thầy tu. Đó là việc gì đang xảy ra trong những vùng đất nào đó của thế giới, bởi vì con người không còn tin cậy những người chính trị, những người khoa học, những người chuyên môn, những người giảng đạo. Họ nói, tôi sẽ rút lui khỏi tất cả việc này và trở thành một thầy tu cô đơn cùng một cái chén ăn xin’ – họ đang thực hiện việc đó ở Ấn độ. Hoặc bởi vì không biết làm gì, bạn trôi giạt. Bạn biết từ ngữ

đó có nghĩa gì? – lê lết sống ngày này sang ngày khác, không thêm bận tâm. Hoặc nếu bạn phải tìm một cách để thoát khỏi, bạn gây áp lực cho chính bạn, hoặc bạn tham gia một nhóm người mà nghĩ rằng nó là sự tiến bộ lạ thường. Liệu đó là việc gì mà tất cả các bạn sẽ thực hiện? Nếu tôi có một cô con gái hay một cậu con trai ở đây, đó sẽ là sự quan tâm của tôi như một phụ huynh, tôi sẽ cảm thấy quan tâm lạ lùng. Và Brockwood được quan tâm – đối với tôi nơi này quan trọng lạ thường. Tất cả các bạn có thể đi đến cao đẳng và đại học và kiếm được một mảnh bằng và một việc làm. Nhưng việc đó quá đơn giản, đó là một cách thoát khỏi nó mà không giải quyết được bất kỳ việc gì. Vì vậy nếu tôi có một cậu con trai hay một cô con gái, tôi sẽ hỏi, ‘Làm thế nào họ sẽ được giáo dục trong lãnh vực đó mà chính họ không có hứng thú gì cả?’ Và những người khác không biết làm thế nào để giúp đỡ họ hiểu rõ lãnh vực lạ thường đó mà họ đã lơ là.

Thế là tôi biết tôi sẽ làm gì trong ý nghĩa rằng tôi sẽ nói với một cô gái hay cậu trai: Hãy quan sát, hãy lắng nghe tất cả điều này, hãy lắng nghe tất cả nhiễu loạn đang xảy ra trong thế giới, đừng đứng phía này hay phía kia, đừng nhảy đến bất kỳ kết luận nào nhưng chỉ lắng nghe. Đừng nói một nhiễu loạn tốt lành hơn một nhiễu loạn khác; tất cả đều là những nhiễu loạn, vì vậy, trước hết, chỉ lắng nghe. Và cũng lắng nghe những nhiễu loạn riêng của bạn, huyền thuyên riêng của bạn, ao ước riêng của bạn, – ‘Tôi muốn là cái này và tôi không muốn là cái kia’ – hãy tìm ra nó có nghĩa gì khi lắng nghe. Hãy tìm ra, đừng để được chỉ bảo. Hãy bàn luận nó cùng tôi và trước hết tìm ra nó có nghĩa gì. Hãy tìm ra nó có nghĩa gì khi suy nghĩ, tại sao bạn suy nghĩ, cái nền quá khứ của sự suy nghĩ của bạn là gì? Hãy quan sát chính bạn, đừng trở thành tự cho mình là trung tâm trong quan sát đó.

Hãy quan tâm ả thường trong quan sát mà là sự phóng đại thêm nữa của chính mình.

Người hỏi: Liệu ông đã nói, quan tâm ả thường trong quan sát là sự phóng đại thêm nữa của cái tôi?

Krishnamurti: Tôi đã nói, hãy quan sát ờ chính bạn. Nếu tôi là một phụ huynh tôi sẽ quan tâm vô cùng đến nghi vấn, câu hỏi làm thế nào giáo dục con người trong lãnh vực này nơi không có sự hiểu rõ hay giúp đỡ thực sự. Đó là điều gì tôi đã có ý. Nhưng tiếp theo tôi đã nói: nếu bạn quan sát chính bạn có một nguy hiểm của trạng thái tự cho mình là trung tâm – một nguy hiểm vô cùng. Tôi cũng phải quan sát điều đó nữa.

Tôi cũng đã nói tôi sẽ bàn luận cùng nhóm người, tìm ra bạn suy nghĩ như thế nào, tại sao bạn suy nghĩ và bạn suy nghĩ điều gì. Không phải với mục đích thay đổi nó, không phải để kiểm chế nó, không phải để khuất phục nó, nhưng để tìm ra tại sao bạn lại suy nghĩ. Hãy tiếp tục đi, hãy chất vấn nó! Tôi không biết liệu bạn đã nhận thấy rằng, hầu hết những quyển sách, tất cả những cấu trúc đạo đức, luân lý, tôn giáo, xã hội, sự liên hệ giữa con người và con người và mọi chuyện của nó, đều được đặt nền tảng trên sự suy nghĩ.

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: ‘Điều này đúng, điều kia sai, điều này nên là, điều này không nên là’ – nó được đặt nền tảng trên cấu trúc của sự suy nghĩ. Bạn hoàn toàn chắc chắn? – đừng đồng ý với tôi.

Lúc này, tôi muốn tìm ra liệu đó là cách sống, để đặt nền tảng mọi thứ vào sự suy nghĩ, vào cái gì tôi thích và cái gì tôi không thích, vào cái gì tôi **mu** làm, vào cái gì tôi không muốn làm. Có thể bạn chưa bao giờ suy nghĩ về nó. Hãy suy nghĩ về nó lúc này.

Người hỏi: Bởi vì sự suy nghĩ của ông cũng là ông mong muốn, hay ông không mong muốn. Tất cả nó đều xuất phát từ 'cái tôi'.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – Chương 12

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 10 tháng 10 năm 1971

Người hỏi: *Liệu tôi luôn luôn tự cho mình là trung tâm, thừa ông? Nó là một nghi vấn mà tôi thấy quá khó khăn để trả lời cho chính mình.*

Krishnamurti: Chúng ta đây nè, trong một vùng quê đẹp đẽ, đang sống trong một cộng đồng nhỏ nơi sự liên hệ quan trọng ghê lắm. Liệu chúng ta có thể sống ở đây cùng chất lượng của cái trí và cảm thấy đó mà không hoàn toàn tự cho mình là trung tâm? Vậy thì, khi chúng ta rời nơi này – bởi vì chúng ta phải – có lẽ chúng ta có thể sống trong thế giới tại một mức độ khác hẳn, cùng một cảm thấy và thương yêu khác hẳn và cùng một hành động khác hẳn. Và muốn sống như thế, không chỉ thỉnh thoảng, nhưng cùng một ý thức sâu thẳm hơn của ý nghĩa và xứng đáng và một cảm thấy của thiêng liêng. Tôi nghĩ người ta phải được tự do khỏi sợ hãi, hay hiểu rõ sợ hãi

là gì. Hầu hết chúng ta đều sợ hãi cái gì đó, đúng chứ? Bạn biết bạn sợ hãi cái gì?

Người hỏi: Không phải tại lúc này.

Krishnamurti: Đồng ý, bởi vì bạn đang ngồi an toàn ở đây. Nhưng thông thường người ta sợ hãi cái gì? Bạn biết bạn sợ hãi cái gì?

Người hỏi: Cái không biết được.

Krishnamurti: Cái không biết được? Bạn có ý gì qua từ ngữ cái không biết được? Ngày mai? Chuyện gì sẽ xảy ra cho bạn, thế giới sẽ là gì khi bạn lớn lên và bạn phải đối mặt tất cả nhiễu loạn và sự khó khăn và sự vô lý của nó? Đó là điều gì bạn sợ hãi, đúng chứ?

Người hỏi: Ô, đó là điều gì tôi có ý qua từ ngữ cái không biết được.

Krishnamurti: Và làm thế nào bạn sẽ được tự do khỏi sợ hãi đó để cho bạn có thể đối diện nó mà không tối tăm, mà không rút lui, mà không một phản ứng loạn thần kinh đến điều gì thế giới là. Làm thế nào bạn sẽ gặp gỡ điều đó? Nếu bạn sợ hãi nó bạn không thể gặp gỡ nó, đúng chứ? Hãy bàn luận nó cùng tôi! Nếu bạn có bất kỳ loại niềm tin về vấn đề bạn nên cư xử như thế nào trong thế giới, mà quá hỗn loạn, mà người ta sợ hãi, nếu bạn có sẵn một khuôn mẫu của cách cư xử của bạn liên quan đến những vấn đề của thế giới, liệu ý tưởng đó, liệu kết luận đó sẽ không khiến cho nó càng khó khăn hơn nhiều, hay sao?

Sophia, Laurence – bạn biết bạn sợ hãi cái gì? Bạn sợ hãi cha mẹ của bạn? – bạn sợ hãi không giống những người khác? – có mái tóc dài, hút thuốc, uống rượu, vui chơi? Bạn sợ hãi về hơi hơi kỳ cục, lập dị, khác biệt? Bạn sợ hãi bị cô đơn, đứng một mình? Bạn sợ hãi người khác có lẽ nói gì? Không tạo được một cuộc sống hạnh phúc trong ý nghĩa của có tiền bạc, tài sản, nhà cửa, người chồng hay người vợ và tất cả điều đó – đó là điều gì bạn sợ hãi? Tôi cảm thấy nếu tôi không hút thuốc nó sẽ lạ lùng lắm đối với xã hội và tôi không thể phù hợp trong nó; vì vậy tôi phải ép buộc tôi hút thuốc và làm những sự việc họ làm; tôi hơi sợ hãi rằng tôi không tuân phục. Đó là điều gì bạn sợ hãi: không tuân phục, không bắt chước, không phù hợp vào khuôn mẫu, cứng ngắc? Vì vậy, bạn sợ hãi cái gì? Và suốt sống, liệu bạn sẽ mang theo bất kỳ loại sợ hãi nào cùng bạn?

Bạn biết sợ hãi gây tác động ra sao? Nó khiến cho bạn hung hăng, bạo lực. Hoặc, bạn rút lui và trở thành hơi loạn thần kinh, kỳ cục, lập dị; bạn sống trong một tối tăm riêng của bạn, kháng cự bất kỳ loại liên hệ với bất kỳ người nào, dựng lên một bức tường quanh chính bạn, cùng sợ hãi âm i này luôn luôn đang ép diễn. Vì vậy, nếu bạn không giải quyết những sợ hãi này ngay lúc này, khi bạn còn trẻ tuổi, trong sáng, có nhiều sinh lực và năng lượng, về sau bạn sẽ không thể, nó sẽ trở nên khó khăn gấp bội.

Vì vậy, chúng ta không nên suy nghĩ những sợ hãi của chúng ta là gì, và tẩy liệu chúng ta có thể xóa sạch chúng ngay lúc này, trong khi chúng ta còn được bảo vệ, trong khi chúng ta còn ở đây, nơi chúng ta cả m thấy ở nhà, luôn luôn gặp gỡ lẫn nhau, hay sao? Liệu chúng ta sẽ thâm nhập vấn đề này?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn thâm nhập vấn đề của sợ hãi này? Ví dụ, bạn sợ hãi về cái không biết được, cái không biết được là ngày mai, phải đối diện thế giới quá hỗn loạn, điên khùng, thô tục và bạo lực. Vì không thể gặp gỡ nó, bạn sợ hãi tương lai. Làm thế nào bạn biết tương lai sẽ là gì? Và tại sao bạn sợ hãi nó?

Người hỏi: Liệu chúng ta không đang chiếu rọi một hình ảnh của chính chúng ta vào tương lai, hay sao? Và sau đó chúng ta sợ hãi vì không thể sống theo hình ảnh đó.

Krishnamurti: Bạn có một hình ảnh của chính bạn và nếu bạn không sống theo hình ảnh đó, bạn bị sợ hãi. Đó là một trong những sợ hãi, đúng chứ? Lúc này bạn ấy vừa nói rằng bạn ấy sợ hãi cái không biết được – cái không biết được là ngày mai, thế giới, vị trí của bạn ấy trong thế giới, điều gì sẽ xảy ra cho bạn ấy trong tương lai, liệu bạn ấy trở thành một người kinh doanh hay một người làm vườn. Làm thế nào bạn sẽ gặp gỡ điều đó? Làm thế nào bạn hiểu rõ sợ hãi về cái không biết được? Bởi vì nếu bạn đang sợ hãi ngay lúc này, khi bạn lớn lên nó sẽ trở nên tồi tệ hơn và tồi tệ hơn, đúng chứ?

Tại sao bạn suy nghĩ về tương lai? Tại sao bạn quan sát tương lai dựa vào cái gì bạn là lúc này? Bạn còn trẻ, mười lăm, mười bảy, dù bất kỳ tuổi tác nào, và làm thế nào bạn biết điều gì bạn sẽ là trong hai mươi năm tới? Liệu có một sợ hãi bởi vì bạn có một hình ảnh về chính bạn hay về thế giới trong hai mươi năm tới?

Người hỏi: Chúng tôi đã bị quy định để có một hình ảnh như thế.

Krishnamurti: Ai quy định bạn? Xã hội, văn hóa?

Người hỏi: Toàn môi trường sống.

Krishnamurti: Lúc này, tại sao bạn tuân phục nó?

Người hỏi: Lại do bởi sợ hãi.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa gì? Hãy thâm nhập nó. Bạn cảm thấy bạn phải tuân phục và bạn không muốn tuân phục. Bạn nói, ‘Tôi không muốn tuân phục’, và tuy nhiên bạn đang tuân phục. Bạn có hình ảnh về chính bạn, mà đã được tạo ra bởi văn hóa mà trong đó bạn sống, và bạn nói, ‘Hình ảnh đó phải tuân phục vào khuôn mẫu.’ Nhưng nó có lẽ không tuân phục và bạn sợ hãi. Liệu đó là nó? Tại sao bạn có một hình ảnh về chính bạn hay về thế giới? Thế giới đầy tàn nhẫn, dữ tợn, khắc nghiệt, bạo lực, đầy ganh đua và hận thù. Đó là một sự kiện, đúng chứ? Tại sao bạn có một hình ảnh về nó? Tại sao bạn không nói, ‘Đó là một sự kiện’? Mặt trời đang chiếu sáng: đó là một sự kiện. Hay nó là một ngày đầy mây: đó là một sự kiện. Bạn không đấu tranh với sự kiện. Đó là cái gì nó là. Bạn muốn phù hợp vào cái đó? Bạn muốn chấp nhận thế giới như nó là? Bạn chấp nhận nó và tham gia vào nó và trở nên giống như thế, bạn muốn là như thế?

Người hỏi: Ô, người ta không.

Krishnamurti: Trước hết hãy thấy, chỉ nhìn ngắm. Thế giới giống như thế, đúng chứ? Thế giới đã tạo ra văn hóa mà

trong đó bạn được sinh ra. Thế giới đó đã quy định bạn và tình trạng bị quy định nói: bạn phải tuân phục, dù nó là một nền quá khứ thuộc Cộng sản, Thiên chúa giáo hay Ấn giáo. Và lúc này bạn ở đây đang được giáo dục, không chỉ bằng những quyển sách nhưng cũng còn sâu thẳm hơn để hiểu rõ về chính bạn. Vì vậy bạn phải hỏi chính bạn, liệu bạn muốn phù hợp vào tất cả điều đó? Liệu bạn muốn tuân phục vào cái khuôn mẫu mà văn hóa đã quy định bạn, bạn muốn phù hợp vào cái đó?

Người hỏi: Chắc chắn không.

Krishnamurti: Đừng nói, ‘Chắc chắn không.’

Người hỏi: Tôi nghĩ hầu hết mọi người đều tuân phục.

Krishnamurti: Bạn – đừng quan tâm đến những người khác.

Người hỏi: Chúng tôi không.

Krishnamurti: Đừng nói, ‘Hầu hết con người đều tuân phục; thậm chí họ còn không suy nghĩ về nó. Họ chỉ chạy theo những người khác. Ở đây, chúng ta đang suy nghĩ về nó, chúng ta đang quan sát nó, chúng ta đang hiểu nó. Bạn biết nó có nghĩa gì khi không tuân phục vào cái gì đó? Nó có nghĩa chống lại toàn cấu trúc của xã hội. Thuộc luân lý, trong kinh doanh, trong tôn giáo bạn đang chống lại toàn văn hóa; mà có nghĩa bạn phải đứng một mình. Bạn có lẽ chết đói, bạn có lẽ không tiền bạc, bạn có lẽ không có việc làm – bạn phải đứng một mình. Liệu bạn có thể? Bạn sẽ thực hiện? Bạn không biết, đúng chứ? – bạn có lẽ hay có lẽ không thực hiện.

Đó là một trong những sợ hãi của chúng ta, đúng chứ? Một trong những sợ hãi lớn lao trong sống của chúng ta là về sự tuân phục. Nếu bạn tuân phục, vậy thì bạn trở nên giống như phần còn lại – và điều đó dễ dàng hơn nhiều. Nhưng nếu bạn không tuân phục, vậy thì toàn thế giới chống lại bạn. Và điều này rất nghiêm trọng, nếu bạn không có thông minh đó để chống lại thế giới; thế là bạn sẽ bị hủy diệt. Nếu bạn có sợ hãi bạn không thể có thông minh đó. Hoặc bạn sẽ có thể lập gia đình và người vợ của bạn muốn tuân phục và bạn lại không. Thế là bạn bị kẹt cứng. Bạn có con cái trước khi bạn biết bạn ở đâu và việc đó còn tồi tệ hơn nhiều – bởi vì lúc đó bạn phải kiếm tiền để nuôi nấng con cái.

Người hỏi: Lúc đó ông quay lại.

Krishnamurti: Lúc đó bạn bị mắc kẹt trong cái bẫy. Vậy là, từ lúc này trở đi bạn phải nhìn toàn vấn đề, hiểu rõ nó, thâm nhập nó. Đừng chỉ nói, ‘Tôi sợ hãi.’ Bạn thấy văn hóa mà trong đó chúng ta được sinh ra khiến chúng ta phải tuân phục, đúng chứ? Nó khiến cho bạn tuân phục và nó khiến cho bạn ganh tị khi không giống như người nào đó.

Vì vậy sự tuân phục và sự so sánh khiến cho bạn sợ hãi – bạn theo kịp chứ? Ở nhà, trong trường học, trong trường cao đẳng, và khi bạn ra ngoài vào thế giới, sống được đặt nền tảng trên nó. Vì vậy nếu bạn sợ hãi, bạn bị trói buộc mãi mãi. Nhưng bạn có thể nói, ‘Tôi sẽ không sợ hãi, chúng ta hãy thâm nhập nó, chúng ta hãy tìm ra làm thế nào để sống trong thế giới mà đòi hỏi sự chấp nhận, sự tuân phục và sự so sánh.’ Làm thế nào bạn có thể sống trong thế giới này mà không sợ hãi, không tuân phục, không luôn luôn đang so sánh chính bạn với người nào đó? Vậy thì, nếu bạn biết làm

thế nào để sống theo cách đó, bạn sẽ không bao giờ bị sợ hãi. Bạn hiểu rõ chứ?

Hãy bắt đầu ở đây, đừng chờ đợi thời gian khi bạn sẽ năm mươi tuổi. Bắt đầu từ đây, ngay lúc này, khi bạn còn rất trẻ, tìm ra làm thế nào để sống một sống thông minh thực sự mà không bắt chước, không tuân phục và không so sánh, mà là không sợ hãi. Những tế bào não của bạn, trong khi bạn còn trẻ chúng năng động nhiều hơn, linh hoạt nhiều hơn, hiếu kỳ nhiều hơn. Sau đó, khi bạn lớn tuổi hơn, bạn sẽ bị quy định, bạn sẽ có một gia đình, một ngôi nhà: ‘Tôi không thể suy nghĩ bất kỳ điều gì khác ngoài trừ việc kinh doanh, nguy hiểm lắm khi phải suy nghĩ khác hơn.’ Lúc này, làm thế nào bạn sẽ sống một sống mà trong đó bạn không so sánh và không tuân phục, bởi vì bạn không còn sợ hãi. Mà có nghĩa gì? Sợ hãi được sinh ra, được nuôi dưỡng, khi bạn có một hình ảnh về chính bạn; và bạn có hình ảnh đó để tuân phục. Bạn, hình ảnh đó, muốn được tuân phục. Lúc này, chúng ta phải tìm hiểu rất kỹ càng sự tuân phục là gì. Bạn có ý gì qua từ ngữ tuân phục? Bạn có mái tóc dài; bạn đang để nó bởi vì những cậu trai và cô gái khác và những người lớn tuổi có mái tóc dài? Tất cả những ca sĩ nhạc trẻ đều có mái tóc dài – bạn đã thấy những khuôn mặt của họ? Bạn muốn giống như thế? Có mái tóc dài thả lỏng xỏa – mà bạn có – liệu bạn suy nghĩ về sự tuân phục đó? Liệu bạn đang làm nó bởi vì những người khác đang làm nó?

Người hỏi: Nếu ông có mái tóc ngắn ông cũng bị tuân phục.

Krishnamurti: Bạn đang bị tuân phục hay sao? Bạn có mái tóc dài; bạn đang bị tuân phục, đang mang đôi giày sandal bởi vì những người khác đang mang nó? – đang đi bộ ở

Piccadilly hay Fifth Avenue với bàn chân trần. Bạn cũng đi bộ loanh quanh bằng bàn chân đất?

Người hỏi: Thường thường tôi nghĩ nó là tình trạng bị quy định mà trong đó ông đang sống.

Krishnamurti: Mà có nghĩa: bạn đang phản ứng chống lại mái tóc ngắn? Tôi sẽ bảo cho bạn biết tại sao tôi có mái tóc ngắn. Tôi đã để tóc dài đến tận eo của tôi, dài hơn bất kỳ người nào trong các bạn ở đây. Và khi lần đầu tiên tôi đến nước Anh và đi học, họ thường nói, ‘Cắt tóc ngắn đi!’ Các bạn hãy suy nghĩ kỹ càng để tìm ra tại sao bạn để tóc dài. Bạn đang làm nó bởi vì những người khác đang làm nó, hay bạn thích nó?

Người hỏi: Tôi thích nó.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa gì? Bạn sẽ để nó bởi vì bạn sẽ tiết kiệm được tiền đến tiệm hớt tóc (Tiếng cười.) Bạn phải giữ nó sạch sẽ, được chải đàng hoàng, nếu không nó trông xấu xí? Bạn làm nó bởi vì bạn thích nó? Đó là một lý do đúng, đúng chứ? Điều đó có nghĩa bạn không đang tuân phục, bởi vì ngày mai thời trang sẽ là tóc ngắn – lúc đó liệu tất cả các bạn sẽ để tóc ngắn? Vì vậy bạn đang làm nó bởi vì bạn muốn làm nó, không liên quan đến việc gì những người khác làm?

Người hỏi: Nó cũng giống hệt với quần áo?

Krishnamurti: Bạn khoác vào những bộ quần áo lạ lùng này bởi vì những người khác mặc chúng?

Người hỏi: Trong chừng mực nào đó, mọi cậu trai đều quan tâm đến hình dáng của bạn ấy.

Krishnamurti: Đúng. Bạn nghĩ việc này tạo ra một hình dáng tốt, nó trông đẹp khi bạn mặc những bộ quần áo cầu thả?

Người hỏi: Ông có lẽ cảm thấy điều đó cho chính ông.

Krishnamurti: Bạn làm nó bởi vì bạn thích nó, hay bởi vì bạn muốn tuân phục?

Người hỏi: Không nhất thiết vì ông muốn tuân phục.

Krishnamurti: Hãy tìm ra! Đừng nói, ‘Không nhất thiết.’

Người hỏi: Tôi nghĩ tất cả chỉ là một vấn đề của ưa thích và không ưa thích.

Krishnamurti: Tôi đang đi. Những cô gái nhạc trẻ mặc những cái quần dài màu tím và những chiếc áo sơ-mi màu vàng – bạn đã thấy việc đó. Họ nói, ‘Tôi thích những bộ quần áo này, họ tặng bốc tôi’ – đó là lý do tại sao bạn đang làm nó? Vì vậy mái tóc, quần áo, cách bạn suy nghĩ, cách bạn cảm thấy – liệu có phải bởi vì những người khác đang cảm thấy theo cách đó. Những người khác là những người Pháp, những người Đức, những người Do thái, những người Ấn giáo, những người Phật giáo, những người Thiên chúa giáo – và bạn trở thành người này hay người kia bởi vì đó là cách dễ dàng nhất. Đó là lý do tại sao bạn tuân phục? Hay bạn nói, ‘Không, tất cả việc đó đều sai lầm, tôi sẽ không thích việc đó.’

Vì vậy, trước hết phải tìm ra tại sao bạn để tóc dài và mặc quần áo như thế này, dù bạn là người Mỹ, người Pháp hay người Đức, để cho bạn bắt đầu vận dụng cái trí riêng của bạn. Bạn thấy đó, trong khi bạn còn trẻ, nếu bạn không cách mạng – tôi không có ý ném bom mà không là cách **ang** gì cả – nếu bạn không đang tìm hiểu, đang thâm nhập, đang nghi ngờ, đang qu an sát về chính bạn, tìm ra bạn suy nghĩ điều gì, tìm hiểu toàn lãnh vực về chính bạn, sau đó nó sẽ khó khăn nhiều lắm.

Người hỏi: Tôi nghĩ máu chót chính trong tất cả điều này là sự sợ hãi. Ví dụ, tôi có mái tóc dài; nếu tôi cắt ngắn mái tóc của tôi bởi vì tôi biết rằng mọi thứ sẽ trở nên ổn thỏa và sẽ không có vấn đề gì cả. Tôi cảm thấy tôi làm hầu hết mọi thứ vì sự an toàn, vì sự thanh thản.

Krishnamurti: Tôi hiểu. Vì vậy, bạn sợ hãi – tại sao?

Người hỏi: Sợ hãi rằng tôi không phù hợp vào cái khuôn mẫu đang tồn tại.

Krishnamurti: Vậy thì, bạn sẽ làm gì? Sống cùng sợ hãi đó? Tại sao bạn phải phù hợp vào khuôn mẫu?

Người hỏi: Nếu ông muốn ở lại đây, nó tốt hơn để làm như thế.

Krishnamurti: Bạn đang nói, nếu bạn muốn sinh tồn, bạn phải phù hợp vào khuôn mẫu. Và bạn muốn sống theo cách đó – đánh nhau, cãi cọ, căm ghét, ganh tị, đấu tranh, những chiến tranh?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Ngày hôm trước chúng ta đã nói, thật ra được giáo dục không có nghĩa tuân phục, không có nghĩa bắt buộc, không có nghĩa phải làm việc gì hàng triệu người và hàng triệu người đang làm. Nếu bạn cảm thấy thích làm việc đó, hãy làm nó. Nhưng hãy nhận biết việc gì bạn đang làm – những cãi cọ, hận thù, chống đối, sự phân chia giữa những con người nơi thực sự không có sự liên hệ gì cả, những chiến tranh – nếu bạn thực sự thích sống theo cách đó. Vậy thì bạn sẽ mời mọc tất cả những hỗn loạn quanh bạn, bạn là bộ phận của cái đó, vậy thì không có vấn đề gì cả. Nhưng nếu bạn nói, ‘Tôi không muốn sống theo cách đó’, vậy thì bạn phải tìm ra làm thế nào để sống khác hẳn. Và điều đó đòi hỏi sự thông minh. Tuân phục không đòi hỏi sự thông minh, nó đòi hỏi sự ranh mãnh.

Thế giới là như thế này và bạn ở đây để được giáo dục trong mọi khía cạnh của sống, cả bên ngoài lẫn bên trong. Mà có nghĩa: phía bên trong đừng sợ hãi. Không có những sợ hãi có nghĩa bạn phải tìm ra làm thế nào sống mà không có sợ hãi, vì vậy bạn phải tìm hiểu sự sợ hãi là gì. Vì tìm hiểu sự sợ hãi là gì, cái trí tuệ bạn trở nên thông minh; sau đó thông minh đó sẽ chỉ cho bạn làm thế nào sống trong thế giới này một cách thông minh.

Sợ hãi là một trong những vấn đề to tát nhất trong thế giới, có thể vấn đề to tát nhất. Vì vậy bạn phải đối diện cái sự kiện này, bạn phải hoàn toàn hiểu rõ nó và thoát khỏi nó.

Bạn đã nói, ‘Tôi sợ hãi về cái không biết được, ngày mai, tương lai’. Tại sao bạn cứ nghĩ về ngày mai? Nó là một dấu hiệu lãnh mạnh? Bạn còn trẻ tuổi, chưa đầy vẻ đẹp lạ thường của vùng quê này, tò mò về chim chóc, về sự sống –

tại sao bạn quan tâm về ngày mai? Bởi vì người mẹ của bạn, người cha của bạn, những người hàng xóm đều đang hỏi việc gì sẽ xảy ra cho bạn vào ngày mai? Họ là những con người bị sợ hãi – tại sao bạn rơi vào cái bẫy của họ? Thế giới đang trở nên mỗi lúc một dư thừa dân số – bạn biết điều đó có nghĩa gì? Ở Ấn độ, tôi tin rằng, hai mươi hay ba mươi triệu em bé được sinh ra mỗi năm. Và ở Trung quốc còn nhiều hơn thế nữa. Thế giới đang mỗi lúc một đầy nghẹt người, và tất cả họ đều muốn có việc làm, tất cả họ đều muốn nhà cửa, con cái, vị trí, quyền hành, tiền bạc. Bạn càng quan sát nó bạn càng bị sợ hãi và bạn hỏi, ‘Việc gì sẽ xảy ra cho tôi?’ Làm thế nào lúc này bạn biết việc gì bạn sẽ làm hay bạn như thế nào trong hai mươi năm nữa? Bạn thấy bạn sẽ làm gì? Trong khi bạn còn trẻ, sống, tận hưởng, đừng nghĩ về tương lai. Nếu bạn sống ngay lúc này mà không có sợ hãi, vậy thì khi bạn lớn lên bạn sẽ giống hệt như vậy, bạn sẽ sống – không đặt thành vấn đề bạn làm gì, dù bạn là một người làm vườn, một người nấu ăn, bất kỳ làm việc gì, nó sẽ là một công việc hạnh phúc cho bạn. Nhưng nếu bạn nói, ‘Thượng đế của tôi ơi, làm thế nào tôi sẽ phù hợp vào thế giới này, làm thế nào tôi sẽ xoay sở khi tôi ba mươi tuổi’, vậy thì bạn đang tự hủy diệt chính bạn.

Bạn thấy, trong chừng mực nào đó mỗi thế hệ đều tuân phục vào thế hệ quá khứ, vì vậy không có thế hệ nào đã từng là một thế hệ mới mẻ. Điều gì chúng ta đang cố gắng làm ở đây là sáng tạo một thế hệ mới mẻ. Có lẽ chừng bốn mươi người – từng đó cũng quá đủ rồi – mà sẽ không sợ hãi, mà sẽ không tuân phục, mà sẽ có thông minh để tìm ra việc gì họ phải làm khi họ lớn lên; thông minh này sẽ bảo cho bạn biết việc gì phải làm. Nhưng nếu bạn sợ hãi, từ lúc này trở đi bạn sẽ bị trói buộc. Bạn sợ hãi đứng một mình? Bạn biết tôi có ý

gì qua điều đó? Bạn biết chứ, Rachael? Bạn sợ hãi sống một mình? – không phải trong bóng tối. Một mình có nghĩa không người đồng hành, không phụ thuộc vào con người, vào sự nịnh nọt của họ, vào sự khuyến khích của họ, vào câu nói của họ, ‘Bạn tuyệt vời.’ Liệu bạn có phụ thuộc vào bất kỳ ai? Chắc chắn chúng ta phụ thuộc vào người đưa sữa, vào thức ăn, vào người nấu nướng nó – chúng ta phụ thuộc trong cách đó. Nhưng thuộc cảm xúc chúng ta có phụ thuộc vào bất kỳ người nào? Hãy tìm ra. Hãy quan sát nó. Tình yêu đòi hỏi sự phụ thuộc? ‘Tôi thương yêu bạn’ – liệu nó có nghĩa tôi phụ thuộc vào bạn? Hay bạn phụ thuộc vào tôi thuộc tình cảm? Tôi có lẽ kiếm được tiền bạc, đó là một loại phụ thuộc khác. Nhưng thuộc tâm lý, phía bên trong, trong những cảm thấy của chúng ta, khi chúng ta nói, ‘Tôi thương yêu’, điều đó có nghĩa tôi phụ thuộc vào bạn, rằng nếu không có bạn tôi sẽ bị lạc lõng? Liệu tình yêu là ưa thích và không ưa thích? Đó là một hình thức của phụ thuộc – bạn hiểu rõ điều đó chứ? Liệu bạn thấy sự khác biệt giữa ưa thích và tình yêu, giữa tình yêu và vui thú? Ưa thích là một hình thức của vui thú, đúng chứ?

Người hỏi: Nếu tôi nói, ‘Tôi thích ông’, nó có nghĩa tôi chọn lựa, nhưng nếu tôi không chọn lựa vậy thì việc đó đúng.

Krishnamurti: Hãy theo dõi! Tôi đang nói: thuộc tâm lý liệu bạn phụ thuộc vào bất kỳ người nào? Nếu bạn có, trong đó có sợ hãi, đúng chứ? Bởi vì nếu bất kỳ điều gì xảy ra cho bạn tôi đều bị sợ hãi. Tôi ghen tuông nếu bạn nhìn một người nào khác. Mà có nghĩa tôi chiếm hữu bạn – đúng chứ? Tôi phụ thuộc vào bạn, vì vậy tôi phải chắc chắn rằng tôi sở hữu bạn trong mọi cách, nếu không tôi bị lạc lõng. Vì vậy tôi sợ hãi, vì vậy tôi trở nên mỗi lúc một phụ thuộc và mỗi lúc một ghen

tuông thêm. Vì **ây**, liệu bạn phụ thuộc vào bất kỳ người nào? Và tất cả sự phụ thuộc này thông thường được gọi là tình yêu, đúng chứ?

Người hỏi: Sự phụ thuộc là một sợ hãi của không là gì cả.

Krishnamurti: Hãy tìm ra, đừng đồng ý, hãy tìm ra liệu bạn có phụ thuộc. Và vì vậy hãy tìm ra tại sao bạn phụ thuộc và thấy điều gì là những hàm ý của sự phụ thuộc đó – sợ hãi, cô độc, không thanh thản? Nếu bạn không phụ thuộc vào con người vậy thì bạn không sợ hãi, đúng chứ? Vậy thì bạn không sợ đứng một mình. Bạn đang một mình không phải vì sợ hãi; khoảnh khắc bạn một mình bạn chân thật nhiều hơn, an toàn nhiều hơn, không người nào có thể làm hư hỏng bạn, không có vấn đề của bị tổn thương. Vì vậy hãy tìm ra liệu bạn phụ thuộc vào con người. Và không chỉ vào con người, nhưng còn cả vào nhậu nhẹt, thuốc men, huyền thuyên, nói chuyện không ngót về những việc tầm phào.

Người hỏi: Chúng ta có phụ thuộc vào cha mẹ chúng ta, đúng chứ?

Krishnamurti: Chúng ta phụ thuộc vào cha mẹ bởi vì họ đã mang chúng ta vào thế giới, họ cảm thấy có trách nhiệm và chúng ta phụ thuộc vào họ bởi vì họ cho chúng ta tiền bạc để được giáo dục. Đó là một loại khác của sự phụ thuộc.

Người hỏi: Đó là một phụ thuộc cần thiết.

Krishnamurti: Nó là cần thiết. Tôi phụ thuộc vào người đưa thư. Khi tôi lên xe lửa tôi phụ thuộc vào người lái xe lửa.

Người hỏi: Liệu người ta phụ thuộc nếu người ta suy nghĩ liên tục về một sự vật hay một con người?

Krishnamurti: Vâng, chắc chắn.

Người hỏi: Đường như đối với tôi một trong những sự việc chính là rằng xã hội phụ thuộc vào nghệ thuật của nó, mà trở thành bộ phận của bất kỳ hình thức nào của sự tự diễn tả và nghệ thuật trở thành việc không thể nào tránh khỏi.

Krishnamurti: ‘Tự-diễn tả’ – điều đó có nghĩa gì? Tôi phải tự diễn tả về chính tôi’, ‘Tôi phải là chính tôi.’ Hãy quan sát nó cẩn thận – ‘Tôi’ phải tự diễn tả về chính tôi. ‘Tôi’ phải là chính tôi. ‘Tôi’ phải tìm ra sự nhận dạng của tôi về chính tôi. Bạn biết tất cả những cụm từ đó. Lúc này, điều đó có nghĩa gì: ‘Tôi phải là chính tôi’? Liệu ‘tôi’ là sự sợ hãi, ‘tôi’ là sự ganh tị, ‘tôi’ mà nói, ‘Tôi sợ hãi tương lai, việc gì sẽ xảy ra cho tôi?’ Cái ‘tôi’ mà nói, ‘Nó là ngôi nhà của tôi, quyền sách của tôi, đây là người chồng của tôi, người bạn trai của tôi?’ Đó là cái ‘tôi’, đúng chứ? Và cái ‘tôi’ đó nói, ‘Tôi phải tự diễn tả về chính tôi’ – nghe có vẻ ngờ ngẩn làm sao! Không à?

Người hỏi: Sự diễn tả không là sáng tạo hay sao?

Krishnamurti: Hãy tìm ra. Sự diễn tả là sáng tạo? Vẽ một bức tranh, sáng tác một bài thơ, chế ra một cái lọ – đó là sáng tạo? Tôi không đang nói nó phải hay nó không phải.

Người hỏi: Nó có mang vào hệ hữu cái gì đó mà không ở đó trước kia.

Krishnamurti: Tạo ra cái gì đó mà không ở đó trước kia là sáng tạo, đó là thế hay sao?

Người hỏi: Đó không là điều gì ông có ý.

Krishnamurti: Tôi không biết. Người ta nói sự diễn tả là sự sáng tạo. Hãy theo điều này từng bước một – tự-diễn tả là sáng tạo. Cái tôi: cái tôi đó là gì?

Người hỏi: Loại sáng tạo đó bị giới hạn.

Krishnamurti: Hãy quan sát những từ ngữ đó, ‘Tôi tự diễn tả về chính tôi và vì vậy tôi có tánh sáng tạo.’ Nó có nghĩa gì?

Người hỏi: Nó có lẽ là một loại của điều trị chữa bệnh, có thể làm được điều đó.

Krishnamurti: Bạn đang nói, bằng cách tự diễn tả về chính bạn bạn sẽ trở nên lành mạnh, bạn sẽ trở nên thông thái? Hãy lắng nghe: ‘Tự-diễn tả là sáng tạo.’ Hãy suy nghĩ về điều đó.

Người hỏi: Tôi nghĩ nó chỉ là đang tự đồng hóa chính người ta.

Krishnamurti: Chỉ quan sát. Cái ‘Tôi’ là gì. Hãy thâm nhập nó, đừng chấp nhận những thuật ngữ này: ‘Tôi đang tự diễn tả về chính tôi.’ Nó có nghĩa gì? Ai là cái ‘Tôi’? Mái tóc dài của tôi, mái tóc ngắn của tôi, sự tức giận của tôi, sự ghen tuông của tôi, những kỷ niệm của tôi, những vui thú của tôi, không ưa thích ủa tôi, tình dục của tôi, sự tận hưởng nhỏ

nhoi của tôi – đó là cái ‘Tôi’? Nó là cái ‘Tôi’, đúng chứ? mà muốn tự diễn tả về chính nó – mà là sự tức giận của tôi, sự ganh tị của tôi, điều này và điều kia của tôi, bất kỳ nó là cái gì. Liệu đó là sáng tạo? Vì vậy, sáng tạo là gì? Đây là một nghi vấn vô hạn. Con người sáng tạo, hay cái trí sáng tạo, có khi nào suy nghĩ về sự diễn tả?

Người hỏi: Không.

Krishnamurti: Hãy cứ đó. Điều này hơi khó khăn một chút. Đừng nói vâng hay không. Bất kỳ người nào mà nói, ‘Tôi đang tự diễn tả về chính tôi’ nên bị quăng vào sọt rác!

Người hỏi: Diễn tả cái gì đó không có nghĩa sáng tạo...

Krishnamurti: Vì vậy, sáng tạo có nghĩa gì? Tôi hiện diện và tự diễn tả về chính mình – đó là sáng tạo? Hay sáng tạo khi ‘cái tôi’ không hiện diện? Khi ‘cái tôi’ nói, ‘Tôi phải tự diễn tả về chính tôi bằng cách đá người nào đó’, ‘cái tôi’ đang tự diễn tả về chính nó là bạo lực. Vì vậy trạng thái của sáng tạo là sự vắng mặt của ‘cái tôi’? Khi không có ‘cái tôi’, liệu bạn biết rằng bạn sáng tạo? Đó là tất cả. Bạn hiểu rõ chứ? Khi bạn đang làm việc gì đó cùng một động cơ đằng sau nó – được ưa thích, được nổi tiếng, có nhiều tiền bạc hơn – đó không là đang làm việc gì đó mà bạn thực sự ưa thích. Một nhạc sĩ mà nói, ‘Tôi ưa thích âm nhạc’, nhưng đang quan sát có bao nhiêu người có địa vị trong số khán giả, bao nhiêu tiền bạc anh ấy sẽ kiếm được, anh ấy không sáng tạo, anh ấy không là một nhạc sĩ; anh ấy sử dụng âm nhạc với mục đích để nổi tiếng, để có tiền bạc. Vì vậy không thể có

sáng tạo nếu có một động cơ đằng sau nó. Hãy tự thấy điều này cho chính bạn.

Vì vậy, khi bạn sử dụng những từ ngữ này, ‘Tôi phải tự diễn tả về chính tôi’, ‘Tôi phải sáng tạo’, ‘Tôi phải nhận dạng chính tôi’, nó không có ý nghĩa. Khi bạn thực sự thấy điều này, sống theo cách đó, hiểu rõ nó, cái trí của bạn được tự do khỏi ‘cái tôi’ rồi.

Người hỏi: Liệu có giá trị khi tạo ra những sự vật của vẻ đẹp?

Krishnamurti: Giá trị cho ai?

Người hỏi: Cho chính ông.

Krishnamurti: Bạn có ý gì, ‘chính ông’? Bạn có nhớ, ngày hôm trước chúng ta đã nói về vẻ đẹp? Hãy nhìn ngắm cái cây đó và cái bóng và ánh sáng ặt trời: đó là vẻ đẹp. Làm thế nào bạn biết cái gì là đẹp đẽ? Bởi vì người nào đó nói cho bạn? Một họa sĩ nổi tiếng đã vẽ một bức tranh, hay một thi sĩ vĩ đại đã viết về ánh sáng đó và cái cây và những đám mây và những cái bóng và sự chuyển động của những chiếc lá. Và bạn nói, ‘Anh ấy là một người vĩ đại, tôi thích điều đó, nó là vẻ đẹp.’ Liệu vẻ đẹp là cái gì đó mà đến với bạn qua một người khác? Vẻ đẹp là cái gì đó mà bạn đã được giải thích? Vậy thì, ý thức của vẻ đẹp là gì? Không phải vẻ đẹp là gì, nhưng ý thức của vẻ đẹp? Liệu vẻ đẹp này ở trong những cao ốc, trong cái cây, trong khuôn mặt của một người, trong âm nhạc, trong một bài thơ, trong những sự việc phía bên ngoài? Hay những sự việc bạn thấy trở nên mãnh liệt nhiều hơn bởi vì bạn có ý thức này, ý thức của vẻ đẹp này? Bạn hiểu rõ điều

gì tôi có ý? – bởi vì bạn có cảm thấy của vẻ đẹp. Vì vậy khi bạn thấy cái gì đó lạ thường giống như thế, bạn thỏa mãn trong nó bởi vì trong chính bạn bạn có ý thức này. Lúc này, làm thế nào bạn đến được cái này, hay tình cờ có được ý thức này? Làm thế nào bạn nắm bắt nó? Liệu bạn có thể nắm bắt nó bằng cách rèn luyện, qua một hình ảnh, qua bất kỳ lượng sách báo nào bạn đọc, học hành, thâm lượm những bức tranh và có một ngôi nhà để thương? Làm thế nào điều này xảy ra?

Bạn nhớ điều gì chúng ta đã nói ngày hôm trước? Nó xảy ra khi phần thân thể bạn rất nhạy cảm, đang nhìn ngắm – nhạy cảm, không chỉ nhạy cảm về chính bạn nhưng còn nhạy cảm đến những người khác, đến mọi thứ – nhạy cảm đến bạn ăn bao nhiêu, cách bạn ngồi như thế nào, cách bạn nói chuyện ra sao, cách bạn bước đi. Tôi sẽ dẫn giải đến cái gì đó rất thực tế. Tôi đã thấy nhiều bạn đang ăn uống: bạn chạm cái gì đó, liếm ngón tay của bạn và quay lại bạn nhặt cái gì đó lên – bạn nghĩ rằng đó là nhạy cảm?

Người hỏi: Lúc đó nó ở trên cái đĩa riêng của ông mà.

Krishnamurti: Tôi không có ý đó. Tôi có thể làm bất kỳ việc gì bạn thích trên cái đĩa riêng của bạn. Nhưng bạn liếm ngón tay của bạn và bạn nhặt lên một mẩu bánh mì.

Người hỏi: Nó không vệ sinh.

Krishnamurti: Tôi không muốn liếm nước bọt của bạn! Tôi đã thấy mọi người làm nó. Trước hết nó không hợp vệ sinh. Tôi sờ vào miệng của tôi và sau đó nhặt lên một mẩu bánh mì hay cái gì khác – bạn theo kịp chứ? Tôi đã làm bản nó.

Bạn không nhận biết được việc gì bạn đang làm, bạn làm nó một cách tự động. Vì vậy, làm việc gì đó một cách tự động không phải là nhạy cảm – đó là tất cả. Vì vậy, khi bạn nhận biết được nó, được những hàm ý, bạn sẽ không làm nó. Khi bạn ngồi xuống ăn uống, một số các bạn không nhai thức ăn của bạn gì cả. Bạn chỉ nuốt nó, và thức ăn có nghĩa là phải được nhai. Khi bạn nhận biết được mọi thứ, bạn trở nên nhạy cảm và nhạy cảm là có một ý thức của vẻ đẹp, có một nhận biết của vẻ đẹp. Và nếu không có ý thức của vẻ đẹp bên trong, bạn có lẽ làm những sự việc tuyệt vời nhất, nhưng nó sẽ không chứa đựng ngọn lửa.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – *Chương 13*

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 17 tháng 6 năm 1973

Krishnamurti: Ngày hôm trước chúng ta đã nói về sự thông minh và sự tầm thường, những từ ngữ đó có nghĩa gì. Chúng ta đã hỏi liệu đang sống trong nơi này như một cộng đồng chúng ta có tầm thường hay không. Và chúng ta cũng đã hỏi liệu chúng ta có thông minh tổng thể, đó là thân thể, tinh thần, cảm xúc. Liệu chúng ta được cân bằng và lành mạnh? Tất cả điều đó được hàm ý trong những từ ngữ thông minh, tổng thể. Liệu chúng ta đang giáo dục lẫn nhau để tầm thường, để hơi hơi dốt nát, để kha khá mất cân bằng?

Thế giới là hoàn toàn dốt nát, không lành mạnh, thoái hóa. Ở đây, chúng ta đang tạo ra cùng sự mất cân bằng, dốt nát và thoái hóa như vậy trong giáo dục của chúng ta? Đây là một nghi vấn rất nghiêm túc. Chúng ta có thể tìm ra sự thật của nó? – không phải điều gì chúng ta nghĩ chúng ta nên là nếu thông minh, nhưng thực sự khám phá cho chính chúng ta

liệu chúng ta đang giáo dục lẫn nhau để thực sự được thông minh và không tầm thường.

Người hỏi: Nhiều người trong chúng tôi sẽ có một việc làm mà chúng tôi phải làm mỗi ngày, nhiều người sẽ lập gia đình và có con cái – đó là những sự việc sắp sửa xảy ra.

Krishnamurti: Vị trí của bạn trong thế giới như một con người mà được nghĩ rằng có giáo dục, mà phải kiếm sống, nơi bạn có lẽ hay có lẽ không lập gia đình, có trách nhiệm với con cái, một ngôi nhà và của cải và có lẽ bị trói buộc trong đó suốt phần còn lại thuộc sống của bạn là gì?

Người hỏi: Có lẽ chúng tôi đang hy vọng người nào đó sẽ săn sóc chúng tôi.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa bạn phải có thể làm việc gì đó. Bạn không thể chỉ nói, ‘Làm ơn hãy chăm sóc tôi’ – không ai sẽ làm việc đó. Đừng thất vọng bởi nó. Chỉ quan sát nó, hãy quen thuộc với nó, biết tất cả những ranh mãnh mà những con người đang đùa giỡn với nhau. Những người chính trị sẽ không bao giờ mang thế giới lại cùng nhau, mà còn ngược lại; có lẽ không có chiến tranh thực sự nhưng có một chiến tranh kinh tế đang xảy ra. Nếu bạn là một người khoa học bạn là một nô lệ cho chính phủ. Trong chừng mực nào đó tất cả những chính phủ đều thoái hóa, một số nhiều hơn, một số ít hơn, nhưng tất cả đều thoái hóa. Vì vậy, hãy quan sát tất cả điều này mà không bị yếm thế và nói, ‘Tôi sẽ làm gì, tôi sẽ đối diện điều này như thế nào, tôi không có khả năng?’ Bạn sẽ có khả năng; khi bạn biết quan sát như thế nào, bạn sẽ có khả năng lạ thường.

Vì vậy, vị trí của bạn trong tất cả điều này là gì? Nếu bạn thấy tổng thể, vậy thì bạn có thể đưa ra nghi vấn, nhưng nếu bạn chỉ nói với chính mình, ‘Tôi sẽ làm gì?’, mà không thấy tổng thể, vậy thì bạn bị trói buộc, vậy thì không có đáp án cho nó.

Người hỏi: Chắc chắn việc đầu tiên cho chúng tôi là phải bàn luận những sự việc này một cách cởi mở. Nhưng tôi nghĩ người ta hơi kinh hãi khi bàn luận cởi mở. Có lẽ sự việc mà họ thực sự lưu tâm sẽ là bị sợ hãi.

Krishnamurti: Bạn sợ hãi à?

Người hỏi: Nếu tôi nói điều gì tôi muốn là một chiếc xe hơi chạy nhanh, vậy thì có lẽ người nào đó sẽ vặn hỏi điều đó.

Krishnamurti: Nó phải được vặn hỏi. Tôi luôn luôn nhận được những bức thư chất vấn tôi; tôi đã được thách thức từ thời niên thiếu của tôi.

Người hỏi: Thưa ông, có cái gì đó mà luôn luôn gây phản muộn cho tôi khi những sự việc này được bàn luận. Người ta nói rằng chúng ta sống trong một xã hội công nghiệp máy móc cao độ và nếu vài người trong chúng ta có thể quyết định không tham gia vào nó, đó là bởi vì có những con người khác mà đi đến văn phòng và làm việc và trở nên máy móc.

Krishnamurti: Dĩ nhiên.

Người hỏi: Chúng ta không thể quyết định không tham gia nếu không có những con người đó mà đang thành tựu sự tồn tại đau khổ máy móc của họ.

Krishnamurti: Không. Làm thế nào sống trong thế giới này mà không phụ thuộc vào nó, đó là nghi vấn? Làm thế nào sống trong dốt nát này và tuy nhiên lại thông minh?

Người hỏi: Ông đang nói về cái người mà đi đến văn phòng và theo một sống rỗng rỗng là máy móc, có thể làm tất cả việc đó và tuy nhiên lại là một loại người khác hẳn? Nói cách khác, nó không nhất thiết là hệ thống...

Krishnamurti: Hệ thống này, dù là bất kỳ hệ thống nào, đang khiến cái trí trở thành máy móc.

Người hỏi: Nhưng nó phải khiến cái trí trở thành máy móc hay sao?

Krishnamurti: Nó đang xảy ra.

Người hỏi: Tất cả những người trẻ bị đối diện với sự trưởng thành, họ hiểu rằng có lẽ họ phải có một việc làm mà dẫn đến điều đó. Liệu có thể có một phản ứng khác đối với nó?

Krishnamurti: Câu hỏi của tôi là: làm thế nào để sống trong thế giới dốt nát này một cách thông minh. Mặc dù tôi phải đến văn phòng và kiếm sống, phải có một quả tim khác hẳn, một cái trí khác hẳn. Cái trí khác hẳn này, quả tim khác hẳn này đang xảy ra ở đây trong nơi này? Hay chúng ta chỉ đang giẫm lên lối mòn và đang bị quăng vào cái thế giới quái quái này?

Người hỏi 1: Không cần thiết phải có một việc làm sáu ngày một tuần, từ chín giờ đến năm giờ, nhờ vào sự tự động. Việc gì đang xảy ra là rằng hiện nay cái tuổi này đang cho chúng ta thời gian dư thừa để tham dự những khía cạnh khác của chúng ta.

Người hỏi 2: Nhưng chúng ta đang nói chúng ta muốn nhàn rỗi và chúng ta không biết làm thế nào để sử dụng sự nhàn rỗi.

Người hỏi 3: Chắc chắn, có điều gì đó sai lầm, trong kiếm sống?

Krishnamurti: Tôi đã không bao giờ nói rằng kiếm sống là sai lầm; người ta phải kiếm sống. Tôi kiếm sống bằng cách nói chuyện với mọi người tại nhiều nơi. Tôi đã làm nó suốt năm mươi năm và tôi đang làm việc gì tôi thích làm. Việc gì tôi đang làm tôi nghĩ rằng nó thực sự là đúng đắn, là tốt lành; nó là cách sống đối với tôi – không được áp đặt vào tôi bởi người nào đó – và đó là cách kiếm sống của tôi.

Người hỏi: Tôi chỉ muốn nói rằng ông có thể làm việc đó bởi vì có những người lái những chiếc máy bay.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, tôi biết điều đó: nếu không có họ tôi không thể đi lại. Nhưng nếu không có những chiếc máy bay tôi vẫn còn ở trong một nơi nào đó, trong ngôi làng nơi tôi được sinh ra và tôi sẽ vẫn làm cùng sự việc ở đó.

Người hỏi: Vâng, nhưng trong xã hội cơ khí hóa cao độ này, nơi lợi lộc là động cơ, đây là cách mà những sự việc được tổ chức.

Krishnamurti: Không, những người khác làm công việc xấu xa và tôi làm công việc tốt lành.

Người hỏi: Vì vậy người ta cố gắng làm công việc tốt lành?

Krishnamurti: Nó dẫn đến điều đó.

Người hỏi: Nhưng ngại trừ việc kiếm sống, chúng ta phải bắt đầu nhận ra rằng muốn sống một cách thông minh và tự nhiên vẫn phải kiếm sống trong thế giới này, phải có một cách mạng phía bên trong.

Krishnamurti: Tôi đang đi ra cùng nghi vấn theo cách khác. Làm thế nào tôi sống một cách thông minh trong thế giới dốt nát này? Nó không có nghĩa rằng tôi sẽ không kiếm sống, rằng tôi sẽ không lập gia đình, rằng tôi sẽ không nhận những trách nhiệm. Muốn sống trong thế giới dốt nát này một cách thông minh, tôi phải khước từ thế giới này và một cách mạng trong tôi phải xảy ra để cho tôi trở thành thông minh và vận hành một cách thông minh. Đó là toàn máu chót của tôi.

Người hỏi: Bởi vì tôi đã được nuôi nấng một cách không thông minh tôi phải chất vấn mọi thứ.

Krishnamurti: Đó là ý nghĩa của giáo dục. Bạn đã được gọi đến đây, hay bạn đã đến đây, đã bị vấy bẩn bởi thế giới dốt nát. Đừng tự mê muội chính bạn, bạn đã bị quy định bởi thế

giới dốt nát đó, bị định hình bởi những thể hệ quá khứ – gồm cả cha mẹ của bạn – và bạn đến đây và bạn phải tự cởi bỏ tình trạng bị quy định này cho chính bạn, bạn phải trải qua một thay đổi cơ bản. Liệu sự thay đổi đó xảy ra? Hay chúng ta chỉ đang nói, ‘Ồ, chúng ta đang làm một chút việc tốt lành đó đây, ngày này sang ngày khác,’ và trước thời gian bạn rời đây trong hai hay **lớn** năm nữa, chúng ta rời khỏi cùng một chút ít việc được làm.

Người hỏi: Đường như có một xung đột giữa việc gì chúng ta muốn làm, việc gì chúng ta khao khát làm, và việc gì là cần thiết.

Krishnamurti: Bạn ham muốn làm việc gì? Tôi muốn làm một kỹ sư bởi vì tôi thấy nó mang lại nhiều tiền bạc, hay cái này hay cái kia. Liệu tôi có thể phụ thuộc vào ham muốn đó? Liệu tôi có thể phụ thuộc vào những bản năng của tôi mà đã bị biến dạng quá nhiều? Liệu tôi có thể phụ thuộc vào những suy nghĩ của tôi? Tôi phải phụ thuộc vào cái gì? Vì vậy, giáo dục là sáng tạo một thông minh mà không chỉ thuộc bản năng hay ham **món** hay đòi hỏi nhỏ nhen nào đó, nhưng một thông minh mà sẽ vận hành trong thế giới này.

Liệu giáo dục của chúng ta tại Brockwood đang giúp đỡ bạn được thông minh? Tôi có ý quái ngữ đó: rất nhạy cảm, không phải nhạy cảm đến những ham muốn riêng của bạn, đến những đòi hỏi riêng của bạn, nhưng nhạy cảm đến thế giới, đến việc gì đang xảy ra trong thế giới. Chắc chắn giáo dục không chỉ cho bạn hiểu biết, nhưng cũng còn cho bạn khả năng để quan sát thế giới một cách khách quan, để thấy việc gì đang xảy ra – chiến tranh, sự hủy diệt, sự bạo lực, sự độc ác. Chức năng của giáo dục là tìm ra, làm thế nào

để sống một cách khác hẳn, không chỉ đậu những kỳ thi, có một mảnh bằng, có khả năng trong những lãnh vực nào đó. Nó phải giúp bạn đối diện thế giới trong một cách hoàn toàn khác hẳn, thông minh, vì biết bạn phải kiếm sống, vì biết tất cả những trách nhiệm, những đau khổ của nó. Câu hỏi của tôi là: liệu điều này đang được thực hiện ở đây? Liệu người giáo dục đang nhận được sự giáo dục cũng tốt lành như người học sinh?

Người hỏi: Câu hỏi của ông cũng là câu hỏi của tôi, tôi hỏi liệu sự giáo dục này đang xảy ra ở đây.

Krishnamurti: Bạn đang hỏi liệu sự giáo dục như thế đang xảy ra ở đây tại Brockwood để giúp đỡ bạn trở nên rất thông minh, rất nhận biết đến độ bạn có thể gặp gỡ không thông minh này? Nếu không nó là lỗi của ai?

Người hỏi: Nền tảng khiến cho sự giáo dục này có thể xảy ra là gì?

Krishnamurti: Hãy quan sát, tại sao bạn đang được giáo dục?

Người hỏi: Tôi thực sự không biết?

Krishnamurti: Vì vậy, bạn phải tìm ra giáo dục có nghĩa gì, đúng chứ? Giáo dục là gì? Cho bạn thông tin, hiểu biết về những môn học khác nhau và vân vân, và một đào tạo học vấn tốt? Đó phải là thế, đúng chứ? Hàng triệu người đang được sản sinh bởi những trường đại học và những trường cao đẳng.

Người hỏi: Chúng cho ông những dụng cụ để sống.

Krishnamurti: Nhưng bạn sẽ sử dụng chúng trong những bàn tay nào? Chúng là cùng những bàn tay mà đã tạo ra thế giới này, những chiến tranh và mọi chuyện còn lại của nó.

Người hỏi: Mà có nghĩa những dụng cụ hiện diện ở đó nhưng nếu không có cách mạng tâm lý phía bên trong, ông sẽ sử dụng những dụng cụ đó trong cùng cách cũ kỹ và khiến cho sự thoái hóa cứ tiếp tục. Đó là ý nghĩa của câu hỏi của tôi.

Krishnamurti: Nếu cách mạng này không xảy ra ở đây, vậy thì tại sao nó không xảy ra? Và nếu nó xảy ra, liệu nó có thực sự đang ảnh hưởng cái trí, hay liệu nó vẫn còn là một ý tưởng và không là một thực sự, giống như phải ăn ba bữa cơm một ngày. Đó là một thực sự, người nào đó phải nấu nướng, đó không là một ý tưởng.

Vì vậy tôi đang hỏi bạn, liệu loại giáo dục này mà chúng ta đang nói đang xảy ra ở đây? Và nếu nó có xảy ra, chúng ta hãy tìm ra làm thế nào để khiến cho nó sống mãi mãi, cho sức sống vào nó. Nếu nó không xảy ra, chúng ta hãy tìm ra tại sao.

Người hỏi: Dường như nó không xảy ra trong toàn ngôi trường.

Krishnamurti: Tại sao lại không? Nó có lẽ đang xảy ra với một vài cá thể đó đây – tại sao nó không đang xảy ra với tất cả chúng ta?

Người hỏi: Tôi cảm thấy nó giống như một hạt giống muốn nảy mầm nhưng đất trên bề mặt lại quá dày.

Krishnamurti: Bạn đã thấy cỏ mọc thẳng lên xi-măng?

*Người hỏi 1: Ô, đây là một hạt giống yếu ớt, ông thấy.
(Tiếng cười.)*

Người hỏi 2: Nhưng liệu chúng ta nhận ra rằng chúng ta rất tầm thường và liệu chúng ta muốn loại bỏ nó? – đó là mấu chốt.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi bạn: Liệu bạn tầm thường? Tôi không đang sử dụng từ ngữ đó trong bất kỳ ý nghĩa xấu xa nào – tôi đang sử dụng từ ngữ ‘tầm thường’ như nó được định nghĩa trong từ điển. Bạn chắc chắn chỉ ở trong mức độ trung bình nếu bạn chỉ theo đuổi những hoạt động nhỏ nhoi của riêng bạn thay vì thấy tổng thể, – thế giới tổng thể và cái vị trí nhỏ nhoi đặc biệt của bạn trong cái tổng thể, không phải cách ngược lại. Người ta không thấy tổng thể, họ đang theo đuổi những ham muốn nhỏ nhoi của họ, những vui thú nhỏ nhoi của họ, những hão huyền và hung bạo của họ; nhưng nếu họ thấy tổng thể và hiểu rõ vị trí của họ trong nó, sự liên hệ của họ đến tổng thể hoàn toàn khác hẳn.

Bạn, đang sống tại Brockwood như một sinh viên trong một cộng đồng nhỏ, trong sự liên hệ với người thầy của bạn, với những bạn học của bạn, liệu bạn thấy tổng thể của việc gì đang xảy ra trong thế giới? Đó là việc đầu tiên. Thấy nó một cách khách quan, không ám tính, không thành kiến, không thiên vị, nhưng chỉ nhìn ngắm nó. Những chính phủ khác nhau sẽ không giải quyết được những vấn đề này, không

người chính trị nào quan tâm đến điều này. Trong chùng mực nào đó họ mong muốn duy trì tình trạng này, với một chút thay đổi đó đây. Họ không muốn sự hợp nhất của con người, họ muốn sự hợp nhất của nước Anh. Nhưng thậm chí ở đó những đảng phái chính trị khác nhau không nói, ‘Tất cả chúng ta hãy tham gia cùng nhau và tìm ra điều gì là tốt lành nhất cho con người.’

Người hỏi: Nhưng ông không đang nói rằng nó không thể xảy ra được, hay sao?

Krishnamurti: Họ không đang làm nó.

Người hỏi: Chúng ta à?

Krishnamurti: Chúng ta đang quan sát, đầu tiên chúng ta đang nhìn ngắm thế giới. Và khi bạn thấy sự việc tổng thể, ham muốn của bạn liên quan đến tổng thể là gì? Nếu bạn không thấy cái tổng thể và bạn chỉ theo đuổi cái bản năng hay khuynh hướng hay ham muốn riêng biệt của bạn, đó là bản thể của sự tầm thường, đó là điều gì đang xảy ra trong thế giới. Bạn thấy, trong những ngày xa xưa những con người nghiêm túc thực sự đã nói, ‘Chúng ta sẽ không có liên quan gì với thế giới này, chúng ta sẽ trở thành những thầy tu, chúng ta sẽ trở thành những người giảng đạo, chúng ta sống mà không có tài sản, mà không có hôn nhân, mà không có địa vị trong xã hội. Chúng ta là những người thầy, chúng ta sẽ đi quanh những ngôi làng và vùng quê, người ta sẽ nuôi ăn chúng ta, chúng ta sẽ dạy dỗ họ về luân lý, chúng ta sẽ dạy dỗ họ làm thế nào để sống tốt lành, không hận thù lẫn nhau.’ Lúc trước đã xảy ra việc đó nhưng chúng ta không thể làm

việc đó nữa. Ở Ấn độ người ta vẫn còn có thể. Bạn có thể đi từ bắc sang nam và từ đông sang tây, ăn xin. Khoác chiếc áo nào đó và họ sẽ nuôi ăn bạn và quần áo bởi vì đó là bộ phận thuộc truyền thống của Ấn độ. Nhưng thậm chí việc đó đang bắt đầu giảm dần, vì ở đó có quá nhiều kẻ ranh mãnh.

Vì vậy chúng ta phải kiếm sống, chúng ta phải sống trong thế giới này một sống mà thông minh, lành mạnh, không phải máy móc – đó là mấu chốt. Và giáo dục là phải giúp đỡ chúng ta thông minh, lành mạnh, và không máy móc. Tôi cứ lặp lại điều này! Lúc này, làm thế nào chúng ta, bạn và tôi, bàn luận vấn đề này và đầu tiên tìm ra chúng ta thực sự là gì và thấy liệu điều đó có thể được hoàn toàn thay đổi? Vì vậy, đầu tiên hãy quan sát về chính bạn, đừng lẫn tránh nó, đừng nói, ‘Khiếp quá, xấu xa quá.’ Chỉ quan sát liệu bạn có tất cả những khuynh hướng của không thông minh, mà đã sản sinh ra thế giới xấu xa này. Và nếu bạn quan sát những thói quen đặc biệt riêng của bạn, tìm ra làm thế nào để thay đổi. Chúng ta hãy nói về nó, đó là sự liên hệ, đó là tình bằng hữu, đó là sự ân cần, đó là tình yêu. Hãy bàn luận về nó và nói, ‘Tôi tham lam, tôi cảm thấy dốt nát ghê quá’. Liệu đi ều đó có thể thay đổi một cách cơ bản? Đó là bộ phận thuộc giáo dục của chúng ta.

Người hỏi: Chỉ khi nào tôi cảm thấy không an toàn tôi mới trở thành dốt nát.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Nhưng bạn có an toàn? Đừng lý thuyết về nó. Bạn đang tìm kiếm sự an toàn? – trong người nào đó, trong một nghề nghiệp, trong chất lượng nào đó, hay trong một ý tưởng?

Người hỏi: Người ta cần sự an toàn.

Krishnamurti: Bạn thấy bạn bệnh vực nó như thế nào. Trước hết hãy tìm ra liệu bạn đang tìm kiếm sự an toàn; đừng nói người ta cần nó. Sau đó chúng ta sẽ thấy liệu nó được cần đến hay không, nhưng trước hết hãy thấy liệu bạn đang tìm kiếm sự an toàn. Dĩ nhiên bạn đang! Bạn đã hiểu rõ ý nghĩa và những hàm ý của từ ngữ ‘phụ thuộc’? – phụ thuộc vào tiền bạc, phụ thuộc vào con người, vào những ý tưởng, tất cả đều đến từ bên ngoài. Phụ thuộc vào một niềm tin nào đó, hay một hình ảnh bạn có về chính bạn, rằng bạn là một người vĩ đại, rằng bạn có cái này hay cái kia, bạn biết tất cả những vô lý đang xảy ra này. Vì vậy, bạn phải hiểu rõ những hàm ý của từ ngữ đó là gì và liệu bạn bị trói buộc trong những sự việc đó. Nếu bạn thấy bạn phụ thuộc vào người nào đó vì sự an toàn của bạn, vậy thì bạn bắt đầu chất vấn, vậy thì bạn bắt đầu học hành. Bạn bắt đầu học hành điều gì được hàm ý trong sự phụ thuộc, trong sự quyến luyến. Trong sự an toàn, sự sợ hãi và sự vui thú được bao hàm. Khi không có an toàn bạn cảm thấy lạc lõng, bạn cảm thấy cô độc; và khi bạn cảm thấy cô độc bạn tẩu thoát, qua nhậu nhẹt, phụ nữ hay bất kỳ thứ gì. Bạn hành động một cách loạn thần kinh bởi vì bạn đã thực sự không giải quyết được vấn đề này.

Vì vậy hãy tìm ra, hãy học hành, nghĩa lý, ý nghĩa và những hàm ý của từ ngữ đó là gì, trong thực tế, không phải trong lý thuyết. Học hành: đó là bộ phận của giáo dục. Tôi phụ thuộc vào những con người nào đó, tôi phụ thuộc vào họ vì sự an toàn của tôi, vì sự bảo đảm của tôi, vì tiền bạc của tôi, vì vui thú của tôi, vân vân. Vì vậy, nếu họ làm việc gì đó mà gây bức dọc tôi, tôi sợ hãi, khuấy động, tức giận, ganh tị, thất vọng, và vì vậy tôi chạy khỏi và bám vào người nào khác

Cùng vấn đề luôn luôn xảy ra. Vì vậy, tôi nói với chính mình, trước hết hãy cho phép tôi hiểu rõ điều này có nghĩa gì. Tôi phải có tiền bạc, tôi phải có lương thực, quần áo và chỗ ở, đó là những sự việc thông thường. Nhưng khi tiền bạc dính dáng vào, mọi vấn đề liền bắt đầu. Vì vậy tôi phải học hành và biết về toàn sự việc; không phải sau khi tôi đã cam kết vào nó, lúc đó đã quá muộn rồi. Tôi cam kết vào nó bằng cách lập gia đình với người nào đó và vì vậy tôi bị trói buộc, vì vậy tôi bị phụ thuộc, vậy là trận chiến bắt đầu, đang muốn được tự do tuy nhiên bị trói buộc bởi trách nhiệm, bởi giấy tờ.

Đây là một vấn đề: Tungki nói, 'Tôi phải có an toàn.' Tôi đã trả lời: trước khi bạn nói 'tôi phải', hãy tìm ra nó có nghĩa gì, học hành về nó.

Người hỏi: Tôi phải có thức ăn và quần áo và một ngôi nhà.

Krishnamurti: Vâng. Tiếp tục đi.

Người hỏi: Muốn có được những thứ đó tôi cần kiếm đủ tiền.

Krishnamurti: Thế là, bạn có thể làm bất kỳ việc gì. Sau đó điều gì xảy ra?

Người hỏi: Muốn kiếm được tiền bạc tôi phải phụ thuộc vào người nào đó.

Krishnamurti: Bạn phụ thuộc vào xã hội, vào người bảo trợ của bạn, vào người chủ của bạn. Ông ấy sai khiến bạn đủ chuyện, ông ấy hung dữ, và bạn chịu đựng nó bởi vì bạn phụ thuộc nó. Đó là việc gì đang xảy ra khắp thế giới. Làm ơn trước hết hãy quan sát nó, như bạn nhìn một tấm bản đồ. Bạn

nói: Tôi phải kiếm sống. Tôi biết trong kiếm sống tôi bị phụ thuộc vào xã hội như nó tồn tại. Nó đòi hỏi nhiều tiếng đồng hồ một ngày cho năm hay sáu ngày một tuần và nếu tôi không kiếm sống tôi không có gì cả. Đó là một việc. Và phía bên trong tôi cũng phụ thuộc vào người vợ của tôi hay một vị giáo sĩ hay một người tư vấn – bạn hiểu chứ?

Người hỏi: Vì vậy khi biết tất cả điều đó tôi sẽ không lập gia đình. Tôi thấy sự lệ thuộc, tất cả những phiền muộn sẽ xảy ra.

Krishnamurti: Bạn không đang học hành. Đừng nói bạn sẽ không lập gia đình, trước hết hãy thấy vấn đề là gì. Tôi cần lương thực, quần áo và chỗ ở, đây là những nhu cầu cơ bản và vì những thứ đó tôi phụ thuộc vào xã hội như nó là, dù nó là cộng sản hay tư bản. Tôi biết điều đó và tôi sẽ nhìn trong những phương hướng khác; tôi cần sự an toàn thuộc tình cảm, mà có nghĩa phụ thuộc vào người nào đó, vào người vợ, những người bạn, những người hàng xóm của tôi, không đặt thành vấn đề đó là ai. Và khi tôi phụ thuộc vào ai đó, sự sợ hãi luôn luôn hiện diện. Tôi đang học hành, tôi vẫn không đang nói phải làm gì. Tôi phụ thuộc vào bạn, bạn là người anh của tôi, người vợ của tôi, người chồng của tôi, và khoảnh khắc bạn đi khỏi tôi bị lạc lõng, tôi bị sợ hãi – tôi làm những sự việc loạn thần kinh. Tôi thấy sự phụ thuộc vào con người dẫn đến điều đó.

Tôi cũng hỏi: liệu tôi phụ thuộc vào những ý tưởng? Vào một niềm tin rằng có một Thượng đế – hay không có – rằng chúng ta phải có tình huynh đệ toàn cầu, bất kỳ là gì; đó là một phụ thuộc khác. Và bạn xuất hiện và nói, ‘Đây là những điều rác rưởi, bạn đang sống trong một thế giới của ảo

tưởng.’ Thế là tôi bị chấn động và tôi hỏi, ‘Tôi phải làm gì?’ Sau đó thay vì học hành về nó tôi tham gia vào sự sùng bái nào đó. Bạn thấy tất cả điều này? Liệu bạn khám phá rằng trong chính bạn, bạn nghèo khó và thế là bạn phụ thuộc? Vậy thì bạn tìm kiếm sự giàu có trong chính bạn: ‘Tôi ổn thỏa mà, tôi đã tìm được Thượng đế, điều gì tôi tin tưởng là đúng thực, trải nghiệm của tôi là trải nghiệm thực sự’. Vì vậy bạn hỏi: ‘Có cái gì ở đó mà hoàn toàn được bảo đảm đến độ nó không bao giờ bị phiền muộn?’

Người hỏi: Tôi không thấy sự phụ thuộc vào hai khía cạnh mà ông đang trình bày...

Krishnamurti: Chúng ta đang bị, những hàm ý của mong muốn sự an toàn có nghĩa gì? Chúng ta đang nhìn ngắm bản đồ của sự an toàn. Nó chỉ ra rằng, tôi phụ thuộc vào lương thực, quần áo, và chỗ ở bằng cách làm việc trong xã hội thoái hóa – và tôi thấy đang phụ thuộc vào những con người tác động ra sao. Tôi không đang nói điều này nên là hay điều đó không nên là. Cái bản đồ nói: hãy quan sát, con đường này dẫn đến sợ hãi, vui thú, tức giận, thành tựu, thất vọng và loạn thần kinh. Và nó cũng nói: hãy quan sát thế giới của những ý tưởng, đang phụ thuộc vào những ý tưởng là hình thức vụng về nhất của sự an toàn, chúng chỉ là những từ ngữ mà đã thành một thực sự như một hình ảnh; bạn sống dựa vào một hình ảnh. Và cái bản đồ đó nói: hãy tự giàu có với chính mình. Thế là, tôi phụ thuộc vào chính tôi, tôi phải có sự tự tin trong chính tôi. Chính bạn là gì? Bạn là tất cả điều này. Vì vậy, cái bản đồ đã chỉ cho bạn tất cả những sự việc này và lúc này bạn hỏi, ‘Liệu có sự an toàn tuyệt đối – gồm cả một

việc làm và tất cả mọi chuyện còn lại? Bạn sẽ tìm được nó ở đâu?

Người hỏi: Ông tìm được nó khi ông không có những sợ hãi.

Krishnamurti: Bạn đã không hiểu điều gì tôi đang nói. Hãy đặt tám bản đồ của loại này trước mặt bạn. Hãy nhìn ngắm tất cả nó: sự an toàn thuộc thân thể, sự an toàn thuộc cảm xúc, sự an toàn thuộc trí năng, và sự an toàn trong những suy nghĩ riêng của bạn, trong những cảm thấy riêng của bạn, trong sự tự tin của bạn.

Người hỏi: Liệu người ta có thể sống mà không có sự an toàn?

Krishnamurti: Trước hết bạn đã không học hành để quan sát. Bạn đã học hành để quan sát qua hình ảnh đặc biệt của bạn; hình ảnh đó đã cho bạn cảm thấy của sự an toàn. Vì vậy, trước hết phải học hành nhìn ngắm cái bản đồ, gạt đi cái hình ảnh của điều gì bạn suy nghĩ là an toàn – rằng bạn phải có nó – và chỉ nhìn ngắm. Những hàm ý của mong muốn sự an toàn? Khi bạn phát giác không có sự an toàn trong bất kỳ cái gì mà bạn đã tìm kiếm, rằng không có sự an toàn trong chết, không có sự an toàn trong sống, khi bạn thấy tất cả điều đó, vậy thì chính đang thấy về sự kiện rằng không có sự an toàn trong những sự việc mà trong đó người ta đã tìm kiếm nó, là thông minh. Thông minh đó trạc ặng bạn sự an toàn tuyệt đối.

Vì vậy học hành là sự khởi đầu của an toàn. Hành động của học hành là thông minh, và trong học hành có sự an toàn tuyệt đối. Liệu bạn đang học hành ở đây?

Người hỏi: Trong gia đình họ nói rằng người ta phải xoay xở để kiếm sống, có được một lượng hiểu biết nào đó. Có ý tưởng này về sự an toàn, nhu cầu cơ bản này.

Krishnamurti: Vâng, Tungki, điều đó hoàn toàn đúng. Gia đình của bạn, truyền thống nói rằng bạn phải có an toàn thuộc thân thể, bạn phải có một việc làm, bạn phải có hiểu biết, một phương pháp kỹ thuật, bạn phải chuyên môn hóa, bạn phải là điều này, bạn phải là điều kia, với mục đích có được sự an toàn đó.

Người hỏi: Đó là một ý tưởng.

Krishnamurti: Tôi cần tiền bạc, đó không là một ý tưởng – mọi thứ khác là một ý tưởng. Sự tiếp tục thuộc thân thể trong sự an toàn là sự việc thực sự; mọi thứ khác không thực sự. Và thấy điều đó là thông minh. Trong thông minh đó có sự an toàn tuyệt đối; tôi có thể sống bất kỳ nơi nào, trong thế giới cộng sản hay trong một thế giới tư bản.

Bạn có nhớ ngày hôm trước chúng ta đã nói rằng thiên định là quan sát? Đó là sự khởi đầu của thiên định. Bạn không thể quan sát cái bản đồ này nếu bạn có sự biến dạng nhỏ nhiệm nhất trong cái trí của bạn, nếu cái trí của bạn bị biến dạng bởi thành kiến, bởi sợ hãi. Quan sát cái bản đồ này là quan sát mà không có thành kiến. Vì vậy, học hành trong thiên định được tự do khỏi thành kiến là gì; đó là bộ phận của thiên định, không phải chỉ ngồi kiết già trong một góc nào đó. Nó khiến cho bạn có trách nhiệm lạ thường, không chỉ cho chính bạn và sự liên hệ của bạn nhưng còn cho mọi thứ

khác, ngôi vườn, cây cối, những con người quanh bạn – mọi thứ trở thành quan trọng lạ thường.

Nghiêm túc cũng có vui đùa. Bạn không thể nghiêm túc nếu không có vui đùa. Ngày hôm trước chúng ta đã nói về yoga, đúng chứ? Tôi đã trình bày cho bạn vài bài tập hít thở nào đó. Bạn phải thực hiện tất cả nó cùng vui đùa, tận hưởng những sự việc – bạn theo kịp chứ?

Người hỏi: Có những sự việc nào đó giống như học hành. Tôi không nghĩ rằng có thể bàn luận chúng bằng một ý thức của vui đùa.

Krishanmurti: Ô vâng! Đúng là như vậy. Hãy quan sát, Tungki, học hành là vui đùa. Thấy những sự việc mới mẻ là sự vui đùa to lớn; nó cho bạn năng lượng lạ thường nếu bạn thực hiện một khám phá vĩ đại cho chính bạn – không phải nếu người nào đó khám phá nó và bảo cho bạn về nó, vậy thì nó là bản sao. Khi bạn đang học hành, vui thú lắm khi thấy cái gì đó hoàn toàn mới mẻ, giống như đang khám phá một con côn trùng mới mẻ, một chủng loại mới mẻ. Khám phá cái trí của bạn đang làm việc như thế nào, thấy tất cả những quấy rầy, những tinh tế: học hành về nó là vui thú.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – *Chương 14*

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 7 tháng 2 năm 1973

Krishnamurti: Tôi vừa quay lại từ Ấn độ. Tôi đã nhận thấy rằng những sự việc đang trở nên tồi tệ lắm, thế giới đang trong một trạng thái rất hủy hoại, rất đặc trưng, nó đang thoái hóa, những con người không muốn làm việc, có những đình công. Chắc chắn chiến tranh đã chấm dứt ở Việt nam, nhưng không có hòa bình thực sự ở đó. Thế giới cộng sản cũng rất hỗn loạn; có sự tham nhũng khắp mọi nơi, tham nhũng trong ý nghĩa không chỉ đưa tiền bạc dưới gầm bàn, nhưng còn trong ý nghĩa rằng mọi người đang suy nghĩ một cách ích kỷ, phân chia và đang suy nghĩ trong những vòng tròn. Cũng vậy, những nghệ sĩ của chúng ta không thể thâm nhập sâu thêm nữa, họ đã đến được sự kết thúc của những sự việc. Họ đã cố gắng mọi loại diễn tả và họ cũng đã đến được một mấu chốt nơi họ không thể thâm nhập sâu thêm nữa. Và sự nghèo đói, như ở Ấn độ, mà bạn tuyệt đối không biết gì cả, đang lan tràn, đặc biệt nơi có những hạn hán nghiêm trọng. Cùng nghèo đói sự thoái hóa tiếp theo, mọi loại bạo

lực xảy ra. Những sự việc khủng khiếp đang xảy ra ở Nam mỹ, ở Brazil, và vân vân. Tôi không hiểu liệu bạn nhận biết được tất cả điều này: có thể bạn đang học hành lịch sử đương đại, những sự kiện đương đại, và người ta tự hỏi điều gì sẽ là kết quả của tất cả việc đó. Bạn sẽ đối diện tất cả việc này khi bạn rời khỏi đây.

Vì vậy sự liên hệ giữa cộng đồng ở đây và cộng đồng rộng lớn của thế giới là gì? Việc gì sẽ xảy ra cho tất cả các bạn? Đây không là một câu hỏi gây ấn tượng, hay chỉ là một câu hỏi kích thích trí năng. Khi bạn rời nơi này, số mạng của bạn sẽ là gì – việc gì sẽ xảy ra? Liệu bạn biết cách làm việc, cả trí năng lẫn thân thể, và vì vậy có thể đứng một mình chống lại dòng chảy này mà đang cuốn trôi con người? – dòng chảy của thương mại và sự ích kỷ kinh hoàng. Hoặ bạn sẽ bị nó cuốn trôi mà không nhận biết, hoặc nhận biết, và nếu bạn biết cách làm việc, cách học hành, cách sử dụng cái trí của bạn, vậy thì bạn có thể phù hợp vào nó. Liệu bạn bị dòng chảy cuốn trôi, hay đứng một mình?

Vì vậy khi người ta đến Brockwood và thấy vẻ đẹp mùa đông, những cái cây trụi, những đường nét dễ thương của những cành cây, sự an bình và yên lặng, vẻ đẹp của nơi này, người ta bị kinh ngạc bởi sự tương phản của tất cả nó. Và người ta tự hỏi liệu Brockwood cống hiến cho bạn cơ hội – hay nó có E cống hiến và bạn không tận dụng nó – thực sự sử dụng bộ não của bạn, những khả năng tốt đỉnh của bạn, trí năng, thân thể và tâm lý. Người ta muốn khóc than về những sự việc đang xảy ra, và đây là một nhóm người, một cộng đồng của những người khá có suy nghĩ, khá nghiêm túc, liệu những ý tưởng và tự do và điều gì tạm gọi là kỷ luật có thể theo cùng nhau. Hay tự do là một từ ngữ bị hiểu sai và có nghĩa rằng làm việc gì người ta muốn làm?

Ở đây chúng ta đang làm gì cùng nhau? Brockwood là một cộng đồng, một trung tâm tạm gọi là giáo dục. Tôi không hiểu liệu từ ngữ giáo dục có là từ ngữ đúng đắn hay không. Khi người ta sử dụng từ ngữ đó như thông thường nó được hiểu, nó có nghĩa học hành từ những quyển sách, lưu trữ thông tin và sử dụng nó hoặc một cách ích kỷ hoặc cho một nguyên nhân đặc biệt hay một lãnh vực đặc biệt, và khiến cho người ta đặc biệt trong lãnh vực đó hay tổ chức đó. Thông thường đó là việc gì đang xảy ra. Liệu chúng ta đang sử dụng những cái trí của chúng ta đến khả năng tốt đỉnh của chúng, hay chúng ta chỉ đang trì trệ? Cố gắng lên, tôi muốn tìm ra bạn nói gì, bạn suy nghĩ gì? Tôi e rằng người ta phải nghiêm túc cực kỳ, mặc dù bạn có thể cười đùa và vui chơi và trải qua một thời gian vui vẻ; tại tâm điểm người ta phải nghiêm túc cực kỳ trong thế giới này – bạn phản kháng nó.

Sau này bạn sẽ phản ứng như thế nào? Điều đó phụ thuộc vào bạn đang làm gì ngay lúc này. Liệu bạn đã quan sát việc gì đang xảy ra trong thế giới, nó bị phân chia ra sao, bị vỡ vụn, mỗi người đang đấu tranh chống lại người khác thuộc thương mại, thuộc kỹ năng và thuộc cảm xúc; vô số loại chiến tranh khác nhau, chiến tranh kinh tế, xã hội, giai cấp, và chiến tranh qui ước của giết chóc, và sự tôn sùng thành công. Bạn phải đối diện điều này. Liệu bạn có khả năng thấy nó và không tham gia trò chơi này? Tôi nghĩ Brockwood trao tặng cho bạn một cơ hội để có sức mạnh bên trong này dùng chống lại tất cả điều này. Liệu bạn sử dụng cơ hội đó như thế nào tùy thuộc vào bạn, và dĩ nhiên cũng tùy thuộc những người lớn tuổi nữa. Đó là lý do tại sao tôi cảm thấy rất quan trọng phải biết làm việc có nghĩa gì; thuộc thân thể bằng hai bàn tay của bạn, thuộc tâm lý bằng cái trí của bạn – làm việc chăm chỉ. Bạn đang làm tất cả việc đó ở đây?

Hay nó hơi hơi lơ đãng? Hay bạn nói, ‘Chúng ta được tự do để làm việc gì chúng ta muốn?’

Người hỏi: Có việc gì phải làm ngoại trừ chỉ đang thấy tất cả những vấn đề? Tôi có ý đó là công việc, đúng chứ?

Krishnamurti: Nhưng bạn thấy những vấn đề như thế nào? Mọi người mà đang sống, hơi hơi cảnh giác, thấy những vấn đề.

Người hỏi: Ô, ông phải thấy ông phản ứng như thế nào, hay là ông hành động như thế nào.

Krishnamurti: Bạn phản ứng như thế nào? Bạn thấy tất cả điều này như thế nó ở ‘đằng đó’, hay bạn thấy nó trong sự liên hệ.

Người hỏi: Tôi thấy nó như một diễn tả. Tôi thấy nó giống như nghệ thuật. Tất cả những vấn đề là những diễn tả.

Krishnamurti: Bạn coi tất cả việc đó là bộ phận của bạn? Hay bạn không phụ thuộc vào nó? Bạn là một người đứng ngoài đang nhìn vào? Hay bạn đang nhìn mà không là người đứng ngoài? Bạn quan sát tất cả nó: sự tôn sùng của thành công, sự tàn nhẫn, sự tôn sùng thuộc trí năng về những sự vật, sự lưu trữ hiểu biết. Bạn là tất cả điều đó hay bạn khác biệt tất cả điều đó?

Người hỏi: Tôi không cảm thấy trong hai cách này.

Krishnamurti: Tất cả điều đó là kết quả của tham lam của chúng ta, tham vọng của chúng ta, sự ganh đua, sự tôn sùng thành công, sự khẳng định chính mình, sự ích kỷ – bạn được tự do khỏi tất cả điều đó?

Người hỏi: Có lẽ chúng tôi không được tự do khỏi nó, nhưng chúng tôi không là bộ phận của nó ngay lúc này.

Krishnamurti: Bạn có lẽ được tự do khỏi nó. Nhưng nếu bạn không được tự do khỏi nó, liệu bạn nhận biết rằng bạn là bộ phận của nó?

Người hỏi: Mỗi ngày ông có lẽ nói, ‘Tôi không là bộ phận của hút xách này, nhậu nhẹt này’ – nhưng nó có thể xảy ra cho ông **lúc** kỳ ngày nào. Thậm chí khi ông ở trong căn phòng của ông và ông yên lặng phía bên trong, ông vẫn còn ích kỷ...

Krishnamurti: Điều gì tôi có ý là: bạn quan sát tất cả điều này như cái gì đó khác biệt bạn, hay liệu bạn là bộ phận của nó? Có lẽ có những khoảnh khắc khi bạn không là – bạn có lẽ không là khi bạn suy nghĩ một cách yên lặng – nhưng chừng nào người ta còn ích kỷ, tham vọng, tham lam, chiếm hữu, người ta còn là những thứ đó.

Người hỏi: Tại Brockwood chúng tôi có lẽ cảm thấy chúng tôi không là **h** phận của nó, hay không rõ lý do nào đó chúng tôi tự đánh lừa rằng chúng tôi không là bộ phận của nó.

Krishnamurti: Tôi không biết, tôi đang hỏi bạn. Bạn có lẽ đang tự đánh lừa khi suy nghĩ, ‘Chúng ta khác hẳn, chúng ta còn trẻ, vì vậy nó chưa là công việc của chúng ta phải quan tâm đến nó.’ Nếu bạn không đặt nền tảng ngay lúc này, khi bạn còn trẻ, tôi không thấy làm thế nào bạn sẽ đặt nền tảng nó sau này. Trong khoảng mười năm nữa tất cả các bạn sẽ lập gia đình và có con cái.

Người hỏi: Có một khuynh hướng nào đó để phân biệt giữa cái gì là khó chịu và cái gì là cần thiết. Muốn thâm nhập vào những công việc thực tế, chúng tôi phải tham gia, hay dính dáng đến mọi thứ khác ở đây. Một ví dụ đơn giản là làm việc trong vườn – rất vui nếu làm việc ở đó khi có ánh mặt trời và âm áp...

Krishnamurti: Vâng, nhưng nó ẽs khổ lắm vào một ngày như thế này. Hãy quan sát, tất cả các bạn sẽ làm gì? Tương lai của các bạn là gì? Các bạn muốn làm gì? Hay các bạn đã không suy nghĩ về nó? Nếu các bạn đã không suy nghĩ về nó, chỉ quên nó đi, có lẽ các bạn còn quá trẻ để suy nghĩ về nó. Nhưng nếu các bạn có suy nghĩ về nó, việc gì sẽ xảy ra cho các bạn?

Người hỏi: Tôi hoàn toàn không hiểu rõ ông có ý gì. Liệu nó là ông có thể làm việc gì, hay ông suy nghĩ ông muốn làm việc gì?

Krishnamurti: Cả hai. Liệu bạn có thể tách rời việc gì bạn có thể làm khỏi việc gì bạn muốn làm? Bạn muốn làm gì?

Người hỏi: Tôi có thể nói cho ông việc gì tôi không muốn làm. Tôi không muốn là bộ phận của cái gì tôi thấy.

Krishnamurti: Tôi có thể không muốn là bộ phận của tất cả mớ hỗn độn này, nhưng tôi phải làm việc gì đó. Tôi không thể chỉ nói, ‘Tôi không muốn là như thế’ và ở lại trong căn phòng của tôi. Tôi phải ăn, tôi phải mặc quần áo, tôi phải có chỗ ở.

Người hỏi: Ông có thể làm việc. Ông có thể rời đây và chỉ nhận một công việc.

Krishnamurti: Cái trí mà muốn làm việc trong thế giới này là gì?

Người hỏi: Ông có thể nhận một công việc.

Krishnamurti: Một công việc không là mấu chốt. Bạn có thể có một công việc nếu bạn đủ may mắn, hoặc bạn có thể sống dựa vào một người khác. Tôi đã gặp một người mà đã đi quá giang từ New York và đã làm việc suốt chuyến hành trình qua đại dương của ông ấy và tiếp tục quá giang từ Paris đến Delhi. Bạn hiểu điều đó có nghĩa gì? Ông ấy là một người Brahmin và là một người ăn chay nghiêm ngặt, vì vậy suốt chuyến hành trình ông ta sống dựa vào những quả dưa, một ít trái cây, thỉnh thoảng một quả cam trong ba tuần lễ. Ông ấy đã nói, ‘Tôi muốn đi đến Ấn độ, và khi tôi đến đó tôi sẽ trải qua hết sống của tôi như một người tôn giáo thực sự’ – dù điều đó có nghĩa gì. Lúc này, việc gì sẽ xảy ra cho bạn? – tôi thực sự quan tâm lắm.

Người hỏi: Dường như rằng tôi càng quan sát mọi sự việc kỹ càng bao nhiêu, tôi càng không muốn làm việc bấy nhiêu.

Krishnamurti: Bạn càng không muốn làm bất kỳ việc gì.

Người hỏi: Trong một ý nghĩa, vâng. Không phải bất kỳ việc gì liên quan đến lãnh vực kinh doanh, hầu hết mọi việc đều liên quan đến lãnh vực này.

Krishnamurti: Tôi biết, nhưng đầu vậy bạn sẽ làm gì? Bạn không thể chỉ ngồi ngả người ra và nói, ‘Tôi sẽ không làm gì cả’. Bạn phải ăn, bạn phải mặc quần áo và phải trả tiền để được ngủ một nơi nào đó.

Người hỏi: Chẳng có bao nhiêu việc mà ông có thể làm được.

Krishnamurti: Liệu có quá ít việc? Bạn muốn quá giang đến Ấn độ? Không đừng làm nó! Liệu có quá ít việc để làm trong sống mà không liên quan đến tất cả mớ hỗn độn này?

Người hỏi: Tôi thích quan sát mọi thứ mà ông có thể làm, nhưng mọi thứ dường như bị vấy bẩn bởi mớ hỗn độn này.

Krishnamurti: Thế là, điều đó có nghĩa rằng mọi thứ bạn làm sẽ bị vấy bẩn – liệu đó là nó?

Người hỏi: Ô, ông phải giải quyết nó.

Krishnamurti: Vì vậy làm thế nào bạn sẽ giải quyết được nó? Bạn phải trả thuế và vân vân. Bạn sẽ gia nhập vào một dòng tu – nhiều người đang làm việc đó – nhưng liệu bạn

thích loại sống đó? Hay liệu câu hỏi đó không liên quan gì lắm với những người mà vẫn còn rất trẻ? Nhưng bạn đã đủ lớn để hiểu rằng nếu bạn không đặt một nền tảng ngay lúc này, và thấy bạn quan sát như thế nào – không phải thuộc phân tích – những phản ứng của bạn là gì, và tại sao những phản ứng đó hiện diện, nếu bạn không làm việc đó, nó sẽ rất khó khăn để đối diện điều này.

Người hỏi: Tôi không hiểu liệu người ta có thể sống sót khi người ta bị đặt trong một nơi mà mọi người đang chiến đấu chống lại nhau.

Krishnamurti: Vâng, hãy đặt chính bạn trong vị trí đó. Bạn đã suy nghĩ về bạo lực? Điều gì được bao hàm trong bạo lực, làm thế nào nó nảy sinh, cấu trúc của bạo lực là gì? Có sự bạo lực thuộc thân thể và sự bạo lực của vâng lời – liệu bạn đang vâng lời và vì vậy đang bạo lực? Bạn hiểu rõ điều gì tôi có ý? Khi tôi vâng lời bạn và kiểm chế điều gì tôi suy nghĩ, kiểm chế đó sẽ bùng lên vào một ngày nào đó. Thế là, có bạo lực thân thể và bạo lực được tạo ra qua sự vâng lời, bạo lực của ganh đua, bạo lực của sự tuân phục. Khi tôi tuân phục vào một khuôn mẫu, tôi bạo lực – bạn thấy sự liên quan? Khi tôi sống một sống của phân chia – đó là, khi tôi suy nghĩ một việc và nói một việc khác, làm một việc khác – đó là sự phân chia và điều đó cũng nuôi dưỡng bạo lực. Tôi có lẽ rất yên lặng, hòa nhã, làm tất cả mọi công việc được yêu cầu, nhưng tôi nổi nóng: mà thể hiện đã có sự kiểm chế trong tôi. Vì vậy bạo lực không chỉ là bạo lực thân thể, nó là một vấn đề rất phức tạp. Và nếu bạn không suy nghĩ về nó, khi bạn bị đối diện với bạo lực bạn sẽ phản ứng hầu như dốt nát nhất.

Người hỏi: Liệu người ta có thể sống trong thế giới này mà không có bất kỳ bạo lực nào?

Krishnamurti: Hãy tìm ta, hãy làm việc. Hãy tìm ra làm thế nào sống một sống trong đó không có bạo lực.

Người hỏi: Cách đây một phút ông đã nói về sự kiềm chế. Có lẽ ở đây, nếu chúng ta bàn luận những sự việc, nó có thể tuôn ra và không bị kiềm chế. Tôi không hiểu liệu đó là một hình thức của kiềm chế.

Krishnamurti: Chúng ta hãy theo sát từng bước một. Bạn biết bạo lực thân thể là gì, bị tức giận, đánh nhau, hay một người nào đó đang hăm dọa bạn bằng từ ngữ. Đó là một loại bạo lực. Sự vâng lời là bạo lực, đúng chứ? Hoặc bạn sẽ nói rằng đó không là bạo lực? Tôi vâng lời khi tôi đi phía bên trái của con đường – đó là bạo lực?

Người hỏi: Không. Đó là thông minh, nếu ông không thực hiện nó ông sẽ bị xe hơi cán.

Krishnamurti: Vâng, mà có nghĩa gì?

Người hỏi: Nó là một sự kiện.

Krishnamurti: Vì vậy có những sự kiện và còn gì nữa? Tiếp tục đi.

Người hỏi: Và những sự việc mà chúng ta tạo ra trong trí óc của chúng ta mà không thực sự tồn tại.

Krishnamurti: Tôi vâng lời luật pháp mà nói hãy lái xe phía tay phải ở Châu Âu và phía tay trái ở nước Anh. Đó là bạo lực? Chắc chắn không. Nếu bạn vâng lời một người nào đó mà bạn nghĩ rằng anh ấy giỏi giang hơn bạn trong hiểu biết, đó là bạo lực? Tôi dạy bạn môn toán và bạn sẽ bàn luận nó cùng tôi, nhưng trong đó có một loại bắt chước nào đó, tuân phục và vâng lời, đúng chứ? Đó là bạo lực? Xã hội nói bạn phải đi và giết những người Hồi giáo hay những người Cộng sản – đó là bạo lực?

Người hỏi: Vâng.

Krishnamurti: Tại sao? Không chỉ có sự bạo lực thân thể liên quan trong nó, nhưng còn cả tình yêu tạm gọi là quốc gia, chủ nghĩa quốc gia, một phân chia của chính bạn như một người Anh, một người Đức, một người Nga, hay một người Hồi giáo – mà là một hình thức của bạo lực. Vì vậy làm thế nào bạn sẽ có thấu triết để thấy nơi nào sự vâng lời không là bạo lực và nơi nào là bạo lực? Bạn thấy sự khác biệt?

Tôi tuân phục, tôi bắt chước khi tôi lái xe bên tay trái. Tôi mặc quần dài trong quốc gia này, nhưng khi tôi đến Ấn độ tôi khoác vào cái áo Ấn độ – đó là một loại tuân phục hay sao? Và phía bên trong tôi tuân phục là một người Ấn giáo, truyền thống của tôi, những niềm tin của tôi – đó không là bạo lực? Vì vậy đâu là đường giới hạn giữa sự bạo lực và thấy cho chính bạn nơi nào tự do là trật tự? Tất cả bạo lực là vô trật tự. Đừng hiểu lầm điều gì tôi đang nói và sau đó nói, ‘Tôi sẽ không tuân phục’ và đi làm những sự việc xuẩn ngốc. Toàn thế giới đều dính dáng trong bạo lực, trong vô trật tự của những bằng phân loại khác nhau. Trong thế giới kinh doanh có vô trật tự kinh hoàng, mặc dù có những công ty

tuyệt vời đang vận hành hiệu quả nhất; nhưng chúng đấu tranh lẫn nhau – có vô trật tự.

Vì vậy tôi thấy vô trật tự, và sự tự do khỏi vô trật tự là trật tự – đúng chứ? Phải có thông minh hay thấu triệt để thấy rằng bất kỳ chuyển động nào hướng về vô trật tự đều là bạo lực. Nếu tôi mặc quần dài trong quốc gia này, đó là tuân phục? Đối với tôi nó không phải. Nhưng nó là tuân phục khi nói, ‘Tôi là một người Ấn giáo, đó là truyền thống của tôi, niềm tin của tôi, phong tục của tôi.’ Vì vậy tôi sẽ không tuân phục, bởi vì sự tuân phục ở đó dẫn đến vô trật tự. Thế là, tôi xóa sạch Ấn giáo khỏi máu huyết của tôi. Đó là tự do thực sự. Vâng lời là gì? ‘Bạn nên làm việc này’, ‘Hãy đi bên tay trái’, ‘Hãy đi đến nhà thờ’, hay ‘Bạn là một người Anh’. Khi bạn nhận biết được những yếu tố của vô trật tự, vậy thì bạn được tự do bởi vì có trật tự trong sống của bạn.

Đây là giáo dục thực sự: sống một sống vô cùng trật tự trong đó sự vâng lời được hiểu rõ, trong đó thấy nơi nào sự tuân phục là cần thiết và nơi nào nó hoàn toàn không cần thiết, và nhận biết được khi bạn đang bắt chước.

***Người hỏi:** Ông sẽ nói rằng khi phía bên trong ông đang bắt chước vậy thì ông có xung đột? Ví dụ, khi ông học một ngôn ngữ và ông làm nó bởi vì ông cảm thấy phải làm nó.*

Krishnamurti: Không có gì ~~h~~ phải làm. Nếu bạn bị bắt buộc bởi những tình huống, đó là bạo lực. Phụ thuộc vào một giáo phái, một nhóm người, một quốc gia, đó là bạo lực thực sự bởi vì nó tách rời con người. Tôi thấy việc này đang xảy ra – tôi đang làm việc này? Tìm ra liệu tôi đang làm nó, đó là công việc thực sự, đó là điều gì tôi có ý qua từ ngữ làm việc, không phải chỉ làm vườn, nấu nướng và học hành; đó là bộ

phận của nó, nhưng làm việc thực sự là thấy, hiểu rõ liệu bạn sống trong vô trật tự. Bạn có lẽ có trật tự vô cùng phía bên ngoài, mặc quần áo sạch sẽ, tắm rửa và đứng giờ tại tất cả các bữa ăn, nhưng trật tự thực sự ở phía bên trong. Và bởi vì bạn có trật tự bạn sẽ làm những việc một cách trật tự. Nếu bạn nói, ‘Tôi sẽ làm vườn’, tôi sẽ làm vườn dù thời tiết xấu hay tốt. Ồ, bạn không làm việc – Tôi đã làm tất cả những việc này!

Người hỏi: Chúng tôi ~~đ~~ hành nó trong đang làm nó. Chúng tôi không đang ~~g~~ ý rằng chúng tôi rút lui về những căn phòng của chúng tôi và tìm ra.

Krishnamurti: Chúa ơi, không! Bạn học hành trong khi bạn đang làm. Đang làm là đang học hành.

Người hỏi: Tìm ra liệu chúng ta đang hợp tác hay đang tuân phục: nếu chúng ta đang đồng hợp tác, vậy thì nó không thực sự dẫn đến những mâu thuẫn.

Krishnamurti: Hoặc bạn phải đồng hợp tác bởi vì bạn bị thúc đẩy, hoặc những tình huống bạo lực thúc đẩy bạn. Hoặc bạn muốn đồng hợp tác, bạn thương yêu đồng hợp tác, bạn muốn cùng nhau làm những sự việc. Đó là trật tự. Tôi không thể sống một mình trong căn phòng của tôi.

Người hỏi: Và không có sự mâu thuẫn ở đó?

Krishnamurti: Chắc chắn không. Nhưng nếu bạn ép buộc tôi, hay những hoàn cảnh thúc đẩy tôi, hay tôi cảm thấy rằng nếu tôi không làm tôi sẽ bị khinh miệt, đó là bạo lực. Nhưng

không nếu tôi thấy chúng ta phải làm việc cùng nhau, rằng sống là đang làm việc cùng nhau, rằng tôi không thể sống một mình. Rốt cuộc, tôi tìm được liệu tôi bạo lực trong đang làm những sự việc với bạn – tôi chơi đùa như thế nào, tôi nói chuyện như thế nào, tôi lắng nghe bạn như thế nào. Trong sự liên hệ tôi tìm được. Ngược lại tôi không thể tìm được, tôi không thể ngồi trong căn phòng của tôi và cố gắng tìm ra liệu tôi có bạo lực hay không. Tôi có thể tưởng tượng tôi không bạo lực, nhưng thử nghiệm thực sự, hành động thực sự hiện diện trong liên hệ, để thấy liệu tôi giống như thế. Đó là làm việc thực sự. Và nếu bạn làm điều đó, bạn có năng lượng vô cùng bởi vì sống của bạn ở trong trật tự.

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

Phần 1 – *Chương 15*

NÓI CHUYỆN TẠI BROCKWOOD PARK SCHOOL

Ngày 25 tháng 5 năm 1973

Krishnamurti: Tôi không hiểu liệu bạn đang suy nghĩ điều gì chúng ta đã nói ngày hôm trước: sự hiểu biết quy định cái trí như thế nào và liệu có thể dạy những sự kiện, cho thông tin và vân vân – tất cả những điều được gọi là sự hiểu biết – mà không quy định cái trí. Người ta đã trao sự quan trọng lạ thường như thế cho sự hiểu biết. Đối với những cái trí Ấn độ nào đó, sự hiểu biết là một con đường dẫn đến Thượng đế. Ở phương Đông, tôi nghĩ, sự hiểu biết đại diện một cách sống mà trong đó chính học hành về những quyển sách thiêng liêng – kinh Talmud, những kinh Sutra và kinh Koran – thuộc lòng và lặp lại những ngữ cảnh, mang bạn gần hơn điều gì họ gọi là Thượng đế, hay Allah, hay Jehovah.

Chúng ta đang nói ằng tình trạng bị quy định xảy ra không chỉ thuộc văn hóa, trong ý thức của tôn giáo, luân lý xã hội và vân vân, nhưng cũng còn qua chính sự hiểu biết.

Liệu có thể dạy dỗ những học sinh và chính chúng ta để giải thoát cái trí khỏi sự hiểu biết nhưng vẫn sử dụng sự hiểu biết mà không khấn cho cái trí vận hành một cách máy móc? Nếu tôi là một giáo viên ở đây, tôi sẽ rất quan tâm đến làm thế nào để sáng tạo sự giải thoát khỏi tình trạng bị quy định này trong chính tôi và trong những em học sinh. Chúng ta đã thâm nhập vào điều đó: trong chính hành động của đang dạy học tôi học hành về tình trạng bị quy định riêng của tôi và thấy tình trạng bị quy định của đứa trẻ và học hành làm thế nào để cởi bỏ tình trạng bị quy định của cái trí. Lúc này, chúng ta có thể thâm nhập vào nghi vấn của liệu sự hiểu biết quy định cái trí, và nếu nó có quy định, làm thế nào ngăn ngừa nó; làm thế nào không định hình cái trí trong chính hành động của đang dạy học và đang cho thông tin.

Người hỏi: Chính sự hiểu biết không quy định cái trí của ông. Do bởi thái độ của ông đối với sự hiểu biết mới quy định nó; chỉ có những sự kiện trong đầu óc của ông không quy định cái trí của ông.

Krishnamurti: Tại sao tôi nên mang những sự kiện trong cái trí của tôi? Chúng ở trong những quyển bách khoa, trong những quyển sách – tại sao tôi phải mang tất cả thứ này trong cái trí của tôi?

Người hỏi: Nhiều chức năng của cái trí ở trên một mức độ nơi sự hiểu biết như một dụng cụ là cần thiết.

Krishnamurti: Nếu tôi muốn xây dựng một cái cầu tôi phải có một kiến thức nào đó, một kinh nghiệm nào đó, tôi cần những thông tin kỹ thuật. Tôi sử dụng sự hiểu biết đó để xây

dựng một cái cầu. Tôi thấy sự cần thiết của một hiểu biết nào đó được duy trì trong cái trí, nhưng làm thế nào ngăn cản sự hiểu biết đó bị sử dụng sai lầm bởi người kỹ sư mà nói, ‘Tôi sẽ sử dụng sự tiến bộ này cho sự tiến bộ của chính mình? Liệu nó là sai lầm?’

Người hỏi 1: Vâng, nó là sai lầm.

Người hỏi 2: Cũng không phải rằng cái trí không thể giữ yên lặng, hay sao? Người ta đi dạo và người ta đang suy nghĩ về việc xây dựng một cái cầu, không phải đang nhìn ngắm cây cối.

Krishnamurti: Nhưng nếu tôi phải xây dựng một cái cầu tôi phải suy nghĩ nhiều về nó.

Người hỏi: Có vẻ rằng tôi càng có thể lưu trữ nhiều hiểu biết và thông tin bao nhiêu tôi càng phong phú bấy nhiêu, bởi vì tôi không phải tra cứu nó trong một quyển sách. Tôi có thể sử dụng nó rất dễ dàng.

Krishnamurti: Vì vậy chức năng của sự hiểu biết là gì? Bạn đây nè, đang dạy môn toán, môn địa lý, môn sinh học và văn học; chức năng của nó trong sống là gì?

Người hỏi: Nó là một dụng cụ mà cá thể có thể sử dụng trong hành động của anh ấy.

Krishnamurti: Hành động trong một hướng đặc biệt.

Người hỏi: Nó là cái rền quá khứ mà ông rút ra trong hành động của ông, dù nó là sự hiểu biết từ trải nghiệm hay từ một quyển sách.

Krishnamurti: Ngày hôm qua tôi đã nói chuyện với một số phụ huynh tại Luân đôn. Con của họ mười chín tuổi. Khi cậu ấy mười tám tuổi cậu ấy vào đại học và bỗng nhiên cậu ấy buông bỏ tất cả, dính dáng vào thuốc men và trao tất cả tiền bạc mà cậu ta có cho một vị đạo sư đặc biệt, và cậu ấy đang thien định một tiếng đồng hồ mỗi ngày. Những bậc phụ huynh lo ngại, họ hỏi, ‘Điều gì xảy ra cho cậu ấy?’

Điều gì sẽ xảy ra cho những cậu trai và những cô gái này mà chúng ta cõr đây sau khi bạn đã dạy dỗ các em, đã trao cho các em ất cả thông tin về nghệ thuật, âm nhạc, địa lý, lịch sử và tiếng Anh, bất kỳ sự hiểu biết nào? Các em đã thâu lượm tất cả sự hiểu biết thuộc công nghệ tuyệt vời đó và tiếp theo điều gì xảy ra cho các em? Liệu nó sẽ khiến cho các em thành những người thư ký được vinh danh trong một xã hội thoái hóa? Để làm gì? Nếu một cậu trai không đến trường đại học và không nhận được một mảnh bằng, em ấy thấy rất khó khăn để có một công việc nếu em ấy không có một khả năng đặc biệt nào đó. Vì vậy chúng ta đang cố gắng làm gì? Chúng ta trao cho các em ất cả hiểu biết đó và sau đó để lại một cánh đồng rộng lớn, phần khác của sống, hoàn toàn bị bỏ quên. Bạn hiểu tôi có ý gì?

Người hỏi 1: Tôi không lấu liệu nó có bị bỏ quên hoàn toàn. Những học sinh tìm thấy trong cái nguồn của cái khác lạ việc gì các em thích làm, nơi nào các em có thể trao toàn bộ năng lượng. Các em đang dần dần tìm ra công việc gì các em có thể dâng hiến toàn sống của các em.

Người hỏi 2: Các em cũng đang tiếp xúc cùng những giá trị khác bởi vì chúng tôi cùng nhau lắng nghe những nói chuyện của ông và bằng toàn năng lượng của chúng tôi, chúng tôi mang những giá trị đó vào sự liên hệ của chúng tôi cùng các em học sinh.

Người hỏi 3: Nhưng em học sinh phải có một ý thức của mục đích trong sống mà vượt khỏi sự thành tựu thuộc trí năng mà sẽ lo lắng cho sống hàng ngày của em ấy. Em ấy phải thấy toàn bức tranh của sống: 'Tôi đang sống vì cái gì đây?'

Người hỏi 4: Liệu một người trẻ tuổi có thể trả lời câu hỏi này?

Người hỏi 5: Chúng ta có thể bắt đầu tìm hiểu...

Người hỏi 6: Trong cái trí của những người trẻ và cũng cả trong những cái trí của những người khác nữa, có nhiều hoang mang về lãnh vực nơi sự hiểu biết là tốt lành và hữu ích và nơi nó không liên quan, nơi nó bị sai trái. Tôi nghĩ sự hoang mang giữa hai điều này liên tục đang xuất hiện trong những người trẻ, trong những con người đã lắng nghe ông và đã đọc sách của ông. Nó rõ ràng trong một cách và tuy nhiên có sự hoang mang về ranh giới nằm ở đâu giữa hai cách này.

Krishnamurti: Tôi có thể đặt câu hỏi khác hẳn? Chức năng của một giáo viên là gì?

Người hỏi: Thể hiện một cách sống.

Krishnamurti: Ngoại trừ, ‘Người dạy là người được dạy – chức năng của một người dạy học là gì?’

Người hỏi: Liệu có thể truyền sự hứng khởi cho người học sinh bằng một loại năng lượng mà anh ấy có thể tiếp tục riêng cho anh ấy?

Krishnamurti: Bạn truyền sự hứng khởi cho những học sinh của bạn? Tôi không thích từ ngữ ‘truyền sự hứng khởi’. Tôi không muốn truyền sự hứng khởi sang bất kỳ người nào cả – tôi là ai?

Người hỏi: Ông không truyền sự hứng khởi cho các em, ông giải phóng nó từ năng lượng riêng của các em. Ông cởi bỏ sự việc mà đang ngăn cản các em.

Krishnamurti: Đó là chức năng của một người thầy hay sao? – khiến cho các em học hành, gây hứng thú cho các em, khuyến khích các em, hay kích động các em học hành khi các em không quan tâm? Bạn nói rằng chúng ta phải giúp đỡ các em tìm ra mục đích của các em trong sống.

Người hỏi: Tìm ra sống là gì trong ý nghĩa của tôi, như một cá thể, phù hợp vào tổng thể của sống ở nơi nào.

Krishnamurti: Hãy quan sát việc gì đang xảy ra trong thế giới. Hàng ngàn cậu trai đang rời trường đại học, đang dính dáng vào thuốc men, đang có tình dục cá thể hay tình dục tập thể, họ chạy trốn, tham gia vào những cộng đồng, những giáo phái khiếp hãi, cạo đầu của họ, nhảy múa ngoài đường, cho tất cả tiền bạc của họ cho một đạo sư nào đó.

Người hỏi: Nó đang xảy ra bởi vì các em đã không có được sự giáo dục đúng đắn.

Krishnamurti: Chúng ta đang trao cho các em sự giáo dục đúng đắn?

Người hỏi: Nếu chúng ta đang trao, các em sẽ không làm những việc này.

Krishnamurti: Không, không phải rằng các em sẽ không làm nó. Như những giáo viên, chúng ta đang cố gắng làm gì? Chúng ta cho các em những thức ăn chay, yêu cầu các em thức dậy đúng giờ, giữ gìn mái tóc của các em ngay ngắn, cố gắng nói cho các em tự sửa đổi. Tại cơ bản chúng ta đang cố gắng làm gì ở đây?

Người hỏi: Điều cơ bản là nhận biết được tình trạng bị quy định của chúng ta trong liên hệ của chúng ta với đứa trẻ.

Krishnamurti: Không.

Người hỏi: Như nó là, chúng ta phải dành ra thời gian càng nhiều bao nhiêu càng tốt trong sự liên hệ với những đứa trẻ, vạch rõ tất cả những sự việc các em làm hàng ngày, giống như chạy nhảy dọc theo những hành lang. Trong cách đó hầu như chắc chắn ông sẽ làm hư hỏng sự liên hệ của ông cùng đứa trẻ. Ông thấy, một đứa trẻ ở đây không có một bà mẹ, em ấy có hai mươi, ba mươi bà mẹ – tất cả đều luân phiên vạch ra cho em ấy điều gì em ấy sai trái. Điều gì tôi muốn biết là, loại giáo dục nào, loại tiếp cận nào chúng ta phải cần có cho

đưa trẻ mà sẽ làm cho em ấy không còn muốn chạy nhảy dọc theo hành lang nữa.

Krishnamurti: Không. Tôi muốn quan sát nó theo cách này – tôi có thể sai lầm. Bạn biết việc gì đang xảy ra trong thế giới; thuộc chính trị tất cả các chính phủ đang tham nhũng, tham nhũng thực sự, không phải một cách hời hợt, nhưng sâu thẳm. Và có tất cả những đạo sư này đang đi khắp thế giới, lượm lặt tiền bạc và những đệ tử, đang làm biến dạng những cái trí của những người trẻ; có thuốc men thuộc vô số loại, có quân đội, có kinh doanh. Khi thấy việc gì đang xảy ra, không phải trừu tượng nhưng thực sự, chúng ta đang cố gắng làm gì cho những em học sinh này? Khiến cho các em phù hợp vào đó?

Người hỏi: Trong chừng mực nào đó, chỉ rõ cho các em cũng thấy tất cả điều đó; trong chừng mực nào đó nó được phản ánh trong môi trường sống riêng của chúng ta.

Krishnamurti: Không. Làm ơn hãy cụ thể hơn, trực tiếp hơn nữa về nó. Chúng ta đang cố gắng làm gì?

Người hỏi 1: Tôi muốn khuyến khích các em quan sát sống bằng một nghiêm túc nhiều hơn. Đường như các em rất ngẫu nhiên và thoải mái, đặc biệt nơi những người trẻ.

Người hỏi 2: Đối với tôi sự giáo dục có ý nghĩa nhất trong những khoảnh khắc khi đường chân trời tinh thần của tôi bỗng nhiên lan rộng qua sự ảnh hưởng của người thầy hay qua sự tác động văn hóa nào đó. Có một lan rộng của một ý

thức của những giá trị mà sắp xếp những sự vật trong tổng thể hòa hợp.

Người hỏi 3: *Mấu chốt chủ đạo là ý thức của những giá trị trong một thế giới mà bất kỳ sự vật nào chuyển động.*

Người hỏi 4: *Liệu chúng ta không đang cố gắng tìm ra làm thế nào để sống một cách khác hẳn, hay sao? Những cách đã bắt đầu mà quá xấu xa, những cách của làm bất kỳ việc gì bạn muốn mà khá nông cạn và vô ích. Có lẽ có một cách khác cho đứa trẻ mà trong đó có chiều sâu vô hạn.*

Người hỏi 5: *Nhân cách của cái người mà chuyển tải điều gì đó cho đứa trẻ phải có thể chấp nhận được đối với em ấy. Đứa trẻ cảm thấy chúng tôi khá bình thường – tôi không thấy tại sao em ấy phải lắng nghe chúng tôi. Tôi cảm thấy chúng tôi phải có chất lượng mới mẻ đó hiện diện trong chính chúng tôi, một cách cơ bản.*

Người hỏi 6: *Chúng ta phải như vậy sao, Doris? Tại cơ bản cho chính chúng ta?*

Người hỏi 7: *Vâng, tôi nghĩ như thế.*

Krishnamurti: *Chắc chắn không.*

Người hỏi 1: *Không phải trong một ý thức tự cho mình là trung tâm, nhưng cơ bản phải tìm ra, chắc chắn cho chính chúng tôi, một cách tốt lành hơn của thực sự đang sống cùng nhau.*

Người hỏi 2: Ô, nếu chúng ta tìm được điều đó cho chính chúng ta, liệu chúng ta không đang tìm được nó như một tổng thể, không chỉ cho những cái tôi riêng của chúng ta, hay sao?

Người hỏi 3: Dĩ nhiên, không có gì dành riêng cho chúng ta; trái lại, một cách tinh tế chúng ta không đang cố gắng tôn vinh những cái tôi cá nhân của chúng ta. Nhưng tôi cảm thấy rằng, ở đây chất lượng ‘đang tồn tại của lẫn nhau đó’ cần có sức sống mãnh liệt hơn.

Krishnamurti: ‘Nó nên như thế’ – lúc này chúng ta ị lạc lõng!

Người hỏi: Nhưng chúng ta phải làm gì?

Krishnamurti: Tôi muốn giải quyết nó. Ở đây tôi là, một giáo viên – tôi sẽ cố gắng làm gì đây?

Người hỏi: Quá nhiều học sinh đã nhận biết được những việc đang xảy ra trong thế giới bên ngoài, tôi nghĩ đó là lý do tại sao một số những người lớn tuổi đang tìm hiểu sự tham nhũng của chính phủ.

Krishnamurti: Vâng, vậy thì cái gì? Khi các em đối diện với tất cả điều này, khi các em ra ngoài vào thế giới, liệu các em sẽ bị nuốt chửng bởi nó? Hay chỉ nói, ‘Xin lỗi, tôi sẽ không dính líu gì với nó’, và thoát khỏi nó?

Người hỏi: Các em phải tìm ra cho chính các em.

Krishnamurti: Làm thế nào các em sẽ tìm ra, cái gì sẽ cho các em ánh sáng, thấu triệt đó để nói, ‘Tôi sẽ không’?

Người hỏi 1: Đó là điều gì chúng tôi đang cố gắng làm ở đây, và đó là điều gì các em cũng đang thách thức.

Người hỏi 2: Đó là lý do tại sao một vài em đã đến đây.

Krishnamurti: Lúc này, chúng ta hãy rõ ràng – liệu đó là điều gì chúng ta đang cố gắng làm? Đang giúp đỡ các em thấy ‘cái gì là’, sự thoái hóa và mọi chuyện còn lại của nó, và không rơi vào cái bẫy đó?

Người hỏi: Đó chỉ là một phần của nó.

Krishnamurti: Phần còn lại là gì? Cho các em sự hiểu biết? Giúp các em có sự can đảm để đấu tranh? Tôi đã hỏi một hiệu trưởng của một trong những ngôi trường ở Ấn độ. Tôi nói, ‘Bạn đã làm công việc này gần bốn mươi năm, bạn đã trải qua suốt cuộc đời bạn trong công việc này, liệu nó xứng đáng?’ Ông ấy đã trả lời, ‘Có.’ Thế là tôi hỏi tiếp, ‘Trong suốt bốn mươi năm ở đây liệu đã có một cậu trai hay cô gái mà đáng chú ý, mà đã không rơi vào cái bẫy tội lỗi khủng khiếp này?’ Ông ấy trả lời, ‘Tôi không biết, chẳng mấy người.’ Vì vậy tôi nói, ‘Bạn có ý trong suốt bốn mươi năm bạn đã làm việc ở đây và chỉ một hay hai người đã ra khỏi nó?’

Người hỏi: Vấn đề nằm ở đâu? – nơi người dạy hay người được dạy?

Krishnamurti: Cả hai. Bạn đã không có được vật liệu. Nếu bạn muốn may một bộ quần áo đẹp bạn phải có vật liệu tốt.

Người hỏi 1: Tôi đã nói vật liệu đã bị hư hỏng rồi.

Người hỏi 2: Chẳng tốt lành gì cả nếu ông không sử dụng bất kỳ vật liệu nào mà ông có thể tìm được tại bất kỳ nơi nào; toàn sự việc đều không thể thực hiện được nếu ông chỉ đang có vật liệu tốt nhất. Nhưng hãy chọn đưa trẻ đầu tiên mà ông bắt gặp từ khu tồi tàn của Luân đôn. Nếu nó có thể thực hiện được, nó có thể thực hiện được với đứa trẻ đó.

Người hỏi 3: Tôi sẽ không sử dụng cụm từ đó – vật liệu tốt hay vật liệu xấu – tôi sẽ chỉ nói tất cả họ đều là những con người,

Người hỏi 4: Vậy thì nó có sự hàm ý rằng xã hội là những con người mà tất cả họ đều có ý định của làm mọi việc đúng đắn, hành động theo trực giác, nhạy cảm, nhận biết, ý thức được những hành động của họ. Nếu đó là như thế, vậy thì đối với tôi dường như nó làm tiêu tan mục đích của có một ngôi trường như thế, nếu chúng ta có thể sử dụng tập thể của nhân loại và nói rằng ý định của mọi người là thức dậy và nhạy cảm, sự ảnh hưởng đó có một vai trò rất nhỏ. Tôi nghĩ chắc chắn có một khác biệt. Tôi nghĩ nó là một vấn đề của ai đến đây, ai ở đây – dù đó là khối giáo viên hay học sinh – và đang sống ở đây, ý định của họ là gì.

Người hỏi 5: Có vài người đã thể hiện một thiên hướng sống một cách khác hẳn, họ đã bộc lộ sự hứng thú. Có sẵn một thông minh rồi.

Krishnamurti: Lúc này, sự hiểu biết có một vai trò gì trong đó?

Người hỏi A: Một bông hoa, một con chó, không có sự hiểu biết vì vậy nó sống một loại sống vốn có của nó. Ông cần sự hiểu biết; ông sử dụng sự hiểu biết đó như thế nào cho sự đo lường của ông.

Krishnamurti: Vậy là bạn đang nói, một con người sử dụng sự hiểu biết đó như thế nào mới là điều quan trọng thực sự.

Người hỏi: Không, điều đó không thể như thế.

Krishnamurti: Tại sao không?

Người hỏi 1: Sự hiểu biết không có một vai trò trong đang hiện diện thực sự.

Người hỏi 2: Sống đúng đắn không phụ thuộc vào bất kỳ loại hiểu biết nào.

Người hỏi 3: Nhưng chính đang ở lại phụ thuộc vào sự hiểu biết.

Người hỏi 4: Chúng ta đang nói về loại hiểu biết nào?

Krishnamurti: Chúng ta hãy nói về loại hiểu biết nào mà chúng ta có ý.

Người hỏi: Hiểu biết mà là sự hiểu biết học vấn, mà là sự hiểu biết khoa học; nó là bộ phận của chúng ta là gì. Tại khoảnh khắc này chúng ta đang sử dụng nó cho sự thấu triết, nếu ông muốn.

Krishnamurti: Chúng ta hãy gọi nó là sự hiểu biết học vấn; đó là một việc. Hiểu biết của làm thế nào để sống mà đang sử dụng hiểu biết đó là một việc khác. Hay hiểu biết là toàn sự việc? Và nơi nào sự tự do, nơi nào sự tự phát hiện diện trong cái này? Có sự hiểu biết học vấn; nếu tôi học hành về chính tôi và sử dụng hiểu biết về chính tôi đó, không có tự do trong nó. Tôi không hiểu liệu tôi đang chuyển tải điều này?

Người hỏi: Liệu ông đang nói rằng người ta cần sự hiểu biết học vấn để học hành về chính người ta?

Krishnamurti: Không. Liệu tôi phải vào trường đại học để học hành về chính tôi?

Người hỏi: Nhưng học đại học không ngăn cản ông biết về chính ông.

Krishnamurti: Thế là, có sự hiểu rõ về chính mình và sự hiểu biết học vấn, mà luôn luôn là quá khứ, đang thêm vào nó, đang găm bốt nó, đang đúc khuôn nó – tất cả điều đó. Nếu tôi nói, ‘Tôi biết về chính tôi,’ nó là sự hiểu biết mà tôi đã thâm lượm trong quan sát về chính tôi. Việc đó không cho tôi sự tự do – tôi vẫn còn bị trói buộc trong sự hiểu rõ về chính tôi.

Người hỏi: Ý tưởng tôi có về chính tôi.

Krishnamurti: Vâng, thưa bạn.

Người hỏi: Đó là, sử dụng những phương cách của khoa học và ứng dụng nó vào sự hiểu rõ về chính mình; nó là vấn đề.

Krishnamurti: Không. Gã sử người nào đó không bao giờ học đại học, anh ấy có thể học hành về chính mình trong liên hệ với mọi người.

Người hỏi: Nhưng liệu anh ấy dựa vào nó, liệu anh ấy tích lũy hiểu biết đó?

Krishnamurti: Khoảnh khắc anh ấy tích lũy nó, vậy thì nó trở thành một cản trở, thế là anh ấy không bao giờ được tự do. Tôi không hiểu liệu tôi đang trình bày rõ ràng?

Người hỏi: Ông đang nói rằng trong đang học hành về chính ông có hai việc. Một việc là lược lật những sự kiện nhỏ nhoi về chính mình và lưu trữ chúng và nói, ‘Tôi làm điều này và điều này.’ Việc còn lại là một nhận biết của toàn qui trình đó đến một chiều sâu thăm thẳm mà trong đó đột nhiên ông thấy toàn sự việc và kế tiếp đã kết thúc nó.

Krishnamurti: Mà không liên quan đến sự tích lũy của hiểu rõ về chính bạn.

Người hỏi: Ông có ý ằng, ông thấy đến một mức độ mà khiến cho tất cả sự hiểu biết về những mảnh nhỏ xiêu được sắp xếp vào chung biển mắt, bởi vì ông đã thấy chúng.

Krishnamurti: Bạn thấy tổng thể của chính bạn...

Người hỏi: ... và thế là ông tự do.

Krishnamurti: Đúng rồi. Đó là sự tự do. Nếu tôi học hành về chính tôi và nói, ‘Tôi phải làm việc này, tôi phải làm việc kia’ – bạn biết tất cả những việc nhỏ nhoi tầm thường mà xảy

ra – sự hiểu biết đó sẽ khiến cho tôi què quặt hoàn toàn: tôi không dám làm bất kỳ việc gì một cách tự do, tự phát. Lúc này, tôi nghĩ chúng ta bắt đầu thấy những loại khác nhau của sự hiểu biết là gì. Vì vậy chúng ta đang cố gắng sáng tạo trong em học sinh cái gì? Chúng ta không chỉ truyền đạt sự hiểu biết sách vở, điều đó được hiểu rõ. Vậy thì, cái còn lại là gì? Liệu bạn đang cố gắng giúp đỡ em học sinh hiểu rõ về chính em ấy từng chút một? – lượm lặt sự hiểu biết về chính em ấy qua những hành động nhỏ nhoi. Hay liệu bạn đang cố gắng giúp đỡ em có một thấu triệt vào tổng thể của nó? Tôi nghĩ đây là điều quan trọng. Làm thế nào em sẽ có một thấu triệt tổng thể vào chính em để cho mọi thứ trong vị trí đúng đắn? – tất cả những sự việc nhỏ nhoi – làm thế nào để cư xử, làm thế nào để có những liên hệ tốt, mọi thứ trong vị trí đúng đắn. Lúc này, làm thế nào tôi sẽ chuyển tải điều này và giúp đỡ em thực hiện nó?

Người hỏi: Nếu người ta đang thể hiện một hành động, một tiến hành trong thì hiện tại, có vẻ rằng chính người ta phải ở trong tiến hành đó; người ta phải thâm nhập nó một cách năng động trong chính người ta, ngược lại nó chỉ trở thành một sự kiện khác được thêm vào cho tất cả những sự kiện khác.

Krishnamurti: Chỉ là một chuỗi khác của những ý tưởng; tôi hiểu rõ điều đó. Hãy lắng nghe: tôi đang cố gắng dạy môn toán và tôi cũng đang bảo học sinh thức dậy sớm, đi ngủ đúng giờ, ăn đúng cách, rửa ráy đúng cách, vân vân. Và tuy nhiên tôi muốn giúp đỡ em ấy có một thấu triệt mà khiến cho em ấy có thể thức dậy tại giờ thích hợp và làm tất cả những việc khác một cách dễ dàng. Lúc này, có ba việc mà tôi có

liên quan: học hành thuộc học vấn, bảo cho em ấy phải làm gì, và cùng lúc tôi nói với em ấy, ‘Hãy quan sát, nếu bạn có sự thấu triệt mọi thứ sẽ trong vị trí đúng đắn.’ Tôi có cả ba con suối này đang chảy hòa hợp cùng nhau. Lúc này, làm thế nào tôi sẽ chuyển tải điều này? Làm thế nào tôi sẽ giúp đỡ em?

Người hỏi: Đứa trẻ phải thấy tất cả chúng phù hợp nơi đâu?

Krishnamurti: Không, không. Lại nữa bạn đang khiến cho em phù hợp vào điều này. Vậy thì em sẽ nói, ‘Được rồi, tôi sẽ phù hợp vào điều này.’

Đầu tiên hãy nhìn vào vấn đề. Học hành thuộc học vấn là một con suối. Con suối thứ hai là những chi tiết, như là, ‘Hãy thức dậy, đừng làm việc này, đừng làm việc kia’ – mà bạn cũng phải nói. Và con suối thứ ba là nói, ‘Hãy quan sát, thông minh lạ thường có nghĩa theo bản năng bạn sẽ làm mọi việc đúng đắn trong hành vi của bạn,’ Hãy cho phép tất cả ba con suối này trôi chảy hòa hợp cùng nhau.

Người hỏi: Rất khó khăn để...

Krishnamurti: Không, đừng nói khó khăn, đừng nói gì cả, nhưng trước tiên hãy thấy vấn đề. Nếu bạn nói nó khó khăn quá, thế là chấm dứt.

Người hỏi: Yếu tố thứ ba là một khái niệm.

Krishnamurti: Không, nó không là một khái niệm, nó không là một ý tưởng – khái niệm có nghĩa một ý tưởng, một kết luận. Tôi thấy ba điều: thấu triệt hay thông minh, cách cư xử

chi tiết, và học hành thuộc học vắn; và tôi cảm thấy chúng không đang chuyển động cùng nhau, chúng không đang hình thành một con sông hợp nhất. Thế là, tôi nói với chính mình: tôi sẽ làm gì, làm thế nào tôi sẽ giáo dục ba sự việc này để cho chúng sáng tạo một tổng thể? Khi bạn lắng nghe điều này bạn kết luận, bạn nói, ‘Vâng, tôi chấp nhận nó như một ý tưởng.’ Tôi nói nó không là một ý tưởng. Vì vậy nó trở thành khó khăn, sau đó bạn nói, ‘Tôi không biết phải làm gì.’ Nhưng nếu nó là một sự thật, làm thế nào tôi chuyển tải sự thật của nó sang em học sinh – không phải ý tưởng. Theo cá nhân, tôi không bao giờ có một vấn đề hay một xung đột về tất cả điều này.

Lúc này làm thế nào tôi như một người giáo viên, đang sống ở đây trong một liên hệ mật thiết cùng những học sinh – mật thiết trong ý nghĩa của tiếp xúc hàng ngày – làm thế nào tôi sẽ chỉ rõ điều này? Tôi đang hỏi bạn, làm thế nào bạn sẽ chỉ rõ điều này cho đứa trẻ? – nhưng không phải như một ý tưởng. Nếu nó là một ý tưởng, vậy thì nó có nghĩa bạn phải luyện tập nó, bạn phải đấu tranh với nó, tất cả mọi vô lý bắt đầu.

Người hỏi: Ô, nếu nó có ý nghĩa đối với tôi vậy thì nó có ý nghĩa.

Krishnamurti: Liệu nó có ý nghĩa đối với bạn?

Người hỏi: Nó rất, rất có ý nghĩa.

Krishnamurti: Trong cách nào? Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘có ý nghĩa’?

Người hỏi: Tôi cảm thấy ba yếu tố này cực kỳ quan trọng.

Krishnamurti: Xin lỗi, tôi phủ nhận nói nó là quan trọng.

Người hỏi: Nó có quan trọng.

Krishnamurti: Lúc này, làm thế nào bạn chuyển tải nó sang đứa trẻ?

Người hỏi: Chắc chắn rằng chính vẻ đẹp của thấu triết tự chuyển tải chính nó – vẻ đẹp tuyệt đối của nó.

Krishnamurti: Thưa bạn, bạn biết bạn đang nói gì? Tôi sẽ không lắng nghe, tôi đang nhìn ngắm con chim đó và bạn nói, ‘Hãy thấy vẻ đẹp của điều này,’ Hãy thả cho hạt giống được sinh ra trong em ấy. Làm thế nào bạn sẽ gieo hạt giống đó? Bạn hiểu rõ chứ?

Người hỏi: Vâng, tôi hiểu rõ. Nhưng tôi cũng thấy rằng nếu ông chỉ có thể gieo hạt giống, và nếu sự liên hệ không là một gập gờ của một cái trí cân bằng cùng một cái trí cân bằng khác, vậy thì chẳng có ích lợi gì từ nó.

Krishnamurti: Tôi đồng ý. Lúc này, bạn đề nghị điều này phải xảy ra như thế nào? Ví dụ một cậu trai, bạn giúp đỡ em ấy, bạn cho em ấy mọi thứ em ấy muốn trong ý nghĩa của môi trường lành mạnh và thực phẩm bổ dưỡng, bạn chỉ bảo em ấy phải làm gì, bạn dạy dỗ em ấy về học vấn và mọi chuyện còn lại của nó; tiếp theo việc gì đó xảy ra và mọi thứ tiến triển hoàn toàn sai trái trong suốt phần còn lại thuộc sống của em ấy. Em ấy nhậu nhẹt, mê đắm phụ nữ hay ma túy, lừa gạt, làm những việc khủng khiếp nhất có thể được – em ấy kết thúc. Tôi đã thấy việc này xảy ra. Nếu bạn gieo một hạt

giống trong đất nó có lẽ chết, nhưng chính hạt giống là sự thật của cái mầm, của cái cây. Lúc này, liệu điều này có thể được thực hiện cùng chúng ta, cùng trẻ em, cùng bạn và tôi?

Người hỏi 1: Nó là việc gì đó có thể thực hiện được; bằng cách định nghĩa, nó không thể đo lường được.

Người hỏi 2: Một đứa trẻ đến đây có lẽ từ một nền quá khứ xáo trộn nào đó trong một thời gian rất ngắn; chúng ta chỉ có thể cố gắng hiểu điều gì chúng ta có. Nếu chúng ta khá cân bằng, nếu chúng ta rất nghiêm túc về nó, nếu có một liên hệ đúng đắn, em ấy nhận được điều đó khi em ấy ra ngoài vào thế giới.

Krishnamurti: Bạn đang nói, ‘Nếu chúng ta nghiêm túc, nếu chúng ta cân bằng’ – nhưng liệu chúng ta?

Người hỏi: Tôi nghĩ đó là một trong những sự việc cơ bản mà chúng ta đang thâm nhập.

Krishnamurti: Liệu tôi, liệu bạn, liệu chúng ta tại cơ bản nghiêm túc và cân bằng? – dư thừa nghiêm túc để nói, ‘Hãy quan sát’, và chuyển tải nó qua từ ngữ và không-từ ngữ?

Người hỏi: Thưa ông, đó là điều gì tôi có ý qua từ ngữ về đẹp – đang chuyển tải không-từ ngữ.

Krishnamurti: Muốn chuyển tải không-từ ngữ người ta phải rõ ràng một cách kinh ngạc về chính người ta, minh bạch, trong suốt, và có trạng thái nghiêm túc thực sự đó, tất cả mọi điều mà vừa lúc này chúng ta đã nói. Liệu tôi, liệu bạn?

Người hỏi: Chúng ta không đang cùng nhau đ học và học hành, hay sao? Chúng ta không đang trao chú ý đến mọi chi tiết xảy ra trong suốt ngày, hay sao? Vì vậy luôn luôn ông nhận được cái khoảnh khắc mà tự phơi bày chính nó. Bởi vì ông cảm thấy quá mãnh liệt về cái này đến độ sự ảnh hưởng hiện diện ở đó, và thế là ông đang tiếp cận mọi khoảnh khắc của ngày. Và nó không là một sửa chữa, nó là thấu triệt, nếu ông muốn vậy. Và nó cũng liên kết với sự hiểu biết.

Krishnamurti: Tôi hiểu rõ điều đó. Nhưng tôi đang cố gắng tìm ra làm thế nào tôi sẽ chuyển tải cái này? – ba con suối đang cùng nhau chuyển động.

Người hỏi: Ông giải quyết sự kiện. Ví dụ: người nào đó đã hỏi, ‘Liệu tôi có thể dựng lều?’ Và tôi nói, ‘Đừng dựng nó gần con đường.’ Bạn ấy hỏi, ‘Tại sao không? Tôi là một người tự do’ – nó có ý, ‘Bạn không cần bảo tôi.’ Vì vậy tôi đã giải thích cho người đó lý do tại sao. Ông tìm hiểu nó để cho bạn ấy hiểu rõ tình huống đó, mà là sự kiện; nó bao gồm khía cạnh học vấn và ngữ điệu của tiếng nói cũng hiện diện.

Krishnamurti: Tôi biết.

Người hỏi: Vì vậy, luôn luôn nó không giải quyết những việc tách rời.

Krishnamurti: Liệu cái này sẽ được chuyển tải sang em học sinh?

Người hỏi: Tỉnh táo thực hiện được và vào những thời điểm khác lại không. Ông phải làm việc với nó và thâm nhập vào nó lại.

Krishnamurti: Vì vậy bạn đang nói, luôn luôn người ta phải ở cùng nó.

Người hỏi: Luôn luôn. Không phải trong ý nghĩa của: 'Ông đã không làm điều đó.' Đó là đang phân loại và nhỏ nhen và cho một cảm thấy sai lầm, không phải sự thấu triệt. Nó như thể ông đi vào căn phòng và nói, 'Bạn không làm nó theo cách đó.'

Krishnamurti: Tôi thấy điều đó. Tôi không đang nghi ngờ nó, tôi nghĩ nó cũng được – tôi không có ý nói nó bằng sự trích thượng.

Người hỏi: Khía cạnh khác của nó là, nếu chúng ta chỉ ở lại tại mức độ đó và mức độ đó trở thành nhân tố mà trong nó chúng ta đang vận hành liên quan với những người khác, nếu đó là như thế, vậy thì lại nữa nó quay lại với chính chúng ta và sự liên hệ của chúng ta – một sự liên hệ cân bằng giữa những con người cân bằng, liệu có thể được. Nếu không, nó luôn luôn là một biện pháp sửa chữa và không bao giờ là một biểu hiện hiểu rõ, một sự liên hệ thấu triệt.

Krishnamurti: Vâng, thưa bạn.

Người hỏi 1: Chính hành động đó không đang tại một mức độ sâu thẳm, thấu triệt, hay sao?

Người hỏi 2: Nó phụ thuộc liệu nó đi đến mức độ đó và liệu ông có thể cảm thấy nó. Có lẽ tôi đang nói quá nhiều về một ví dụ cụ thể, bởi vì tôi biết tình huống và tôi biết đưa trẻ đó và tôi biết sự liên hệ riêng của tôi cùng đưa trẻ đó trên mức

độ đó. Có lẽ tôi đang chất vấn, liệu nó luôn luôn đã xuyên thấu bề ngoài đó hay không. Tôi luôn luôn không cảm thấy điều đó là thực sự trong liên hệ cùng một đứa trẻ. Liệu chúng ta có quyền chọn lựa và nói: dường như có một khả năng của sự thấu triệt trong một đứa trẻ, hay trong một đứa trẻ khác không có khả năng đó. Liệu chúng ta khước từ đứa trẻ đó, hay liệu chúng ta nói: đây là điều gì đứa trẻ này cần và hướng dẫn nó đến điều đó?

Krishnamurti: Sử dụng mỗi đứa trẻ một cách tách rời.

Người hỏi: Đó là nó.

Krishnamurti: Thưa bạn, tất cả mọi điều mà bạn đã nói đều đúng. Liệu có một tiếp cận khác hẳn đến vấn đề này? Điều gì tôi có ý là rất khó khăn để diễn tả thành những từ ngữ. Liệu hạt giống này có thể được sinh ra mà không cần bạn phải làm bất kỳ việc gì về nó? Chúng ta đang làm việc gì đó về nó. Sự liên hệ của tôi với đứa trẻ, tôi cư xử như thế nào, tôi làm gì, tôi ra sao – một cách cảm xúc hay cân bằng – học hành về chính tôi và sau đó giúp đỡ em bé – tất cả điều đó. Chúng ta biết điều đó như là cách duy nhất có thể được. Tôi đang hỏi liệu có một cách khác hẳn, trong nó cái này xảy ra mà không cần chúng ta làm việc gì đó về nó – tuy nhiên nó xảy ra.

Người hỏi: Chắc chắn nó phải, trong bất kỳ sự liên hệ thực sự...

Krishnamurti: Bạn đang giới thiệu sự liên hệ...

Người hỏi: Liệu có một cách cho một con người để có được một hiểu rõ sâu thẳm về ý nghĩa của sống của anh ấy? Liệu có thể thấy...

Krishnamurti: ...toàn sự việc ngay tức khắc.

Người hỏi: Dĩ nhiên phải có.

Krishnamurti: Làm thế nào.

Người hỏi: Chắc chắn một liên hệ trong bất kỳ tình huống nào chỉ là một việc phụ – theo định nghĩa sự thấu triệt là chính nó. Vì vậy nếu chúng ta đang nói, tại cốt lõi giáo dục là sự hiểu rõ về chính mình và nhận biết, vậy thì một cộng đồng, một môi trường sống, một liên hệ có thể thể hiện cái gì đó; nhưng cá thể phải thấy, cái đó phải là con suối, nó đến từ bên trong, không phải từ bên ngoài.

Krishnamurti: Tôi hiểu rõ tất cả điều đó. Tôi đang cố gắng tìm ra điều gì khác. Một học sinh đến đây, bị quy định nặng nề, hoặc gia đình bị tan nát – điều này và điều kia. Và như một giáo viên, tôi đến đây cũng bị quy định. Tôi đang học hành về chính tôi, tôi đang giúp đỡ trong sự liên hệ của chúng tôi, tôi yên lặng và vân vân. Tôi đang tự cởi bỏ tình trạng bị quy định của chính tôi và em ấy trong sự liên hệ của chúng tôi. Chúng ta bắt đầu điều đó, chúng ta đã bàn luận nó, chúng ta đã thấy nó. Lúc này, tôi đang tự hỏi chính mình: liệu có một cách của làm việc gì đó mà sẽ sáng tạo hạt giống được sinh ra một cách tự nhiên trong con người?

Người hỏi: Điều gì ông đang cố gắng nói là: liệu có một cách khi một con người không thể nói nó cho ông? – tuy nhiên ông chỉ cho tôi cách đó. Ông có ý như thế?

Krishnamurti: Không hoàn toàn như ếch Thưa bạn, liệu chúng ta có thể tạo ra một điều kỳ diệu?

Người hỏi: Đó là nghi vấn.

Krishnamurti: Chờ một chút – bạn hiểu rõ chứ, thưa bạn?

Người hỏi: Liệu chúng ta muốn tạo ra một điều kỳ diệu? Hay liệu chúng ta chỉ...

Krishnamurti: Tôi nghĩ cả hai đều được bao hàm – một điều kỳ diệu cũng cần thiết. Bạn hiểu rõ tôi có ý gì qua từ ngữ điều kỳ diệu? Tôi không có ý cái gì đó giống như Lourdes.

Người hỏi: Liệu ông đang nói: nếu hạt giống ở đó, giống như hạt giống trong đất, và những điều kiện đều đúng đắn, vậy thì nó sẽ nở hoa?

Krishnamurti: Tôi không có ý theo cách đó. Chúng ta ~~đi~~ đưa trẻ cũng như người giáo viên đến đây đều bị quy định và phải học hành để cởi bỏ tình trạng bị quy định của chính anh ấy. Cởi bỏ tình trạng bị quy định này có nghĩa: lãnh vực thuộc học vấn, cách cư xử trong chi tiết cũng như thấy tổng thể, tất cả ba điều đó đang vận hành cùng nhau. Đây là điều gì tôi đang cố gắng chuyển tải sang em học sinh và trong đó tôi đang học hành làm thế nào để sống theo cách đó. Công việc đó mất quá nhiều thời gian. Vì vậy tôi tự nói với chính mình: ‘Một điều kỳ diệu phải xảy ra để thay đổi nó ngay tức

khắc.’ Cả hai, cùng nhau, là cần thiết – điều kỳ diệu cũng như cái còn lại. Liệu chúng ta có thể sáng tạo cả hai? Tôi nghĩ chúng ta có thể. Và đó là lý do tại sao, như lúc này bạn đã nói, nếu chúng ta cân bằng, nghiêm túc – mà có nghĩa không cảm tính, không từ ngữ, không tạo tác ý tưởng nhưng sự kiện – nếu chúng ta đang tiếp cận nó trong cách đó, điều kỳ diệu hiện diện.

Người hỏi: Đó là nửa điều kỳ diệu, đúng chứ?

Krishnamurti: Vâng, thưa bạn. Tôi nghĩ đó là cái gì cần thiết ở đây – một điều kỳ diệu trong ý nghĩa đó. Điều đó chỉ có thể xảy ra nếu chúng ta thực sự nghiêm túc lạ thường và không là bất kỳ thứ gì khác ngoài trừ sự kiện. Liệu chúng ta có thể chuyển tải sang em học sinh cái sự kiện? – không bao giờ lý tưởng, không bao giờ cái gì ‘nên’ là – cảm xúc được bao hàm trong cái gì ‘nên’ là. Tôi nghĩ lúc đó điều kỳ diệu xảy ra. Nếu bạn nói với tôi rằng, tôi là một người dốt nát và tôi thấy nó như một sự kiện – lúc đó điều kỳ diệu xảy ra. Tất cả chúng ta đều được nuôi nấng trên ‘cái gì nên là’, trên hình thành ý tưởng, một cách cảm xúc của sống, và những cậu trai, những cô gái này cũng quen thuộc với sự nuôi nấng đó; các em đi diện những sự kiện chỉ trong chốc lát và biến chúng thành cảm xúc. Liệu chúng ta có thể chuyển tải sang các em để không bao giờ rơi vào lãnh vực đó?

Người hỏi: Nó có nghĩa rằng, như một cộng đồng chúng ta phải cùng nhau xóa sạch tất cả những điều này, bởi vì nếu không sự liên hệ của chúng ta là một liên hệ của sự giải thích liên tục về cách cư xử của một người khác, hơn là sự nhận biết thực sự và sự hiểu rõ sâu thẳm.

Krishnamurti: Vâng, tuyệt đối.

Trích dẫn từ phần 1

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NHỮNG TRÍCH DẪN TỪ PHẦN 1

Thế giới là cách đó, lừa dối, những người chính trị lừa dối, những người đầu óc chứa đầy tiền bạc... Nếu bạn không được giáo dục đúng đắn bạn sẽ rơi vào nó. Vì vậy bạn nghĩ giáo dục là gì? Liệu nó là giúp đỡ bạn phù hợp vào hệ thống máy móc của trật tự hiện nay, hay vô trật tự, của những sự việc? Hay bạn nghĩ nó nên là cái gì khác?

‘Liệu giáo dục của bạn tại Brockwood là giúp đỡ bạn thông minh? Qua từ ngữ đó tôi có ý rất nhạy cảm, không phải đến những ham muốn riêng của bạn, đến những đòi hỏi riêng của bạn, nhưng nhạy cảm đến thế giới, đến việc gì đang xảy ra trong thế giới. Chắc chắn giáo dục không phải chỉ cho bạn hiểu biết, nhưng nó cũng phải cho bạn khả năng để quan sát thế giới một cách khách quan. Chức năng của giáo dục là giúp đỡ bạn đối diện thế giới một cách thông minh hoàn toàn khác hẳn.’

‘Khi bạn đã có hạt giống đó, và nó đang nở hoa ở đây, vậy thì bạn sẽ giữ nó chuyển động suốt sống của bạn. Nhưng nếu cái này không vận hành, vậy thì thế giới sẽ hủy hoại bạn.’

Thế giới sẽ khiến cho bạn là cái gì nó muốn bạn là: một con thú ranh mãnh.

PHẦN II

PHẦN II

Chương 1

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

L uôn luôn rất hào hứng khi bạn đến một quốc gia mới lạ, đặc biệt khi bạn còn rất trẻ. Người ta cảm thấy điều đó rất nhiều trong quốc gia này nơi có nhiều tự do về thân thể, nơi mọi người dường như có quá nhiều năng lượng, nơi có một hoạt động luôn luôn thay đổi mà dường như không kết thúc. Từ bờ biển này sang bờ biển khác, ngoại trừ trong một hoặc hai thành phố, những thị trấn to lớn đều giống hệt nhau. Nhưng quốc gia này quá rộng lớn và đẹp đẽ vô cùng, với những khoảng không gian vô hạn, những sa mạc, và những con sông sâu, dài ngoằn ngoèo. Bạn có thể thấy tất cả những khí hậu ở đây từ những vùng nhiệt đới, đến những ngọn núi cao tuyết phủ.

Nhìn ra bản Thái bình dương xanh, trong một căn phòng rộng lớn, nhiều người chúng tôi đang nói chuyện về sự giáo dục. Một người đàn ông cao trong chiếc áo khoác làm bằng len sần sùi đã nói: ‘Những người con trai và con gái của tôi đều đang phản kháng. Dường như chúng coi tổ ấm của

chúng như một đoạn đường đến nơi nào khác. Chúng có một cảm thấy rằng chúng không thể được chỉ bảo về bất kỳ thứ gì, rằng chúng có tất cả những trả lời. Chúng không thích bất kỳ hình thức nào của uy quyền hoặc điều gì chúng nghĩ là uy quyền. Chúng chống chiến tranh một cách tự nhiên, không phải bởi vì chúng đã suy nghĩ nhiều về những nguyên nhân của chiến tranh, nhưng bởi vì chúng chống lại sự giết chóc những người khác; tuy nhiên chúng chấp thuận chiến tranh vì những nguyên nhân nào đó. Chúng bạo lực lạ thường, không chỉ với chúng tôi, nhưng chúng còn bạo lực với chính phủ, bạo lực với điều này và điều kia. Chúng nói rằng chúng chống lại sự tuân phục nhưng từ điều gì tôi đã thấy nơi chúng và những bạn bè mà chúng mang về nhà, chúng đang tuân phục theo cái cách của chúng như chúng ta đã từng làm. Hình thức tuân phục của chúng là mái tóc dài, bản thiêu, chân đất, nhếch nhác và bất cần đời. Chúng có ngôn ngữ riêng của chúng. Con trai của tôi đã sử dụng thuốc kích thích. Đáng ra cháu học rất giỏi ở trường đại học nhưng cháu đã bỏ học. Mặc dù cháu nhạy cảm, thông minh và điều gì người ta thường gọi là thâm trầm, cháu bị kẹt cứng trong vũng xoáy của sự hỗn loạn này. Toàn thể hệ của cháu chống lại trật tự được thiết lập, dù là trật tự của trường đại học, của chính quyền hay gia đình. Một số trong chúng đọc những quyển sách về sự huyền bí hay buông thả trong những trò ma thuật và những thuật huyền bí lạ lùng nào đó. Một số trong chúng rất tử tế, hòa nhã, yên lặng, nhưng cùng một ý thức của đau khổ vô cùng.'

Một người đàn ông khác đã nói, 'Tất cả đều rất tốt trong khi chúng còn trẻ nhưng điều gì sẽ xảy ra khi chúng lớn hơn? Trong một quốc gia như thế này chúng có thể dễ dàng kiếm được vài đô-la và ống dự a vào số tiền đó trong một

thời gian nhưng khi lớn lên chúng sẽ phát giác rằng sống không đơn giản như chúng đã suy nghĩ. Trong phản kháng chống lại xã hội vật chất của chúng ta, chúng quay về cái gì chúng gọi là một sống đơn giản; chúng muốn quay lại một sống sơ khai và trở thành giống như những con người man di có nhiều vợ và con cái, đào một cái hang nhỏ trong vườn và vân vân. Chúng thành lập những cộng đồng. Một số trong chúng rất nghiêm túc nhưng sau đó những người khác buông trôi trong đó và làm hỏng tất cả những kế hoạch của chúng. Và thế là, nó tiếp tục.

Người thứ ba đã nói: ‘Tôi không biết nguyên nhân của tất cả việc này. Vì là cha mẹ, chúng tôi chịu trách nhiệm cho việc nuôi nấng chúng, cho sự phản kháng của chúng, cho sự thiếu tôn trọng của chúng. Dĩ nhiên chúng tôi, những bậc phụ huynh có những khó khăn riêng của chúng tôi. Gia đình chúng tôi bị tan nát, chúng tôi cãi cọ, chúng tôi nhầm chán với điều gì chúng tôi đang làm, và chúng tôi là những người đạo đức giả. Chúng tôi theo tôn giáo của chúng tôi vào ngày chủ nhật và những ngày còn lại trong tuần chúng tôi chỉ là những dã thú được thuần hóa. Con cái của chúng tôi thấy tất cả điều này – ít ra con cái ủa tôi. Chúng tôi đã bầu cho những người lãnh đạo của chúng tôi và chúng lại khinh miệt những người lãnh đạo đó. Chúng tôi đã học cao đẳng và đại học, chúng thấy chúng tôi giống như thế nào và một cách tự nhiên – tôi không chê trách chúng – chúng không môn giống như chúng tôi. Con trai của tôi đã nói thẳng với tôi rằng tôi là một người đạo đức giả và bởi vì cháu đang nói một sự thật, tôi không thể làm bất kỳ việc gì về nó. Sự phản kháng này đang lan tràn thế giới.’

Và người thứ tư nói, ‘Nếu ông hỏi chúng rằng chúng muốn làm gì, ngoại trừ những người đã cam kết vào một

hành động chính trị nào đó – và may mắn thay không có quá nhiều người như thế – chúng sẽ bảo với ông, ‘Chúng tôi không biết và chúng tôi không muốn biết. Chúng tôi biết chúng tôi không muốn gì và khi chúng tôi sống chúng tôi sẽ tìm ra.’ Tranh luận của chúng rất đơn giản: ‘Ông đã biết điều gì ông đã muốn làm – kiếm được nhiều tiền bạc hơn và chức vụ tốt hơn và hãy nhìn thử ông đang mang thế giới đến đâu. Chắc chắn, chúng tôi không muốn điều đó.’ Một số trong chúng muốn một sống dễ dàng, thoải mái, buông thả, cuốn theo mọi hình thức của vui thú. Tình dục không là gì đối với chúng. Tôi không hiểu tại sao tất cả những việc này đã xảy ra đột ngột như thế trong vài năm qua. Ông đã thường xuyên viếng quốc gia này: ông nghĩ nguyên nhân của tất cả việc này là gì!

Liệu không có một nguyên nhân sâu thẳm hơn, một chuyển động sâu thẳm hơn mà có lẽ thế hệ trẻ hơn không nhận biết được? Trong một xã hội hay văn hóa mà quá dư thừa phần vật chất, cùng một công nghệ kinh ngạc, một chủng tộc với quá nhiều năng lượng có lẽ đang sống một sống rất hời hợt. Những niềm tin tôn giáo của họ và những đấu tranh của họ không được hướng dẫn đến sự quan sát sâu thẳm trong chính họ. Những xô đẩy phía bên ngoài của sự thịnh vượng vật chất cùng tất cả những ganh đua của nó, những chiến tranh của nó, dường như đã thỏa mãn cho họ. Dường như họ không muốn thâm nhập sâu thẳm hơn, tổng thể hơn mặc dù họ muốn chinh phục không gian. Họ quan tâm đến sự bùng nổ phía bên ngoài – nhiều hơn cái này và nhiều hơn cái kia – và cam kết vào sự tận hưởng của vui thú. Thượng đế của họ đã chết rồi, nếu họ đã từng có một Thượng đế. Vô số sách đã viết về họ, họ đã được phân tích và được sắp xếp vào những bảng phân loại. Thậm chí họ còn có

những lớp học nơi họ học hành cách sống nhạy cảm. Cảm thấy cho thiên hướng đã kết thúc. Sống đã trở thành tiêu chuẩn hóa và vô nghĩa, cùng những thành phố đông nghẹt người, những con đường xe chạy vô tận và mọi chuyện còn lại của nó. Bạn phải cống hiến cái gì cho những người trẻ? Bạn phải cho các em cái gì – những lo âu của bạn, những vấn đề của bạn, những thành tựu vô lý của bạn? Theo tự nhiên bất kỳ con người thông minh nào đều phải phản kháng tất cả điều này. Nhưng chính sự phản kháng đó lại có trong nó hạt giống của sự tuân phục: đang tuân phục trong nhóm riêng của người ta và phản kháng một nhóm khác. Những người trẻ bắt đầu phản kháng sự tuân phục nhưng lại kết thúc y nguyên trong tuân phục một cách vô lý nhất. Bạn đã sống vì vui thú và các em cũng sống loại vui thú riêng của chúng. Bạn đã giúp đỡ tạo ra chiến tranh và tự nhiên các em phải chống lại chiến tranh. Mọi thứ mà bạn đã làm, đã xây dựng, đã sản sinh đều dành cho sự phát đạt vật chất mà có vị trí của nó, nhưng khi điều đó trở thành một mục đích trong chính nó, vậy thì sự hỗn loạn bắt đầu. Người ta không hiểu liệu thực sự bạn thương yêu con cái của bạn? Không phải rằng những người khác thương yêu trong những vùng đất khác của thế giới; đó không là mẫu chốt. Bạn có lẽ quan tâm đến chúng khi chúng còn rất nhỏ, cho chúng thứ gì chúng muốn, cho chúng thức ăn bổ dưỡng nhất, làm hư hỏng chúng, đối xử với chúng như những món đồ chơi và sử dụng chúng cho sự thành tựu và thích thú riêng của bạn. Trong việc này, không bao giờ có bất kỳ sự kiềm hãm nào, không bao giờ có một cảm thấy cho một mục đích mà không là sự khắc khổ của người thầy tu. Bạn có một ý tưởng rằng các em phải chuyển động tự do, phải không bị kiềm hãm, rằng các em phải không được chỉ bảo phải làm gì; bạn tuân theo điều gì những người chuyên môn khuyên

bảo và những người phân tâm học giải thích. Bạn sản sinh một thế hệ mà không có sự kiểm hãm và khi chúng phản ứng lại, bạn bị kinh hoàng, hay hài lòng, tùy theo tình trạng bị quy định của bạn. Vì vậy, bạn phải chịu trách nhiệm cho tất cả việc này.

Điều này không thể hiện, nếu người ta được phép hỏi, rằng không có tình yêu thực sự, hay sao? Tình yêu đã trở thành một hình thức của vui thú, một giải trí thuộc thân thể hay tinh thần. Bất kể tất cả mọi chăm sóc mà bạn trao cho chúng khi chúng còn nhỏ, bạn cho phép chúng bị giết chết. Trong quả tim của bạn bạn muốn chúng tuân phục, không phải vào khuôn mẫu của bạn như những bậc phụ huynh, nhưng vào cấu trúc của một trật tự xã hội mà thoái hóa trong chính nó. Bạn kinh hãi khi chúng phải bỏ tất cả điều này nhưng lạ lùng thay, bạn lại khâm phục nó. Bạn nghĩ, nó bộc lộ sự độc lập vô cùng. Rốt cuộc, theo lịch sử bạn đã rời bỏ Châu Âu để được sống độc lập và thế là luôn luôn cái vòng tròn được lặp lại.

Họ yên lặng. Và sau đó người đàn ông cao ráo nói, ‘Nguyên nhân của tất cả việc này là gì? Tôi hiểu rất rõ điều gì ông nói. Nó rõ ràng và hiển nhiên khi ông qua mắt nó. Nhưng ở đằng sau, ý nghĩa của nó là gì?’

Bạn đã cố gắng trao ý nghĩa cho một sống mà chẳng có ý nghĩa bao nhiêu, việc đó rất nông cạn và nhỏ nhen, và bởi vì việc này thất bại bạn cố gắng mở rộng nó trên cùng mức độ. Sự mở rộng này có thể tiếp tục vô tận nhưng nó không có chiều sâu, không thăm thẳm. Chuyên động ngang sẽ dẫn đến tất cả mọi vị trí mà gây hào hứng và tiêu khiển, nhưng sống vẫn còn rất nông cạn. Thuộc trí năng bạn có lẽ cố gắng trao chiều sâu cho nó nhưng nó vẫn còn tầm thường. Đối với một cái trí mà thực sự đang thâm nhập, không phải đang tìm hiểu

bằng từ ngữ hay thuộc trí năng đang sắp xếp thành những giả thuyết, đối với cái trí đang thâm nhập chuyển động ngang chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Nó có thể không công hiến gì cả ngoại trừ những sự kiện hiển nhiên, và thế là sự phản kháng trở thành nông cạn bởi vì nó vẫn còn chuyển động trong cùng phương hướng – phía bên ngoài, thuộc chính trị, đổi mới và vân vân. Cách mạng duy nhất ở bên trong chính người ta. Nó không chỉ là đường ngang nhưng còn là đường dọc – lên và xuống. Chuyển động bên trong trong chính người ta không bao giờ là đường ngang và bởi vì nó ở bên trong nên nó có chiều sâu vô hạn. Và khi thực sự có chiều sâu này nó cũng không phải đường ngang hay đường dọc.

Điều này bạn không công hiến. Những Thượng đế của bạn, những người giảng đạo của bạn, những người lãnh đạo của bạn quan tâm đến những hời hợt, đến những sắp xếp tốt đẹp hơn, những hệ thống và những tổ chức trơn tru hơn mà cần thiết cho sự hiệu quả; nhưng đó không là đáp án tổng thể. Bạn có lẽ có một hệ thống hành chính tuyệt vời nhưng chắc chắn nó trở thành chuyên chế. Sự chuyên chế mang trật tự cho những hời hợt. Tôn giáo của bạn mà được nghĩ là công hiến chiều sâu là quà tặng của mảnh trí năng, được lên kế hoạch cẩn thận, được công nhận và được tin tưởng, một sự việc của sự tuyên truyền. Nhưng điều này không có vẻ đẹp bên trong. Chẳng nào sự giáo dục còn chỉ quan tâm đến văn hóa của phía bên ngoài, chuyên môn hóa, áp đặt sự tuân phục, chuyển động bên trong cùng chiều sâu vô hạn của nó chắc chắn sẽ chỉ dành cho một ít người, và trong đó cũng có sẵn đau khổ. Đau khổ không thể nào được giải quyết, không thể nào được hiểu rõ khi bạn đang sử dụng năng lượng vô tận để vận hành những hời hợt. Nếu bạn không giải quyết điều này qua sự hiểu rõ về chính mình, bạn sẽ có phản kháng này

tiếp theo phản kháng khác, những đổi mới mà cần được đổi mới thêm nữa, và sự thù hận vô tận của con người chống lại con người sẽ tiếp tục. Hiểu rõ về chính mình là khởi đầu của thông minh và nó không nằm trong những quyển sách, trong những nhà thờ hay trong chồng chất những từ ngữ.

PHẦN II

Chương 2

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Bạn không thể nhận được sự cảm thấy tổng thể của một quốc gia nếu bạn không sống trong nó một khoảng thời gian. Tuy nhiên những chủng tộc mà sống ở đó, họ trải qua những ngày tháng và năm của họ và chết ở đó, dường như hiếm khi nào có một cảm thấy tổng thể về quốc gia riêng của họ. Những con người trong quốc gia rộng lớn này với quá nhiều ngôn ngữ, thông thường rất vật chất và nông cạn. Những phân chia giai cấp khác nhau mà tại một thời điểm nào đó gắn kết vào nhau qua tôn giáo, những kinh kệ và những câu chuyện, đang biến mất mau lẹ; sự thống nhất này, cảm thấy của sự sống thiêng liêng này, của những sự việc mà vượt khỏi suy nghĩ không còn nữa. Khi bạn đến đây năm này sang năm khác và đi qua nhiều tháng ở đây, bạn sẽ nhận thấy những thoái hóa chung; bạn sẽ thấy trong mọi thành phố lớn sự gia tăng dân số khủng khiếp; và đi bộ xuống bất kỳ con đường nào bạn sẽ thấy những con người đang ngủ trên

via hè, sự nghèo đói khủng khiếp, sự bẩn thỉu. Quanh một góc đường bạn sẽ thấy một ngôi đền hay một thánh đường đầy nghẹt người và ra xa khỏi những thị trấn là những nhà máy, những cánh đồng và những quả đồi.

Nó thực sự là một quốc gia rất đẹp đẽ với những ngọn núi cao phủ tuyết, nó là những thung lũng xanh vô tận, những con sông, những sa mạc, những mảnh đất màu mỡ của quả đất, những cây cối, những cây dừa, những cánh rừng và những thú hoang đang biến mất. Con người quan tâm đến chính trị – một nhóm chống lại một nhóm khác – nghèo đói vây bủa, sự tồi tàn, sự bẩn thỉu nhưng chẳng mấy người nói về vẻ đẹp của đất đai. Và nó rất đẹp trong sự đa dạng của nó, trong vô vàn màu sắc, trong sự trải rộng vô hạn của bầu trời. Bạn có thể nhận được sự cảm thấy tổng thể của quốc gia cùng những truyền thống cổ xưa của nó, những thánh đường và những đền chùa, ánh mặt trời rực rỡ, những con vẹt và những con khỉ, hàng ngàn dân làng đang vật lộn cùng nghèo khó và thiếu ăn, không đủ nước cho đến mùa mưa sang năm.

Khi bạn leo lên những quả đồi không khí mát mẻ và trong lành, có những bãi cỏ xanh. Đường như bạn ở trong một thế giới khác hẳn và có thể thấy nhiều trăm dặm của những hòn núi phủ đầy tuyết. Nó hoành tráng lạ thường và khi bạn đi xuống một con đường chật chội sự nghèo khó hiện diện ở đó và cả đau khổ nữa; trong một cái chòi một thầy tu đang nói chuyện cùng những đệ tử của ông ấy. Có một cảm thấy của sự cách biệt lạ thường khỏi tất cả điều này. Bạn gặp gỡ những con người mà những bộ não đã được vun quén qua nhiều thế hệ trong sự suy nghĩ về tôn giáo và có một khả năng đặc biệt – ít nhất bằng từ ngữ – nắm bắt những trạng thái khác h của sự sống. Họ sẽ bàn luận sắc bén với bạn, đang trích dẫn, đang so sánh, đang nhớ lại điều gì đã được

nói trong những quyển sách thiêng liêng của họ. Tất cả đều ở trên đầu lưỡi của họ, những từ ngữ này chồng chất lên những từ ngữ khác và những dòng nước phong phú của con sông trôi qua. Bạn nhận được sự cảm thấy tổng thể của vẻ đẹp lạ thường này, những hòn núi, những quả đồi, những cánh rừng rộng lớn và những con sông trù phú, sự đa dạng của xung đột, sự đau khổ gia tăng và âm nhạc. Tất cả họ đều ưa thích âm nhạc. Họ sẽ ngồi lắng nghe hàng tiếng đồng hồ trong những ngôi làng, trong những thị trấn, mê đắm trong nó, giữ nhịp bằng bàn tay của họ, bằng cái đầu của họ, bằng thân thể của họ. Và âm nhạc thật dễ thương.

Có bạo lực vô cùng, sự hận thù đang gia tăng, và một đám đông người quanh ngôi đền trên quả đồi. Hàng triệu con người đang thực hiện chuyến hành hương đến con sông, con sông thiêng liêng nhất trong tất cả những con sông, và rời khỏi đó cùng hạnh phúc lẫn lo âu. Đây là hình thức thưởng thức của họ nhân danh tôn giáo. Có những khát sĩ, những thầy tu, khắp mọi nơi. Những người nghiêm túc và những người khoác vào những mảnh vải vì đó là cách dễ dàng nhất của sống. Có sự xấu xa vô tận và có vẻ đẹp vô cùng của một cái cây và của một khuôn mặt. Một người ăn mày đang ca hát ngoài đường phố, đang kể về những Thượng đế cổ xưa, chuyện thần thoại và vẻ đẹp của sự tốt lành. Những công nhân trên những cao ốc đang lắng nghe nó và cho một chút xiu gì đó của họ cho người đang ca hát. Nó là một mảnh đất lạ thường cùng sự đau khổ không thể tin được của nó. Bạn cảm thấy tất cả điều này thấm sâu trong chính bạn cùng những giọt nước mắt.

Người chính trị cùng những tham vọng của anh ấy, liên tục nói về con người và hạnh phúc của họ, những người lãnh đạo tâm thường khác cùng đám người theo sau của họ, sự

phân chia ngôn ngữ, sự kiêu hãnh, sự ích kỷ quá mức, sự tự hào về chủng tộc và là những con cháu của những bậc anh hào cổ xưa, tất cả đều hiện diện ở đó; và điều kỳ lạ nhất là trẻ em đang vui đùa. Dường như chúng quá dốt nát về tất cả việc này. Chúng nghèo khó nhưng tiếng cười của chúng còn vang vọng hơn tiếng cười của những người giàu có và cổ hũ. Mọi thứ bạn có thể suy nghĩ được đều ở trong mảnh đất này – dối gạt, đạo đức giả, khôn ngoan, công nghệ, uyên bác. Một cậu bé nhỏ xíu ăn mặc rách rưới đang học thổi sáo và cây dừa cô đơn mọc trên cánh đồng.

Trong một thung lũng xa khỏi những thị trấn và sự ồn ào, nơi cư ngụ của những quả đồi cổ xưa nhất thế giới, một người cha đã đến để nói chuyện về con cái của ông ấy. Có thể ông ấy đã không bao giờ nhìn ngắm những quả đồi đó; dường như chúng được chạm khắc cẩn thận bằng bàn tay, những tảng đá khổng lồ đang cân bằng dựa vào lẫn nhau. Bầu trời sáng hôm đó xanh lăm và có những con khi chạy lên xuống trên cây bên ngoài hàng hiên. Chúng tôi đang ngồi trên nền nhà trên tấm thảm đó và ông ấy nói, ‘Tôi có nhiều con cái và những rắc rối của tôi đã bắt đầu. Tôi không biết phải làm gì với chúng. Tôi sẽ gả chồng những đứa gái và sẽ rất khó khăn để giáo dục những đứa trai, và’ – ông ấy thêm vào sau khi suy nghĩ một tí – ‘những đứa gái, nếu tôi không giáo dục chúng chúng sẽ sống trong nghèo khó, không có tương lai. Vợ tôi và tôi rất buồn bực về tất cả việc này. Như ông có thể thấy, thưa ông, tôi được giáo dục tốt; tôi có một bằng đại học và một việc làm tốt. Vài đứa con của tôi rất thông minh và sáng láng. Trong một xã hội sơ khai chúng sẽ làm rất giỏi, nhưng hiện nay bạn cần được giáo dục cao hơn trong một lãnh vực đặc biệt nào đó với mục đích để sống một cuộc sống vừa đủ. Tôi nghĩ tôi thương yêu chúng và tôi

muốn chúng sống một sống hạnh phúc và siêng năng. Tôi không biết từ ngữ tình yêu có nghĩa gì nhưng tôi có một cảm thấy cho chúng. Tôi muốn chúng được chăm sóc, được giáo dục tốt, nhưng tôi biết rằng ngay khi chúng đến trường những đứa trẻ khác và những giáo viên sẽ hủy diệt chúng. Người giáo viên không quan tâm đến việc dạy dỗ chúng. Anh ấy có những phiền muộn của anh ấy, những tham vọng của anh ấy, những cãi cọ và những đau khổ của gia đình anh ấy. Anh ấy sẽ lặp lại điều gì đó mà anh ấy đã học hành từ một quyển sách và những đứa trẻ cũng sẽ trở thành đờ đẫn như anh ấy. Có trận chiến này giữa người giáo viên và học sinh, sự kháng cự của học sinh, hình phạt và phần thưởng và sự sợ hãi về những kỳ thi. Tất cả việc này chắc chắn sẽ làm què quặt những cái trí của trẻ em và tuy nhiên chúng phải trải qua nhà máy này để có một mảnh bằng và một việc làm. Vì vậy tôi phải làm gì? Tôi thường nằm thao thức để suy nghĩ về tất cả điều này. Tôi thấy năm này sang năm khác những đứa trẻ bị hủy hoại như thế nào. Liệu ông không nhận thức được, thưa ông, rằng việc gì đó sẽ xảy ra cho chúng sau khi chúng đến tuổi dậy thì? Khuôn mặt chúng thay đổi; dường như chúng đã mất đi cái gì đó. Tôi thường tự hỏi tại sao sự tầm thường này, sự nông cạn của cái trí này lại xảy ra trong lứa tuổi mới lớn. Liệu không phải là một bộ phận của giáo dục khi phải duy trì sinh động cái chất lượng của hòa nhã này, hay sao? – tôi không biết diễn tả nó như thế nào. Bỗng nhiên dường như tất cả chúng trở thành bạo lực và hung hăng, với một cảm thấy ngu xuẩn của độc lập, không phụ thuộc. Thật ra, chúng không độc lập gì cả.

‘Dường như những giáo viên không quan tâm đến điều này một cách tổng thể. Tôi nhận thấy đứa con trai lớn nhất của tôi trở về từ trường học, đã thay đổi rồi, đã tàn nhẫn rồi,

hai mắt của cháu tỏa ra sự hung hăng. Lại nữa tôi phải làm gì? Tôi nghĩ tôi thương yêu chúng, ngược lại tôi sẽ không nói theo cách này về chúng. Nhưng tôi phát giác rằng tôi không thể làm bất kỳ điều gì, ảnh hưởng của môi trường sống quá mạnh mẽ, sự ganh đua đang phát triển, sự tàn nhẫn và sự hiệu quả đã trở thành những tiêu chuẩn. Vì vậy tất cả chúng sẽ trở thành giống như những người khác; đờ đẫn, sự tinh anh đã không còn trong hai mắt và nụ cười hạnh phúc không bao giờ xuất hiện lại giống như trước. Vì vậy như một phụ huynh trong số hàng triệu phụ huynh khác, tôi đã đến đây để tìm hiểu liệu tôi sẽ phải làm gì. Tôi thấy ảnh hưởng nào xã hội, văn hóa gây ra nhưng tôi phải đưa chúng đến trường học. Tôi không thể giáo dục chúng ở nhà; tôi không có thời gian, vợ tôi cũng không có thời gian và vả lại, chúng phải có tình bạn bè với những đứa trẻ khác. Tôi nói chuyện với chúng ở nhà nhưng nó giống như một giọng nói trong vùng hoang dã. Ông biết, thưa ông, chúng tôi là những người bắt chước ghê gớm và những đứa trẻ cũng vậy. Chúng muốn lệ thuộc, chúng không muốn bị loại ra ngoài và những người lãnh đạo tôn giáo và chính trị tận dụng điều này và trục lợi nó. Và trong thời gian một tháng chúng đang dong duỗi trong những cuộc diễu hành, chào lá cờ, biểu tình chống lại điều này hay điều kia, ném đá và la hét. Chúng đã không còn như xưa nữa, kết thúc. Khi tôi thấy việc này nơi con cái của tôi, tôi quá chán nản và thường xuyên muốn tự tử. Liệu tôi có thể làm bất kỳ việc gì? Chúng không muốn tình yêu của tôi. Chúng muốn một gánh xiếc, giống như tôi đã muốn khi tôi còn là một cậu bé, và cùng khuôn mẫu đó được lặp lại.'

Chúng tôi ngồi rất yên lặng. Con chim sáo đá đang hót và những quả đồi cỏ xưa đầy ánh sáng mặt trời.

Chúng ta không thể quay lại hệ thống cổ xưa của một người thầy với vài học sinh đang sống cùng ông ấy, đang được hướng dẫn bởi ông ấy và đang nhìn ngắm cách ông ấy sống. Điều đó đã qua rồi. Hiện nay, chúng ta có công nghệ máy móc này mà trao cho cái trí sự sắc bén của kim loại. Thế giới đang bị công nghiệp hóa và mang theo cùng nó những vấn đề của nó. Giáo dục bỏ quên phần còn lại của sự tồn tại của con người. Nó giống như có một cánh tay phải được phát triển thật cao, mạnh mẽ, đầy sinh lực, trong khi phần còn lại của thân thể lại yếu ớt, chậm chạp và vụng về. Như một phụ huynh bạn có lẽ là một ngoại lệ, nhưng hầu hết các bậc phụ huynh đều muốn cái qui trình máy móc, công nghệ được phát triển và không thèm quan tâm đến con người tổng thể. Đa số dường như thẳng thế.

Liệu thiếu số thông minh của những bậc phụ huynh có thể tụ họp cùng nhau và bắt đầu một ngôi trường trong đó sự tổng thể của con người được suy nghĩ và được chăm sóc, trong đó người giáo dục không chỉ là người cung cấp thông tin, một cái máy áp đặt một hiểu biết đặc biệt, nhưng còn quan tâm đến hạnh phúc của tổng thể? Điều này có nghĩa người giáo dục cần được giáo dục. Nó có nghĩa tạo ra một nơi mà người giáo dục đang được giáo dục, và sự giúp đỡ của một vài phụ huynh có sự quan tâm sâu thẳm. Hay sự quan tâm của bạn chỉ là một kêu gào tuyệt vọng, nhất thời? Dường như chính chúng ta không thể vận dụng để thấy sự thật của cái gì đó và thực hiện nó. Tôi nghĩ, thưa bạn, đó là nơi sự rắc rối bắt đầu. Bạn có thể cảm thấy rất mãnh liệt cho con cái của bạn và chúng nên sống như thế nào. Nhưng nhận biết được việc gì đang xảy ra trong thế giới dường như không ảnh hưởng triệt để đến bạn; bạn trôi giạt cùng xã hội. Bạn chỉ buông thả trong những lời phàn nàn và điều đó chẳng dẫn

đến đâu cả. Bạn chịu trách nhiệm không chỉ cho con cái riêng của bạn nhưng còn cho con cái của tất cả và bạn phải tập hợp sức mạnh của bạn cùng những người khác để sáng tạo những ngôi trường mới mẻ. Nó tùy thuộc vào bạn và không phải tùy thuộc vào xã hội hay những chính phủ, vì bạn là bộ phận của xã hội này. Nếu bạn thực sự thương yêu con cái của bạn, bạn sẽ thực sự và dứt khoát vận dụng chính bản thân bạn để sáng tạo không phải chỉ một loại giáo dục khác hẳn nhưng còn một loại xã hội và văn hóa hoàn toàn khác hẳn.

PHẦN II

Chương 3

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Vào sáng sớm trước khi mặt trời mọc có một làn sương mù trên bờ sông. Bạn có thể thấy mờ mờ bờ bên kia. Vẫn còn khá tối và những cái cây là những cái bóng đen tương phản bầu trời. Những con thuyền đánh cá vẫn còn ở đó; chúng đã ở đó suốt đêm với chiếc đèn lồng nhỏ. Đèn kịt và hầu như bất động, chúng đã đánh cá suốt đêm và không một âm thanh từ chúng. Thỉnh thoảng vào một chiều tối bạn có thể nghe người dân chài ca hát nhưng vào lúc này trong bình minh họ hoàn toàn yên lặng, mệt mỏi và buồn ngủ. Dòng sông đang nhẹ nhàng chuyên chở họ và chẳng mấy chốc họ sẽ đem tất cả cá đánh bắt được đến ngôi làng nhỏ của họ bên bờ này ở đằng kia. Khi bạn nhìn ngắm, mặt trời mọc sẽ sáng lên một vài đám mây trong bầu trời. Chúng có màu vàng và đầy vẻ đẹp lạ thường của một buổi sáng. Ánh sáng đang lan ra, khiến mọi thứ có thể nhìn thấy được; sau đó mặt trời đang lên cao khỏi những ngọn cây để chụp bắt vài con vẹt đang tạo

ra những âm thanh chói tai khi bay vùn vụt hướng về những cánh đồng xa xa bên bờ kia. Chúng bay thật ồn ào, mau lẹ – cái mỏ màu xanh và đỏ – và chúng sẽ quay lại trong một tiếng đồng hồ hay hơn nữa vào những cái lỗ nhỏ của chúng trong cây me bên kia ngôi vườn. Khi bạn nhìn ngắm, chúng trộn lẫn vào những chiếc lá xanh đến độ hầu như bạn không thể thấy chúng ngoại trừ những cái mỏ đỏ sáng rực của chúng.

Mặt trời đang tạo ra một con đường bằng vàng trên dòng nước và một chiếc xe lửa xinh xịch đi ngang qua cây cầu bằng một ồn ào khùng khiếp; nhưng chính là dòng nước mà gìn giữ vẻ đẹp của buổi sáng. Có một lan rộng giữa bờ bên này và bờ bên kia, có thể trên một dặm. Bờ bên kia đã được cày cấy cho vụ lúa mì mùa đông và lúc này nó tươi trẻ và xanh rì và sáng lung linh trong cơn gió nhẹ của buổi sáng. Khi bạn nhìn ngắm con đường bằng vàng đã trở thành màu bạc, sáng rực và rõ ràng, và bạn có thể nhìn ngắm rất lâu ánh sáng này trên con sông. Chính ánh sáng này mà xuyên ánh cây cối, những cánh đồng và vào quả tim của bất kỳ người nào nhìn ngắm nó.

Lúc này, ngày đã bắt đầu cùng tất cả những ồn ào quen thuộc của nó nhưng con sông đó vẫn còn rực rỡ, no đủ, lan tràn khắp nơi. Nó là con sông thiêng liêng nhất trong thế giới, thiêng liêng suốt nhiều ngàn năm. Người ta đến đó từ mọi vùng đất của quốc gia để tắm rửa trong nó, để tẩy sạch tội lỗi, để thiên định ven hai bờ của nó trong những bộ quần áo vẫn còn ướt của họ, hai mắt nhắm lại và bất động. Lúc này đang mùa đông con sông đã cạn bớt, nhưng vẫn còn rất sâu giữa dòng nơi nước chảy khá mạnh. Khi gió mùa và những trận mưa đến, nó sẽ dâng cao, ba mươi, bốn mươi, sáu mươi feet, quét đi mọi thứ trước mặt nó, rửa sạch những bản thiu của

con người, mang theo nó những thú vật chết và những cành cây khô cho đến khi nó sẽ trong sạch lại, dễ thương và rõ ràng.

Buổi sáng đó, có việc gì lạ thường và mới mẻ về nó, và khi bạn đang ngồi nhìn ngắm nó, sự mới mẻ không hiện diện trong cây ổi hay trong cánh đồng hay trong những dòng nước lặng lẽ. Nó ở nơi nào khác. Bạn nhìn ngắm nó bằng một cái trí mới mẻ, bằng một quả tim mới mẻ, bằng đôi mắt không có ký ức của ngày hôm qua và sự cực nhọc của những hoạt động của con người. Nó là một buổi sáng huy hoàng, mát mẻ, trong lành và có một bài ca trong không khí. Có những người ăn xin đang đi ngang qua và những người phụ nữ trong bộ quần áo rách rưới, bản thủ của họ, đang mang nhiên liệu đến thị trấn cách đó một hay hai dặm. Có sự nghèo khó khắp mọi nơi và sự dừng dừng hoàn toàn. Nhưng những cậu trai đang đạp xe, đang mang sữa, đang ca hát, và những ông già đang lè bước đi dọc theo con sông, chịu đựng, vỡ vụn, gầy còm, và thân thể khô cứng. Nhưng tuy nhiên nó vẫn là một buổi sáng đẹp đẽ, rõ ràng và sự rõ ràng đó không bị quấy rầy bởi chiếc xe lửa đang gầm thét trên cây cầu, tiếng kêu lanh lảnh của những con quạ hay tiếng gọi của người đàn ông trên bờ bên kia.

Căn phòng có hàng hiên nhìn ra con sông thấp phía dưới khoảng ba mươi feet hay nhiều hơn. Có một nhóm phụ huynh đang ngồi tại một tấm thảm khá sạch sẽ trên nền nhà. Tất cả họ đều ăn uống đầy đủ, da sẫm, sạch sẽ và họ có một thái độ của sự kính trọng thiên cận và tự mãn. Họ đã đến với tư cách như những phụ huynh để nói chuyện về sự liên hệ của họ với con cái của họ và sự giáo dục của con cái họ. Trong vùng đất đó của thế giới, truyền thống vẫn còn mạnh mẽ lắm. Có vẻ tất cả họ đều được giáo dục đàng hoàng, hoặc

đúng hơn họ đã có những mảnh bằng nào đó trong những trường đại học và họ đã nhận được, theo những quan điểm của họ, những việc làm khá tốt. Sự kính trọng hẳn sâu trong họ, không chỉ cho những người cao cấp hơn họ trong nghề nghiệp, nhưng còn cả cho những người tôn giáo. Đó là bộ phận của sự kính trọng ghê tởm này. Kính trọng luôn luôn thể hiện không kính trọng, hoàn toàn không quan tâm đến những người thấp kém hơn họ.

Một người trong số họ nói: ‘Như một phụ huynh tôi muốn nói về con cái, sự giáo dục của chúng và chúng sẽ làm gì? Tôi cảm thấy có trách nhiệm cho con cái của tôi. Cùng người vợ của tôi tôi đã nuôi nấng chúng cẩn thận, cẩn thận hết sức như chúng tôi có thể, dạy bảo chúng phải làm gì và không được làm gì, hướng dẫn chúng, định hình chúng, giúp đỡ chúng. Tôi đã đưa chúng đến đây tại ngôi trường này và tôi quan tâm điều gì sẽ xảy ra cho chúng. Tôi có hai người con gái và hai người con trai. Như những phụ huynh, người vợ của tôi và tôi đã cố gắng hết sức nhưng những nỗ lực đó có lẽ cũng không đầy đủ được. Ông biết không, thưa ông, có một bùng nổ dân số, tìm kiếm việc làm đang trở nên khó khăn hơn, tiêu chuẩn giáo dục thấp hơn và những sinh viên trong trường đại học đều đang đình công bởi vì chúng không muốn những tiêu chuẩn cao hơn của những kỳ thi. Chúng muốn những điểm dễ dàng; thật ra chúng không muốn học hành hay làm việc. Vì vậy tôi bức bối và thắc mắc làm thế nào tôi, hay ngôi trường hay trường đại học, có thể chuẩn bị con cái của tôi cho tương lai.’

Một người khác thêm vào, ‘Chính xác đó cũng là vấn đề của tôi. Tôi có ba người con; hai cậu trai đang ở đây trong ngôi trường này. Chẳng nghi ngờ gì cả, chúng sẽ vượt qua một loại kỳ thi nào đó, vào trường đại học, và những mảnh

bằng chúng sẽ nhận được không thể nào tiếp cận được những tiêu chuẩn của Châu Âu hay nước Mỹ. Nhưng chúng là những đứa trẻ sáng láng và tôi nghĩ rằng sự giáo dục đó mà chúng sắp sửa nhận được, không phải trong ngôi trường này nhưng sau đó, sẽ hủy hoại đôi mắt trong sáng của chúng và sự nhạy cảm của quả tim. Tuy nhiên chúng phải có một mảnh bằng để tìm được một loại kiếm sống nào đó. Tôi lo sợ ghê lắm, nhìn ngắm những điều kiện trong quốc gia này, dư thừa dân số, sự nghèo đói đang hạ nhục con người, sự hoàn toàn không khả năng của những người chính trị và trọng lượng của truyền thống. Tôi sẽ gả chồng người con gái của tôi; nó sẽ hoàn toàn rời khỏi tay tôi, làm thế nào cháu biết được sẽ kết hôn với ai? Tôi phải chọn lựa một người chồng thích hợp mà, cảm ơn Thượng đế, sẽ có một mảnh bằng và tìm được một việc làm an toàn nơi nào đó. Thật không dễ dàng gì cả và tôi vô cùng lo âu.'

Ba phụ huynh khác đều đồng ý; họ gật đầu rất nghiêm túc. Bụng của họ phình ra; họ là những người Ấn giáo tại ngay tận gốc, lún sâu vào những truyền thống nhỏ nhen của họ và hời hợt lo âu cho con cái của họ.

Bạn đã cẩn thận quy định con cái của bạn, mặc dù có lẽ không hiểu rõ vấn đề quy định này nhiều lắm. Không chỉ bạn nhưng còn cả xã hội, môi trường sống, văn hóa mà trong đó chúng đã được nuôi dưỡng, cả th uộc kinh tế lẫn xã hội, đã nuôi nấng chúng, định hình chúng vào một khuôn mẫu đặc biệt. Chúng sẽ trải qua cái nhà máy được tạm gọi là sự giáo dục. Nếu chúng may mắn chúng sẽ có được một việc làm qua những nỗ lực của bạn và ổn định trong ngôi nhà nhỏ bé của chúng với những người vợ và những người chồng bị quy định như nhau, dẫn đến một sống nhằm chán, đơn điệu. Nhưng rất cuộc, đó là điều gì bạn muốn – một vị trí an toàn,

kết hôn để cho chúng sẽ không lãng nhãng, kèm theo tôn giáo như một vật trang trí. Hầu hết các bậc cha mẹ đều muốn điều này, đúng chứ? – một chỗ an toàn trong xã hội, một xã hội mà trong quả tim của họ họ biết là thoái hóa. Đây là điều gì bạn muốn và bạn đã tạo ra những trường học và những trường đại học để sản sinh điều này. Cho chúng một hiểu biết thuộc công nghệ nào đó mà sẽ bảo đảm việc kiếm sống của chúng và hy vọng cho điều tốt lành nhất, quên đi hay cố ý nhắm hai mắt của bạn đối với những vấn đề khác của con người. Bạn quan tâm đến một mảnh và không lưu tâm đến những mảnh khác của sự tồn tại con người. Bạn thực sự không muốn quan tâm, đúng chứ?

‘Chúng tôi không có khả năng về việc đó. Chúng tôi không là những người triết lý, chúng tôi không là những người tâm lý học, chúng tôi không là những chuyên gia để tìm hiểu những phức tạp của sống. Chúng tôi được đào tạo để là những kỹ sư, những bác sĩ, những người chuyên nghiệp và việc đó nuốt trọn tất cả thời gian và năng lượng của chúng tôi để cập nhật những kiến thức hiện đại bởi vì có quá nhiều việc mới mẻ đang được khám phá. Từ điều gì ông nói, ông muốn chúng tôi phải hiệu quả trong việc học hành về chính chúng tôi. Chúng tôi không có thời gian, khuynh hướng hay ham muốn. Tôi dành hầu hết thời gian của tôi, như tất cả chúng tôi đều làm ở đây, trong một văn phòng, xây dựng một cây cầu hay chăm sóc những bệnh nhân. Chúng tôi chỉ có thể chuyên về một lãnh vực và nhắm kín hai mắt của chúng tôi với những lãnh vực còn lại. Thậm chí chúng tôi còn chẳng có thời gian để đi đến đền chùa: chúng tôi để điều đó lại cho giới phụ nữ của chúng tôi. Ông muốn tạo ra một cách mạng không chỉ trong tôn giáo nhưng còn trong giáo dục. Chúng

tôi không thể tham gia cùng ông trong điều này. Tôi có lẽ ưa thích nhưng tôi không có thời gian.’

Người ta tự hỏi liệu bạn thực sự không có thời gian. Bạn đã phân chia sống thành những mảnh đặc biệt. Bạn đã phân chia chính tị khỏi tôn giáo, tôn giáo khỏi kinh doanh, người kinh doanh khỏi người nghệ sĩ, người chuyên nghiệp khỏi người dân thường và vân vân. Do bởi sự phân chia này mới đang tạo ra thảm họa, không chỉ trong tôn giáo mà còn cả trong giáo dục. Quan tâm duy nhất của bạn là thấy rằng con cái của bạn có một mảnh bẻ gãy. Sự ganh đua đang phát triển khắc nghiệt; trong quốc gia này những tiêu chuẩn của giáo dục đang bị hạ thấp và tuy nhiên bạn cứ quả quyết rằng bạn không có thời gian để suy nghĩ về tổng thể của sự tồn tại của con người. Đó là điều gì hầu hết mọi người đều nói trong những từ ngữ khác nhau. Và vì vậy, bạn duy trì một văn hóa mà trong đó sự ganh đua đang gia tăng, sự khác biệt lớn lao giữa những người chuyên môn và nhiều thêm nữa những con người xung đột và đau khổ. Chính là sự đau khổ của bạn, không phải sự đau khổ của ai khác. Tuy nhiên bạn bào chữa rằng bạn không có thời gian và con cái của bạn sẽ lặp lại cùng sự việc. Ở phương Tây có sự phản kháng trong những em học sinh và những người trẻ; phản kháng luôn luôn chống lại điều gì đó, nhưng những người phản kháng cũng là những người tuân phục giống hệt như những người mà họ phản kháng. Bạn muốn con cái của bạn phải tuân phục: toàn cấu trúc tôn giáo và kinh tế đều được đặt nền tảng vào sự tuân phục này. Giáo dục của bạn lập kế hoạch để cho chúng tuân phục. Bạn hy vọng qua sự tuân phục sẽ không có những vấn đề bởi vì bạn nghĩ rằng những vấn đề phát sinh chỉ khi nào có sự xáo trộn, thay đổi. Bạn không hiểu rằng chính sự không thay đổi mới sinh ra những vấn đề ngoại trừ tuân phục nó.

Bạn sợ hãi rằng bất kỳ thay đổi nào trong khuôn mẫu đó sẽ tạo ra sự hỗn loạn, hoang mang, và vì vậy bạn quy định con cái của bạn phải chấp nhận những thái độ thuộc truyền thống; bạn quy định chúng phải tuân phục. Những vấn đề sinh ra từ sự tuân phục này là vô số. Mọi cách mạng vật chất bắt đầu bằng cách phá vỡ khuôn mẫu vật chất của sự tuân phục, nhưng chẳng mấy chốc lại thiết lập khuôn mẫu riêng của sự tuân phục của nó, như ở Nga và Trung quốc. Mỗi người đều suy nghĩ rằng qua sự tuân phục của anh ấy sẽ có an toàn. Cùng chuyển động của tuân phục này có uy quyền. Giáo dục như nó là hện nay, dạy dỗ những người trẻ vâng lời, chấp nhận và tuân theo, và những người phản kháng chống lại điều này có khuôn mẫu riêng của vâng lời, chấp nhận và tuân theo của họ. Cùng sự gia tăng dân số và sự tăng trưởng mau lẹ của công nghệ, các bạn, những bậc cha mẹ, bị trói buộc trong một cái bẫy của những vấn đề chồng chất và không khả năng để giải quyết chúng. Toàn qui trình này bạn gọi là giáo dục.

‘Điều gì ông nói hoàn toàn đúng. Ông đang phát biểu một sự kiện, nhưng chúng tôi phải làm gì đây? Hãy đặt chính ông trong vị trí của chúng tôi. Chúng tôi thương yêu con cái, những ham muốn của chúng tôi rất mạnh mẽ. Những cái trí của chúng tôi đã bị quy định bởi văn hóa mà trong đó chúng tôi đã được nuôi nấng, như một người Ấn giáo, hay người Hồi giáo, và đối diện với vấn đề to tát của sống này – và nó to tát lắm – như ông gợi ý, khó khăn lắm để sống như những con người trọn vẹn, tổng thể. Chúng tôi cam kết, chúng tôi phải kiếm sống, chúng tôi có những trách nhiệm. Chúng tôi không thể quay lại và bắt đầu lại. Ở đây chúng tôi bị trói buộc trong một cái bẫy, như ông nói.’ Nhưng bạn có thể lo liệu để cho con cái của bạn không bị trói buộc trong một cái bẫy. Đó là trách nhiệm của bạn: không phải thúc đẩy chúng

vượt qua những kỳ thi xuân ngốc nào đó, nhưng như những bậc cha mẹ phải thấy rằng trong bất kỳ cách nào từ niên thiếu chúng không bị trói buộc trong cái bẫy mà bạn và những thế hệ quá khứ đã giăng ra. Hãy trao thời gian của bạn để thấy rằng bạn thay đổi môi trường sống, văn hóa; thấy rằng có những loại trường và những trường đại học đúng đắn. Đừng nhường nó cho Chính phủ. Chính phủ cũng không chín chắn như bạn, cũng dửng dưng, cũng vô cảm. Thay vì tiếp tục khuôn mẫu của cái bẫy, lúc này trách nhiệm của bạn là phải lo liệu để cho không có cái bẫy. Tất cả việc này có nghĩa rằng bạn phải thức dậy, không chỉ trong nghề nghiệp hay chuyên môn đặc biệt của bạn nhưng còn cả thức dậy về sự nguy hiểm vô cùng của tiếp tục cái bẫy. ‘Chúng tôi thấy sự nguy hiểm của cái bẫy nhưng dường như chúng tôi không thể hành động ngay cả khi chúng tôi thấy nó.’

Bạn thấy sự nguy hiểm bằng từ ngữ và bằng trí năng, và thấy đó bạn gọi là nguy hiểm, mà thật ra nó không nguy hiểm. Khi bạn thực sự thấy sự nguy hiểm bạn hành động, bạn không lý thuyết về nó. Bạn không phản kháng bằng lý luận một quan điểm này với một quan điểm khác: bạn thực sự thấy sự thật của sự nguy hiểm giống như bạn thấy sự nguy hiểm của một con rắn hổ mang và bạn hành động. Nhưng bạn chối từ thấy sự nguy hiểm này bởi vì nó sẽ có nghĩa rằng bạn phải thức dậy. Có những xáo trộn và bạn sợ hãi về chúng. Đây là điều gì thúc đẩy bạn để nói rằng bạn không có thời gian, mà chắc chắn không phải vậy.

Vì vậy như những bậc cha mẹ có quan tâm, bạn phải cam kết hoàn toàn và trọn vẹn để thấy rằng con cái của bạn không bị trói buộc trong cái bẫy: vì vậy cùng nhau các bạn sẽ tạo ra những ngôi trường khác hẳn, những trường đại học khác hẳn, chính trị khác hẳn, những cách sống khác hẳn, mà

có nghĩa rằng bạn phải chăm sóc con cái của bạn. Chăm sóc con cái có nghĩa loại thức ăn đúng đắn, loại quần áo đúng đắn, những quyển sách đúng đắn, loại vui chơi đúng đắn, loại giáo dục đúng đắn; và vì vậy bạn quan tâm đến loại người giáo dục đúng đắn. Đối với bạn những người giáo dục là những người ít được quan tâm nhất. Sự kính trọng của bạn được dành cho những người có nhiều tiền bạc, vị trí và thanh danh, và bạn hoàn toàn không thêm quan tâm đến những người giáo dục mà có trách nhiệm cho thế hệ sắp tới. Người giáo dục cần giáo dục như bạn, những bậc cha mẹ, cần sự giáo dục.

Lúc này, mặt trời đang bắt đầu nóng lên, có những cái bóng sâu sẫm và buổi sáng gần như đã mệt nhoài. Bầu trời ít xanh hơn và trẻ em đang chơi đùa trong cánh đồng, được giải thoát khỏi những lớp học của chúng, khỏi những bài học lặp lại và công việc vất vả bởi những quyển sách.

PHẦN II

Chương 4

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN VỚI PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Nó là một tòa nhà Byzantine rộng lớn và cổ xưa mà đã trở thành một thánh đường. Bên trong họ đang đọc kinh Koran và người ta ngồi bên cạnh một người ăn mày trên một tấm thảm dưới cái vòm to. Tiếng tụng kinh thiêng liêng, đang vang vọng trong không gian rộng lớn. Nơi đây không có sự khác biệt giữa người ăn mày và những người ăn mặc sang trọng đó, rõ ràng là giàu có. Không có phụ nữ ở đây. Đàn ông đang cúi đầu xuống, đang yên lặng thì thầm. Ánh sáng đến qua tấm kính màu và tạo ra khuôn mẫu trên những tấm thảm. Phía bên ngoài có nhiều người ăn mày, quá nhiều người đang mong cầu nhiều thứ; và thấp dần xuống dưới có biển xanh, đang phân chia phương Đông và phương Tây.

Đó là một ngôi đền cổ xưa. Thật ra, họ không thể nói nó bao nhiêu tuổi nhưng họ ưa thích phóng đại sự cổ xưa của ngôi đền của họ. Người ta đến đây qua những con đường bẩn thỉu, bụi bặm với những cây dừa và những đường mương

không nắp đậy. Họ đi bảy lần quanh ngôi đền và phủ phục xuống lạy khi họ đi qua cái cửa mà qua đó người ta thấy bức tượng. Họ là những con người hiền dăng, hoàn toàn đắm chìm trong những lời cầu nguyện của họ; và ở đây chỉ những người Brahmin mới được phép vào. Có những con doi và mùi của hương trầm. Bức tượng đó được phủ đầy nữ trang và lụa trắng. Những người phụ nữ đứng ở đó với hai tay giơ lên và trẻ em đang nô đùa trong sân, đang la hét, đang cười đùa, đang chạy quanh những cái cột. Tất cả những cây cột đều được chạm khắc; có một ý thức vô cùng của không gian và sự trang trọng nặng nề, và bởi vì phía bên ngoài quá sáng trong ánh mặt trời chói mắt, trong này khí hậu thật mát mẻ. Vài vị khất sĩ đang ngồi thiền định, không bị quấy rầy bởi những người đi ngang qua. Có chất lượng đặc biệt đó của bầu không khí mà ồn tại khi hàng ngàn người qua hàng thế kỷ đến đây để cầu nguyện, thờ phụng và dâng biểu đồ cúng cho những Thần thánh. Có một bồn nước và họ đang tắm trong nó. Đó là một bồn nước thiêng liêng bởi vì nó ở phía bên trong của ngôi đền. Rất yên lặng trong nơi tôn nghiêm này nhưng phần còn lại được sử dụng không chỉ cho sự thờ phụng, cho trẻ em nô đùa, nhưng còn như một nơi để thế hệ già nua gặp gỡ nói chuyện và huyền thuyên về sống của họ. Những em học sinh trẻ tuổi tụng kinh bằng tiếng Phạn và muộn hơn vào buổi chiều, khoảng một trăm giáo sĩ tập họp phía bên ngoài khu thiêng liêng ở trung tâm, cầu nguyện, ngợi khen Thượng đế. Bài thánh ca làm rung động những bức tường và là một âm thanh tuyệt vời. Bên ngoài có bầu trời xanh vũng vàng của phương nam và trong ánh sáng buổi chiều những cây dừa đẹp lắm.

Có quảng trường rộng rãi với một dãy cột bằng đá và một nhà thờ thật lớn có mái vòm bao hết. Người ta đang tràn

vào nó, khách du lịch từ khắp thế giới, đang kinh ngạc theo dõi khi buổi lễ chính thức đang được thực hiện; nhưng chẳng có bao nhiêu cảm thấy tôn giáo ở đây – quá nhiều người hiếu kỳ, những tiếng thì thầm rất nhỏ. Nó đã trở thành một nơi trình diễn. Có vẻ đẹp tuyệt vời trong những buổi lễ, trong những chiếc áo choàng của những giáo sĩ nhưng tất cả đều được thực hiện bởi con người – hình ảnh, tiếng La-tinh và một kế hoạch tỉ mỉ của buổi lễ. Nó được làm bằng tay và bằng cái trí, được xếp đặt khéo léo vào cùng nhau để thuyết phục một trong những điều vĩ đại nhất và quyền lực của Thượng đế.

Chúng tôi đã dạo bộ qua vùng quê nước Anh trong những cánh đồng thoáng đãng: có những con công, một bầu trời trong xanh và ánh sáng của buổi chiều sớm. Mùa thu lặng lẽ đang đến từ từ. Những chiếc lá đang chuyển thành vàng và đỏ và đang rơi xuống từ những cái cây thật to. Mọi thứ đang chờ đợi mùa đông, yên lặng, sợ hãi, thu rút lại. Thiên nhiên lại khác hẳn vào mùa xuân. Lúc đó mọi thứ bừng lên sức sống – mọi cọng cỏ và chiếc lá mới. Lúc đó có bài ca của chim chóc và tiếng thì thầm của nhiều chiếc lá. Nhưng lúc này mặc dù không có một hơi thở của không khí, mặc dù mọi thứ bất động, nó cảm thấy sự tiến gần của mùa đông, những ngày giông bão, tuyết và những cơn gió hung tợn.

Đang dạo bộ theo những cánh đồng và leo lên những bậc thang, bạn bắt gặp một cánh rừng nhiều cây cối và vô số cây gỗ đỏ. Khi bạn vào trong nó, bỗng nhiên bạn nhận biết sự yên lặng tuyệt đối của nó. Không một chiếc lá nào lay động, như thể một lời nguyện mà nó phải cam chịu. Cỏ xanh hơn, rục rờ hơn bởi ánh mặt trời nghiêng ngả trên nó và bỗng nhiên bạn cảm thấy một ý thức vô cùng của thiêng liêng. Hầu như không dám thở, bạn đang bước đi trên nó, đang ngập

ngừng từng bước một. Đang trong thời kỳ rực rỡ nhất của cây dương tử hoa và cây sơn lựu hoa mà sẽ rộ lên suốt nhiều tháng, nhưng không sự kiện nào trong những sự kiện này đặt thành vấn đề, hay nói khác hơn chúng trao tặng một ân lành cho mảnh đất này. Khi bạn ra khỏi cánh rừng, bạn nhận ra rằng cái trí của bạn hoàn toàn trống không mà không có một suy nghĩ nào. Chỉ có *cái khác lạ* và không còn gì nữa. Khi người ta mất đi sự liên hệ mật thiết thăm thẳm cùng thiên nhiên, vậy là những đền chùa, những thánh đường và những nhà thờ trở thành quan trọng lạ lùng.

Người giáo viên đã hỏi, ‘Làm thế nào người ta có thể ngăn cản, không chỉ trong em học sinh nhưng còn trong chính chúng ta, sự theo đuổi hung hăng ganh đua của những đòi hỏi riêng của người ta? Trong nhiều năm cho đến bây giờ tôi đã dạy học tại nhiều trường học và trường cao đẳng khác nhau, không chỉ ở đây mà còn ở nước ngoài, và trong suốt nghề dạy học của tôi tôi phát hiện được sự ganh đua hung hăng này. Hện nay có một phản ứng đến việc đó. Những người trẻ tuổi muốn cùng nhau sống trong những cộng đồng, cảm thấy sự ấm áp và thanh thản của tình bầu bạn mà các em gọi là tình yêu. Họ cảm thấy cách sống này thực sự nhiều hơn, đầy ý nghĩa. Nhưng họ cũng cảm thấy bị riêng biệt. Họ cùng nhau tập hợp đến hàng ngàn người cho những lễ hội âm nhạc và trong đang sống cùng nhau, họ chia sẻ không chỉ âm nhạc nhưng còn sự tận hưởng của tất cả nó. Dường như họ hoàn toàn hòa hợp và đối với tôi tất cả có vẻ quá trẻ con và khá giả tạo. Họ có lẽ phủ nhận sự hung hăng ganh đua nhưng nó vẫn hiện diện ở đó trong máu huyết của họ. Nó tự thể hiện trong nhiều cách mà có lẽ họ không nhận biết được. Tôi thấy cùng thái độ này trong số những em học sinh. Các em không đang học hành vì lợi ích của học hành nhưng lại vì thành

công, do bởi sự ham muốn thành tựu của các em. Vài người nhận ra tất cả việc này nhưng khước từ nó và trôi giạt. Cũng được thôi khi họ còn trẻ, dưới hai mươi tuổi, nhưng chẳng mấy chốc họ bị trôi buộc và những phương hướng trôi giạt của họ lại trở thành lẽ thói mới.

‘Dường như tất cả việc này đều rời rạc và thoáng qua, nhưng sâu thẳm, con người đang chống lại con người. Nó thể hiện trong sự ganh đua khủng khiếp này cả trong thế giới cộng sản lẫn thế giới tạm gọi là dân chủ. Nó hiện diện ở đó. Tôi thấy nó trong chính tôi như một ngọn lửa hùng hực, đang thúc giục tôi. Tôi muốn giỏi giang hơn người nào đó, không chỉ danh tiếng và thỏa mãn, nhưng còn cho cảm giác của cao cấp hơn, cảm giác của hiện diện. Cảm giác này tồn tại trong những em học sinh mặc dù các em có lẽ có một khuôn mặt hiền dịu thanh thoát. Tất cả các em đều muốn là một người nào đó. Nó thể hiện trong lớp học và mỗi giáo viên đang so sánh A với B và thúc giục B giống được như A. Trong gia đình và trong trường học điều này đang tiếp tục.’

Khi bạn so sánh B với A, một cách lộ liễu hay kín đáo, bạn đang hủy diệt B. B không quan trọng gì cả bởi vì trong cái trí của bạn, bạn có hình ảnh của A mà thông minh, sáng láng, và bạn đã trao cho cậu ấy một giá trị nào đó. Bản thể của tất cả sự ganh đua này là so sánh: so sánh một hình ảnh với một hình ảnh khác, một quyển sách với một quyển sách khác, một con người với một con người khác – người anh hùng, mẫu mực, nguyên tắc, lý tưởng. Sự so sánh này là sự đo lường giữa cái gì là và cái gì nên là. Bạn cho điểm em học sinh và thế là bạn ép buộc em ấy ganh đua với chính em ấy; và sự đau khổ cuối cùng của tất cả ganh đua này là những kỳ thi. Tất cả những người anh hùng của bạn, tôn giáo và thể gian, tồn tại bởi vì tinh thần của so sánh này. Mỗi phụ huynh,

toàn cấu trúc xã hội trong những thế giới của tôn giáo, nghệ thuật, khoa học và kinh doanh đều như nhau. Sự đo lường này giữa chính bạn và một người khác, giữa những người hiểu biết và những người dốt nát, đã tồn tại và tiếp tục trong sống hàng ngày của chúng ta. Tại sao bạn so sánh? Sự cần thiết của đo lường là gì? Liệu nó là một tẩu thoát khỏi chính bạn, khỏi sự nông cạn, sự trống rỗng và sự nghèo khó riêng của bạn? Sự quyến luyến này vào sự đo lường của điều gì bạn đã là và điều gì bạn sẽ là, phân chia sống và vì vậy tất cả xung đột bắt đầu.

‘Nhưng chắc chắn, thưa ông, ông phải so sánh. Ông so sánh khi ông chọn lựa ngôi nhà này hay ngôi nhà kia, miếng vải này hay miếng vải kia. Sự chọn lựa là cần thiết.’

Chúng ta không đang nói về sự chọn lựa trên bề mặt như thế. Đó là việc không tránh khỏi. Nhưng chúng ta quan tâm đến phần tâm lý, cái tinh thần so sánh phía bên trong mà tạo ra sự ganh đua cùng hung hăng và tàn nhẫn của nó. Bạn đang hỏi tại sao, như một giáo viên và con người, bạn có cái tinh thần này, tại sao bạn ganh đua, tại sao bạn so sánh. Nếu bạn không hiểu rõ điều này trong chính bạn, bạn sẽ đang khuyến khích sự ganh đua, nhận biết được hay không nhận biết được, trong em học sinh. Bạn sẽ thiết lập hình ảnh của người anh hùng – chính tị, kinh tế hay luân lý. Vị thánh muốn phá vỡ kỷ lục cũng giống hết như cái người mà chơi cricket. Thật ra không có nhiều khác biệt giữa họ, bởi vì cả hai đều có sự đánh giá ganh đua này về sống. Nếu nghiêm túc, bạn tự hỏi chính mình tại sao bạn so sánh và liệu có thể sống một sống không so sánh, nếu nghiêm túc, bạn thâm nhập vào điều này, không phải trí năng nhưng thực sự, và thâm nhập sâu thẳm vào chính bạn, xua đuổi sự hung hăng ganh đua này, liệu bạn sẽ không phát hiện rằng có một sợ hãi

sâu thẳm của không-là gì cả, hay sao? Bằng cách khoác vào những mặt nạ khác nhau, tùy theo văn hóa và xã hội mà bạn sống, bạn che đậy sự sợ hãi của không hiện diện và không trở thành: trở thành cái gì đó tốt hơn cái gì là – cái gì đó vĩ đại hơn, cao quý hơn. Khi bạn quan sát cái gì thực sự là, nó cũng là kết quả của tình trạng bị quy định quá khứ, của sự đo lường. Khi bạn hiểu rõ ý nghĩa thực sự của sự đo lường và sự so sánh, vậy thì có tự do khỏi cái gì là.

Chốc lát sau người giáo viên nói, ‘Nếu không có sự khuyến khích của so sánh học sinh sẽ không chịu học hành. Em ấy cần được khuyến khích, cần được khen thưởng, và cũng vậy em ấy muốn biết em ấy đang học hành như thế nào. Khi em ấy tham dự một kỳ thi, em ấy có quyền được biết bao nhiêu câu trả lời của em ấy là đúng và hiểu biết của em ấy gần gũi như thế nào với điều gì em ấy đã được dạy bảo.’

Nếu tôi được phép vạch ra, thưa các bạn, em ấy giống như các bạn. Em ấy bị quy định bởi xã hội và văn hóa trong đó em ấy sống. Người ta phải học hành về sự hung hăng ganh đua này mà hèn diện qua sự so sánh và sự đo lường. Việc này có thể tạo ra một tích lũy của nhiều hiểu biết, bạn có thể đạt được nhiều thứ, nhưng nó khước từ tình yêu và nó cũng khước từ sự hiểu rõ về chính người ta. Hiểu rõ về chính mình còn quan trọng hơn trở thành một người nào đó. Chính những từ ngữ chúng ta sử dụng là so sánh – tốt lành hơn, to tát hơn, cao quý hơn.

‘Nhưng, thưa ông, tôi phải hỏi – làm thế nào em học sinh và giáo viên đánh giá được sự hiểu biết thực tế của em về một môn học mà không có loại kỳ thi nào?’

Điều này không hàm ý rằng trong sự giảng dạy và học hành hàng ngày, qua sự bàn luận, qua sự tìm hiểu, người giáo viên sẽ trở nên nhận biết được em học sinh đã thâm nhập đến

mức độ nào của sự hiểu biết thực sự, hay sao? Thật ra, điều này có nghĩa, đúng chứ, rằng người giáo viên phải gần gũi em học sinh, quan sát khả năng của em ấy, điều gì đang xảy ra trong cái trí của em ấy. Nó có nghĩa bạn phải chăm sóc em học sinh.

‘Có quá nhiều điều phải chuyển tải cho em học sinh.’

Bạn muốn chuyển tải cho em ấy điều gì? Sống một sống không ganh đua? Giải thích cho em bộ máy của sự so sánh và nó ạo ra việc gì? Bảo cho em ấy bằng từ ngữ và thuyết phục em ấy bằng trí năng? Chính bạn có lẽ thấy điều này bằng trí năng hay hiểu rõ nó bằng từ ngữ, nhưng liệu không thể tìm được một cách sống mà trong đó tất cả mọi so sánh đều kết thúc? Các bạn, như những giáo viên và những con người, phải sống theo cách đó. Chỉ như vậy bạn mới có thể chuyển tải nó sang em học sinh và sẽ có sự thật đằng sau nó. Nhưng nếu bạn không sống theo cách đó, bạn chỉ đang đùa giỡn cùng những từ ngữ và đạo đức giả theo sau. Sống mà không có sự đo lường và sự so sánh phía bên trong chỉ có thể được khi chính bạn đang học hành toàn hàm ý của nó – sự hung hăng, sự tàn nhẫn, sự phân chia và những ganh tị của nó. Tự do có nghĩa một sống không so sánh. Nhưng chắc chắn bạn sẽ hỏi tình trạng của một sống mà không có bất kỳ cao hay thấp, không có một mẫu mực, không có sự phân chia là gì. Bạn muốn có một diễn tả về nó để qua sự diễn tả bạn có lẽ nắm bắt nó. Đây là một hình thức khác của so sánh và ganh đua. Sự diễn tả không bao giờ là vật được diễn tả. Bạn phải sống cùng nó và vậy là bạn sẽ biết nó có nghĩa gì.

PHẦN II

Chương 5

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN VỚI PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Có vẻ hầu hết mọi người chúng ta đều không trao sự quan trọng đầy đủ cho thiên định. Bởi vì hầu hết mọi người đều nghĩ rằng nó là một sự kiện bất ngờ mà trong đó loại trải nghiệm nào đó được chờ đợi xảy ra, một đạt được thăng hoa, một thành tựu sau khi tất cả những nỗ lực để có được sự thành tựu đã thất bại. Thiên định trở thành một chuyển động tự thôi miên trong đó xuất hiện những chiều rọi và những biểu tượng khác nhau. Nhưng đây là một tiếp tục của điều gì đã là, có thể được bổ sung hay được phóng đại, nhưng luôn luôn bên trong lãnh vực của sự thành tựu. Tất cả điều này khá không chín chắn và ngô nghê mà không có ý nghĩa quan trọng gì cả, và không có sự phá vỡ khỏi trật tự được thiết lập – hay vô trật tự – của những sự kiện quá khứ. Những điều xảy ra này trở nên có ý nghĩa lạ lùng đối với một cái trí mà quan tâm đến sự tiến bộ, sự hoàn thiện và những mong đợi tự khẳng định riêng của nó. Khi cái trí phá vỡ tất cả rác rưởi

này, mà chỉ có thể xảy ra cùng sự hiểu rõ về chính mình, vậy thì việc gì xảy ra không bao giờ có thể kể lại cho người khác. Thậm chí trong khi kể lại, những nhận được lạ thường đó đã thay đổi rồi. Nó giống như đang diễn tả một cơn bão. Nó xảy ra nơi những quả đồi, những thung lũng và đi khỏi rồi. Và thế là, kể lại về nó trở thành cái gì đó của quá khứ và vì vậy không còn là việc gì đang thực sự xảy ra. Người ta có thể diễn tả việc gì đó một cách chính xác – một sự kiện – nhưng chính sự chính xác của nó trở thành không chính xác khi sự kiện đó đã rời khỏi rồi. Sự chính xác của ký ức là một sự kiện nhưng ký ức là kết quả của việc gì đó đã xảy ra rồi. Nếu cái trí đang trôi theo dòng chảy của một con sông, nó không có thời gian để diễn tả, và cũng không có ký ức để tự tập hợp lại. Khi loại thiền định này đang xảy ra, vô số sự kiện khác xảy ra mà không là sự chiếu rọi của sự suy nghĩ. Mỗi sự kiện hoàn toàn mới mẻ trong ý nghĩa rằng ký ức không thể công nhận nó; và bởi vì ký ức không thể công nhận nó, nó không thể bị tập hợp thành những từ ngữ và những kỷ niệm. Nó là một sự kiện mà trước đây không bao giờ xảy ra. Đây không là một trải nghiệm. Trải nghiệm hàm ý sự công nhận, sự liên tưởng và sự tích lũy như hiểu biết. Chắc chắn những quyền năng nào đó được giải phóng nhưng những quyền năng này trở thành một nguy hiểm vô cùng chừng nào hoạt động tự cho mình là trung tâm còn xảy ra, dù những hoạt động này được đồng hóa cùng những ý tưởng tôn giáo hay cùng những khuynh hướng cá nhân.

Tuyệt đối cần thiết phải có tự do khỏi cái tôi để cho sự kiện thực sự hiện diện. Nhưng sự suy nghĩ rất ranh mãnh, tinh tế lạ lùng trong những hoạt động của nó và nếu người ta không cực kỳ tinh táo, mà không có bất kỳ sự chọn lựa, về tất cả những tinh tế và những theo đuổi ranh mãnh này, thiền

định trở thành sự gặt hái của những quyền năng vượt khỏi những quyền năng thuần túy vật chất. Bất kỳ ý thức nào của sự quan trọng về bất kỳ hành động nào của cái tôi, chắc chắn phải dẫn đến sự hoang mang và đau khổ. Đó là lý do tại sao, trước khi bạn suy nghĩ về thiền định, phải bắt đầu bằng sự hiểu rõ về chính bạn, về cấu trúc và bản chất của sự suy nghĩ. Ngược lại bạn sẽ bị lạc lõng và những năng lượng của bạn sẽ bị phí phạm. Vì vậy muốn đi xa bạn phải bắt đầu từ rất gần: và bước đầu tiên là bước cuối cùng.

Căn phòng rộng nhìn ra biển xanh Thái bình dương. Nó nằm cao trên một vách đá và từ đó bạn có thể thấy những cơn sóng đang vỗ vào bờ, trắng xóa và liếm rộng lên bờ. Rất yên lặng mặc dù có rất nhiều người trẻ ở đó. Chúng tôi đang cảm thấy khá nhút nhát. Có những người tóc ngắn và những người tóc dài, những người râu quai nón và những người bình thường.

‘Tôi xin phép được bắt đầu, trước hết’ một người trẻ có mái tóc dài và râu quai nón nói, ‘tại sao tôi phải kiếm sống? Tại sao tôi phải có một nghề nghiệp, khi biết nó dẫn đến nơi nào – tài sản, tài khoản ngân hàng, một người vợ và con cái, và giai cấp trung lưu của nó? Tôi không muốn bị trói buộc trong cái bẫy đó. Nếu người nào đó muốn, tùy họ, nhưng không phải tôi. Tôi không thèm lưu tâm là một người ăn mày hay xin xỏ ai đó. Tôi ngủ nhờ nhà của người nào đó và tôi mang theo quần áo. Suốt vài năm qua, tôi đã đi khắp mọi bang, sống theo cách này và tôi thích nó. Hãy cho họ mọi công việc nếu họ muốn và nếu họ cảm thấy thích nuôi nấng tôi – hãy cho phép họ tự nhiên. Tôi không muốn phụ thuộc vào bất kỳ cộng đồng nào, vào bất kỳ nhóm người nào. Tôi muốn được tự do và tôi muốn mãi mãi tự do. Và tôi không chống lại bất kỳ người nào – da trắng hay da đen.

Nhưng tôi được bảo đây là sự bóc lột: rằng khi tôi còn trẻ điều đó cũng được thôi, nhưng khi tôi khoảng ba mươi tuổi tôi sẽ bắt đầu thấy rằng tôi không thể tiếp tục như thế này. Tôi không biết tương lai sẽ ra sao nhưng tôi đang sống từ ngày này sang ngày khác và từng đó đã quá đủ rồi. Tôi muốn biết quan điểm của ông về việc này.’

Chỉ những người dốt nát mới đưa ra những quan điểm. Bạn biết những người thầy tu ở Châu á sống theo cách này: không ở trong những cộng đồng có tổ chức nhưng như những cá thể đang lang thang từ làng này sang làng khác, ăn xin và được bảo vệ. Để đền bù việc đó, họ giảng giải về sống tốt lành: không phải sống tốt lành thuộc thân thể nhưng một sống của tốt lành. Đó là điều gì họ cống hiến, nếu không họ là những tội phạm hay những người bóc lột. Vì vậy, bạn đang cống hiến điều gì để đền bù những người nuôi ăn bạn?

‘Tại sao tôi phải đền bù bất kỳ thứ gì? Tôi không có gì để cho họ. Tôi không muốn giảng giải cho họ sống như thế nào. Bất kỳ người nhạy cảm nào cũng đều biết rằng cách anh ấy đang sống là trưởng giả, cứng ngắt, và đập vỡ nó cũng tùy họ mà thôi. Tôi đã cố gắng nói với mọi người nhưng họ không thèm quan tâm. Tôi không muốn đề nghị bất kỳ điều gì để đền bù quần áo và thức ăn của họ. Thật ra, tôi không có gì để cho cả. Tôi không vẽ tranh, không chơi đàn guitar. Tôi không làm bất cứ việc gì họ thích. Tôi hoàn toàn ở ngoài khuôn khổ của họ. Nếu tôi có cái gì đó căn bản tôi sẽ cho nó mà không quan tâm liệu họ thấu nhận nó hay không. Nhưng tôi không có gì cả. Tôi chỉ bị hoang mang như phần còn lại của thế giới và có thể chính xác là đau khổ. Tôi không là một người bỏ học. Tôi đã qua cao đẳng và tôi kinh hãi toàn bộ công việc học hành đó; với những đạo đức giả của họ và những giả dối của họ. Nhưng điều gì gây bận tâm cho tôi một

chút xíu là, tôi muốn tìm ra – không phải Thượng đế, đó là một ý tưởng tưởng giả – nhưng cái gì đó là sự thật. Tôi đã đọc vài quyển sách của phương Đông về điều này nhưng tất cả họ đều dẫn đến những lý thuyết và những ý tưởng. Tôi muốn cảm thấy cái gì đó thực sự trong con người của tôi mà chúng không thể bị tiếp xúc hay bị lấy đi. Tôi muốn đạt được nó càng mau càng tốt. Tôi thấy điều vô lý của sự khai sáng tức khắc nhưng tôi không đủ kiên nhẫn để trải qua những đồng dài của kỷ luật, nhịn đói, tuân theo hệ thống nào đó. Tôi muốn đi thẳng đến nó trên còn đường ngắn nhất.’

Chắc chắn điều này có thể được: thấy một cách rõ ràng ‘cái gì là’ mà không có bất kỳ kỳ biến dạng, không có bất kỳ động cơ nào, và vượt khỏi nó. Nếu bạn thấy rất rõ ràng cái gì là, bạn đã vượt khỏi rồi. Và liệu bạn có thể thấy rất rõ ràng cái gì là? Thấy không những phía bên ngoài, môi trường sống, luân lý xã hội, những luật lệ giấy tờ, thuộc tôn giáo và thế gian, nhưng còn cả phía bên trong? Thấy điều gì đang xảy ra thực sự, không có bất kỳ chọn lựa, không có bất kỳ ngờ vực nào. Nếu bạn có thể thấy, vậy thì cánh cửa mở toang. Đó là cách ngắn nhất và trực tiếp nhất. Thế là bạn không phải theo sau bất kỳ người nào. Tất cả những hệ thống đều vô dụng và đạo sư trở thành một người tạo tác sự bất an. Liệu bạn có thể thực hiện việc này? Nếu bạn có thể, vậy thì cái trí được tự do và quả tim được phong phú. Vậy thì bạn là một ngọn đèn cho chính bạn.

Một người khác nói, ‘Tôi là một người bỏ học. Tôi bỏ học đại học. Tôi học môn kinh tế là môn chính của tôi và ngay trước khi tốt nghiệp tôi bỏ nó. Tôi đã thấy những người giáo sư như thế nào, mưu mô trong họ, chơi trò chính trị để kiếm được những chức vụ tốt hơn. Tôi thấy sự dửng dưng hoàn toàn của họ với bất kỳ việc gì chừng nào họ còn an toàn

trong thế giới giáo sư của họ. Tôi không muốn trở thành giống như họ. Một vài người ở đây trong căn phòng này muốn thành lập một cộng đồng. Hầu hết chúng tôi không phụ thuộc vào bất kỳ thứ gì. Chúng tôi không có sự đồng cảm cùng cuộc chiến đấu đang xảy ra giữa người da đen và người da trắng; chúng tôi chào đón cả người da đen lẫn người da trắng, như ông có thể thấy. Chúng tôi muốn kiếm một mảnh đất riêng để sống, và chúng tôi sẽ có. Chúng tôi có thể làm mọi việc bằng hai bàn tay của chúng tôi, chúng tôi sẽ trồng trọt trên đó và bán đi những thứ làm được. Nhưng nghi vấn của chúng tôi là, liệu có thể sống cùng nhau mà không có bất kỳ xung đột trong chúng tôi, không có bất kỳ uy quyền, và trong tình yêu vô cùng?’

Thông thường một cộng đồng được hình thành quanh một ý tưởng, một niềm tin, hay quanh người nào đó mà tiêu biểu cho niềm tin đó. Lý tưởng hay Không tưởng trở thành uy quyền và dần dần một cá thể nào đó đảm đương nó: hướng dẫn, đe dọa và trừng phạt. Trong việc này không có đồng hợp tác gì cả; có sự tuân phục mà dĩ nhiên, dẫn đến thảm kịch. Liệu bạn – liệu người ta được phép hỏi – đã suy nghĩ vấn đề của đồng hợp tác này? Nếu bạn không, chắc chắn cộng đồng của bạn sẽ thất bại. Sống cùng nhau và làm việc cùng nhau là một trong những sự việc khó khăn nhất. Mỗi người đều muốn thành tựu cho chính anh ấy, trở thành cái này hay cái kia, và trong đó có sẵn sự đổ vỡ của bất kỳ đồng hợp tác nào. Làm việc cùng nhau hàm ý sự phủ nhận của cái tôi mà không có bất kỳ động cơ nào. Giống như học hành cùng nhau mà trong đó chỉ có chức năng và không có bất kỳ địa vị nào. Nếu bạn có sự hiểu rõ thực sự này về tinh thần của đồng hợp tác, vậy thì chắc chắn nó phải vận hành. Không phải là mỗi người đang đóng góp cái gì đó cho hạnh phúc của

cộng đồng, nhưng khác hơn mỗi người đang có ngọn lửa hùng hực này của sự hiểu rõ. Bất kỳ động cơ hay lợi lộc cá nhân nào đều kết thúc chất lượng thực sự của đồng hợp tác. Liệu bạn nghĩ rằng bạn và những người bạn của bạn có được điều này? Hay chỉ vì rằng bạn muốn bắt đầu một cộng đồng? Việc đó giống như bắt đầu ra khơi trên một con thuyền, hy vọng tìm ra một hòn đảo, không biết phương hướng nào bạn đang đi, nơi nào bạn đang đến, nhưng hy vọng tìm ra một nơi nào đó có lẽ là một mảnh đất hạnh phúc với một nhóm người mà không có ý tưởng phải làm gì cho mảnh đất hay cho chính họ.

Một thanh niên có một khuôn mặt nhạy cảm và bàn tay mềm mại nói, ‘Tôi là một trong những người sử dụng ma túy. Tôi đã dùng chúng đều đặn trong bốn hay năm năm; không nhiều lắm; có lẽ mỗi tháng một lần hay như thế. Tôi nhận biết nó đang gây ảnh hưởng ra sao đối với tôi. Tôi không hoàn toàn nhạy bén như lúc trước nữa. Khi tôi đang thăm thuốc cao độ, tôi nghĩ tôi có thể làm bất kỳ việc gì. Đường như tôi có năng lượng lạ thường và không có sự hoang mang. Tôi thấy những sự việc một cách rõ ràng. Tôi cảm thấy giống như một thiên thần trên quả đất, hoàn hảo, không có bất kỳ vấn đề, không có bất kỳ tiếc nuối nào. Nhưng tôi không thể luôn luôn duy trì trạng thái đó và tôi quay trở lại quả đất điên khùng này. Bây giờ tôi cần một liều thuốc mạnh hơn và tôi thực sự không biết nó đang dẫn tôi đến đâu. Lúc này tôi rất bối rối về nó. Tôi có thể thấy chính tôi dần dần đang kết thúc trong một bệnh viện tâm thần, và tuy nhiên ma lực của trạng thái khác lạ đó quá mạnh mẽ đến độ dường như tôi không kháng cự nổi. Tôi còn trẻ. Tôi không là một người bỏ học. Tôi sống với cha mẹ tôi. Họ biết điều gì tôi đang làm và muốn giúp đỡ tôi cai nghiện. Tôi thấy một suy sụp chậm

chậm trong chính tôi. Lúc đầu tôi đã thử dùng nó bởi vì những người khác đều dùng. Hồi đó vui vẻ lắm, nhưng lúc này nó trở thành một hiểm họa. Ông thấy tôi có thể giải thích rõ ràng như thế nào về tất cả việc này? Nhưng tuy nhiên có một phần của tôi đã trở nên chậm chạp, lờ đờ và không còn hiệu quả. Chính là những đạo sư của thuốc men này mà đã trói chặt tôi vào nó, hứa hẹn một trải nghiệm mà là sự việc thực sự. Lúc này tôi thấy chúng ta quá dễ dàng bị lừa gạt bởi những người trí năng. Tôi không muốn kết thúc trong một bệnh viện tâm thần hay nhà tù, hay hoàn toàn mất trí.’

Nếu bạn thấy điều này quá rõ ràng, làm thế nào nó đang gây hư hại cho bộ não của bạn và những nhạy cảm và những tinh tế thuộc sống của bạn, tại sao bạn không bỏ nó đi? Không phải một hay hai ngày, nhưng bỏ nó hoàn toàn? Nếu bạn thực sự thấy sự nguy hiểm của nó, không phải bằng từ ngữ hay lảng mạn, chính đang thấy là hành động mà sẽ kết thúc nó. Nhưng bạn phải thấy nó, không lý thuyết về thấy. Bạn phải hoàn toàn khước từ nó. Trong việc này bạn sẽ có sức mạnh để thực hiện nó, sức sống và năng lượng. Vậy thì bạn sẽ kết thúc nó mà không có bất kỳ kháng cự nào. Chính sự kháng cự này mới là mấu chốt của vấn đề. Đừng dựng lên một kháng cự chống lại nó. Vậy thì bạn sẽ trong xung đột, thuốc men ở phía này và bạn ở phía kia, có một bức tường của sự quyết định mà chỉ gây tách rời và gia tăng sự xung đột. Ngược lại nếu bạn thực sự thấy nó, thấy sự nguy hiểm cực kỳ của nó, như bạn thấy sự nguy hiểm cực kỳ của con cá mập, hay một con rắn rung chuông, vậy thì bạn sẽ cắt đứt nó hoàn toàn, ngay tức khắc.

Vì vậy, nếu chúng ta được phép đề nghị, đừng quyết định không sử dụng ma túy, vì sự quyết định được đặt nền tảng trên ý chí, mà là sự kháng cự cùng tất cả những mâu

thuần và những xung đột của nó. Khi nhận biết được điều này, sau đó bạn sẽ nói không thể cắt đứt nó được. Đừng chống lại nó nhưng thực sự thấy sự nguy hiểm vô cùng cho bộ não, cho toàn hệ thần kinh, cho sự rõ ràng của nhận biết. Đó là tất cả mà bạn phải làm và không còn gì khác: đang thấy là đang làm.

‘Chúng ta được phép quay lại vào một ngày khác, thưa ông?’

Dĩ nhiên, nếu bạn muốn, càng thường xuyên bao nhiêu càng tốt.

PHẦN II

Chương 6

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Không có chuỗi tiếp nối trong thiên định. Không có sự tiếp tục bởi vì điều này hàm ý thời gian và không gian và hành động trong đó. Toàn hoạt động tâm lý của chúng ta đều trong lãnh vực của thời gian và không gian và từ điều này, theo sau hành động mà luôn luôn không tổng thể. Cái trí của chúng ta bị quy định vào sự chấp nhận của thời gian và không gian. Từ đây đến đó, chuỗi xích của việc này và việc kia, là chuỗi thời gian tiếp nối. Trong hành động -chuyển động này sẽ tạo ra sự mâu thuẫn và thế là sự xung đột. Đây là sống của chúng ta. Liệu hành động có khi nào được tự do khỏi thời gian để cho không có những tiếc nuối hay không có mong đợi, cái nhìn tiến tới trước hay lùi về sau của hành động? Đang thấy là đang hành động. Không phải đầu tiên hiểu rõ và tiếp theo hành động, nhưng trái lại đang thấy mà trong chính nó là hành động. Trong việc này không có yếu tố của thời gian, thế là cái trí luôn luôn được tự do. Thời gian và

không gian là phương cách của sự suy nghĩ mà thiết lập và duy trì cái ngã, cái tôi và cái không-tôi, cùng tất cả những đòi hỏi cho thành tựu của nó, kháng cự và sợ hãi bị tổn thương của nó.

Sáng hôm nay chất lượng của thiền định là không-gì cả, sự trống không hoàn toàn của thời gian và không gian. Nó là một sự kiện và không phải một ý tưởng hay sự nghịch lý của những giả thuyết đối nghịch. Người ta phát hiện sự trống không lạ thường này khi gốc rễ của tất cả những vấn đề được lật tung. Gốc rễ này là sự suy nghĩ, sự suy nghĩ đó mà phân chia và giam âm. Thật ra, trong thiền định cái trí trở nên trống không khỏi quá khứ, mặc dù nó có thể sử dụng quá khứ như sự suy nghĩ. Việc này tiếp tục suốt ngày và vào ban đêm giấc ngủ là sự trống không của ngày hôm qua, thế là cái trí tiếp xúc cái đó mà không thời gian.

Người thanh niên trẻ với bộ râu quai nón và mái tóc rất dài nói, ‘Tôi là một người lý tưởng mà cũng là một người cách mạng. Tôi không muốn chờ đợi sự tiến bộ chậm chạp của nhân loại. Tôi muốn một thay đổi triệt để càng nhanh càng tốt. Có những bất công kinh hoàng của xã hội trong cả những người da đen lẫn những người da trắng, trong tất cả những dân tộc thiểu số, và dĩ nhiên những người chính trị như hiện nay họ là, thoái hóa, tự tìm kiếm nhân danh sự dân chủ, và đạo đức giả. Tại bản chất tôi là bạo lực, và ngoại trừ việc sử dụng bạo lực tôi không thể thấy bất kỳ cách nào khác để tạo ra một thay đổi cơ bản trong cấu trúc xã hội. Tôi là một người lý tưởng trong ý nghĩa rằng chúng tôi sẽ đập nát mở hỗn loạn và cho phép cái gì đó mới mẻ phát triển. Cái mới mẻ là lý tưởng của chúng tôi. Tôi không biết nó sẽ là gì nhưng khi chúng tôi hủy diệt cái cũ kỹ, chúng tôi sẽ tìm ra. Tôi biết ông suy nghĩ gì về bạo lực nhưng điều này cũng

không ở đây hay ở kia. Hầu hết mọi người trong thế giới đều đã bạo lực rồi, đầy những đối địch, và chúng tôi sẽ sử dụng bạo lực để đập nát những thiết lập và sáng tạo một xã hội mới mẻ. Chúng tôi ủng hộ tự do. Chúng tôi muốn được tự do để tự diễn tả chính mình; mỗi người phải thành tựu chính anh ấy và xã hội hiện nay phủ nhận tất cả việc này. Dĩ nhiên, chúng tôi chống lại tất cả những tôn giáo.'

Người lý tưởng cũng là một người cách mạng, mặc dù anh ấy có lẽ nói rất thuyết phục về sự tự do, chắc chắn sẽ tạo ra sự độc tài của một ít người hay nhiều người. Anh ấy cũng sẽ tạo ra một súng bái cá nhân và hủy diệt hoàn toàn mọi hình thức của sự tự do. Bạn có lẽ đã thấy điều này trong những cách mạng Pháp và Nga. Lý tưởng của bạn mà có lẽ hiện diện từ những tro bụi của cấu trúc hiện nay sẽ chỉ là sự phỏng đoán và lý thuyết và dựa vào sự Không tưởng phỏng đoán này – gọi nó bằng điều gì bạn thích – bạn muốn xây dựng một xã hội mới mẻ. Đây là điều gì tất cả những người cách mạng vật chất đã thực hiện. Họ bắt đầu bằng sự bình đẳng, công lý xã hội, sự thoái hóa của chính thể và vân vân, và kết thúc bằng một hệ thống quan liêu chuyên chế, cố chấp vào sự tuân phục và áp đặt uy quyền nhân danh chính thể. Chắc chắn đây không là điều gì bạn mong muốn. Bạn cảm thấy hay suy nghĩ rằng qua sự hủy diệt của cấu trúc xã hội hiện nay, bạn sẽ tìm được khi bạn tiếp tục, mà không có bất kỳ bản thiết kế nào, một cấu trúc mới mẻ mà bạn nghĩ sẽ có công lý xã hội, sự tự do cho tất cả, sự bình đẳng kinh tế và vân vân. Bạn hy vọng sản sinh tất cả việc này qua sự bạo lực. Bạo lực chỉ có thể nuôi dưỡng bạo lực thêm nữa. Dựa vào sự bạo lực bạn có thể hủy diệt những hệ thống hiện nay, nhưng nó sẽ nuôi dưỡng kháng cự và không sẵn lòng để đồng hợp tác.

Có vẻ rằng tất cả các bạn đều muốn những thay đổi mau lẹ chỉ phía bên ngoài. Các bạn muốn kết thúc những chiến tranh ngay tức khắc, mà hầu hết chúng ta đều đồng ý, nhưng chừng nào còn có những phân chia của những quốc gia, của những niềm tin tôn giáo cùng những giáo điều của họ, phải có xung đột. Bất kỳ hình thức nào của sự phân chia sẽ nuôi dưỡng sự đối nghịch và thù hận. Chúng ta muốn thay đổi bề mặt của những sự việc mà không cần thâm nhập máu chót của vấn đề. Máu chót của vấn đề là sự giáo dục. Nó là sự hiểu rõ tổng thể của con người và không phải một nhân mạnh vào một mảnh thuộc sống của anh ấy – dù nó là công nghệ hay kiếm sống.

Chúng ta thấy rằng bạn không đang lắng nghe tất cả điều này. Nếu người ta được phép nói rõ, tất cả những người hăng hái cho sự thay đổi phía bên ngoài luôn luôn lơ là những vấn đề cơ bản hơn.

‘Điều gì ông nói có lẽ là như thế, nhưng tất cả việc đó sẽ mất thời gian và lúc này chúng tôi không có thời gian để được giáo dục đúng đắn. Với mục đích có được sự giáo dục đúng đắn, trước tiên chúng tôi phải thay đổi cấu trúc.’

Trì hoãn những nghi vấn cơ bản tạo ra một giả tạo vô cùng của sống, của sự tồn tại hàng ngày, và dẫn đến vô số hình thức khác nhau của tẩu thoát, kể cả sự bạo lực – tẩu thoát nhờ vào tạm gọi là những tôn giáo, nhờ vào giải trí. Chúng ta không đang phân chia phía bên ngoài và phía bên trong. Chúng ta quan tâm đến chuyển động tổng thể của sự sống và sự giáo dục là bộ phận của chuyển động này. Như hiện nay, trong hầu hết mọi quốc gia đều có một loại nghĩa vụ quân sự nào đó. Thay vì việc đó, làm việc trong lãnh vực xã hội nên là môn học của sự giáo dục. Nhưng đây cũng không là nghi vấn cơ bản.

‘Ông không đang thuyết phục tôi. Ông đã không chỉ cho tôi phải làm gì và hành động như thế nào trong thế giới độc ác này.’

Chúng ta không đang cố gắng thuyết phục bạn về bất kỳ điều gì. Chúng ta đang vạch rõ những sự kiện nào đó, những sự thật nào đó mà cũng không là của bạn hay của tôi. Chúng ta đang nói rằng muốn tạo ra một thay đổi cơ bản trong cấu trúc xã hội, những nghi vấn cơ bản phải được trả lời; và trong chính đang đặt ra nghi vấn là đáp án. Đáp án là hành động; không phải trong tương lai xa xôi nào đó, nhưng ngay lúc này. Đó là cách mạng vĩ đại nhất. Cách mạng vĩ đại nhất và cách mạng duy nhất. Đối với điều đó bạn trả lời: chúng tôi không có thời gian, chúng tôi muốn thay đổi cấu trúc xã hội ngay tức khắc. Nếu chúng ta được phép vạch rõ, trả lời này hoàn toàn không chín chắn. Con người không chỉ là một cái máy của xã hội. Anh ấy quan tâm đến tình yêu, anh ấy quan tâm đến tình dục, đến những sợ hãi. Tuy nhiên, không suy nghĩ tất cả điều này, bằng cách thay đổi cái khung của cấu trúc xã hội bạn hy vọng sáng tạo một thay đổi cơ bản. Những người hoạt động là những người hướng ngoại. Nhưng điều gì chúng ta quan tâm không phải là hướng ngoại hay hướng nội – mà lại nữa là một phân chia rất giả tạo. Điều gì chúng ta quan tâm thực sự là sự thay đổi của cái trí con người. Nếu điều này không được hiểu rõ sâu thẳm, cách mạng của bạn sẽ là một đổi mới và giống như mọi đổi mới khác, nó sẽ cần đổi mới thêm nữa.

‘Tôi chán tất cả việc này.’ Một thanh niên cao ráo cạo râu sạch sẽ, trong bộ quần áo luộm thuộm nói, ‘Tôi không quan tâm đến tất cả điều này. Nhưng điều gì gây hứng thú tôi – không phải như một tẩu thoát – là thực sự tìm ra thiên định là gì. Chúng ta có thể thâm nhập điều đó?’

Thưa các bạn, bạn thấy tất cả chúng ta đều phân chia như thế nào. Một người bận tâm với sự cách mạng vật chất của anh ấy, một người khác với tình dục, một người khác với nghệ thuật hay viết lách, và một người khác với sự hiểu rõ về sự thật. Tất cả những phân chia này đã khiến con người tự cho mình là trung tâm, hoang mang và đau khổ. Và với sự cách mạng của bạn, bạn hy vọng giải quyết được tất cả những vấn đề này bằng cách thay đổi cấu trúc trên bề mặt. Đối với điều đó có thể bạn sẽ trả lời: thay đổi môi trường và con người sẽ khác hẳn. Nhưng lại nữa đó chỉ là một đáp án từng phần, hay câu phát biểu về một sự kiện từng phần. Chúng ta quan tâm đến sự hiểu rõ tổng thể về con người. Và đây là thiền định. Thiền định không là một tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’. Nó là sự hiểu rõ về nó và vượt khỏi nó. Nếu không có sự hiểu rõ về ‘cái gì là’, thiền định chỉ trở thành một hình thức của tự thôi miên và tẩu thoát vào những ảo tưởng và những ý tưởng viển vông tưởng tượng. Thiền định là sự hiểu rõ về toàn hoạt động của sự suy nghĩ mà hình thành ‘cái tôi’, cái ngã, cái vị kỷ, như một sự kiện. Vậy thì sự suy nghĩ cố gắng hiểu rõ cái hình ảnh mà nó đã tạo ra, như thể cái tôi đó là cái gì đó vĩnh cửu. Lại nữa cái tôi này tự phân chia chính nó thành cái tôi cao cả hơn và cái tôi thấp hèn hơn, và luân phiên sự phân chia này mang lại xung đột, đau khổ và hỗn loạn. Hiểu biết về cái tôi là một việc và hiểu rõ làm thế nào cái tôi hiện diện là một việc khác. Người ta giả định trước sự tồn tại của cái tôi như một thực thể vĩnh cửu. Điều còn lại, qua sự quan sát, học hành làm thế nào cái tôi được sắp xếp vào chung bới sự suy nghĩ. Vì vậy hiểu rõ về sự suy nghĩ, những phương cách của nó và những tinh tế của nó, những hoạt động của nó và những phân chia của nó, là sự khởi đầu của thiền định. Nhưng nếu bạn nghĩ rằng cái tôi là một thực

thể vĩnh cửu, bạn đang học hành về một cái tôi không-tồn tại, bởi vì nó chỉ là một mớ của những kỷ niệm, những từ ngữ và những trải nghiệm. Vì vậy sự hiểu rõ về chính mình không là sự hiểu biết về cái tôi nhưng thấy làm thế nào cái tôi đã được sắp xếp vào chung và làm thế nào điều này tạo ra sự phân chia của sự sống. Người ta phải thấy rất rõ ràng sự hiểu lầm này. Không có cái tôi vĩnh cửu mà phải học hành về nó.

Nhưng học hành về những phương cách của sự suy nghĩ và những hoạt động của nó, là xóa sạch hoạt động tự cho mình là trung tâm. Đây là nền tảng của thiền định. Nếu không hiểu rõ điều này thật sâu thẳm và cơ bản, thiền định chỉ trở thành một trò chơi cho những người dốt nát, cùng tầm nhìn nhỏ nhoi vô lý, những trải nghiệm tưởng tượng của họ, và sự ranh mãnh của uy quyền. Nền tảng này hàm ý sự nhận biết, sự quan sát của cái gì là, mà không có bất kỳ chọn lựa, thấy mà không có bất kỳ thành kiến việc gì thực sự đang xảy ra, cả bên ngoài lẫn bên trong, mà không có bất kỳ kiểm soát hay quyết định. Chú ý này là hành động mà không là cái gì đó tự tách rời một mình; bởi vì sự sống là hành động. Bạn không phải trở thành một người hành động, mà lại nữa là một phân chia của sự sống. Nếu chúng ta thực sự quan tâm đến hành động tổng thể, không phải một hành động phân chia, vậy thì hành động tổng thể hiện diện cùng sự chú ý tổng thể, mà là thấy ‘cái gì là’ thực sự cả bên trong lẫn bên ngoài. Và chính đang thấy đó là đang làm.

‘Nhưng liệu ông không cần được đào tạo trong việc này, hay sao? Phương pháp nào để thực hành với mục đích trở nên chú ý, với mục đích trở nên nhạy cảm?’

Đó là điều gì những trường phái tạm gọi là thiền định công hiến, mà thật ra hoàn toàn vô lý. Phương pháp hàm ý một lặp lại máy móc của những từ ngữ, hay của sự kiểm soát,

hay của sự tuân phục. Trong sự lặp lại này cái trí trở thành máy móc. Một cái trí máy móc không nhạy cảm. Trong đang thấy sự thật của qui trình máy móc này cái trí được giải phóng và thế là nhạy cảm. Đang thấy là chú ý.

‘Nhưng,’ người thanh niên trẻ nói, ‘Tôi không thể thấy rõ ràng. Làm thế nào tôi sẽ thực hiện được điều này?’

Muốn thấy rõ ràng phải không có chọn lựa, không có thành kiến, không có kháng cự hay tẩu thoát. Hãy tìm ra liệu bạn có những tẩu thoát, liệu bạn đang chọn lựa, liệu bạn có những thành kiến. Hãy hiểu rõ điều này. Vậy thì cái trí có thể quan sát **ít** rõ ràng, không chỉ những bầu trời, thế giới, nhưng việc gì đang xảy ra bên trong bạn – cái tôi.

‘Nhưng **thiền** định không tạo ra được những trải nghiệm lạ thường, hay sao?’

Những trải nghiệm lạ thường hoàn toàn không liên quan và **ít** nguy hiểm. Cái trí đang được bồi đắp bởi trải nghiệm mong muốn trải nghiệm thăng hoa nhiều hơn, vĩ đại nhiều hơn, bao quát nhiều hơn. Nhiều hơn là kẻ thù của tốt lành. Tốt lành nở hoa chỉ trong sự hiểu rõ về ‘cái gì là’, không trong đang muốn những trải nghiệm nhiều hơn hay vĩ đại hơn. Trong thiền định có những sự việc nào đó mà có xảy ra, mà với nó không có những từ ngữ; và nếu bạn nói về chúng, vậy thì chúng không là sự thật.

PHẦN II

Chương 7

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Bạn để lại biển phía sau và đi vào đất liền. Dường như biển này luôn luôn sinh động cùng những con sóng khổng lồ. Nó không là màu xanh nhưng có màu khá nổi những dòng chảy mạnh mẽ. Nó trông giống như một đại dương nguy hiểm. Một con sông chảy vào nó trong mùa mưa, nhưng sau gió mùa biển cuốn vào nhiều cát đến độ con sông nhỏ bé bị thu hẹp lại. Bạn rời nó và đi vào đất liền, qua nhiều cái làng, những chiếc xe bò kéo và ba trong những ngôi đền thiêng liêng nhất, và sau một lúc lâu, băng qua nhiều quả đồi bạn vào thung lũng và lại cảm thấy sự cuốn hút đặc trưng của nó.

Tìm kiếm sự thật chỉ là một việc giả dối, như thể là qua sự tìm kiếm nó, hỏi những người khác phương cách để đến nó, đọc về nó trong những quyển sách, thử hệ thống này hay hệ thống kia, bạn sẽ có thể tìm ra nó. Tìm ra nó là như thể nó

là cái gì đó ở đó, cố định, bất động, và tất cả mọi việc mà bạn cần làm là nhận ra nó, nắm bắt nó, và nói bạn đã tìm được nó.

Nó không xa lắm đâu: không có con đường dẫn đến nó. Nó không là cái gì đó mà bạn có thể nắm bắt, giữ chặt, áp ủ và chuyển tải bằng từ ngữ sang một người khác. Sự tìm kiếm hàm ý một người tìm kiếm và trong đó có sự phân chia, sự tách rời mãi mãi mà con người đã thực hiện trong chính anh ấy và trong tất cả những hoạt động của anh ấy. Không phải rằng phải có một kết thúc cho sự tìm kiếm nhưng trái lại sự khởi đầu của học hành. Đang học hành còn quan trọng hơn đang tìm kiếm. Khi tìm kiếm chắc chắn người ta phải bị lạc lối. Lạc lối và nhận ra là khuôn mẫu của sự tìm kiếm. Người ta không thể trải nghiệm sự thật. Nó không cho sự thỏa mãn của kiếm được. Nó không cho người ta bất kỳ thứ gì cả. Nó không thể được hiểu rõ nếu 'bạn' vẫn còn náo động.

Không ai có thể dạy bảo cho bạn về nó vì vậy bạn không cần theo sau bất kỳ người nào. Tất cả mọi việc mà bạn có thể làm là, bằng sự quan sát cẩn thận, hiểu rõ chuyển động tinh tế của sự suy nghĩ: làm thế nào sự suy nghĩ tự phân chia chính nó, làm thế nào nó sáng chế những đối nghịch riêng của nó và vì vậy tạo ra sự mâu thuẫn và xung đột. Sự suy nghĩ luôn luôn náo động và trong sự náo động của nó, nó sẽ tự quyền luyện đến bất kỳ cái gì nó nghĩ là cần thiết, vĩnh cửu, thỏa mãn hoàn toàn, và sự thật trở thành sự quyền luyện cuối cùng của sự thỏa mãn của nó. Bạn không bao giờ có thể rời bỏ sự thật bằng bất kỳ phương tiện nào. Nó không là một kết thúc; nhưng nó hiện diện ở đó khi sự quan sát bằng mắt rất rõ ràng và khi có sự nhận biết của hiểu rõ. Hiểu rõ có thể xảy ra chỉ khi nào có tự do hoàn toàn khỏi tất cả tình trạng bị quy định của người ta. Chính tình trạng bị quy định này là thành kiến. Vì vậy đừng bận tâm về sự thật, nhưng trái

lại hãy cho phép cái trí nhận biết được ngục tù riêng của nó. Sự tự do không ở trong ngục tù. Vẻ đẹp của trống không là tự do.

Trên cùng hành lang đó, cùng hương thơm của hoa nhài và những bông hoa đỏ của cái cây cao, có một nhóm các cậu trai và cô gái. Họ có những khuôn mặt sáng láng và có vẻ vui vẻ lạ thường. Một người trong các em hỏi, ‘Thưa ông, ông có khi nào bị tổn thương hay chưa?’

Bạn có ý thuộc thân thể?

‘Không hẳn như thế, thưa ông. Tôi không biết làm thế nào để diễn tả nó thành những từ ngữ, nhưng phía bên trong ông cảm thấy rằng người ta có thể ám hại ông, gây tổn thương ông, làm cho ông cảm thấy đau khổ. Người nào đó nói điều gì đó và ông thu rút lại. Đây là điều gì tôi có ý qua từ ngữ tổn thương. Tất cả chúng tôi đều đang gây tổn thương lẫn nhau theo cách này. Một số người làm nó một cách cố ý, những người khác không biết nó. Tại sao chúng tôi bị tổn thương? Nó thật không dễ chịu.’

Tổn thương thuộc thân thể là một việc và tổn thương thuộc tâm lý còn phức tạp hơn nhiều. Nếu bạn bị tổn thương thuộc thân thể bạn biết phải làm gì. Bạn đi đến bác sĩ và anh ấy sẽ làm điều gì đó về nó. Nhưng nếu ký ức của tổn thương đó còn giữ lại, vậy thì bạn luôn luôn căng thẳng và sợ hãi và việc này dựng lên một hình thức của sợ hãi. Vẫn còn có ký ức của sự tổn thương quá khứ mà bạn không muốn bị lặp lại. Việc này có thể được hiểu rõ rất dễ dàng và có thể hoặc bị loạn thần kinh hoặc được giải quyết một cách thông minh mà không phải bận tâm nhiều lắm. Nhưng sự tổn thương thuộc tâm lý phía bên trong cần sự tìm hiểu rất cẩn thận. Người ta phải học hành nhiều về nó.

Trước hết, tại sao chúng ta lại bị tổn thương? Từ niên thiếu có vẻ đây là một nhân tố cơ bản trong sống của chúng ta: không bị tổn thương, không bị xúc phạm bởi một người khác, bởi một từ ngữ, bởi một cử chỉ, bởi một cái nhìn, bởi bất kỳ trải nghiệm nào. Tại sao chúng ta bị tổn thương? Liệu bởi vì chúng ta nhạy cảm, hay bởi vì chúng ta có một hình ảnh của chính chúng ta mà phải được bảo vệ, mà chúng ta cảm thấy quan trọng cho chính sự tồn tại của chúng ta, một hình ảnh mà nếu không có nó chúng ta cảm thấy bị lạc lõng, hoang mang? Có hai việc này: hình ảnh và sự nhạy cảm. Bạn hiểu rõ chúng ta có ý gì qua từ ngữ nhạy cảm, cả thuộc phần thân thể lẫn phía bên trong? Nếu bạn nhạy cảm và khá nhút nhát, bạn rút lui vào chính bạn, dựng lên một bức tường quanh chính bạn với mục đích để không bị tổn thương. Bạn thực hiện việc này, đúng chứ?

Một lần bạn đã bị tổn thương bởi một từ ngữ hay bởi một lời phê bình, và điều đó đã gây tổn thương bạn, bạn liền dựng lên một bức tường quanh bạn. Bạn không muốn bị tổn thương nữa. Bạn có lẽ có một hình ảnh, một ý tưởng về chính bạn, rằng bạn quan trọng, rằng bạn thông minh, rằng gia đình của bạn giàu có hơn những gia đình khác, rằng bạn chơi những trò chơi giỏi hơn người nào đó. Bạn có hình ảnh này về chính bạn, đúng chứ? Và khi sự quan trọng của hình ảnh đó bị nghi ngờ, hay bị rung rinh hay bị vỡ vụn thành những mảnh, bạn cảm thấy rất bị tổn thương. Có tự thương xót, lo âu, sợ hãi. Và lần sau bạn thiết lập một hình ảnh mạnh mẽ hơn, khẳng định hơn, hung hăng hơn và vân vân. Bạn thấy rằng không ai gây tổn thương bạn, mà lại nữa đang dựng lên một bức tường chống lại bất kỳ sự xâm phạm nào. Vì vậy sự kiện là rằng cả người nhạy cảm lẫn người tạo tác-hình ảnh đều tạo ra những bức tường của kháng cự. Bạn biết việc gì

xảy ra khi bạn dựng lên một bức tường quanh chính bạn? Nó giống như xây một bức tường rất cao quanh ngôi nhà của bạn. Bạn không thấy những người hàng xóm của bạn, bạn không nhận đủ ánh mặt trời, bạn sống trong một không gian rất chật chội, cùng tất cả những thành viên của gia đình bạn. Và bởi vì không có đủ không gian, bạn bắt đầu cáu kỉnh lẫn nhau, bạn cãi cọ, trở nên hung bạo, muốn thoát khỏi và phản kháng. Và nếu bạn có đủ tiền bạc và đủ năng lượng bạn xây một ngôi nhà khác cho chính bạn cùng một bức tường khác vây quanh nó và thế là nó tiếp tục. Sự kháng cự hàm ý không có không gian, và nó là một trong những nhân tố của bạo lực.

‘Nhưng,’ một người trong các em hỏi, ‘người ta không được bảo vệ chính người ta hay sao?’

Chống lại cái gì? Theo tự nhiên bạn phải tự bảo vệ chống lại bệnh tật, chống lại những cơn mưa và mặt trời; nhưng khi bạn hỏi liệu người ta không được bảo vệ chính người ta, liệu bạn không đang hỏi để dựng lên một bức tường chống lại bị tổn thương, hay sao? Có lẽ bởi vì người anh hay người mẹ của bạn nên bạn mới dựng lên một bức tường để chống lại, nghĩ rằng bạn phải bảo vệ chính bạn, nhưng cuối cùng điều này dẫn đến sự hủy hoại riêng của bạn và sự hủy hoại của ánh sáng và không gian.

‘Nhưng’ một trong những người con gái có đôi mắt thâm trọng và tóc bím hỏi, ‘tôi sẽ làm gì khi tôi bị tổn thương? Tôi biết tôi bị tổn thương. Tôi bị tổn thương quá thường xuyên. Tôi sẽ làm gì? Ông nói tôi không được dựng lên một bức tường kháng cự nhưng tôi không thể sống với quá nhiều tổn thương như thế.’

Bạn hiểu chứ, nếu người ta được phép hỏi, tại sao bạn bị tổn thương? Và cũng khi nào bạn bị tổn thương? Làm ơn hãy nhìn ngắm chiếc lá đỏ hay bông hoa đỏ. Nó rất thanh

thoát và vẻ đẹp của nó ở trong chính sự thanh thoát của nó. Nó nhạy cảm cực kỳ và tuy nhiên nó vẫn sống. Và bạn mà quá bị tổn thương, liệu bạn đã đặt ra câu hỏi lúc nào và tại sao bạn bị tổn thương? Tại sao bạn bị tổn thương – khi người nào đó nói điều gì mà bạn không thích, khi người nào đó hung hăng, bạo lực nhằm vào bạn. Lúc đó, tại sao bạn bị tổn thương? Nếu bạn bị tổn thương và dựng lên một bức tường quanh chính bạn, mà là rút lui, vậy thì bạn sống trong một không gian rất chật chội bên trong chính bạn. Trong không gian chật chội đó, không có ánh sáng và tự do và bạn sẽ bị tổn thương càng nhiều hơn. Vì vậy câu hỏi là, liệu bạn có thể sống một cách tự do và hạnh phúc mà không bị tổn thương, mà không dựng lên những bức tường của kháng cự. Đây là nghi vấn cốt lõi, đúng chứ? Không phải làm thế nào để củng cố những bức tường hay phải làm gì khi bạn có bức tường quanh không gian chật chội của bạn. Vì vậy có hai việc được bao hàm trong điều này: ký ức của tổn thương và sự ngăn ngừa của những tổn thương tương lai. Nếu ký ức đó tiếp tục và bạn thêm vào nó những kỷ niệm mới mẻ của những tổn thương, vậy thì bức tường của bạn trở nên vững vàng hơn và cao hơn, không gian và ánh sáng trở nên chật chội hơn và mờ dần hơn, và có đau khổ vô cùng, tự thương xót và cay đắng chất chồng. Nếu bạn thấy rất rõ ràng sự nguy hiểm của nó, sự vô ích, sự thương xót của nó, vậy thì những kỷ niệm quá khứ sẽ kết thúc. Nhưng bạn phải thấy nó như bạn thấy sự nguy hiểm của một con rắn hổ mang. Lúc đó, bạn biết nó là một con vật gây chết người và bạn không đến gần nó. Trong cùng cách, liệu bạn thấy sự nguy hiểm của những kỷ niệm quá khứ cùng những tổn thương của chúng, cùng những bức tường tự phòng vệ của chúng? Liệu bạn thực sự thấy nó như bạn thấy bông hoa đó? Nếu bạn thấy, vậy thì chắc chắn nó biến mất.

Thế là, bạn biết phải làm gì với những tổn thương quá khứ. Vậy thì, làm thế nào bạn sẽ ngăn ngừa những tổn thương tương lai? Không phải bằng cách dựng lên những bức tường. Điều đó rõ ràng, đúng chứ? Nếu bạn làm như thế, bạn sẽ nhận được nhiều tổn thương hơn. Làm ơn, hãy lắng nghe cẩn thận câu hỏi này. Vì biết rằng bạn có lẽ bị tổn thương, làm thế nào bạn ngăn ngừa sự tổn thương này xảy ra? Nếu người nào đó nói với bạn rằng bạn không thông minh hay đẹp đẽ, bạn bị tổn thương, hay tức giận, mà là một hình thức khác của kháng cự. Lúc này, bạn có thể làm gì? Bạn đã thấy rất rõ ràng làm thế nào những tổn thương quá khứ biến mất mà không cần bất kỳ nỗ lực nào; bạn đã thấy bởi vì bạn đã lắng nghe và đã trao sự chú ý của bạn. Lúc này, khi người nào đó nói điều gì gây khó chịu bạn, hãy chú ý; hãy lắng nghe rất cẩn thận. Chú ý sẽ ngăn cản dấu vết của tổn thương. Bạn hiểu rõ điều gì chúng ta có ý qua từ ngữ chú ý?

‘Ông có ý, thưa ông, sự tập trung, đúng chứ?’

Không hẳn như thế. Tập trung là một hình thức của kháng cự, một hình thức của loại trừ, một chặn đứng, một thối lui. Nhưng chú ý là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Trong tập trung có một trung tâm mà từ đó hành động của sự quan sát xảy ra. Nơi nào có một trung tâm thì bán kính của nó rất giới hạn. Nơi nào không có trung tâm, sự quan sát rất tổng thể, rõ ràng. Đây là sự chú ý.

‘Tôi e rằng chúng tôi không hiểu rõ điều này, thưa ông.’

Hãy nhìn ra ngoài nơi những quả đồi kia, thấy ánh sáng trên chúng, thấy những cái cây đó, nghe tiếng lạch cách của chiếc xe bò chạy ngang qua; thấy những chiếc lá úa vàng, đáy sông khô cạn, và con quạ đó đang đậu trên cành cây. Hãy nhìn ngắm tất cả những thứ này. Nếu bạn nhìn từ một trung

tâm, cùng thành kiến của nó, cùng sợ hãi của nó, cùng ưa thích và không ưa thích của nó, vậy thì bạn không thấy sự trải rộng vô cùng của quả đất này. Vậy thì đôi mắt của bạn bị phủ mây, vậy thì bạn bị cận thị và thị lực của bạn bị biến dạng. Liệu bạn có thể nhìn ngắm tất cả những thứ này, vẻ đẹp của thung lũng, bầu trời, mà không có một trung tâm? Vậy thì, đó là sự chú ý. Vì vậy, lắng nghe bằng chú ý và không có trung tâm đó, chỉ những phê bình, sỉ nhục, tức giận, thành kiến của một người khác. Bởi vì không có trung tâm trong chú ý đó nên không thể bị tổn thương. Nhưng nơi nào có một trung tâm, chắc chắn phải có bị tổn thương. Vậy thì, sống trở thành một kinh hoàng của sợ hãi.

PHẦN II

Chương 8

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

NÓI CHUYỆN CÙNG PHỤ HUYNH VÀ GIÁO VIÊN

Thiên định không bao giờ là sự kiểm soát của thân thể. Không có sự phân chia thực sự giữa cơ quan thân thể và cái trí. Bộ não, hệ thần kinh và cái vật mà chúng ta gọi là cái trí, tất cả là một, không thể phân chia. Chính là hành động tự nhiên của thiên định mà tạo ra sự chuyển động hòa hợp của tổng thể. Phân chia thân thể khỏi cái trí và kiểm soát thân thể bằng những quyết định thuộc trí năng là tạo ra sự mâu thuẫn, từ đó nảy sinh vô số những hình thức khác nhau của đấu tranh, xung đột, và kháng cự.

Mọi quyết định để kiểm soát chỉ nuôi dưỡng kháng cự, thậm chí sự kháng định để nhận biết. Thiên định là hiểu rõ về sự phân chia bị tạo ra bởi sự quyết định. Tự do không là hành động của quyết định nhưng hành động của nhận biết. Đang thấy là đang làm. Nó không là một kháng định để thấy và sau đó hành động. Rốt cuộc, ý muốn là sự ham muốn cùng tất cả những mâu thuẫn của nó. Khi một ham muốn đảm đương uy

quyền trên một ham muốn khác, ham muốn đó trở thành ý muốn. Trong điều này chắc chắn có sự phân chia. Và thiên định là hiểu rõ về ham muốn, không phải khuất phục một ham muốn bởi một ham muốn khác. Ham muốn là chuyển động của cảm giác, mà trở thành vui thú và sợ hãi. Điều này được duy trì bởi sự ngưng lại liên tục của sự suy nghĩ trên một suy nghĩ này hay một suy nghĩ kia. Thật ra, thiên định là làm trống không cái trí. Thế là, chỉ có đang vận hành của thân thể; chỉ có hoạt động của các cơ quan và không còn gì khác; thế là, sự suy nghĩ vận hành mà không có sự đồng hóa như cái tôi và cái-không tôi. Sự suy nghĩ là máy móc, giống như các cơ quan thân thể. Điều gì tạo ra xung đột là qua sự đồng hóa chính nó cùng một trong những bộ phận này mà trở thành cái tôi, cái ngã, và nững phân chia khác nhau trong cái tôi đó. Không có gì cần thiết cho cái tôi tại bất kỳ thời điểm nào. Không có thứ gì khác ngoại trừ thân thể, và sự tự do của cái trí có thể xảy ra chỉ khi nào sự suy nghĩ không đang nuôi dưỡng cái tôi. Không có cái tôi cần phải hiểu rõ nhưng chỉ có sự suy nghĩ mà sáng chế cái tôi. Khi chỉ có cơ quan thân thể mà không có cái tôi, sự nhận biết, cả bằng mắt lẫn không bằng mắt, không bao giờ có thể bị biến dạng. Chỉ có đang thấy 'cái gì là' và chính sự nhận biết đó vượt khỏi cái gì là. Trống không của cái trí không là một hoạt động của sự suy nghĩ hay một qui trình thuộc trí năng. Đang thấy liên tục cái gì là mà không có bất kỳ loại biến dạng nào, tự nhiên làm trống không cái trí khỏi tất cả suy nghĩ và tuy nhiên chính cái trí đó có thể sử dụng sự suy nghĩ khi cần thiết. Sự suy nghĩ là máy móc và thiên định không là máy móc.

Còn rất sớm và trong ánh sáng buổi sáng, hai con cú mèo đang đậu trong cây me. Chúng là những con chim nhỏ và dường như luôn luôn đi cặp đôi. Chúng đã kêu gào suốt

đêm, lúc có lúc không, và một con đến đậu trên cái bệ cửa sổ và gọi con còn lại bằng âm thanh chan chát. Hai con đang đậu trên cành cây có cái lỗ làm nhà của chúng trong cây me đó. Thường xuyên chúng ở đó trong buổi sáng trước khi chúng lần trốn khỏi ban ngày, ngồi bất động và ủ rũ ở đó. Chốc lát sau, một con sẽ nhẹ nhàng rút lui và biến mất vào cái lỗ và con còn lại sẽ theo sau, nhưng chúng không gây ồn ào. Chúng chỉ nói chuyện và nhặng xị vào ban đêm. Cây me không chỉ là nơi nghỉ ngơi cho những con cú nhưng còn cho nhiều con vẹt. Nó là một cái cây thật to trong ngôi vườn nhìn ra con sông. Đã có những con chim kền kền, những con quạ và những con chim bắt ruồi màu vàng xanh. Những con chim bắt ruồi thường đến bệ cửa sổ trên hàng hiên, nhưng bạn phải ngồi rất yên lặng và thậm chí không chuyển động đôi mắt của bạn. Chúng có đường bay uốn lượn lạ lùng và chúng tự chăm sóc, không giống những con quạ hay quấy nhiễu những con chim ưng. Buổi sáng đó cũng có những con khi. Chúng đã ở đó xa xa nhưng lúc này tất cả chúng đều tiến đến gần ngôi nhà hơn. Chúng ồn ở lại vài ngày và sau đó bỏ đi, có một con chim đực cô đơn xuất hiện mỗi buổi sáng trên chỗ cao nhất của những cây me. Nó sẽ trèo lên cái cành cao nhất và ngồi ở đó nhìn xuống con sông, nơi những người dân làng đi qua và gia súc đang ăn cỏ. Khi mặt trời âm áp hơn, nó sẽ từ từ leo xuống và biến mất, và sáng hôm sau nó lại ngồi ở đó khi mặt trời lên khỏi những cái cây, tạo thành con đường bằng vàng trên con sông. Suốt hai tuần lễ nó ngồi ở đó, cô đơn, cách biệt, nhìn ngắm. Nó không có bạn đồng hành và vào một buổi sáng nó biến mất.

Những em học sinh đã quay lại. Một trong những cậu trai hỏi, ‘Người ta không phải vâng lời cha mẹ, hay sao? Xét cho cùng, họ đã nuôi nấng tôi, họ đang giáo dục tôi. Nếu

không có tiền bạc tôi không thể đến được ngôi trường này, vì vậy họ có trách nhiệm đối với tôi và tôi có trách nhiệm đối với họ. Do bởi cảm giác của trách nhiệm này khiến cho tôi cảm thấy tôi phải vâng lời họ. Rốt cuộc, họ có lẽ biết nhiều hơn tôi về điều gì tốt đẹp cho tôi. Họ muốn tôi trở thành một kỹ sư.’ Bạn muốn là một kỹ sư? Hay bạn chỉ đang học ngành kỹ sư bởi vì cha mẹ bạn muốn như thế?

‘Tôi không biết tôi muốn làm gì. Hầu hết chúng tôi trong phòng này đều không biết chúng tôi muốn làm gì. Chúng tôi có học bổng của chính phủ. Chúng tôi có thể học bất kỳ môn học nào chúng tôi thích nhưng cha mẹ chúng tôi và xã hội nói rằng ngành kỹ sư là một nghề nghiệp tốt. Họ cần những kỹ sư. Nhưng khi ông hỏi chúng tôi muốn làm gì, chúng tôi không chắc chắn lắm và điều này gây hoang mang và bối rối.’

Bạn đã nói rằng cha mẹ của bạn có trách nhiệm đối với bạn và bạn phải vâng lời họ. Bạn biết việc gì đang xảy ra ở phương Tây nơi không còn uy quyền của cha mẹ nữa. Ở đó những người trẻ không còn muốn có bất kỳ uy quyền nào, mặc dù họ có loại đặc biệt riêng của họ. Liệu sự trách nhiệm cần đến uy quyền, vâng lời, chấp nhận những mong ước của cha mẹ hay những đòi hỏi của xã hội? Trách nhiệm không có nghĩa rằng có khả năng để cư xử hợp lý, hay sao? Cha mẹ của bạn nghĩ rằng bạn không có khả năng về điều này và thế là họ cảm thấy có trách nhiệm phải dạy bảo cách cư xử của bạn, bạn làm gì, bạn học hành ra sao và bạn có lẽ trở thành loại người nào. Ý tưởng của cách cư xử theo luân lý của họ được đặt nền tảng trên tình trạng bị quy định của họ, trên giáo dục của họ, trên những niềm tin, những sợ hãi, những vui thú của họ. Thế hệ quá khứ đã dựng lên một cấu trúc xã hội và họ muốn bạn tuân phục vào cấu trúc đó. Họ nghĩ nó là

luân lý và họ cảm thấy họ biết nhiều hơn bạn. Và luân phiên, nếu bạn tuân phục, bạn sẽ đòi hỏi rằng con cái của bạn cũng tuân phục. Thế là dần dần, uy quyền của sự tuân phục trở thành sự hoàn hảo của luân lý. Đó là điều gì bạn đang hỏi khi bạn thắc mắc liệu bạn nên vâng lời cha mẹ hay không?

Bạn thấy sự vâng lời này có nghĩa gì? Khi bạn còn rất nhỏ, bạn nghe lời điều gì cha mẹ dạy bảo bạn. Sự lặp lại liên tục của nghe lời điều gì họ dạy bảo của bạn hình thành hành động của vâng lời. Thế là, vâng lời trở thành máy móc. Giống như một người lính nghe một mệnh lệnh lặp đi lặp lại và tuân phục, trở thành phụ thuộc. Và đó là cách sống của hầu hết chúng ta. Đó là tuyên truyền, cả tôn giáo lẫn thế gian. Vì vậy bạn thấy, một thói quen đã được hình thành từ thời niên thiếu để nghe lời điều gì cha mẹ đã dạy bảo bạn, để nghe lời điều gì bạn đã đọc. Vì vậy nghe trở thành phương tiện của vâng lời. Và lúc này, bạn bị đối diện vấn đề của liệu bạn nên vâng lời hay không nên vâng lời: vâng lời điều gì những người khác đã nói hay vâng lời những thôi thúc riêng của bạn. Bạn muốn nghe điều gì những ham muốn của bạn nói, và chính nghe đó khiến cho bạn vâng lời những ham muốn của bạn. Từ điều này nảy sinh sự đối nghịch và sự kháng cự. Vì vậy, khi bạn hỏi liệu bạn nên vâng lời cha mẹ của bạn có một sợ hãi rằng nếu bạn không vâng lời, bạn có lẽ sai lầm và họ có lẽ không cho bạn tiền bạc để được giáo dục. Trong vâng lời luôn luôn có sợ hãi, và sợ hãi làm tối tăm cái trí.

Vì vậy thay vì đặt ra câu hỏi đó, liệu bạn có thể nói chuyện với cha mẹ bạn một cách hợp lý và cũng phải tìm ra nghe có nghĩa gì. Liệu bạn có thể nghe mà không có bất kỳ sợ hãi nào về điều gì họ nói? Và liệu bạn cũng có thể lắng nghe những ham muốn và những thôi thúc riêng của bạn mà không có sợ hãi của làm sai trái? Nếu bạn có thể yên lặng

lắng nghe mà không sợ hãi, bạn sẽ tìm ra cho chính bạn liệu bạn nên vâng lời, không chỉ cha mẹ bạn, nhưng còn cả mọi hình thức của uy quyền. Bạn thấy, chúng ta đã được giáo dục trong một cách vô lý nhất. Chúng ta đã không bao giờ được giải thích về hành động của học hành. Nhiều thông tin được đổ vào những cái đầu của chúng ta và chúng ta phát triển một mảnh rất nhỏ của bộ não mà sẽ giúp đỡ chúng ta kiếm sống. Phần còn lại của bộ não bị bỏ quên. Nó giống như cây cày một góc trong một cánh đồng rộng lớn và phần còn lại của cánh đồng vẫn còn đầy cỏ dại, bụi nhỏ và gai góc.

Vì vậy lúc này, bạn đang lắng nghe hay đang nghe điều gì chúng ta đang nói như thế nào? Liệu đang nghe này sẽ khiến cho bạn vâng lời hay nó sẽ khiến cho bạn thông minh, nhận biết không chỉ một góc nhỏ xíu nhưng còn cả toàn cánh đồng mênh mông? Những giáo viên của bạn cũng như cha mẹ của bạn đều không quan tâm đến cánh đồng mênh mông cùng tất cả nội dung của nó. Nhưng họ, mãnh liệt và dốt nát, lại quan tâm đến cái góc nhỏ xíu. Cái góc nhỏ xíu dường như trao tặng sự an toàn và đó là sự quan tâm của họ. Bạn có lẽ phản kháng chống lại nó – và con người đang làm điều này – nhưng lại nữa những người đang phản kháng chỉ quan tâm đến cái mảnh đất của họ trong cái góc nhỏ xíu đó. Và thế là nó tiếp tục. Vì vậy liệu bạn có thể nghe mà không có sự vâng lời, mà không có sự tuân theo? Nếu bạn có thể, sẽ có nhạy cảm và sự quan tâm đến toàn cánh đồng và sự quan tâm này sáng tạo thông minh. Chính thông minh này sẽ hành động thay vì thói quen máy móc của sự vâng lời.

‘Ồ,’ một em gái nói, ‘nhưng cha mẹ chúng tôi thương yêu chúng tôi. Họ không muốn bất kỳ tổn hại nào cho chúng tôi. Chính là từ tình yêu mà họ muốn chúng tôi vâng lời, dạy

bảo cho chúng tôi điều gì chúng tôi phải học hành, định hình những sống của chúng tôi ra sao.’

Mỗi phụ huynh đều nói rằng anh ấy thương yêu con cái của anh ấy. Chỉ những người bất bình thường mới thù ghét con cái của họ hay đứa trẻ bất bình thường mới thực sự thù ghét cha mẹ của em. Mỗi phụ huynh khắp thế giới đều nói anh ấy thương yêu con cái anh ấy, nhưng thật vậy sao? Thương yêu hàm ý chăm sóc, quan tâm nhiều không chỉ khi chúng còn trẻ, nhưng còn thấy rằng chúng có được loại giáo dục đúng đắn nào đó, chúng không bị giết chết trong những chiến tranh, và đảm bảo một thay đổi trong toàn cấu trúc xã hội cùng luân lý vô lý của nó. Nếu phụ huynh có tình yêu cho con cái của họ, họ sẽ thấy rằng chúng không nên tuân phục; họ sẽ thấy rằng chúng nên học hành thay vì bất chước. Nếu họ thực sự thương yêu chúng, họ sẽ tạo ra những thay đổi quan trọng để cho bạn có thể sống thông minh, hạnh phúc và an toàn. Không chỉ bạn trong căn phòng này nhưng tất cả mọi người khắp thế giới. Tình yêu không cần đến sự tuân phục. Tình yêu trao tặng sự tự do. Không phải việc gì bạn muốn làm mà thông thường rất nông cạn, nhỏ nhen và bần tiện, nhưng hiểu rõ, lắng nghe một cách tự do, lắng nghe mà không có thuốc độc của sự tuân phục. Nếu cha mẹ thương yêu con cái, bạn nghĩ sẽ có chiến tranh? Từ niên thiếu bạn đã được dạy bảo không ưa thích người hàng xóm của bạn, giảng giải cho bạn sự khác biệt với một người khác. Bạn được nuôi dưỡng trong thành kiến để cho khi bạn lớn lên bạn trở nên bạo lực, hung hăng, tự cho mình là trung tâm, và toàn cái vòng tròn được lặp đi lặp lại. Vì vậy, học hành nghe có nghĩa gì; học hành lắng nghe một cách tự do mà không chấp nhận hay phủ nhận, không tuân phục hay kháng cự. Vậy thì bạn sẽ biết phải làm gì. Vậy thì bạn sẽ tìm ra tốt lành là gì và nó nở

hoa như thế nào. Và nó sẽ không bao giờ nở hoa trong bất kỳ ngõ ngách nào: nó nở hoa chỉ trong cánh đồng rộng lớn của sự sống, trong hành động của tổng thể cánh đồng.

Trích dẫn từ phần 2

NHỮNG KHỞI ĐẦU CỦA HỌC HÀNH

TRÍCH DẪN TỪ PHẦN II

‘**K**hông phải rằng phải có một kết thúc cho sự tìm kiếm, nhưng trái lại sự khởi đầu của học hành. Học hành còn quan trọng hơn tìm ra.’

‘Chừng nào giáo dục còn quan tâm chỉ với văn hóa của phía bên ngoài...chuyển động phía bên trong cùng chiều sâu vô hạn của nó chắc chắn sẽ dành cho một ít người và trong đó có đau khổ vô cùng. Đau khổ không thể được giải quyết, không thể được hiểu rõ khi bạn đang vận hành cùng năng lượng lạ thường trên những giả tạo. Nếu bạn không giải quyết được điều này cùng sự hiểu rõ về chính mình bạn sẽ có phản kháng này tiếp nối phản kháng khác, những đổi mới mà cần đổi mới thêm nữa, và sự thù hận vô tận của con người chống lại con người sẽ tiếp tục.’

Mấu chốt của nghi vấn là sự giáo dục, nó là sự hiểu rõ tổng thể của con người và không phải một nhấn mạnh vào một mảnh thuộc sống của anh ấy...Tất cả những người hăng hái tìm kiếm sự thay đổi phía bên ngoài luôn luôn gạt đi những mấu chốt cơ bản hơn.’

Ông Không đọc, ghi âm: tháng 9 năm 2010
Ông Q bắt đầu nghe, đánh vi tính: 30 tháng 10 năm 2010
Ông Q đánh máy xong: 10 tháng 4 năm 2011
Ông Không sửa xong: 15:00 ngày 5 tháng 6 năm 2011

Đã dịch: [\[www.jkrishnamurtiongkhong.com\]](http://www.jkrishnamurtiongkhong.com)

- 1 – Sổ tay của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Notebook
- 2 – Ghi chép của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Journal
- 3 – Krishnamurti độc thoại (Dịch 2006- Sửa 3-2013)
Krishnamurti to Himself
- 4 – Ngâm nghĩ hàng ngày cùng Krishnamurti
Dịch 2005 - Sửa 3-2013
Daily Meditation with Krishnamurti
- 5 – Thiền định 1969 (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Meditation 1969
- 6 – Thư gửi trường học (Dịch 7-2008 – Sửa 3-2013)
Letters to Schools
- 7 – Nói chuyện cuối cùng 1985 tại Saanen
Dịch 2007 - Sửa 2012
Last Talks at Saanen 1985
- 8 – Nghĩ về những điều này (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Think on these things
- 9 – Tương lai là ngay lúc này (Dịch 9-2008)
The Future is now
- 10 – Bàn về Thượng đế (Dịch 10-2008)
On God
- 11 – Bàn về liên hệ (Dịch 2008)
On Relationship
- 12 – Bàn về giáo dục (Dịch 2007 - Sửa 10-2012)
On Education
- 13 – Bàn về sống và chết (Dịch 2-2009)
On living and dying
- 14 – Bàn về tình yêu và sự cô độc (Dịch 2-2009)

On Love and Loneliness

- 15 – Sự thức dậy của thông minh- Tập I/II
Dịch 2009 - Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 16 – Bàn về xung đột (Dịch 4-2009)
On Conflict
- 17 – Bàn về sợ hãi (Dịch 7-2009)
On Fear
- 18 – Vượt khỏi bạo lực (Dịch 6-2009)
Beyond Violence
- 19 – Bàn về học hành và hiểu biết (Dịch 8-2009)
On Learning and Knowledge
- 20 – Sự thức dậy của thông minh-Tập II/II
Dịch 2009 – Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 21 – Nghi vấn không đáp án (Dịch 2009)
The Impossible Question
- 22 – Tự do đầu tiên và cuối cùng (Dịch 4-2010 - sửa 2013)
The First and Last Freedom
- 23 – Bàn về kiếm sống đúng đắn
Dịch 1-2010 - sửa 3-2013
On Right Livelihood
- 24– Bàn về thiên nhiên và môi trường (Dịch 5-2010)
On Nature and The Environment
- 25– Tương lai của nhân loại (Dịch 5-2010)
The Future of Humanity
- 26– Sự kết thúc của thời gian (Dịch 5-2010)
The Ending of Time
- 27– Sống chết của Krishnamurti (Dịch 2009)

- The Life and Death of Krishnamurti*
A Biography by Mary Lutyens
- 28– Trách nhiệm với xã hội (Dịch 6-2010)
Social Responsibility
- 29– Cá thể và xã hội (Dịch 7-2010)
Individual & society
- 30– Cái gương của sự liên hệ (Dịch 11-2010)
The Mirror of Relationship
- 31– Bàn về cái trí và suy nghĩ (Dịch 8-2010)
On mind & thought
- 32– Tại sao bạn đang được giáo dục? (Dịch 2-2011)
Why are you being educated?
- 33– Bàn về Sự thật (Dịch 3-2011)
On Truth
- 34– Tiểu sử của Krishnamurti – Tập I/II (Dịch 5-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 35– Tiểu sử của Krishnamurti – Tập II/II (Dịch 6-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 36– Truyền thống và Cách mạng (Dịch 7-2011)
Tradition & Revolution
- 37– Khởi đầu của học hành (Dịch 8-2011)
Beginnings of Learning
- 38– Giáo dục và ý nghĩa của sống (Dịch 9-2011)
Education and Significance of Life
- 39– Cuộc đời trước mặt (Dịch 10-2011)
Life Ahead
- 40– Gặp gỡ sự sống (Dịch 11-2011)
Meeting Life
- 41– Giới hạn của suy nghĩ (Dịch 12-2011)
The Limits of Thought
- 42– Lửa trong cái trí (Dịch 2-2012)

Fire in the mind

- 43- Nói chuyện tại Nhà bếp (Dịch 2011)
1001 Bữa trưa cùng J. Krishnamurti
The Kitchen Chronicles
1001 Lunches with J. Krishnamurti
- 44- Nói chuyện cùng sống Tập I/III (Dịch 2012)
Commentaries on living-First Series
- 45- Bàn về tự do (Dịch 12-2012)
On Freedom
- 46- Thâm nhập Thấu triệt (Dịch 3-2013)
Exploration Into Insight
- 47- Nói chuyện cùng sống Tập II/III (Dịch 3-2013)
Commentaries on living - Second Series
- 48- Nói chuyện cùng sống Tập III/III (Dịch 4-2013)
Commentaries on Living-Third Series